Projektas

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 – 2024 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

TURINYS

1. Įvadas....2
2. Socialinė – ekonominė analizė....3
3. Ekonomikos ir verslo situacijos analizė....21
4. Ūkio sektoriaus analizė....32
5. Švietimo ir mokymosi visą gyvenimą priemonių įgyvendinimo situacijos analizė....51
6. Sporto situacijos analizė....63
7. Sveikatos apsaugos situacijos analizė....68
8. Socialinės apsaugos situacijos analizė....76
9. Viešojo saugumo situacijos analizė....102
10. Kultūros ir kultūros paveldo situacijos analizė....111
11. Turizmo situacijos analizė....118
12. Kaimo plėtros sektoriaus analizė....124
13. Jaunimo ir nevyriausybinio sektoriaus situacijos analizė....133

1. ĮVADAS

Analizė atlikta pasitelkiant dokumentinių tyrimų metodą, apimantį oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius, standartizuotas išorines duomenų bazes, antrinės informacijos teikimo paslaugas ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius.

Pagrindiniai naudoti antrinės informacijos šaltiniai:

- Oficialūs statistinės informacijos šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.
- Specializuotų oficialių Lietuvos institucijų informacija ir duomenys: LR Švietimo ir mokslo ministerija, LR Sveikatos apsaugos ministerija, Sveikatos statistikos duomenų bazė, Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Registrų centras, Saugomų teritorijų valstybės kadastras ir kt.
- Šakių rajono savivaldybės informacija ir dokumentai.

2. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ ANALIZĖ

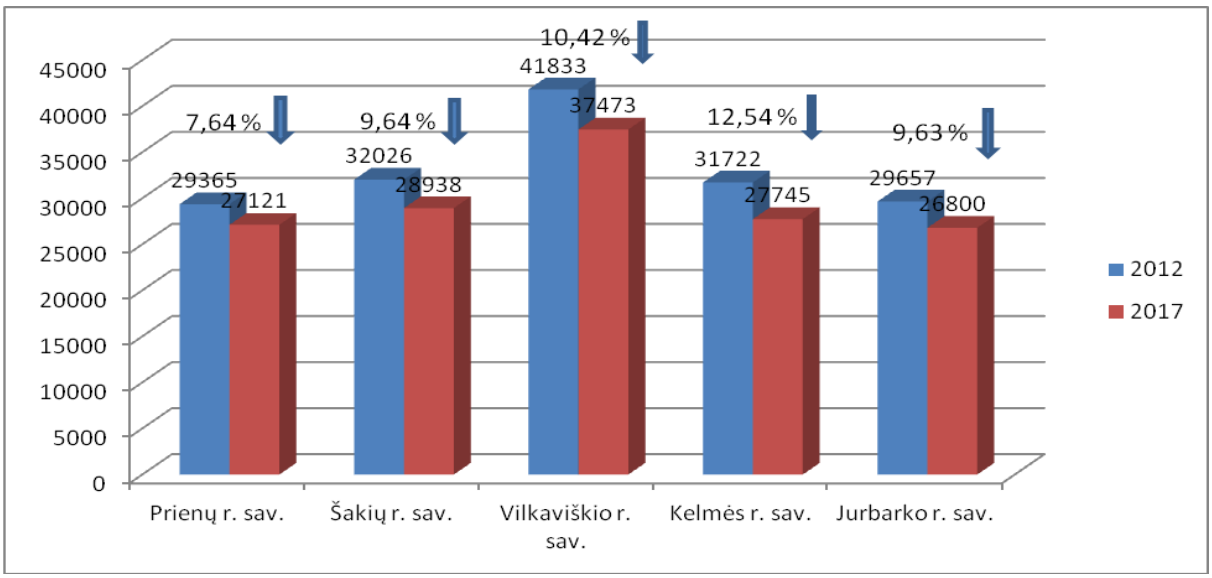
Demografinė situacijos analizė

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Šakių rajono savivaldybėje 2017 m. pradžioje gyveno 28938 gyventojai, iš jų – 29,58 proc. mieste ir 70,42 proc. kaime. Lyginant su šalies rodikliais rajonas yra kaimiškas, o gyventojų tankumas (19,9 asm/km^2) mažas. 2012–2017 m. savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos ir neigiamos neto migracijos gyventojų skaičius mažėjo. Lyginant 2017 ir 2012 m. pradžios duomenis, gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo 9,64 proc. Lyginant su kitomis panašiomis savivaldybėmis mažesnis gyventojų skaičiaus mažėjimas pastebimas tik Prienų rajono savivaldybėje (5,18 proc.), kitose savivaldybėse jis yra panašus arba dar didesnis. Šalies gyventojų skaičiaus pokytis tuo pačiu laikotarpiu sudarė 5,18 proc.

2.1 lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje

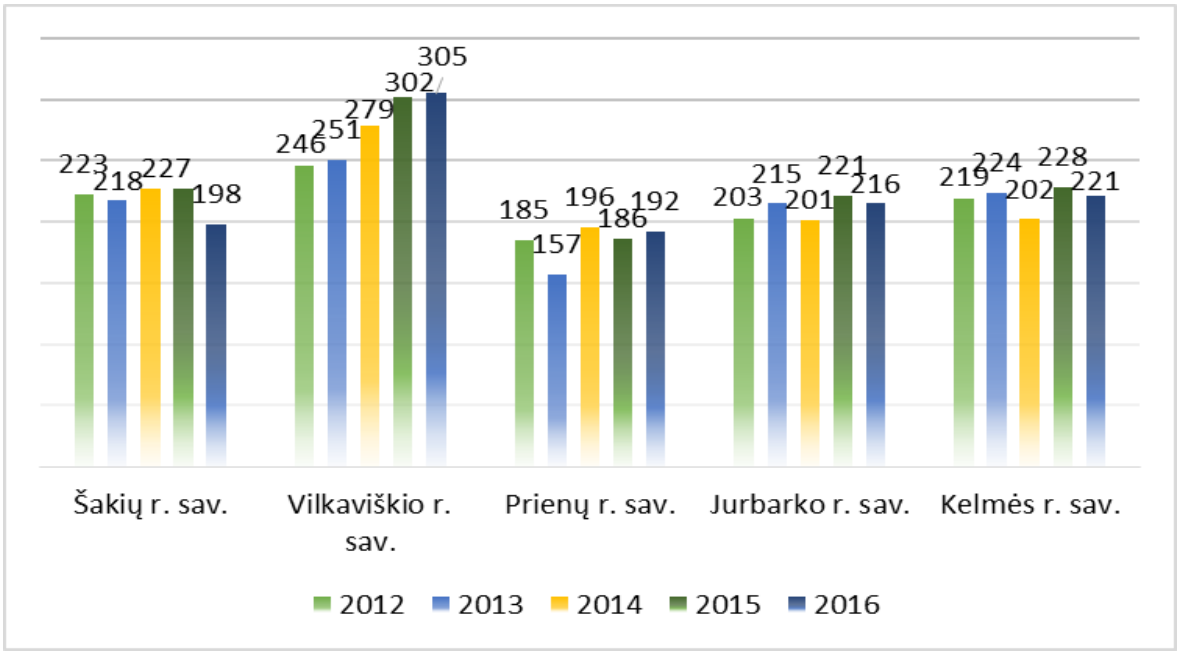
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	3003641	2971905	2943472	2921262	2888558	2847904	5,18
Prienų r. sav.	29365	29023	28521	28181	27676	27121	7,64
Šakių r. sav.	**32026**	**31402**	**30861**	**30321**	**29693**	**28938**	**9,64**
Vilkaviškio r. sav.	41833	41055	40258	39465	38595	37473	10,42
Kelmės r. sav.	31722	31037	30305	29559	28647	27745	12,54
Jurbarko r. sav.	29657	29184	28665	28162	27565	26800	9,63

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

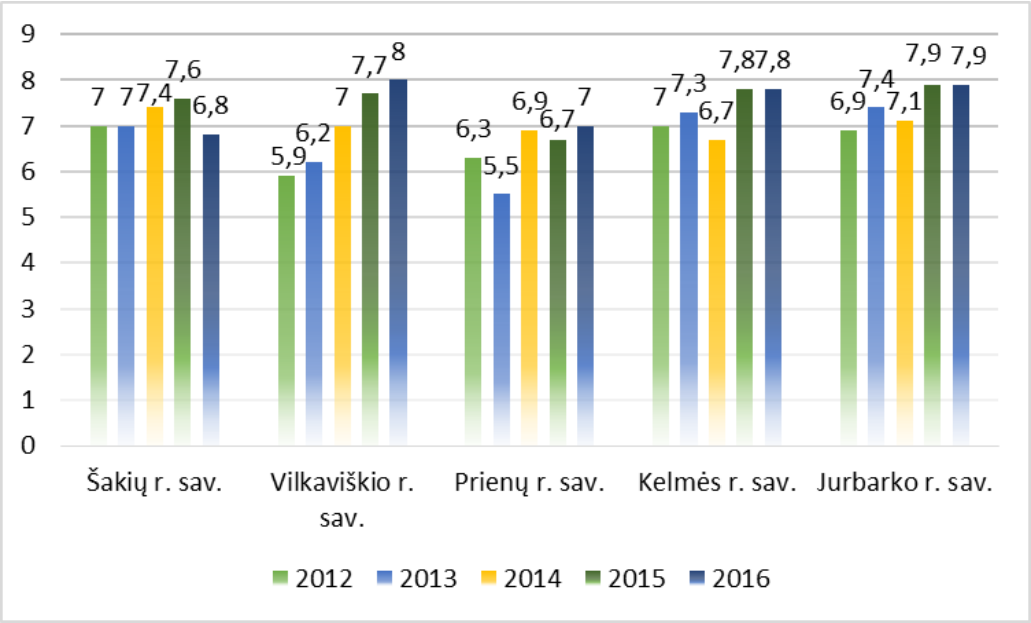
2.1 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.2 pav. Santuokų skaičius

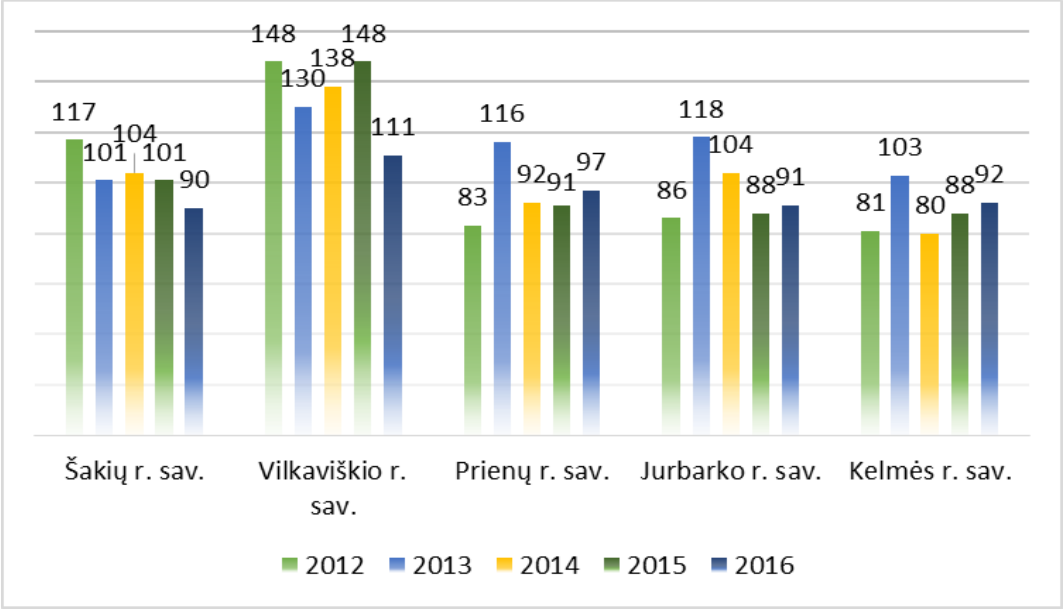
Santuokų skaičius Šakių r. lyginant 2016 m. su 2012 m. sumažėjo 11,2 proc., iki 198, tuo tarpu kitose savivaldybėse santuokų skaičius 2016 m. lyginant su 2012 m. buvo didesnis.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.3 pav. Bendrasis santuokų rodiklis tūkst. gyventojų

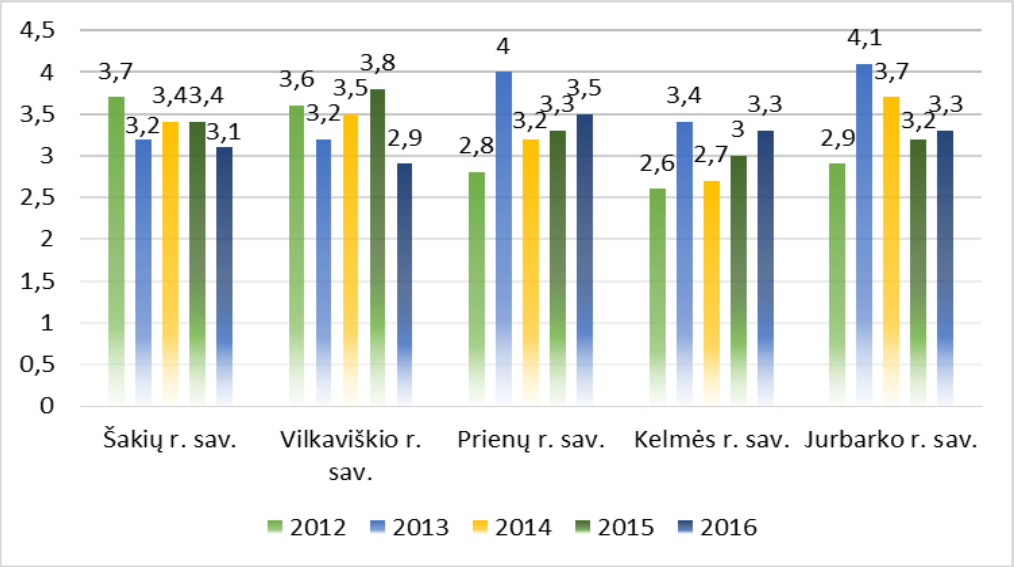
Santuokų rodiklis 1000 – iui gyventojų Šakių rajone yra mažiausias ir 2016 m. sudarė 6,8, tai net 17,6 proc. mažiau nei Vilkaviškio r. sav (8,0 – 2016 m.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.4 pav. Ištuokų skaičius

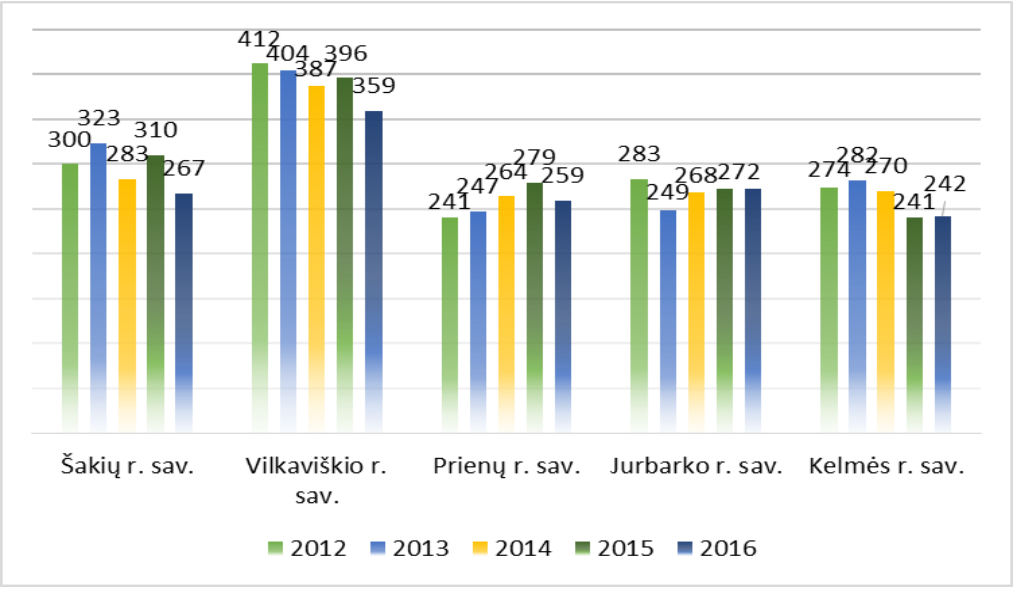
Ištuokų skaičius Šakių r. sumažėjo labiausiai – 23 proc. (2016 m. lyginant su 2012 m.) ir kiekvienais metais mažėja, 2016 m. buvo 90 ištuokų. Kitose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Vilkaviškio r. sav., šis rodiklis rodo bendrą augimo tendenciją

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.5 pav. Bendrasis ištuokų rodiklis tūkst. gyventojų

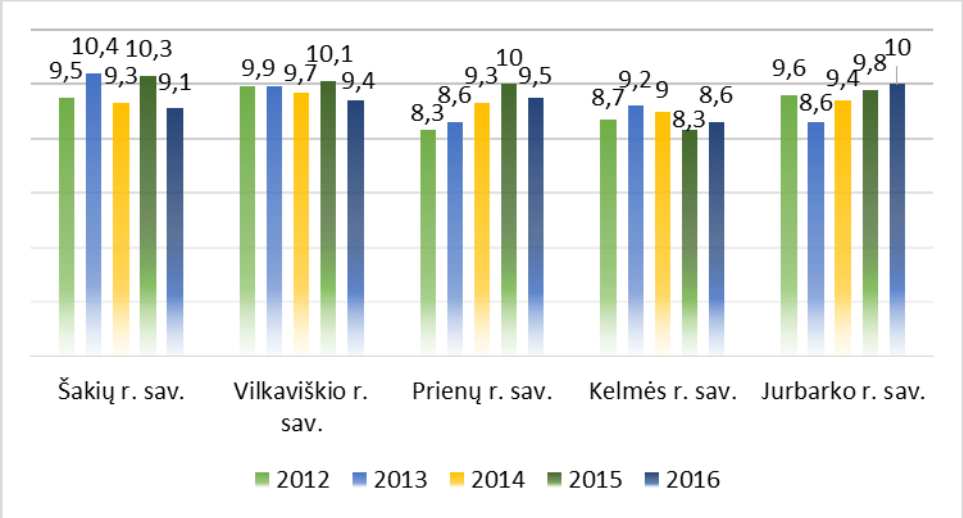
Ištuokų rodiklio tendencija (ištuokų skaičius 1000 – gyv.) Šakių r. ir Vilkaviškio r. yra mažėjanti, kitose analizuojamose savivaldybėse – didėjanti. Šakių r. šis rodiklis 2016 m. sumažėjo 16,2 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.6 pav. Gimusiųjų skaičius

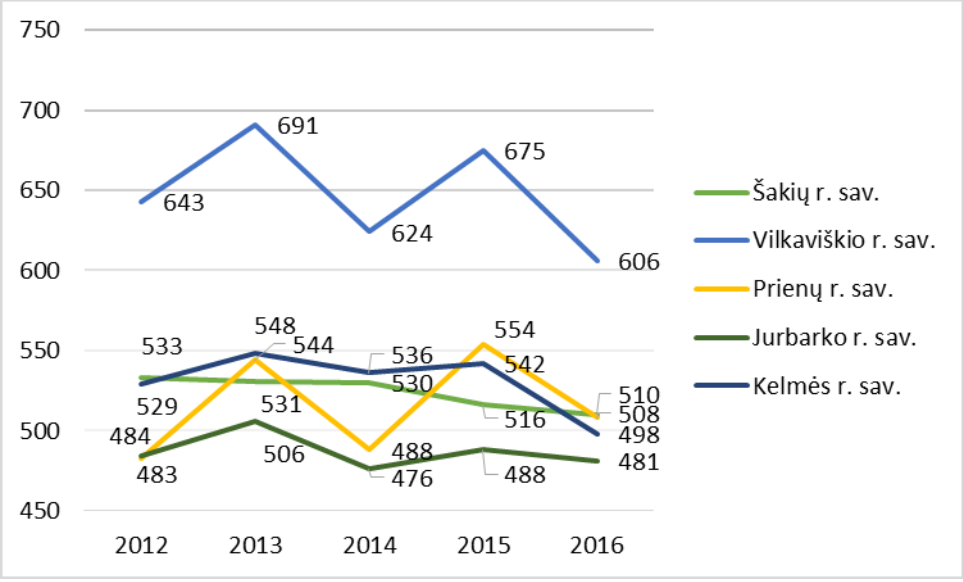
Šakių r. gimusiųjų skaičius svyruoja kas antri metai, tačiau matoma bendra mažėjimo tendencija. 2015-2016 m. laikotarpiu gimusiųjų skaičius Šakių r. sav. sumažėjo 14 proc. Gimstamumo svyravimai nežymūs visose lyginamose savivaldybėse. Didžiausias gimstamumas Vilkaviškio r. sav. (2016 m. - 359 vaikai), t.y. net 26 proc. didesnis nei Šakių r. sav. (267 vaikai).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.7 pav. Bendrasis gimstamumo rodiklis tūkst. gyventojų

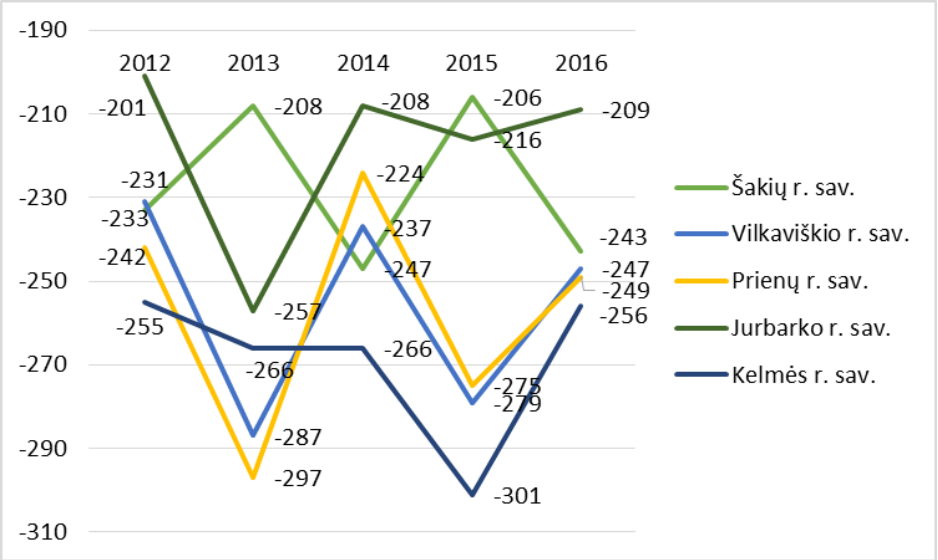
Analizuojant bendrąjį gimstamumo rodiklį tūkst. gyventojų pastebimas labai mažas skirtumas tarp lyginamų savivaldybių. Šakių r. sav. šis rodiklis vienas iš mažiausių (9,1). Mažesnis yra tik Kelmės r. sav. Aukščiausias Jurbarko r. sav. (10).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.8 pav. Mirusiųjų skaičius

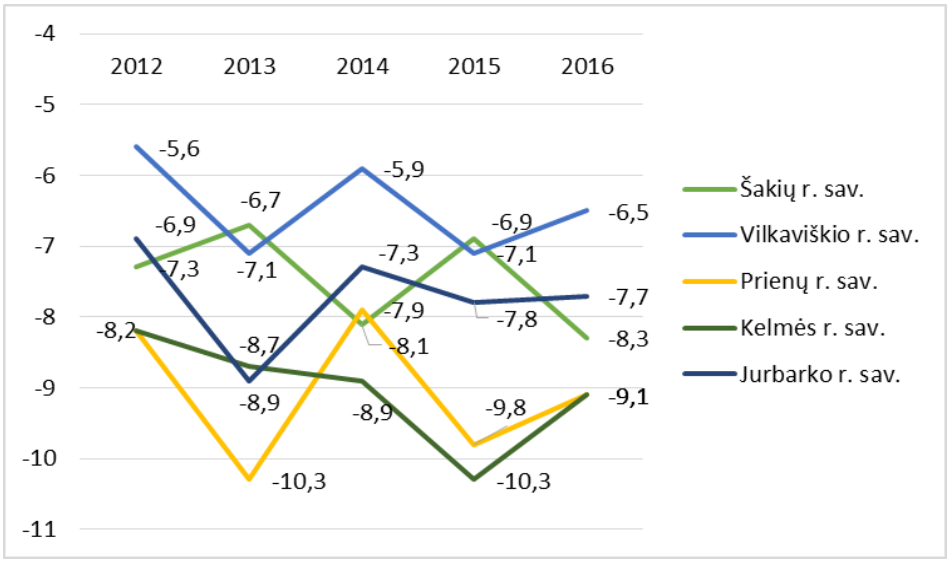
Šakių r. sav. mirusiųjų skaičius nagrinėjamu 2012-2016 m. laikotarpiu mažėja. 2012-2016 m. laikotarpiu sumažėjo 4,3 proc. nuo 533 iki 510 asmenų. Mažėjimo tendencija matoma visose nagrinėjamose savivaldybėse. Didžiausias aptariamas rodiklis Vilkaviškio r. sav., 2016 m. 16 proc. didesnis nei Šakių r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.9 pav. Natūrali gyventojų kaita

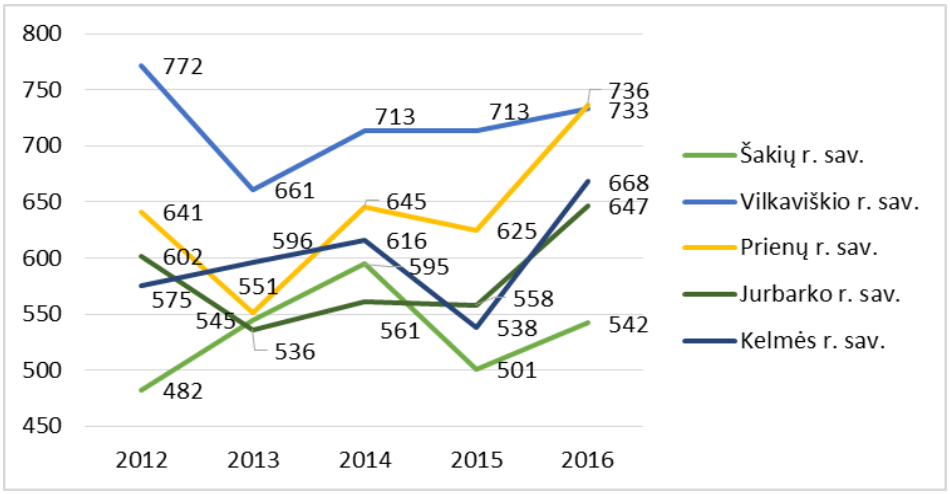
Natūrali gyventojų kaita didžiausia Kelmės r. sav. (2016 m. -256). Šakių r. sav. 2016 m.-243, tai vienas mažiausių rodiklių. Palyginus 2015 m. su 2016 m. šis rodiklis Šakių r. sav. padidėjo 15 proc., o visose kitose lyginamosiose savivaldybėse sumažėjo.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.10 pav. Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis tūkst. gyventojų

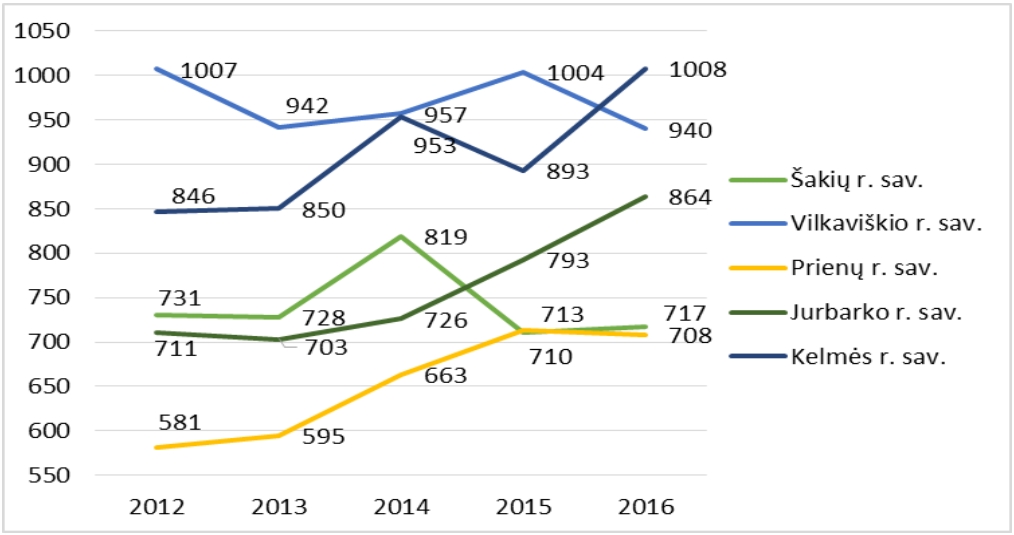
Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis tūkst. gyventojų Šakių r. sav. yra neigiamas (-8,3). Per 2015-2016 m. padidėjo 1,4 punkto. Mažesnis rodiklis yra Vilkaviškio r. sav. ir Jurbarko r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.11 pav. Vidaus migracija atvykusių skaičius

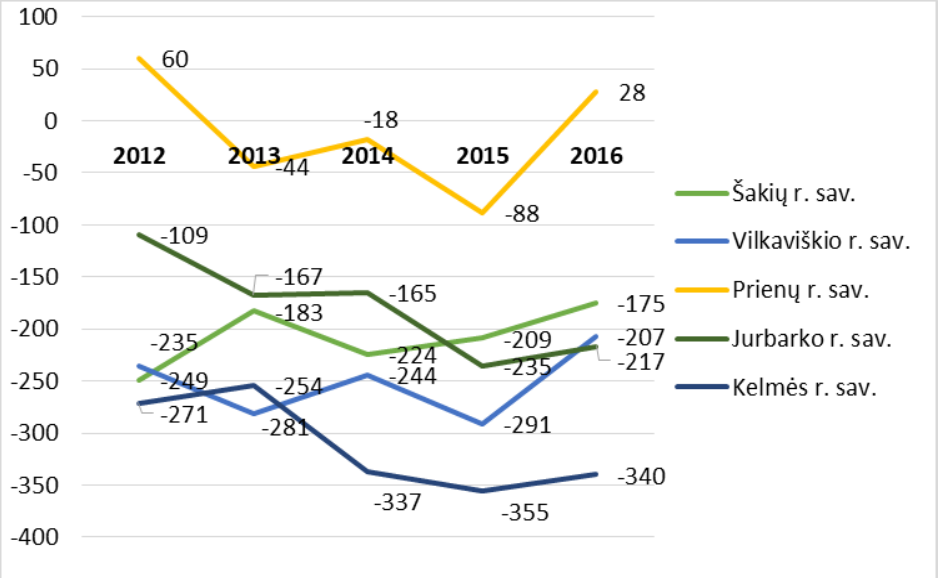
Šakių r. sav. mažiausias iš vertinamų savivaldybių vidaus migracijos atvykusių skaičius. 2016 m. atvyko į Šakių r. sav. 542 asmenys, kai tuo pačiu laikotarpiu į Prienų ir Vilkaviškio r. sav. atvyko 733-736 asmenys. Lyginant 2015 m. su 2016 m. atvykusiųjų į Šakių rajoną skaičius padidėjo 8 proc. Mažiau per minėtą laikotarpį atvyko tik į Vilkaviškio r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.12 pav. Vidaus migracija išvykusių skaičius

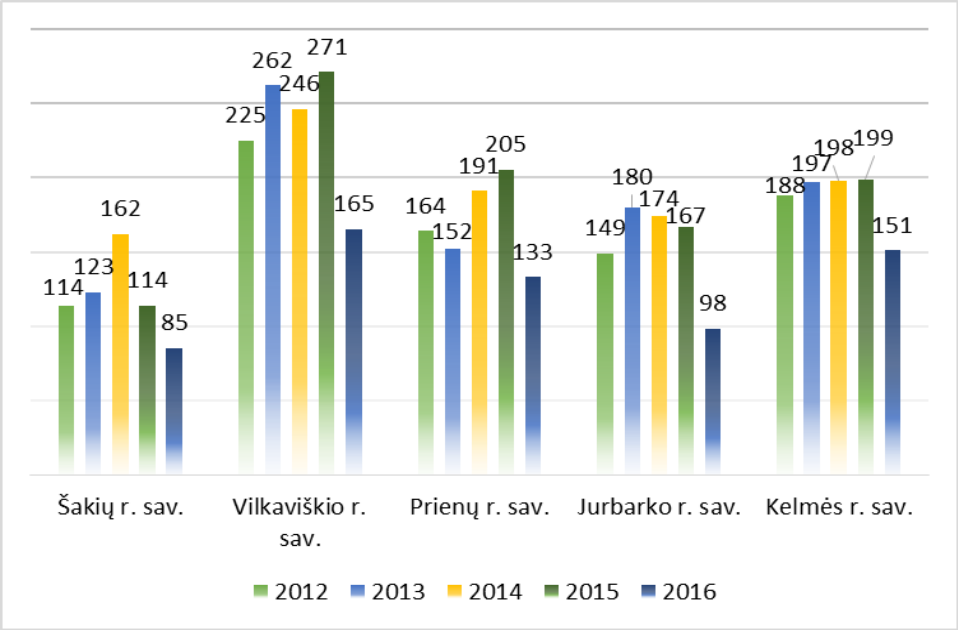
Vidaus migracijos išvykusių skaičius vienas mažiausių Šakių r. sav. Daugiausiai išvyko iš rajono 2014 m. 819 asmenys, tačiau 2015-2016 metais šis rodiklis sumažėjo 13 proc. ir stabilizavosi.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.13 pav. Vidaus migracijos neto

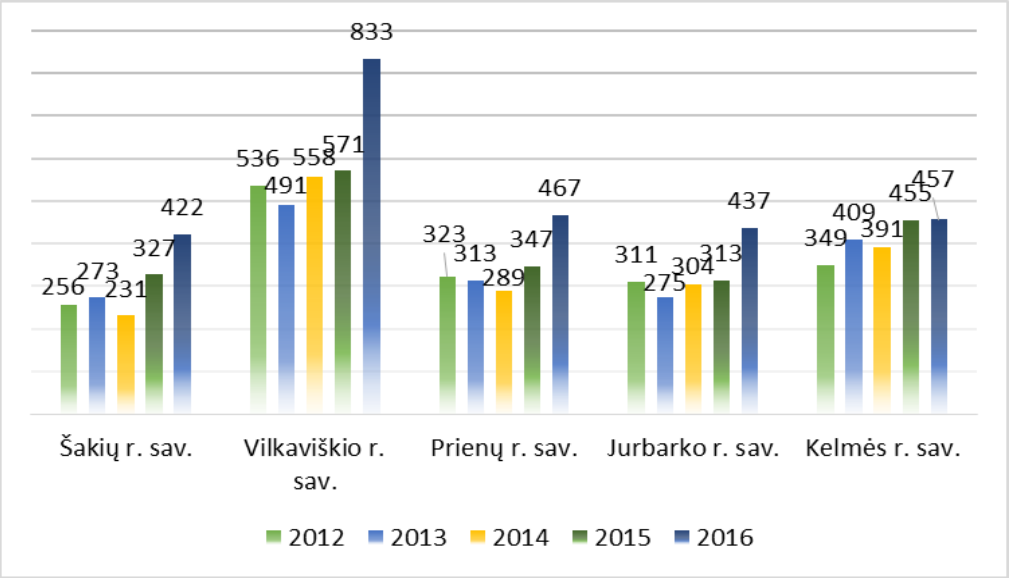
Migracijos procesai Šakių r. sav., kaip ir visų lyginamų savivaldybių, gyventojų skaičių veikia neigiamai. Vertinant 2014-2016 m. laikotarpį Šakių r. sav. matomas vidaus migracijos neto mažėjimas, tačiau jis išlieka neigiamas (2016 m. -175). 2016 m. teigiamas vidaus migracijos neto yra tik Prienų r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.14 pav. Tarptautinė migracija, imigravusiųjų skaičius

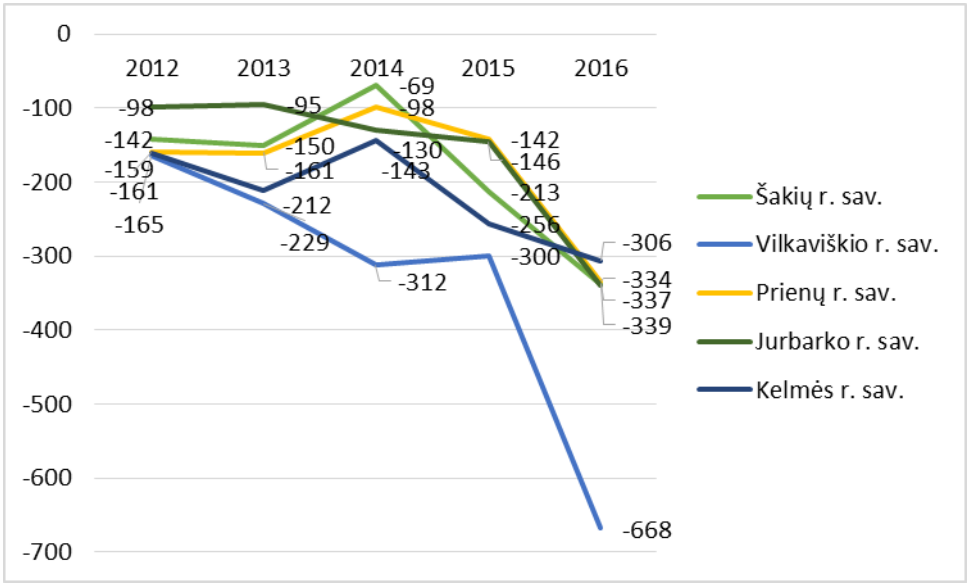
Į Šakių r. sav. atvyko mažiausiai tarptautinių imigrantų iš visų nagrinėjamų savivaldybių. 2016 m. šis rodiklis ypač sumažėjo – į rajoną atvyko tik 85 imigrantai. Populiariausia iš lyginamų savivaldybių yra Vilkaviškio r. sav., į kurią 2016 m. atvyko 165 imigrantai.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.15 pav. Tarptautinė migracija, emigravusiųjų skaičius

Šakių r. sav. emigravusių skaičius nuo 2014 m. sparčiai auga. Per 2014- 2016 m. laikotarpį padidėjo net 45 proc. Tačiau Šakių r. sav. yra pati mažiausia emigracija tarp vertinamų savivaldybių. Didžiausia emigracija yra Vilkaviškio r. sav. (2016 m. 833 asmenys).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.16 pav. Tarptautinės migracijos neto

Tarptautinės migracijos procesai Šakių r. sav., kaip ir visų nagrinėjamų savivaldybių, gyventojų skaičių veikia neigiamai. Savivaldybės migracijos mastų kitimo tendencijos artimos vidutinei nagrinėjamų savivaldybių situacijai – vyksta ženkli tarptautinė emigracija, truputį sulėtėjusi apie 2012-2014 metus ir vėl augusi iki 2016 metų. Šakiš r. sav. dėl migracijos 2016 m. neteko 337 gyventojų, t.y. 1,13 proc. visų gyventojų. Ši tendencija, kartu su prastais gimstamumo rodikliais, kelia tolesnio gyventojų mažėjimo pavojų.

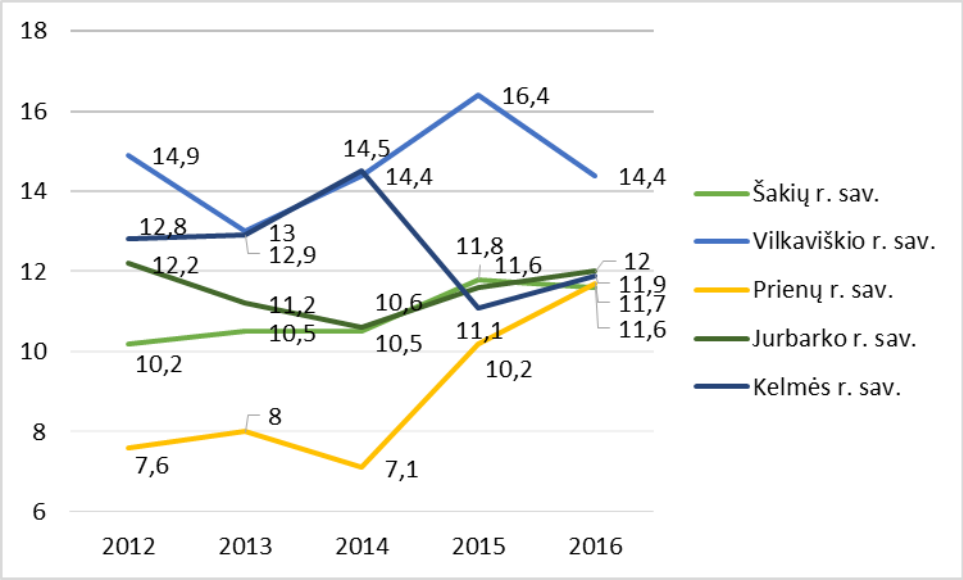
Darbo rinkos analizė

Užimti gyventojai

Užimtiesiems priskiriami visi asmenys, kurie:

- užimti pagal darbo sutartį;
- užimti savo įmonėje;
- mokiniai gamyboje, gaunantys atlyginimą;
- studentai, namų šeimininkės ir kt. asmenys, kurie apskaitos metu dirbo nors vieną valandą;
- kariškiai.

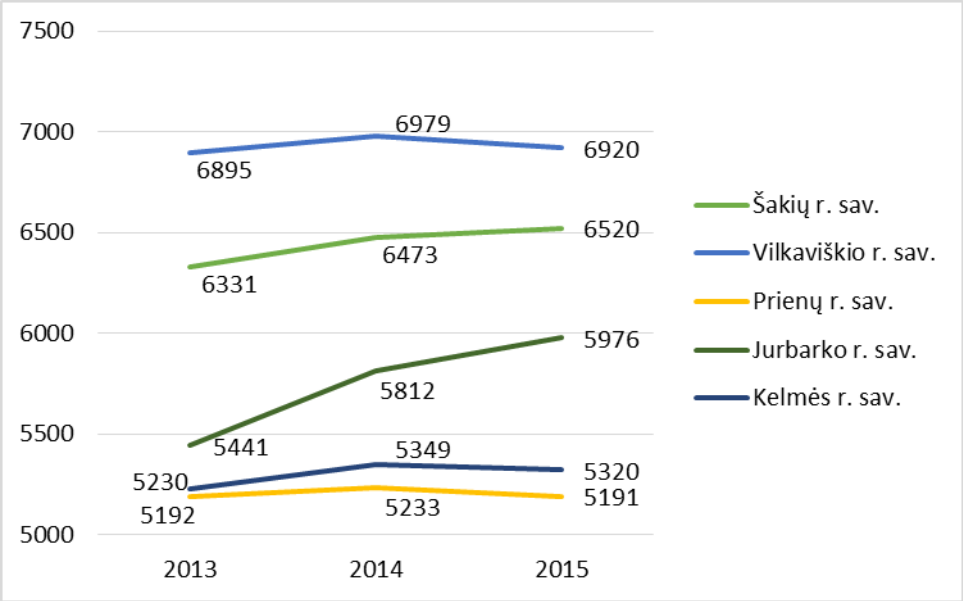
Kadangi dirba ir tam tikra dalis nedarbingo amžiaus gyventojų (paaugliai iki 16 metų, pensininkai), jie taip pat priskiriami užimtųjų gyventojų kategorijai.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.17 pav. Užimti gyventojai, tūkst.

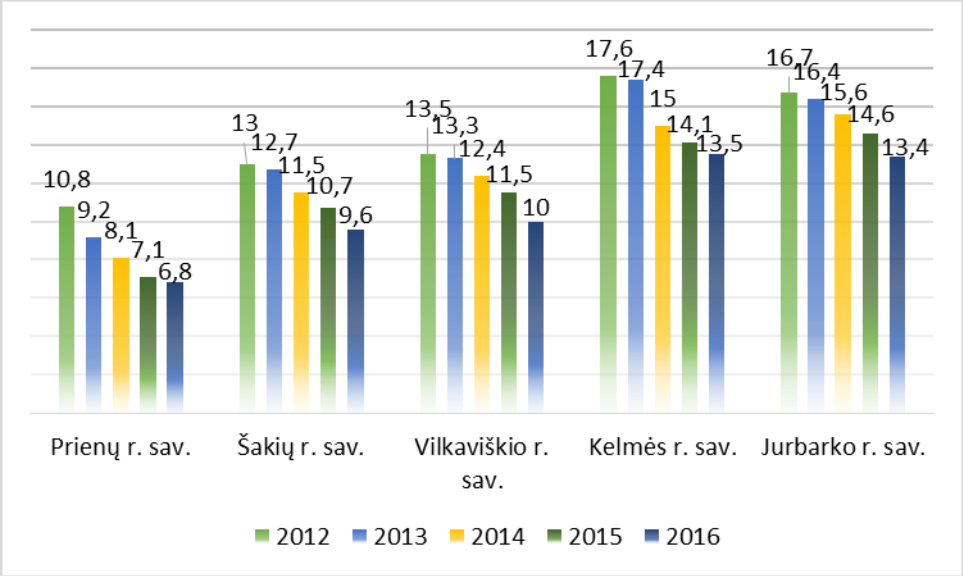
Statistikos departamento duomenimis Šakių r. sav. 2016 m. užimtų gyventojų yra 11600, t.y. 39 proc. visų rajono gyventojų. Panašus rodiklis būdingas visoms nagrinėjamoms savivaldybėms. Pats didžiausias užimtų gyventojų skaičius yra Vilkaviškio r. sav. (2016 m. 14400), tačiau ši savivaldybė turi didžiausią bendrą gyventojų skaičių.2015-2016 m. laikotarpiu pastebimas labai nežymus 1,7 proc. užimtų gyventojų sumažėjimas.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.18 pav. Vidutinis darbuotojų skaičius

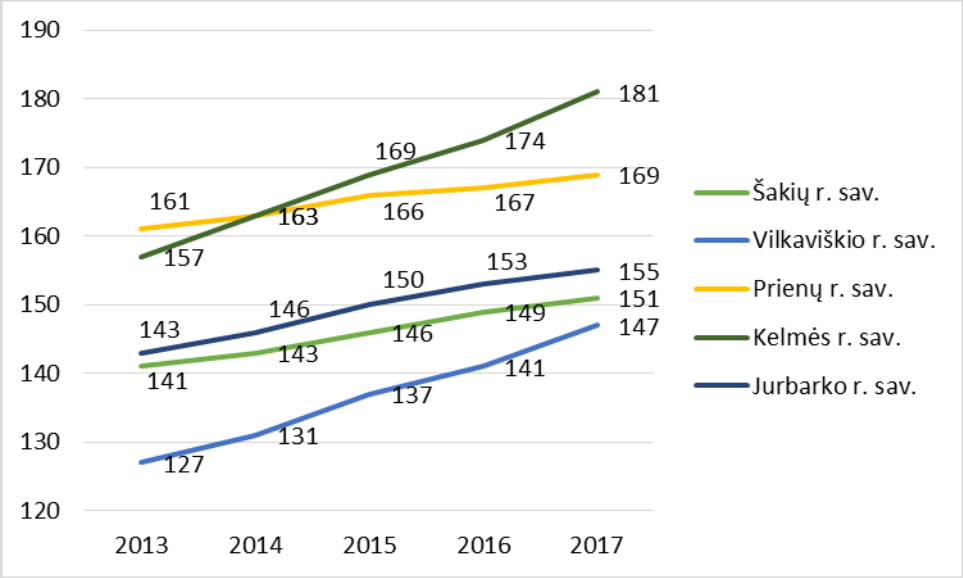
Vidutinis darbuotojų skaičius Šakių r. sav. yra vienas didžiausių iš nagrinėjamų savivaldybių (2015 m. 6520 darbuotojų). Per 2013-2015 m. laikotarpį jis pakito +2,9 proc. Vilkaviškio r. sav., Kelmės r. sav. bei Prienų r. sav. darbuotojų skaičius minėtu laikotarpiu nežymiai sumažėjo. Tik Jurbarko r. sav. per 2013-2015 m. vidutinis darbuotojų skaičius padidėjo 9 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.19 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.

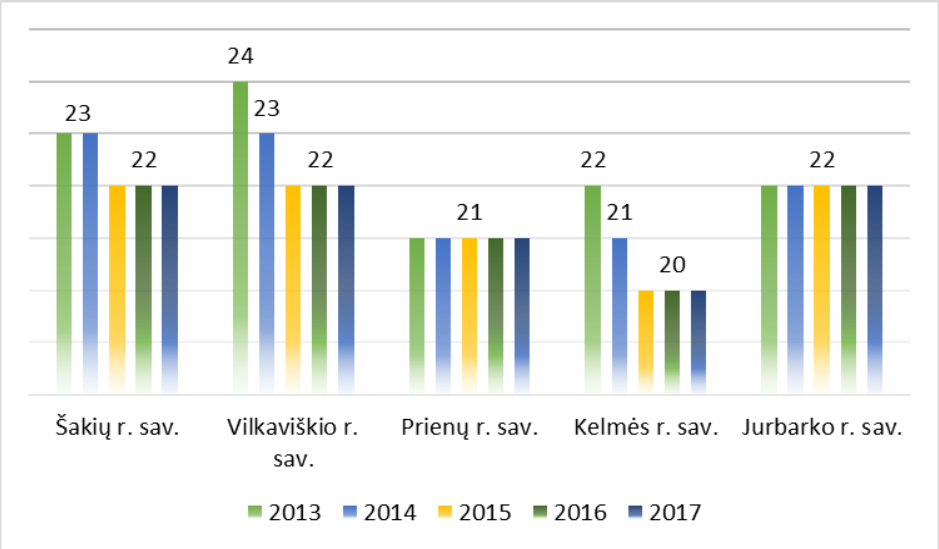
Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis turi tolygią mažėjimo tendenciją visu 2012–2016 metų laikotarpiu, visose nagrinėjamose savivaldybėse. Šakių r. sav. šis rodiklis vienas mažiausių (2016 m. 9,6 proc.). Per nagrinėjamą laikotarpį Šakių r. sav. nedarbas sumažėjo 3,4 proc. Mažesnis registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis yra tik Prienų r. sav. (2016 m. 6,8 proc.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.20 pav. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje / asmenys

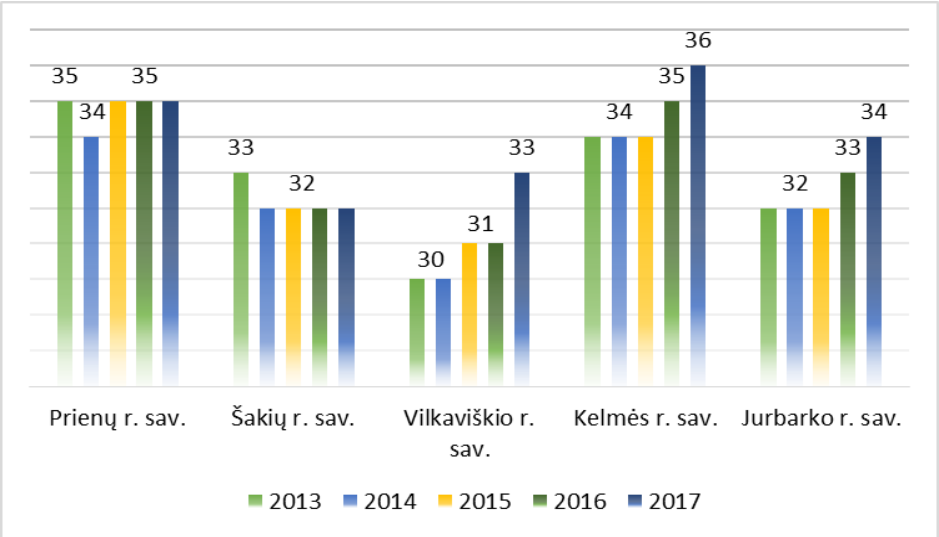
Demografinės senatvės koeficientas, t.y. pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) Šakių r. sav. yra vienas mažiausių tarp lyginamų savivaldybių (2017 m. 151 asmuo). Per pastaruosius 5-erius metus Šakių r. sav. šis rodiklis padidėjo 7 proc. Vertinant 2013-2017 m. laikotarpį visuomenės senėjimo tendencija matoma visose lyginamose savivaldybėse.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.21 pav. Išlaikomo amžiaus vaikų koeficientas metų pradžioje / asmenys

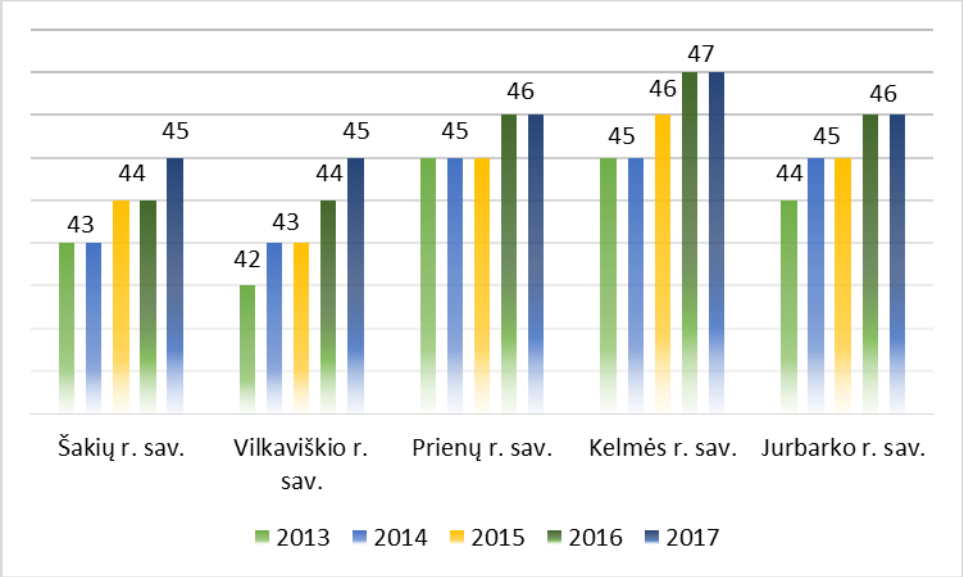
2015-2017 m. laikotarpiu net trijose savivaldybėse yra vienodas stabilus išlaikomo amžiaus vaikų koeficientas, t.y. 22 asmenys Šakių r. sav., Vilkaviškio r. sav. Jurbarko r. sav. Mažiausias rodiklis yra Kelmės r. sav 20 asmenų.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.22 pav. Išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas metų pradžioje / asmenys

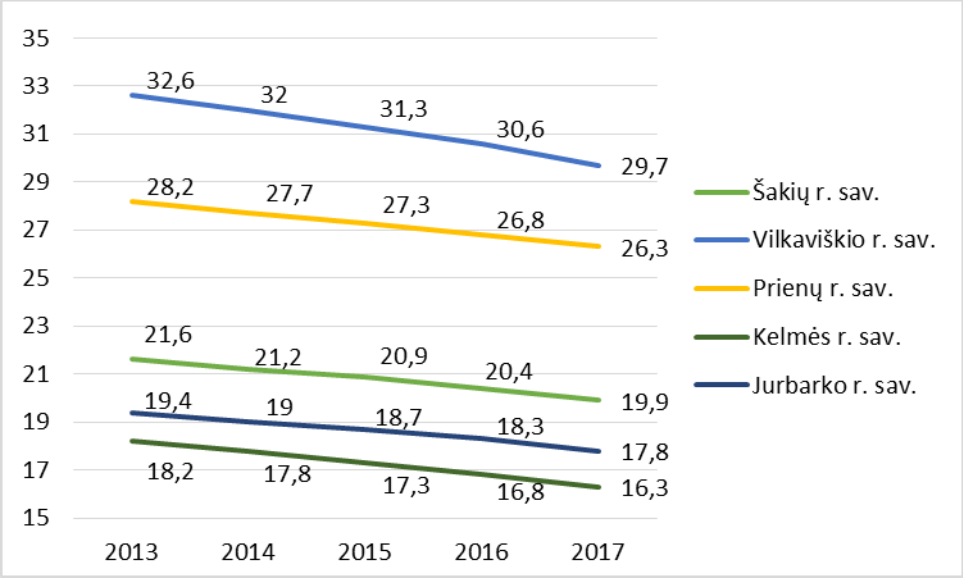
Statistikos departamento duomenimis Šakių r. sav. nuo 2014 m. fiksuotas nekintantis išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas (32 asmenys) ir 2017 m. tapo mažiausiu tarp nagrinėjamų savivaldybių. Prienų r. sav. nuo 2015 m. koeficientas nebekyla, o visose kitose lyginamosiose savivaldybėse šis koeficiantas kyla. 2017 m. pagyvenusių žmonių naštos koeficientas (60 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui 15–59 metų amžiaus gyventojų) labiausiai padidėjo Vilkaviškio r. sav. (nuo 31 iki 33 asmenų).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.23 pav. Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje

2017 m. Šakių r. sav. ir Vilkaviškio r. sav. jauniausias medianinis gyventojų amžius iš lyginamų savivaldybių (45 metai). Vertinant paskutiniųjų 5-erių metų laikotarpį šis amžius Šakių r. sav. kas antri metai 1 punktu didėja.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.24 pav. Gyventojų tankis metų pradžioje / viename km²

Esant neigiamai natūraliai gyventojui kaitai bei neigiamam tiek vidaus, tiek tarptautinės migracijos neto, matome gyventojų tankio viename km^2 tolygų mažėjimą visose savivaldybėse. 2013-2017 m. laikotarpiu Šakių r. sav. teritorijoje gyventojų tankis viename km^2 sumažėjo 8 proc.

Regioninės plėtros bei investicijų pritraukimo, strateginio ir teritorinio planavimo bei valdymo situacijos analizė

Regioninės plėtros priemonės skirtos kurti rajono subalansuotos plėtros strategiją, organizuoti ir koordinuoti jos įgyvendinimą. Siekiant koordinuoti rajono strateginio plano įgyvendinimą, vykdomos savivaldybės tarptautinio ir vietinio bendradarbiavimo programos, Šešupės euroregiono veikla, skatinama verslo ir turizmo infrastruktūros plėtra.

Regioninės plėtros priemonės išskiria pagrindines veiklas:

- Informuoti ir konsultuoti apie ES paramos fondus ir programas, remti dalyvavimą ES projektuose
- Remti ES paramos įsisavinimą ir dalyvavimą projektuose

Dalyvavimas ES finansuojamuose projektuose. Šakių rajono savivaldybė aktyviai rengia ir dalyvauja kitų rengiamuose projektuose, finansuojamuose ES lėšomis. Pagrindiniai projektai, sukūrę pridėtinę vertę Šakių rajonui, pateikti žemiau esančioje lentelėje. Taip pat šioje lentelėje pateikiami projektai, kurių inicijavimo laikas analizuojamas laikotarpis 2014-2017 m. metais, tačiau jie bus vykdomi ir suteiks rezultatus ir 2018-2024 metais.

2.2 lentelė. Projektai, sukūrę didžiausią pridėtinę vertę, finansuoti ES lėšomis

Nr.	Sritis	Projekto laikotarpis	Projekto pavadinimas
1.	Aplinkosaugos	2002-2014	Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projektas susideda iš:
1.1.	Aplinkosaugos	2002–2010	„Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“
1.2.	Aplinkosaugos	2009–2013	„Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybių sąvartynų uždarymo projektavimo ir statybos darbai“
1.3.	Aplinkosaugos	2010–2014	„Marijampolės apskrities senų sąvartynų uždarymas, kompostavimo aikštelių įrengimas“
1.4.	Aplinkosaugos	2010–2015	„Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“
1.5.	Aplinkosaugos	2013–2014	„Marijampolės regioninio sąvartyno 3 ir 4 sekcijos statyba“
2.	Aplinkosaugos	2012–2014	„Biokuro panaudojimo šilumos gamybai plėtra Šakių mieste“
3.	Aplinkosaugos	2007–2009	„Centralizuoto šilumos tiekimo atgaivinimas Gelgaudiškio mieste rekonstruojant katilinę, šilumos trasas ir šilumos punktus“
4.	Vandentvarka	2010–2014	„Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Šakių rajone (Kriūkuose, Joginiškiuose, Plokščiuose, Kiduliuose, Kaimelyje, Šiaudinėje, Judriuose, Griškabūdyje, Bliuviškiuose, Lekėčiuose)“ / III finansavimo etapo projektas
5.	Vandentvarka	2005–2006	„Šešupės upės Kudirkos Naumiestyje būklės gerinimas“
6.	Vandentvarka	2009–2009	„Šešupės upės Kudirkos Naumiestyje būklės gerinimas“
7.	Susisiekimo	2010–2012	„Šakių rajono savivaldybės susisiekimo infrastruktūros modernizavimas. (I etapas). Darbai.“
8.	Susisiekimo	2011–2014	„Šakių rajono savivaldybės susisiekimo infrastuktūros modernizavimas (II etapas). Darbai“
9.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2005–2006	„Šakių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato rekonstrukcija ir išplėtimas“
10.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2009–2012	„Zyplių dvaro sodybos pritaikymas kultūriniam turizmui“
11.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2011–2014	„Mažųjų miestelių diversifikacijos galimybės. Kiduliai.”
12.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2012–2014	„Mažųjų miestelių diversifikacijos galimybės. Kudirkos Naumiestis“
13.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2009–2012	„Mažųjų miestelių turizmo galimybės. Gelgaudiškis“
14.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2009–2014	„Mažųjų miestelių turizmo galimybės. Sintautai“
15.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2010–2014	„Gelgaudiškio dvaro sodybos restauravimas ir kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms“
16.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2011–2014	„Sudargo piliakalnių komplekso pritaikymas lankymui“
17.	Kultūros, paveldo ir	2013–2015	„Draugystės parkai – 1“

	turizmo		
18.	Sporto	2008–2011	„Šakių jaunimo kūrybos ir sporto centro plėtra“
19.	Sporto	2011–2013	„Sintautų bendruomenės užimtumo gerinimas įrengiant sporto salę“
20.	Švietimo	2006–2007	„Lukšių V. Grybo vid. mokyklos rekonstravimas“
21.	Švietimo	2010–2014	„Plokščių daugiafunkcio centro steigimas“
22.	Švietimo	2011–2013	„Šakių „Varpo“ vidurinės mokyklos pastato išorinių atitvarų šiltinimas ir inžinerinių sistemų modernizavimas“
23.	Švietimo	2013–2014	„Šakių rajono Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazijos pastato Kudirkos Naumiestyje modernizavimas ir atnaujinimas“
24.	Socialinės atskirties mažinimo	2010	„Integracija be ribų“
25.	Socialinės atskirties mažinimo	2000–2004	„VšĮ Šakių vaikų globos namai“
26.	Socialinės atskirties mažinimo	2011–2014	„Globos namų rekonstrukcija ir modernizavimas“
27.	Socialinės atskirties mažinimo	2006–2008	„Socialinių paslaugų dienos centro Griškabūdyje įkūrimas“
28.	Socialinės atskirties mažinimo	2013-2014	„Šešupės upės baseino gamtosaugos situacijos gerinimas stiprinant priešgaisrinę teritorijos saugą“
29.	Sveikatos apsaugos	2003–2004	„VšĮ Šakių ligoninės operacinių rekonstrukcija“
30.	Sveikatos apsaugos	2006–2008	„VšĮ Šakių pirminės asmens sveikatos priežiūros centro paslaugų infrastruktūros plėtra ir modernizavimas“
31.	Sveikatos apsaugos	2008	„VšĮ „Šakių ligoninė“ priėmimo skyriaus rekonstrukcija“
32.	Sveikatos apsaugos	2010–2012	„Šakių ligoninės pastatų renovacija, siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą (I etapas)“
33.	Sveikatos apsaugos	2010–2012	„Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro infrastruktūros plėtra“
34.	Bendruomenių centrų	2011–2012	„Gelgaudiškio dvaro amatų centras I“
35.	Bendruomenių centrų	2011–2014	„Laisvalaikio ir sporto infrastruktūros pagerinimas Lukšiuose“
36.	Bendruomenių centrų	2013–2015	„Panovių bendruomenės patalpų pritaikymas amatų centrui I“
37.	Bendruomenių centrų	2011–2013	„Viešosios infrastruktūros gerinimas Veršių kaime“
38.	Kitų organizacijų bei NVO	2011	„Sporto aikštyno aptvėrimas, aplinkos sutvarkymas ir įrenginių įsigijimas“
39.	Susisiekimo	2016–2018	„Šakių miesto susisiekimo infrastruktūros modernizavimas“
40.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2016–2018	„Draugystės parkai -2“/“ Park of Friendship 2“
41.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2017–2018	„Draugystės parkai -3“
42.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2017–2019	„Lukšių gyvenamosios vietovės atnaujinimas“
43.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2017–2018	„Gelgaudiškio gyvenamosios vietovės atnaujinimas“
44.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2017–2018	„Kudirkos Naumiesčio gyvenamosios vietovės atnaujinimas“

45.	Švietimo	2017–2019	„Modernių ir saugių erdvių kūrimas Šakių rajono ugdymo įstaigose“
46.	Švietimo	2017–2019	„Šakių rajono savivaldybės mokyklų tinklo efektyvumo didinimas“
47.	Socialinės atskirties mažinimo	2015–2019	„Šakių rajono savivaldybės socialinio būsto plėtra“
48.	Kultūros, paveldo ir turizmo	2014–2018	„Šakių miesto kultūros centro modernizavimas“

Šaltinis. Šakių rajono savivaldybės administracijos Regioninės plėtros skyrius

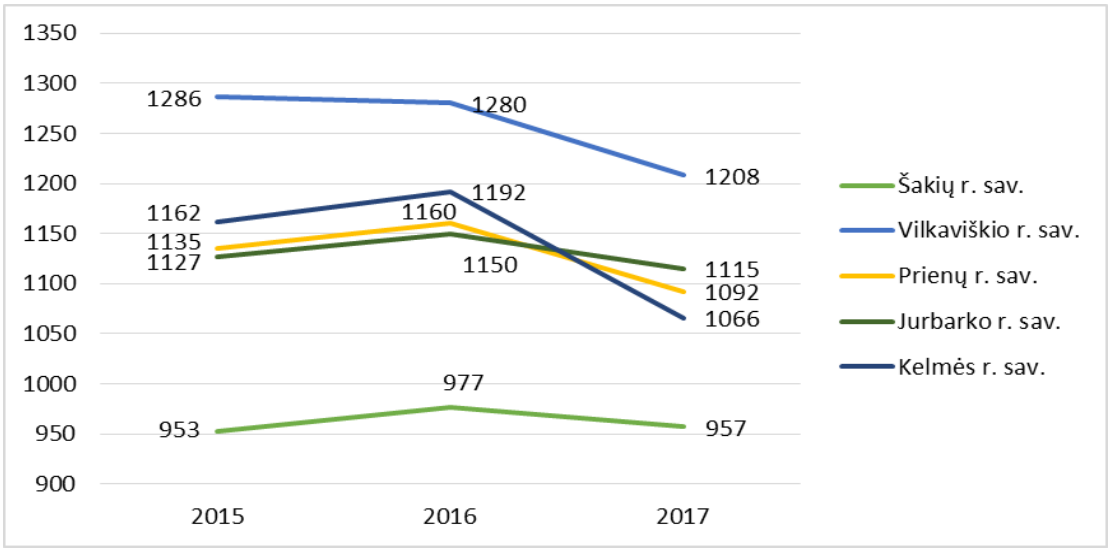
SOCIALINĖS – EKONOMINĖS APLINKOS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Mažėjantis ištuokų skaičius; • Didėjantis užimtų gyventojų skaičius; • Mažėjantis nedarbo lygis; • Mažesnis nei kitose savivaldybėse demografinis senatvės ir išlaikomų pagyvenusių žmonių koeficientai.	• Mažas gimstamumasp • Neigiama natūrali gyventojų kaita; • Neigiamas tarptautinės ir vidinės migracijos neto; • Mažėjantis bendrasis santuokų rodiklis.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Efektyvus vyresnio amžiaus žmonių įtraukimas į darbo rinką; • Emigracijos tendencijų mažinimas.	• Mažėjantis gyventojų skaičius; • Senėjanti visuomenė; • Mažėjantis gyventojų tankis.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, didinačias gyventoju lojalumą Šakių kraštui.
2. Numatyti priemones, stabiliziuojančias gyventojų mažėjimo tempą, skatinančias gimstamumo didėjimą.
3. Numatyti priemones, nukreiptas į vyresnio amžiaus asmenų didesnę integraciją ir užimtumo didinimą.

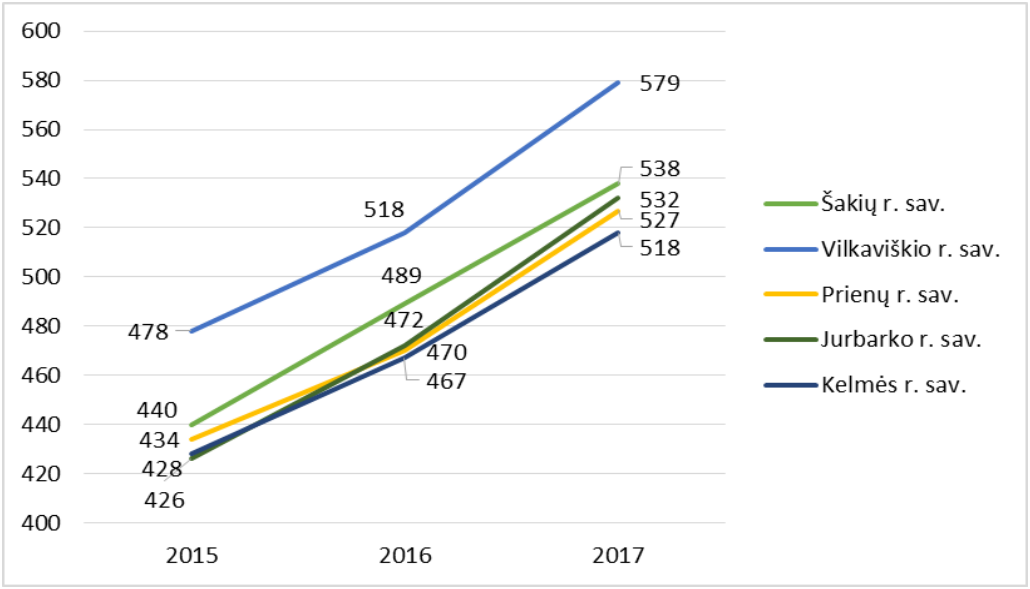
3. EKONOMIKOS IR VERSLO SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.1 pav. Įregistruotų ūkio subjektų skaičius

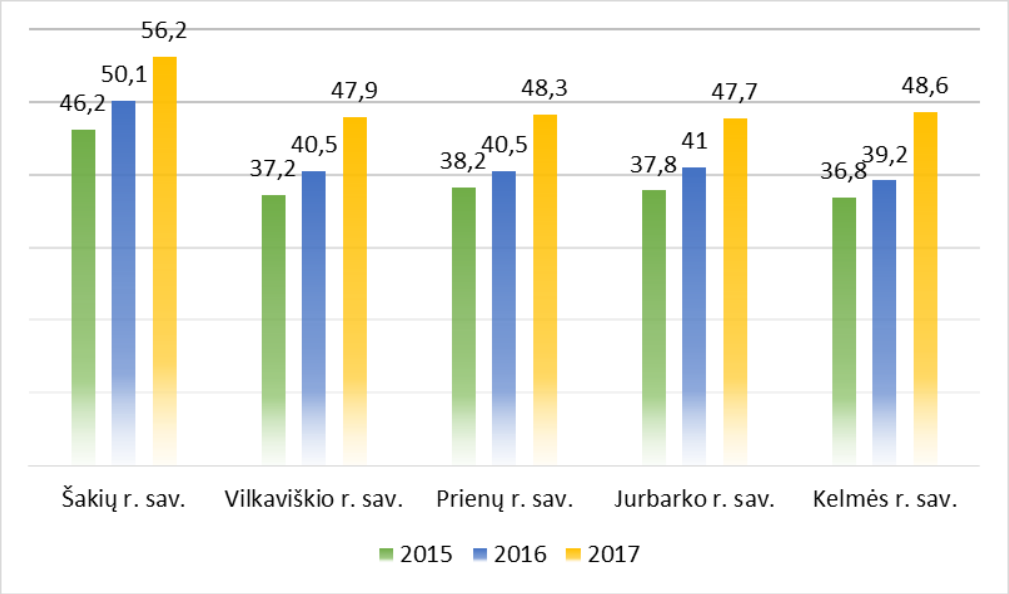
Bendras įregistruotas ūkio subjektų skaičius tarp analizuojamų savivaldybių Šakių r. yra mažiausias ir 2017 m. sudarė 957 subjektus. Tačiau lyginant su 2015 m. tik Šakių r. savivaldybėje stebima įregistruotų ūkio subjektų nors ir nežymi, tačiau didėjimo tendencija (padidėjo 4 subjektais), tuo tarpu kitose savivaldybėse 2017 m. palyginti su 2015 m. ūkio subjektų sumažėjo nuo 1,0 proc. Jurbarko r. savivaldybėje iki 8,2 proc. Kelmės r. savivaldybėje.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.2 pav. Veikiančių ūkio subjektų skaičius

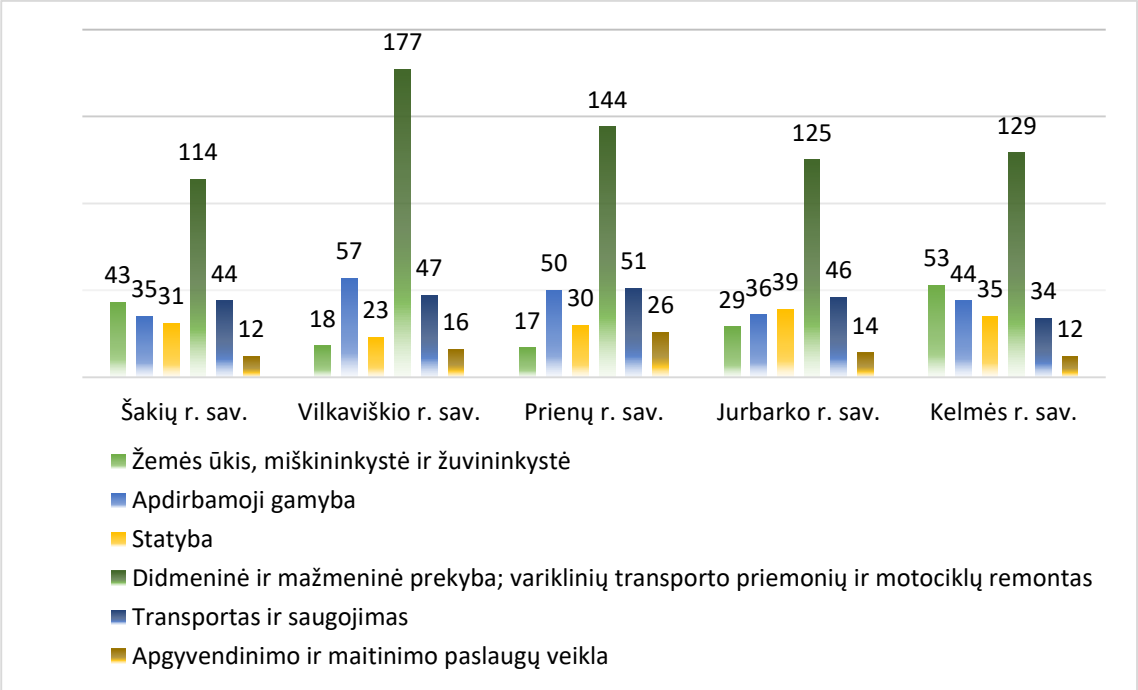
Veikiantis ūkio subjektas – Juridinių asmenų registre įregistruotas, vykdantis ekonominę veiklą, turintis darbuotojų ir (ar) pajamų subjektas. Veikiančių ūkio subjektų skaičius analizuojamose savivaldybėse kiekvienais metais auga panašiu tempu ir 2017 m. Šakių r. savivaldybėje sudarė 538 ūkio subjektus.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.3 pav. Veikiančių ūkio subjektų dalis, palyginti su visais įregistruotais ūkio subjektais, proc.

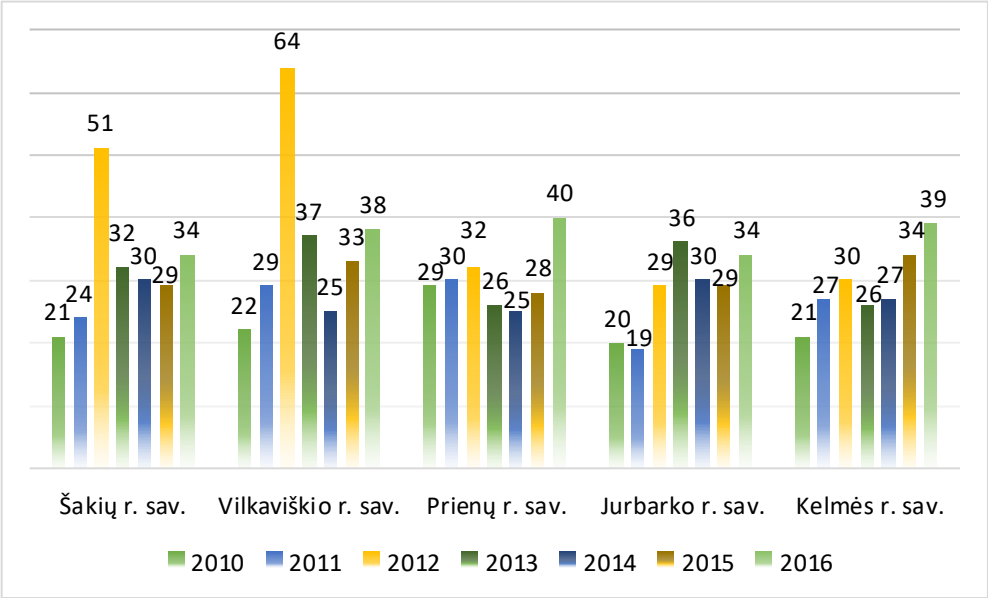
Analizuojant veikiančių ūkio subjektų dalį nuo visų įregistruotų ūkio subjektų, matome, kad Šakių r. savivaldybėje ši dalis nuolat auga ir 2017 m. buvo didžiausia iš lyginamų savivaldybių ir sudarė 56,2 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.4 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal ekonominės veiklos rūšis, 2017 m.

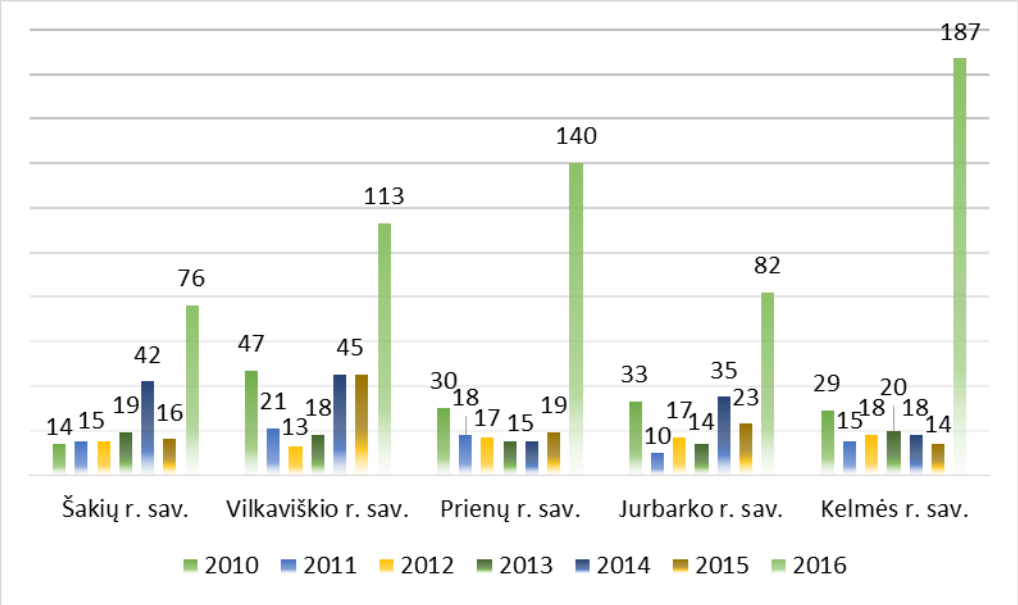
Pagal ekonominės veiklos rūšis visose savivaldybėse dominuoja ūkio subjektai užsiimantus didmenine ir mažmenine prekyba,variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu. Be šios veiklos, Šakių r. savivaldybėsj daugiausia ūkio subjektų užsiima transporto veikla ir žemės ūkiu, Vilkaviškio r. ir Prienų r. sav. – apdirbamąja gamyba ir transportu, Jurbarko r. sav. – transportu ir statyba, Kelmės r. sav. – žemės ūkiu ir apdirbamąja gamyba.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.1 pav. Per metus įregistruota mažų ir vidutinių įmonių / vnt.

Šakių r. sav. per metus įregistruotų mažų ir vidutinių įmonių skaičius mažai kintantis, išskyrus 2012 m. (+53 proc. lyginant su 2011 m.). Per 2016 m. daugiausiai įregistruota mažų ir vidutinių įmonių Prienų r. sav.(40 vnt.) ir Kelmės r. sav. (39 vnt.). Šakių r. sav. įregistruotas vienas mažiausių (34 vnt.) mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tačiau 15 proc. daugiau nei 2015 m.

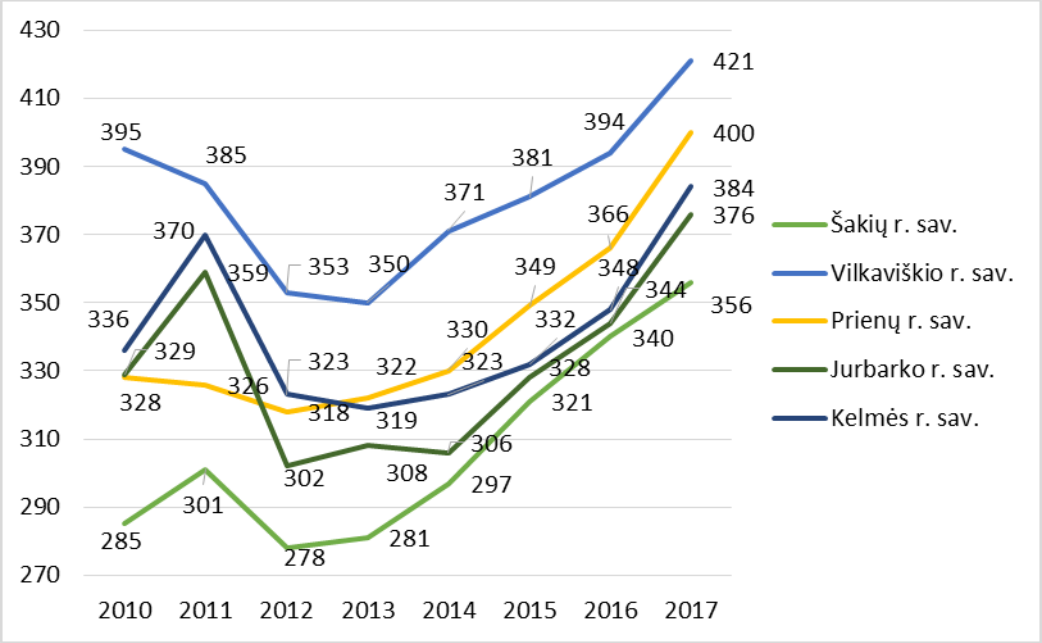

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.2 pav. Per metus išregistruota mažų ir vidutinių įmonių / vnt.

Visose lyginamose savivaldybėse 2016 m. išregistruotas rekordinis skaičius mažų ir vidutinių įmonių. Šiam veiksmui didžiausią įtaką turėjo 2014 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimti sprendimai išregistruoti juridinius asmenis, kurių likvidavimo procedūros pradėtos iki 2004 m. sausio 1 d. ir nebaigtos per dešimt metų nuo juridinio asmens teisinio statuso „likviduojamas“ įgijimo bei mažų ir vidutinių įmonių savininkų emigracija.

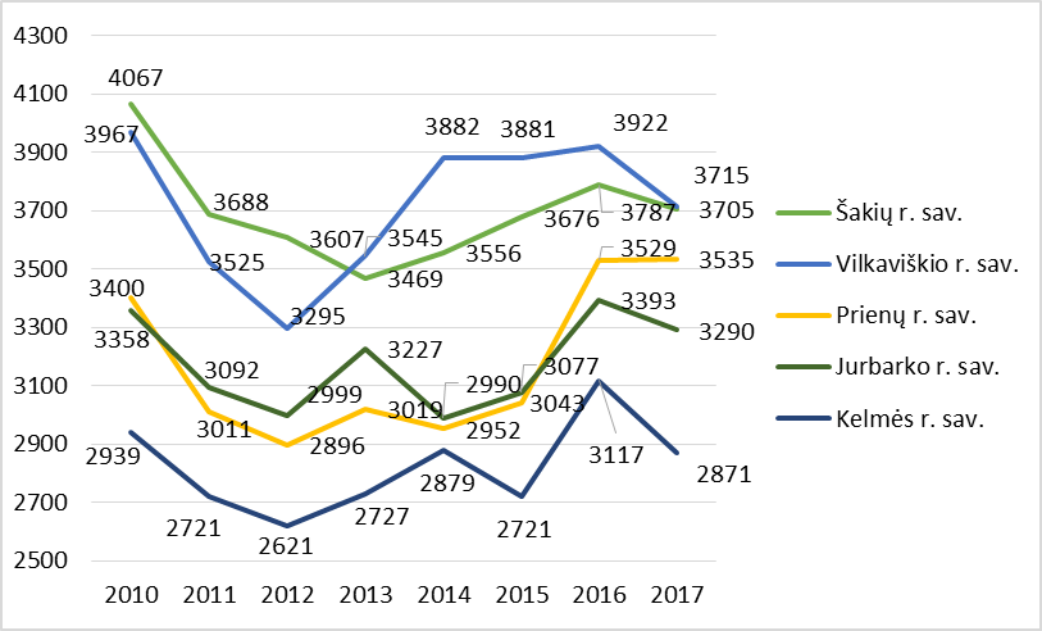
Šakių r. sav. išregistruojamų mažų ir vidutinių įmonių svyravimai analizuojamu laikotarpiu panašūs kaip ir lyginamosiose savivaldybėse. Per 2010-2013 bei 2015 m. Šakių r. sav. vidutiniškai išregistruojama apie 16 įmonių, 2014 m. -42 įmonės, 2016 -76 įmonės.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.3 pav. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje / vnt.

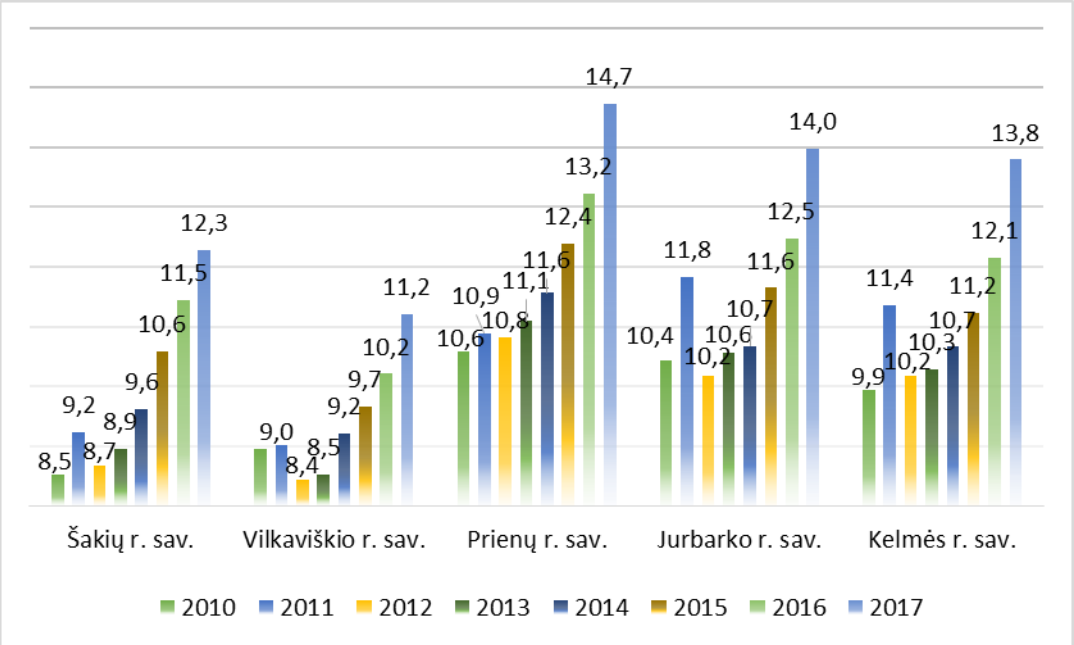
2012-2017 m. laikotarpiu įmonių skaičius Šakių r. sav. padidėjo 22 proc., t.y. nuo 278 vnt. iki 356 vnt., tačiau Šakių r. sav. yra mažiausias veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius iš lyginamų savivaldybių. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius nuo 2013 m. tolygiai didėja visose vertinamose savivaldybėse.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.4 pav. Darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse metų pradžioje / vnt.

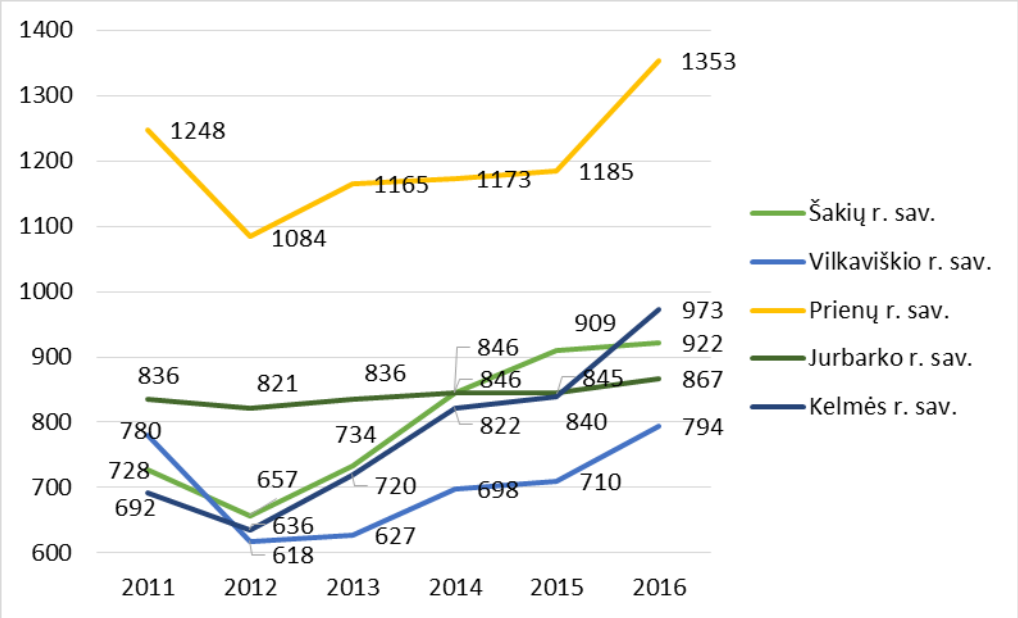
Nors Šakių r. sav. yra mažiausias veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius iš lyginamų savivaldybių, tačiau darbuotojų skaičius šiose įmonėse yra vienas iš didžiausių (2017 m. 3705 vnt., Vilkaviškio r. sav. 3715 vnt.). Lyginant 2016 m. su 2017 m. darbuotojų skaičius Šakių r. sav. aptariamose įmonėse sumažėjo 2,2 proc., nors nuo 2013 m. buvo 8,4 proc. darbuotojų skaičiaus augimas.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.5 pav. Veikiančios mažos ir vidutinės verslo įmonės tenkančios tūkst. gyventojų metų pradžioje / vnt.

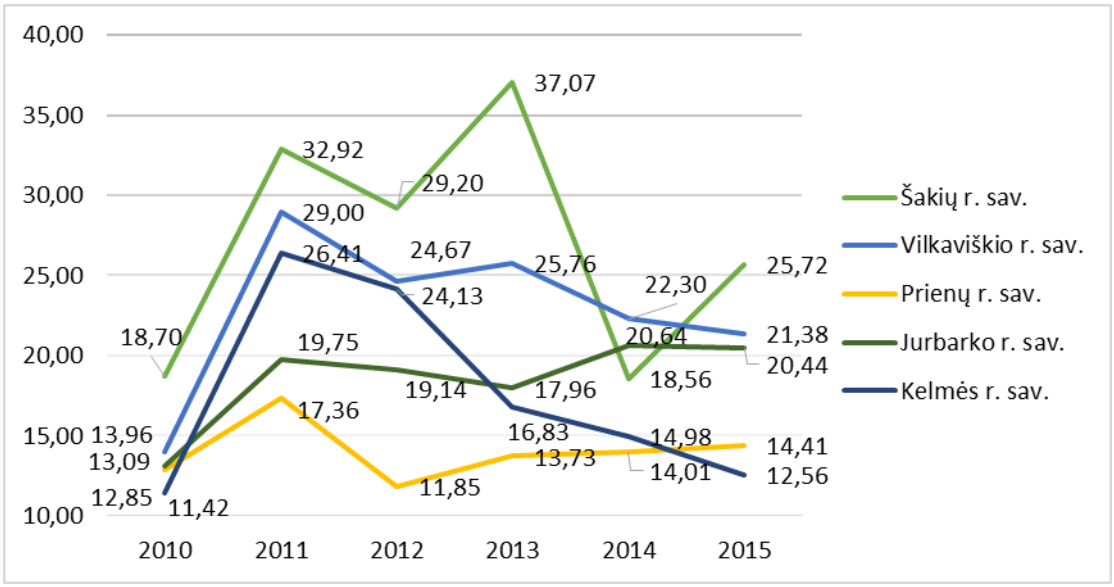
Tik Vilkaviškio r. sav. tenka mažiau (11,2 vnt.) veikiančių mažų ir vidutinių verslo įmonių tūkst. gyventojų nei Šakių r. sav. (12,3 vnt.). Visose lyginamosiose savivaldybėse mažėjant bendram savivaldybių gyventojų skaičiui veikiančių mažų ir vidutinių verslo įmonių tenkančių tūkst. gyventojų skaičius sparčiai didėja. Per 2012-2017 m. laikotarpį rodiklis Šakių r. sav. padidėjo 29 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.6 pav. Asmenys, įsigiję verslo liudijimus / vnt.

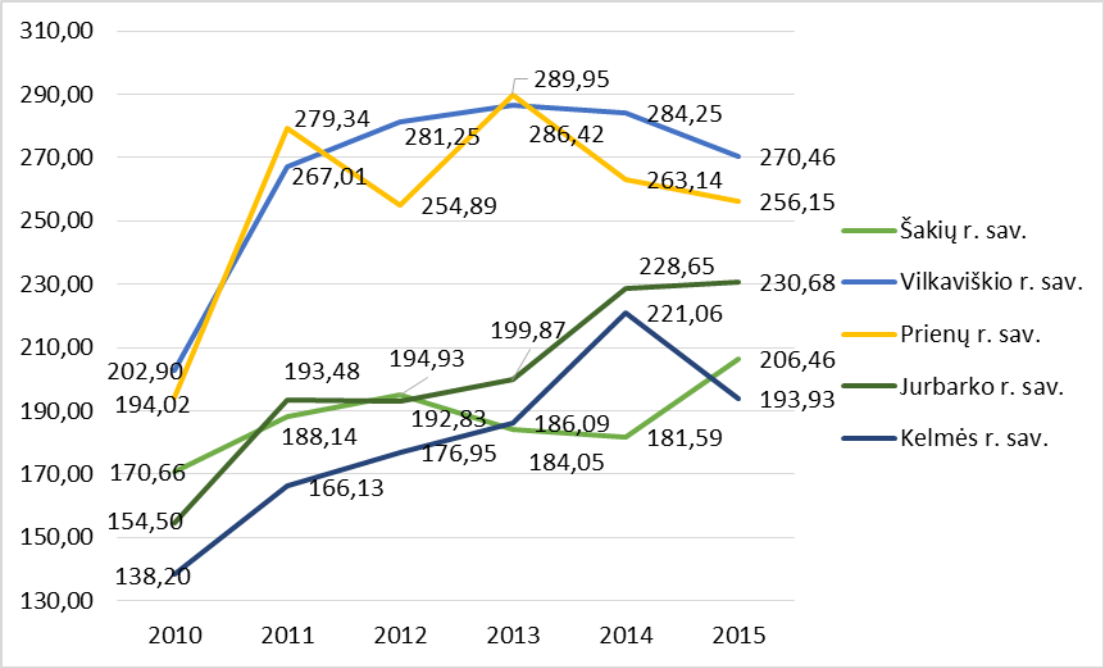
Šakių r. sav. asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimus skaičius nuo 2012 m. kasmet didėja. Nuo 2012 m. iki 2016 m. Šakių r. sav. asmenų, įsigijusių verslo liudijimus padidėjo 32 proc. Populiariausia vykdyti veiklą įsigijus verslo liudijimus yra Prienų r. sav., kurioje 2016 m. net 32 proc. daugiau išduota verslo liudijimų nei Šakių r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.7 pav. Materialinės investicijos to meto kainomis / mln. Eur

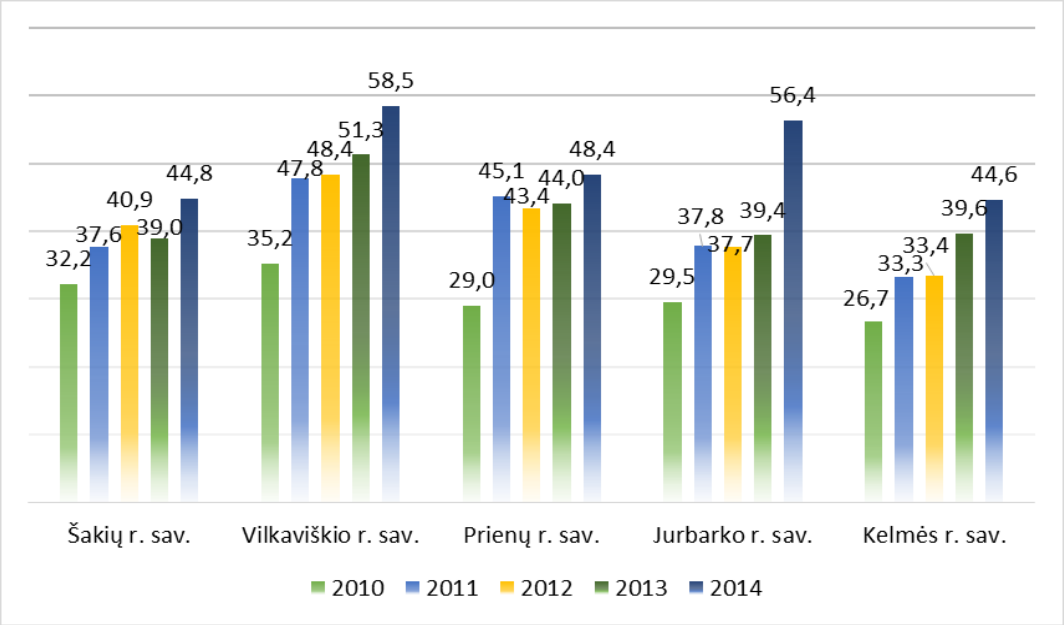
Materialinės investicijos to meto kainomis/mln. Eur Šakių r. sav. yra didžiausios iš lyginamų savivaldybių, išskyrus 2014 metus. Didžiausios investicijos Šakių r. buvo 2013 m. (37,07 mln. Eur), tačiau 2014 m. buvo 44 proc. materialinių investicijų kritimas. 2015 m. matomas 20 proc. kilimas. Visose kitose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Jurbarko r. sav., nuo 2011 m. pastebima materialinių investicijų mažėjimo tendencija.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.8 pav. Apyvarta pagal veiklos vykdymo vietą / mln. Eur

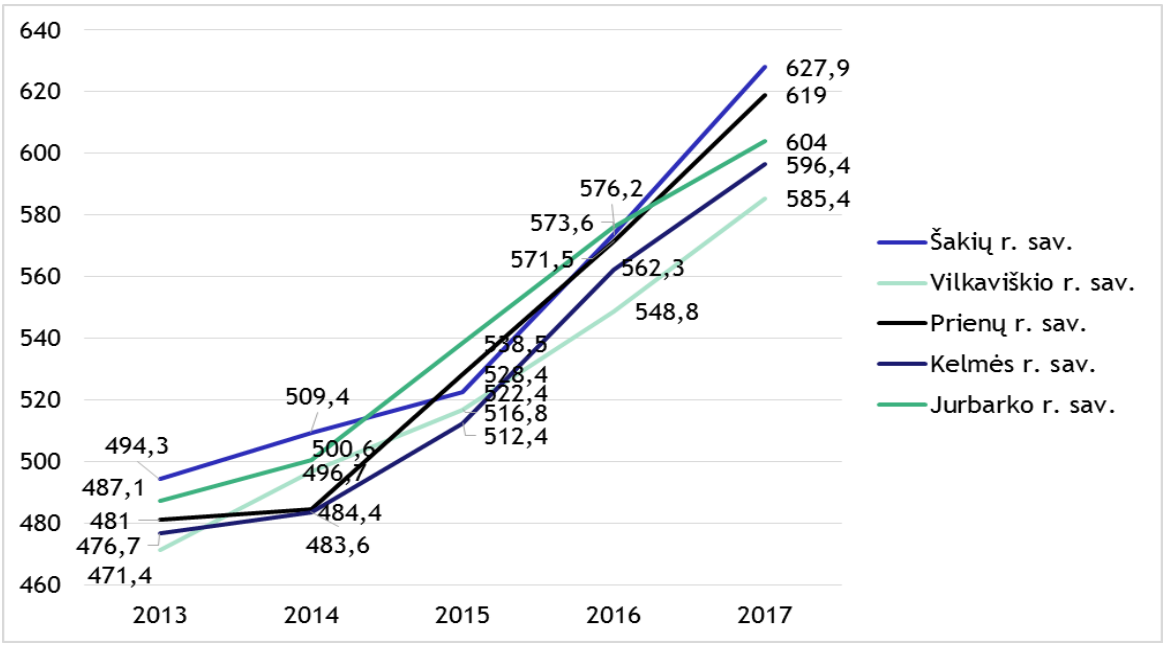
Didžiausią apyvartą pagal veiklos vykdymo vietą gauna Vilkaviškio r. sav. (2015 m. 270,46 mln. Eur). Šakių r. sav. nuo 2014 m. matoma apyvartos pagal veiklos vykdymo vietą mln. Eurcdidėjimo tendencija (+12 proc., 2015 m. 206,46 mln. Eur) ir šiuo rodikliu aplenkia tik Kelmės r. sav. (193,93 mln. Eur).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.9 pav. Pridėtinė vertė gamybos kainomis pagal veiklos vykdymo vietą / mln. Eur

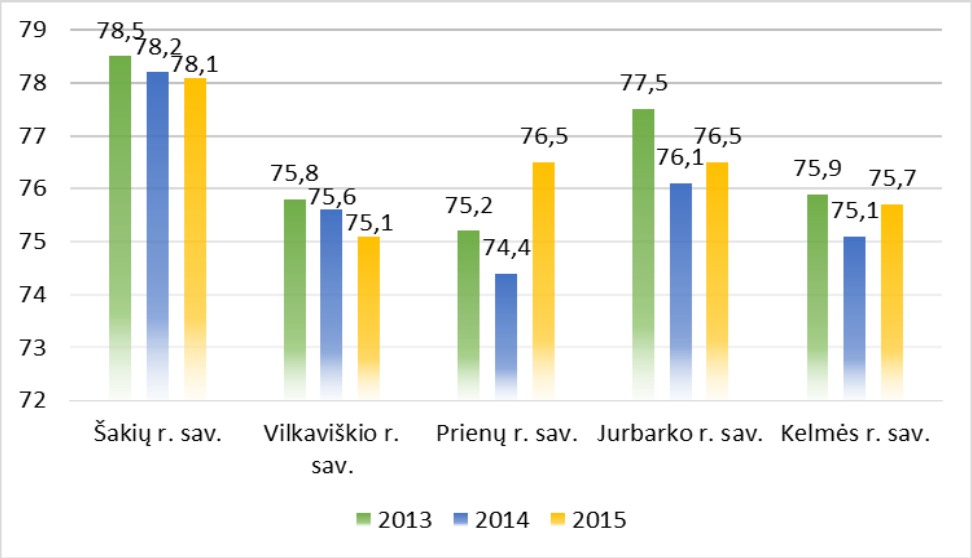
Remiantis Statistikos departamento duomenimis didžiausia pridėtinė vertė gamybos kainomis pagal veiklos vykdymo vietą mln. Eur sukuriama Vilkaviškio r. sav. (2014 m. 58,5 mln. Eur bei Jurbarko r. sav. 56,4 ml. Eur). 2010 m. Šakių r. sav. šis rodiklis buvo vienas didžiausių (32,2 mln. Eur), tačiau sukuriamai pridėtinei vertei augant sparčiau kitose savivaldybėse, 2014 m. tapo vienu mažiausių (44,8 mln. Eur). Šakių r. sav. 2010-2014 m. laikotarpiu rodiklis padidėjo 28 proc., kai tuo laikotarpiu Jurbarko r. sav. +48 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.10 pav. Vidutinis darbo užmokestis, bruto (Eur)

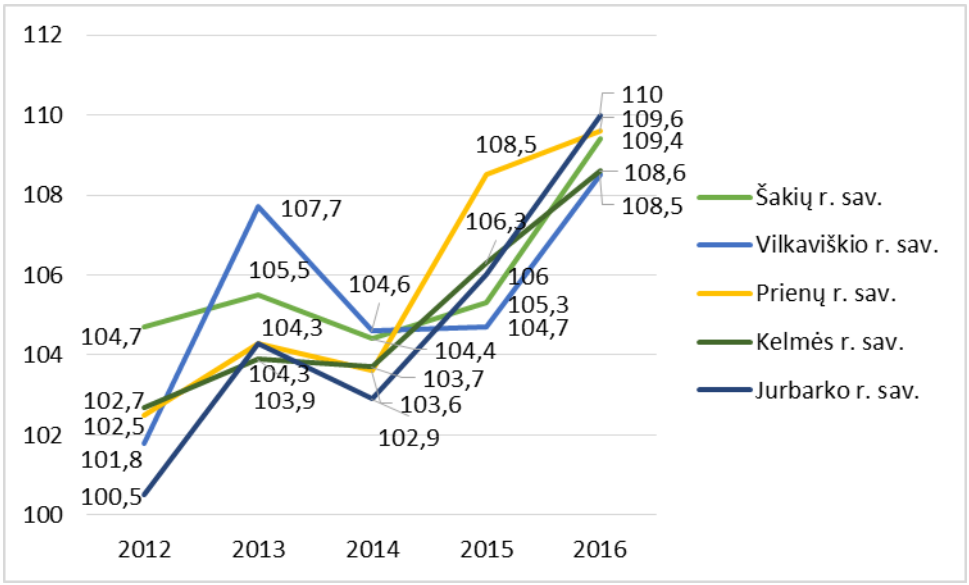
Šakių r. sav. mokamas didžiausias darbo užmokestis tarp lyginamų savivaldybių (2017 m. 627.9 Eur) ir jis 1,4 proc. didesnis nei Prienų r. sav. ir net 7,2 proc. didesnis nei Vilkaviškio r. sav. Vidutinis darbo užmokestis Šakių r. sav. nuo 2013 m. iki 2017 m. pakilo 27 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.11 pav. Vidutinis darbo užmokestis, bruto palyginti su šalies ūkiu, proc.

Šakių r. sav. vidutinis darbo užmokestis, bruto palyginti su šalies ūkiu yra didžiausias tarp lyginamų savivaldybių 2015 m. 78,1 proc. Artimiausias rodiklis Jurbarko r. sav. sudaro 76,5 proc. Tačiau vertinant 2013-2015 m. laikotarpį Šakių r. sav. matoma vidutinio darbo užmokesčio palyginti su šalies ūkiu mažėjimo tendencija (-0,4 proc.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.12 pav. Darbo užmokesčio indeksas (mėnesinis) / proc.

Darbo užmokesčio indeksas rodo, kad realus darbo užmokestis per analizuojamus 2012-2016 m. labiausiai krito 2013-2014 m. laikotarpiu. Šakių r. sav. 2012-2014 m. laikotarpiu darbo užmokesčio svyravimai (max pokytis -1,1 proc.) nebuvo tokie ryškūs kaip Vilkaviškio r. sav. (max pokytis -5,9 proc.). Nuo 2014 m. visose analizuojamose savivaldybėse darbo užmokesčio indeksas sparčiai kilo, todėl 2016 m. visos savivaldybės pasiekė apie 109 proc. Šakių r. sav. per 2014-2016 m. laikotarpį matomas darbo užmokesčio indekso augimas 5 proc. ir pasiekė 109,4 proc. Iš pateiktų duomenų matyti, kad vartotojų perkamoji galia pastaraisiais metais didėja.

SOCIALINĖS – EKONOMINĖS APLINKOS SSGG ANALIZĖ

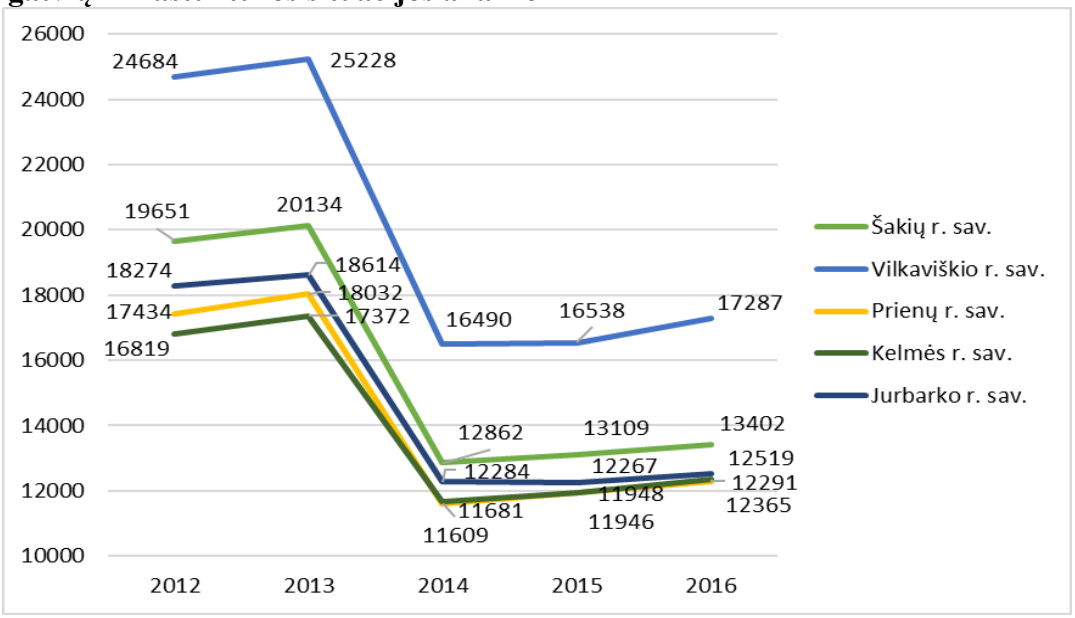
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Didėjantis veikiančių ūkio subjektų skaičius; • Didėjantis mažų ir vidutinių įmonių skaičius; • Didėjantis asmenų įsigijusių verslo liudijimus skaičius; • Didelės įmonių mateiralinės investicijos; • Didesnis nei kitose savivaldybėse vidutinis darbo užmokestis; • Didėjantis darbo užmokesčio indeksas; • Veikiantis verslo informacijos centras, smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondas; • Vyraujančios smulkios įmonės, gebančios lanksčiai prisitaikyti prie pokyčių.	• Mažas veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius tenkantis tūkst. gyventojų; • Mažas įmonių sukuriamos pridėtinės vertės rodiklis; • Darbo užmokesčio vidurkis ženkliai mažesnis palyginti su šalies ūkiu; • Nėra išvystytas žemės ūkio produktų perdirbimo sektorius.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Lėšos verslo iniciatyvoms skatinti, numatytos Šakių krašto vietos veiklos grupės 2016-2023 m. strategijoje ir Šakių miesto vietos veiklos grupės 2016-2022 m. strategijoje; • Žemės ūkio produktų perdirbimo, medienos sektorių stiprėjimas pasirinkus klasterizacijos kelią; • Lojalumo, zanavykų tradicijų puoselėjimas programos gali paskatinti likti savivaldybėje jaunus žmones; • Bendruomeninio ir socialinio verslo galimybių ir finansavimo joms didėjimas; • Geresnis informuotumas apie verslo sąlygas.	• Didėjantis darbo jėgos trūkumas; • Marijampolės LEZ įsikūrimas.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, gerinančias informacijos pateikimą esamiems ir potencialiems verslo subjektams.
2. Numatyti priemones, gerinančias bendradarbiavimą tarp verslo subjektų ir vietos valdžios instirucijų.
3. Numatyti priemones, skatinančias verslo subjektų konkurencingumą.
4. Numatyti priemones, didinančias dabo jėgos potencialą ir konkurencingumą.

4. ŪKIO SEKTORIAUS ANALIZĖ

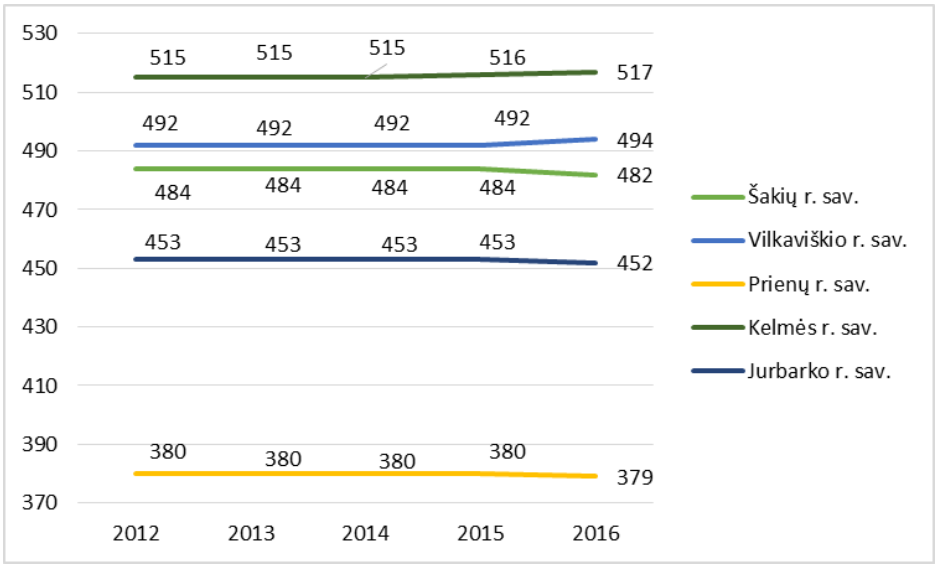
Kelių ir gatvių infrastuktūros situacijos analizė

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

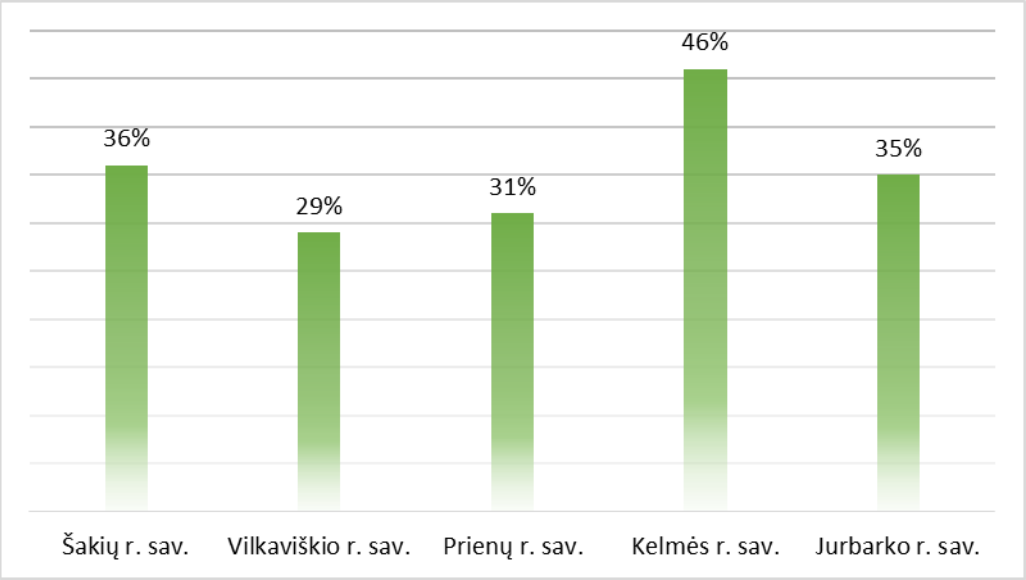
4.1 pav. Kelių transporto priemonių skaičius metų pabaigoje / vnt.

Visose analizuojamose savivaldybėse stebima panaši kelių transporto priemonių skaičius dinamika analizuojamu laikotarpiu. 2016 m. Šakių r. buvo registruotos13402 transporto priemonės. Gausiausias transporto priemonių skaičius Šakių r. sav. užfiksuotas 2013 m., kuris 2014 m. sumažėjo net 64 proc.

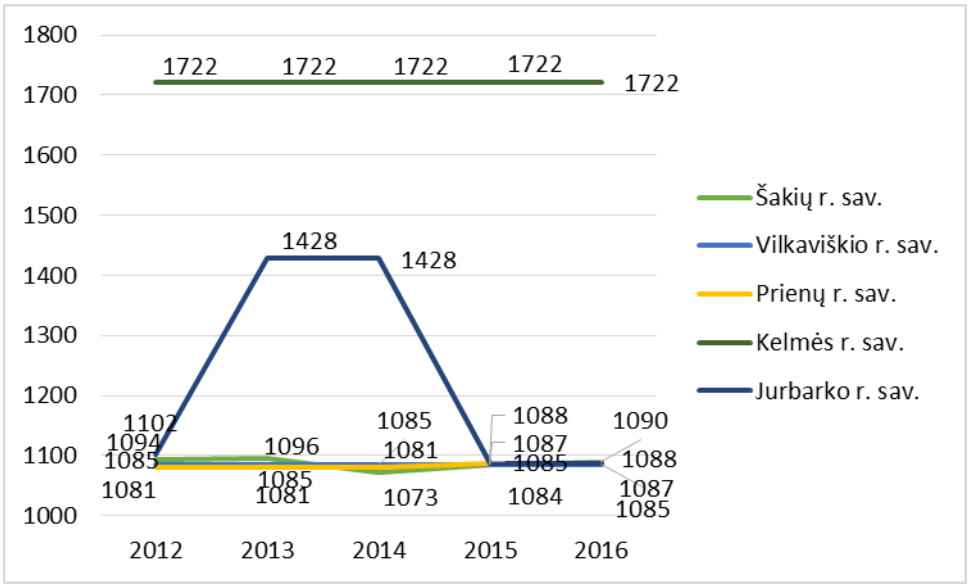
Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.2 pav. Valstybinės reikšmės automobilių kelių ilgis metų pabaigoje, km

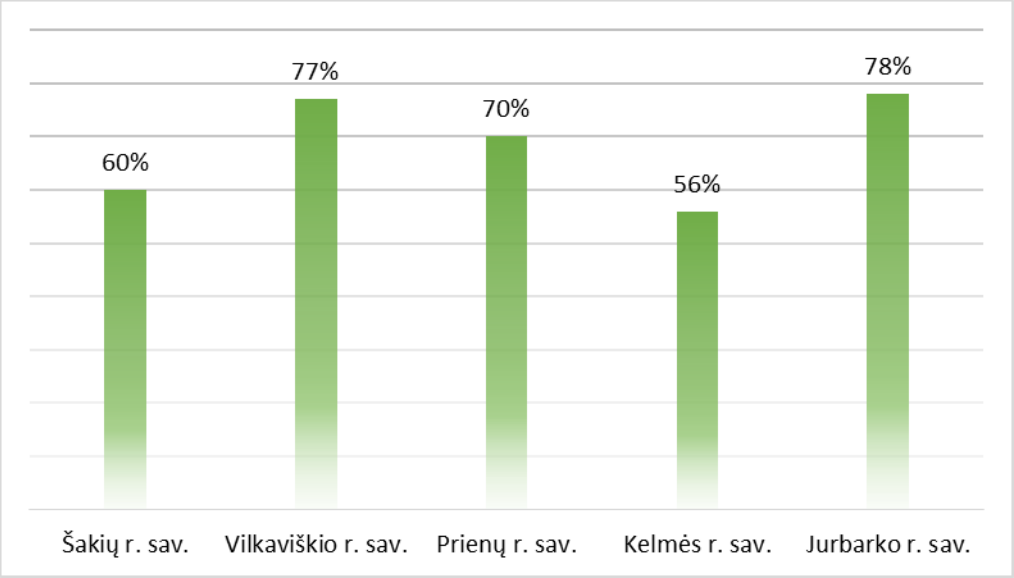
4.3 pav. Valstybinės reikšmės žvyro dangos keliai nuo visų kelių 2016 m., proc.

Valstybinės reikšmės automobilnių kelių ilgis 2016 m. pabaigoje Šakių r. buvo 482 km, iš kurių 36 proc. – su žvyro danga. Kelių su žvyro danga dalis Šakių rajone lyginant su kitomis savivaldybėmis yra didelė, didesnis procentas tokių kelių yra tik Kelmės r. sav. (46 proc.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.4 pav. Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis metų pabaigoje, km

4.5 pav. Vietinės reikšmės žvyro dangos keliai nuo visų kelių 2016 m., proc.

Vietinės reikšmės kelių ilgis Šakių rajone – 1088 km., iš jų 60 proc. – su žvyro danga.

Vandentvarkos situacijos analizė

Vandens tiekimo įmonės

Ūkio subjektų (be smulkių geriamojo vandens tiekėjų, aptarnaujančių mažiau kaip 20 gyventojų), teikiančių rajono savivaldybės teritorijoje geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo paslaugas, sąrašas pateikiamas 4.1 lentelėje.

4.1 lentelė. Ūkio subjektai, Šakių r. teikiantys geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas

Eil. Nr.	Ūkio subjekto pavadinimas	Adresas	Vykdomos veiklos pavadinimas	Dokumento, kuriuo nustatytos taikomų paslaugų kainos, data ir Nr.
1.	UAB „Šakių vandenys“	V. Kudirkos g. 62, Šakiai	Vandens tiekimas, nuotekų šalinimas ir valymas	Kainų komisijos 2013-09-13 nutar. Nr.03-368
2.	Renatos Baltrušaitienės vandens tiekimo grupė	Slavikų k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant išlaidas ir einamą remontą
3.	Antano Pažerecko vandens tiekimo grupė	Slavikų k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant išlaidas ir einamą remontą
4.	Onutės Momotiukienės	Šilgalių k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant

	vandens tiekimo grupė			išlaidas ir einamą remontą
5.	S. Jucaičio vandens tiekimo grupė	Rociškių k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant išlaidas ir einamą remontą
6.	R. Butkaus vandens tiekimo grupė	Kriūkų k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant išlaidas ir einamą remontą
7.	J. Dailidės vandens tiekimo grupė	Žemosios Panemunės k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant išlaidas ir einamą remontą
8.	Vidos Zaronskienės vandens tiekimo grupė	Valenčiūnų k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru pajininkų sutarimu, padengiant išlaidas ir einamą remontą
9.	UAB „Antano Rinkevičiaus valymo įrenginiai“	Taikos g. 59, Gelgaudiškis	Nuotekų valymas	Kainų komisijos 2009-04-02 nutar. Nr.03-38
10.	Griškabūdžio ŽŪB	J. Jablonskio g. 1A, Griškabūdis, Šakių raj.	Vandens tiekimas Žemės ūkio veikla Degalinė	Pirmininko 2014-01-02 įsakymu Nr.2A
11.	Artūro Varankevičiaus vandens tiekimo grupė	Pajotijų k. Šakių raj.	Vandens tiekimas	Bendru bendruomenės narių sutarimu, padengiant išlaidas

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybės administracija

Viešas licencijuotas geriamojo vandens tiekėjas UAB „Šakių vandenys“ (įmonė įsteigta 1991 m.) geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo paslaugas teikia didžiojoje savivaldybės teritorijos dalyje. Įmonė palaipsniui perima šių paslaugų teikimą iš individualių geriamojo vandens tiekėjų, kaip taisyklė, tuomet, kai vandens tiekimo įrenginiai nusidėvi. 2016 m. gruodžio 31d. įmonėje dirbo 56 darbuotojai.

Investicijos į sektorių

2010 metais buvo pradėtas vykdyti Projektas Nr.VP3-3.1-AM-01-V-02-018 „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Šakių rajone“ (II etapas). Projekto tikslas - viešai tiekiamo tinkamos kokybės geriamojo vandens ir tvarkomų nuotekų paslaugos išplėtimas Kudirkos Naumiesčio aglomeracijoje ir Šakių mieste. Visas projekto metu sukurtas ilgalaikis turtas priklauso UAB „Šakių vandenys“. Visos eksploatavimo metu patirtos išlaidos buvo dengiamos iš įmonės lėšų. 2012 metais buvo baigtos vykdyti visos II etapo sutartys, buvo priduoti eksploatavimui vandentiekio ir nuotekų tinklai bei užbaigta Kudirkos Naumiesčio

nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija. Projekto II etapo vertė sudarė 5,29 mln. Eur.(be PVM). Šio projekto vykdymo metu buvo nutiesta 3,9884 km. nuotekų tinklų Šakių mieste, prie kurių prisijungti sudaryta galimybė 313 gyventojų, Kudirkos Naumiestyje - 4,506 km vandentiekio tinklų (galimybė prisijungti 330 gyventojų) ir 12,011 km nuotekų tinklų (galimybė prisijungti 640 gyventojų).

2010 metais pradėtas vykdyti ir III-ias projekto etapas Nr. VP3-3.1-AM-01-V-02-049 „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Šakių rajone (Kriūkuose, Joginiškiuose, Plokščiuose, Kiduliuose, Kaimelyje, Šiaudinėje, Judriuose, Griškabūdyje, Bliuviškiuose, Patašinėje, Lekėčiuose). Bendra šio projekto išlaidų suma 7,77 mln. Eur , iš kurių Europos sąjungos fondo dalis 6,45 mln. Eur. , LR valstybės biudžeto lėšos 759 tūkst. Eur Šakių rajono savivaldybės prisidėjimo dalis 388 tūkst. Eur. ir likusi dalis - įmonės dengiamos išlaidos. Šis projektas baigtas 2014 metais. Šio projekto vykdymo metu buvo pastatyti nauji nuotekų valymo įrenginiai Kiduliuose, Griškabūdyje, Plokščiuose ir Kriūkuose; nupirktos dvi asenizacinės mašinos; nutiesta 7,44 km naujų vandentiekio tinklų, sudarant galimybę jungtis 148 vartotojams; nutiesta 27,65 km nuotekų tinklų, sudarant galimybę jungtis 751vartotojui.

2013 metais pradėtas vykdyti projektas Nr.VP3-3.1-AM-01-V-01-047 „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Gelgaudiškyje“ su vėliau prijungta papildoma veikla - Vandentiekio ir nuotekų tinklų statyba Šakiuose, Giedručiuose, Girėnuose, Striūpuose, Kudirkos Naumiestyje, Būbleliuose bei Šakių m. nuotekų valymo įrenginių modernizavimas. Projektas užbaigtas 2015 metų gruodžio mėn.. Bendra šio projekto išlaidų suma 7,78 mln. Eur, iš kurių Europos sąjungos fondo dalis 6.429 tūkst. Eur, LR valstybės biudžeto lėšos 756 tūks. Eur, Šakių rajono savivaldybės prisidėjimo dalis 306,6 tūkst. Eur ir likusi dalis- įmonės dengiamos išlaidos. Užbaigus šį vandentvarkos projektą Nr. VP3-3.1-AM-01-V-01-047 buvo sukurtas toks ilgalaikis turtas:

- nauji nuotekų valymo įrenginiai Gelgaudiškyje;
- nutiesta 1,8 km vandentiekio ir 6,971 km nuotekų tinklų Gelgaudiškyje, sudaryta galimybė prie nuotekų tinklų jungtis 218vartotojams, prie vandentiekio tinklų 61 vartotojui;
- nupirkta viena dumblo transportavimo mašina ;
- pagal papildomą sutartį Šakiuose ir Kudirkos Naumiestyje nutiesta 6,39 km naujų vandentiekio tinklų, sudarant galimybę jungtis 242 vartotojams;
- pagal papildomą sutartį Šakiuose ir Kudirkos Naumiestyje nutiesta 18,51 km nuotekų tinklų, sudarant galimybę jungtis 524 vartotojams.

Šiuo metu dar planuojama įgyvendinti naują projektą „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų renovavimas ir plėtra Šakių rajone“, kurį užbaigus būtų:

1) prie naujai pastatytų geriamojo vandens tiekimo tinklų bus sudaryta galimybė prisijungti ne mažiau 206 vartotojams;

2) prie naujai pastatytų geriamojo nuotekų surinkimo tinklų bus sudaryta galimybė prisijungti ne mažiau 140 vartotojų;

3) pastatyti geriamojo vandens kokybę gerinantys įrenginiai Kidulių ir Sintautų gyvenvietėse, kokybišką vandenį gaus ne mažiau 800 gyventojų;

4) rekonstruota apie 2,7 km buitinių nuotekų surinkimo tinklų ir (arba) geriamojo vandens tiekimo tinklų.

Pagal atliktus Šakių rajono vandenviečių geriamo vandens tyrimus, blogiausi rodikliai nustatyti Sintautų (478 esami vartotojai) ir Kidulių (665 vartotojai) vandenvietėse. Sintautuose leistinas amonio kiekis viršijamas 3,4 karto, o bendrosios geležies – 6,7 karto. Kiduliuose leistinas bendrosios geležies kiekis viršijamas 6,9 karto. Iš viso minėtose gyvenvietėse yra 1143 vartotojai. Planuojama į paraišką įtraukti naujų vandens kokybę gerinančių įrenginių statybą Kiduliuose ir Sintautuose.

Naujus buitinių nuotekų tinklus numatoma nutiesti: Griškabūdyje – A. Skelčio, Topolių, J. Jablonskio, Pievų, Draugystės, Rygiškių, Novos ir Alyvų gatvėse; Kudirkos Naumiestyje – Vytauto gatvėje; Šakiuose – Kęstučio, Gėlių, Šešupės, Siesarties gatvėse.

Naujus vandentiekio tinklus numatoma nutiesti: Kudirkos Naumiestyje – Vytauto, Kranto, S. Nėries, Vilties gatvėse; Plokščiuose – Nemuno gatvėje; Šakiuose – Kęstučio ir Striūpų gatvėse ;

Rekonstruoti buitinių nuotekų tinklus numatoma: Gelgaudiškyje – Taikos, Parko, Suvalkiečių, Mokyklos, Žemaitės gatvėse; Lukšiuose – Pergalės, Nemuno, Draugystės, Topolių gatvėse.

Numatoma, kad šis projektas bus įgyvendintas iki 2020 metų. Planuojama bendra projekto vertė yra apie 1 743 658,98 Eur, iš jų Europos Sąjungos lėšos sudaro apie 1 261 386,98 Eur bei prisidėjimo lėšos pagal veiklų intensyvumą (50/50 ir 80/20), kuriomis prisidės pareiškėjas UAB „Šakių vandenys“, yra apie 482 272,00 Eur. Projekto įgyvendinimui UAB „Šakių vandenys“ planuoja 2017-2018 m. gauti 186,0 tūkst. Eur paskolą.

Vandenvietės, gręžiniai, tinklai

UAB „Šakių vandenys“ eksploatuoja 72 vandenvietes, 115 gręžinių, 465 km vandentiekio tinklų, 17 vandens gerinimo įrenginių.

Nuotekų sistema

UAB „Šakių vandenys“ nuotekų surinkimo sistemą sudaro: 165 km buitinių nuotekų tinklų, 38 km paviršinių nuotekų (lietaus) tinklų, 16 nuotekų valyklų.

4.2 lentelė. Vandentvarkos rodikliai Šakių rajone 2012-2016 m.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Gyventojų dalis, naudojančių centralizuotą vandens tiekimą ir nuotekas	68,44 %	80,40 %	70,96 %	70,70 %	74,52 %
Vartotojų dalis, gaunanti higienos normas atitinkatį vandenį	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Paimta požeminio vandens	1 241000	1 235382	1 139340	1 123288	1 066742
Sunaudota (parduota) požeminio vandens	646700	667400	622600	613200	633300
Ūkio, buities ir gamybos nuotekos, išleistos į paviršinius vandenis	949484	912476	743307	890165	1 240859

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybės administracija

Šilumos tiekimo ir energetikos situacijos analizė

Už centralizuotą šilumos tiekimą Šakių rajone atsakinga UAB „Šakių šilumos tinklai“, kurios 100 proc. priklauso Šakių rajono savivaldybei. Įmonės balanse yra 8,324 km termofikacinių tinklų; iš jų: Šakių mieste – 6,332 km; Gelgaudiškio mieste – 1,992 km. Gelgaudiškio mieste visos trasos yra paklotos 2007 m. poliuretano izoliacijos vamzdžiais bekabeline sistema. Šakių mieste renovuota šiluminių trasų 3,951 km. Iš viso poliuretano izoliuotais vamzdžiais paklota 5,943 km arba 71,4 proc. nuo visų šiluminių trasų.

2014 metais buvo pastatytas 5 MW biokuro katilas su kondensaciniu ekonomaizeriu bei kuro ūkiu Gimnazijos gatvės katilinėje Šakių mieste. Bendra projekto vertė 2 128 541,60 Eurų.

Šakių mieste biokuru kūrenamų katilų pajėgumų bendra galia sudaro apie 9 MW. Pastaraisiais metais, esant ne itin šaltoms žiemoms, turimų pajėgumų pakanka. Šakių mieste biokuro poreikiai metams sudaro apie 1700 tne (tonos naftos ekvivalento).

Gelgaudiškio padalinyje nuo 2007 m. sumontuoti keturi AKŪ-0,46 MW šiaudais kūrenami katilai, kurie sunaudoja apie 1500 tonų šiaudų arba 525 tne. Yra tik vienas vandens šildymo katilas VK-1,6, kuris naudoja žymėtą dyzeliną, bet pastarasis naudojamas tik nukritus žemesnei lauko oro temperatūrai nei 15 laipsnių.

Šakių mieste šildymas ir karštas vanduo tiekiamas į 1450 butų. Centralizuotai tiekiama šiluminė energija 125 objektams; iš jų: 81 daugiabučiui gyvenamam namui (Šakių mieste - 67, Gelgaudiškio mieste – 14 daugiabučių gyvenamų namų), biudžetinių įstaigų pastatams – 19 (Šakių

mieste 13, Gelgaudiškyje -6); verslo įmonių pastatams -10; individualiems namams -7; kitiems pastatams – 7 vnt. Bendras gyvenamųjų namų apšildomas plotas 97 133,27 kvadratiniai metrai.

Vadovaujantis tuo, 2013 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T-191 Šakių rajono savivaldybės taryba patvirtino Šakių rajono savivaldybės daugiabučių namų energinio efektyvumo didinimo 2013-2020 m. programą, jos įgyvendinimą pavedė UAB „Šakių vandenys". 2014 m. gruodžio 22 d. pradėjus funkcionuoti naujai įkurtai UAB „Šakių komunalinis ūkis", veiklų atidalinimo būdu Šakių rajono savivaldybės daugiabučių namų energinio efektyvumo didinimo (modernizavimo) 2013 m.-2020 m. programos įgyvendinimas buvo pavestas UAB „Šakių komunalinis ūkis".

2013 m. balandžio 26 d. Šakių rajono savivaldybės administracija sudarė paslaugų teikimo sutartį Nr. VL-530/1.8.2-62 su VšĮ „Būsto energijos taupymo agentūra" (laimėjo viešą paslaugos pirkimo konkursą) dėl 17 daugiabučių namų Šakiuose, Gelgaudiškyje ir Kudirkos Naumiestyje atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planų parengimo. Namo atnaujinimo darbai 2014 m. buvo atlikti šiuose daugiabučiuose namuose:

DNKS 2014-3743-13 (Šaulių g. 18 daugiabutis Šakiuose)- 361 565 Eur;

DNKS 2014-3745-13 (Vytauto g. 21 daugiabutis Šakiuose)- 469 075 Eur;

DNKS 2014-3737-13 (V. Kudirkos g. 70 daugiabutis Šakiuose)- 195 690 Eur;

DNKS 2014-3742-13 (V. Kudirkos g. 102A daugiabutis Šakiuose)- 197 330 Eur;

DNKS 2014-3741-13 (V. Kudirkos g. 102B daugiabutis Šakiuose)- 310 405 Eur;

DNKS 2014-3744-13 (Griškabūdžio g. 32 daugiabutis Šakiuose)- 241 085 Eur.

2013 m. lapkritį Šakių rajono savivaldybės administracija ir VšĮ „Būsto energijos taupymo agentūra" pasirašė sutartį dėl Lietuvos daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos II etapo daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planų rengimo. Šakių rajone 2014 m. vasarį – rugsėjį buvo parengti 25 daugiabučių namų Šakiuose, Kudirkos Naumiestyje, Gelgaudškyje, Lekėčiuose, Kretkampyje, Išdaguose atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planai.

2016 m. birželį – liepą atnaujinus daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos finansavimą, 2016 m. rugsėjo mėn. buvo pradėti gauti pirmieji preliminarūs sprendimai iš kredito įstaigos dėl daugiabučių namų. Per 2016 m. lapkritį – 2017 m. sausį buvo įgyvendinti daugiabučių namų V. Kudirkos g. 82B Šakiuose (I etapo daugiabučiai namai) ir Kauno g. 15 ir 15B (Lekėčiuose); V. Kudirkos g. 41; V. Kudirkos g. 80 Šakiuose (visi II etapo namai) atnaujinimo (modernizavimo) rangos darbų viešieji pirkimai.

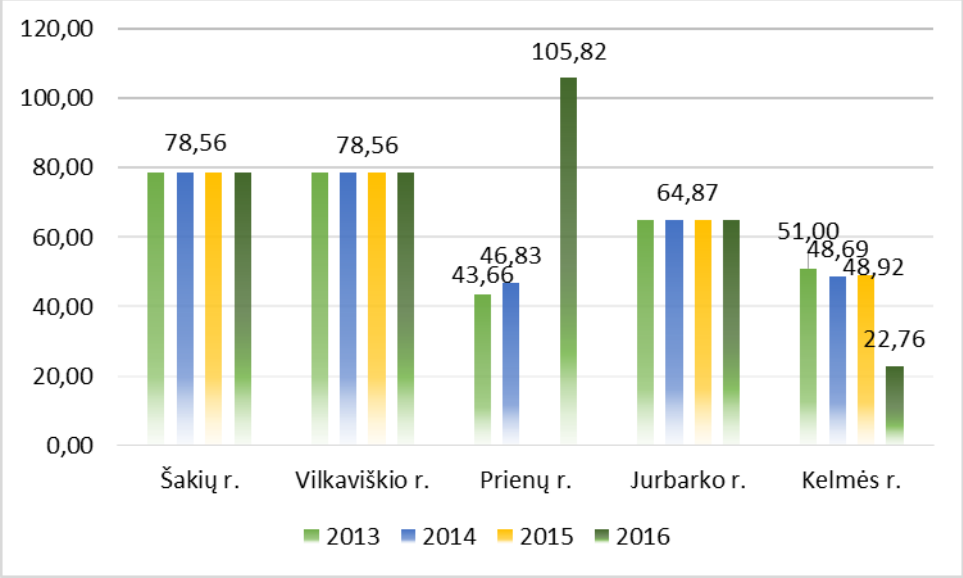
Iki 2017 m. pabaigos bus baigti formuoti daugiabučių namų Suvalkiečių g. 6 (Gelgaudiškyje); V. Kudirkos g. 41; Draugystės takas 3 Šakiuose; Gimnazijos g. 34 Šakiuose (visi – II etapo namai) ir Vytauto g. 4 Šakiuose (I etapo daugiabutis namas, koreguotas investicijų planas)

atnaujinimo (modernizavimo) rangos darbų viešieji pirkimų konkursai.

Atliekų situacijos analizė

2014 - 2020 m. parengtas Marijampolės regiono atliekų tvarkymo planas ir regiono savivaldybių, tarp jų ir Šakių r. savivaldybės planai, kurių tikslas nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius - ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims. Marijampolės apskrityje yra sukurta regioniniu principu veikianti atliekų tvarkymo sistema, kurios funkcijų vykdymą užtikrina UAB „Marijampolės atliekų tvarkymo centras“.

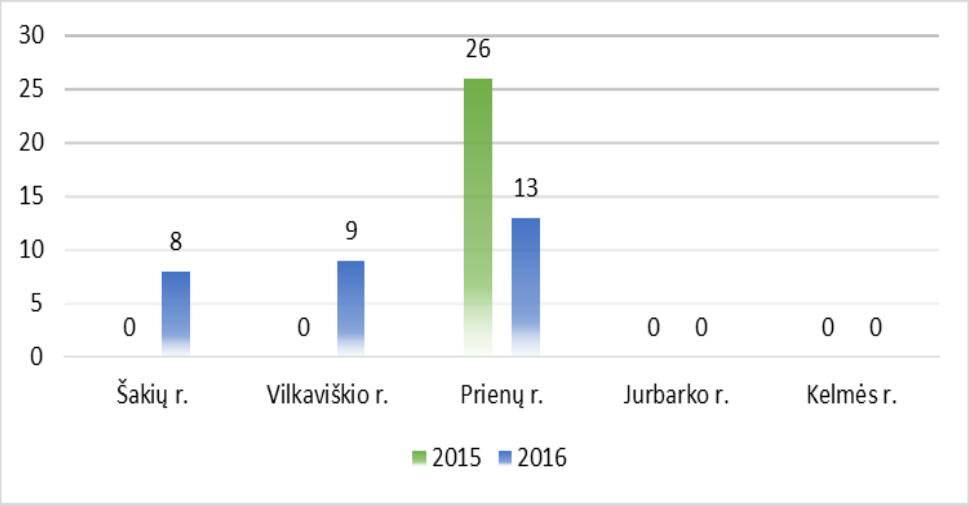
Įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatomos vadovaujantis įmokos dydžio nustatymo metodika, kurios paskirtis – nustatyti regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje teikiamų atliekų tvarkymo paslaugų įkainių skaičiavimo tvarką. UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“, vadovaudamasis šia metodika, apskaičiuoja įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir sutvarkymą dydžius ir teikia regiono savivaldybių taryboms tvirtinti.

Šaltinis: LR Aplinkos ministerija

4.6 pav. Komunalinių atliekų sutvarkymo kaina, Eur/t.

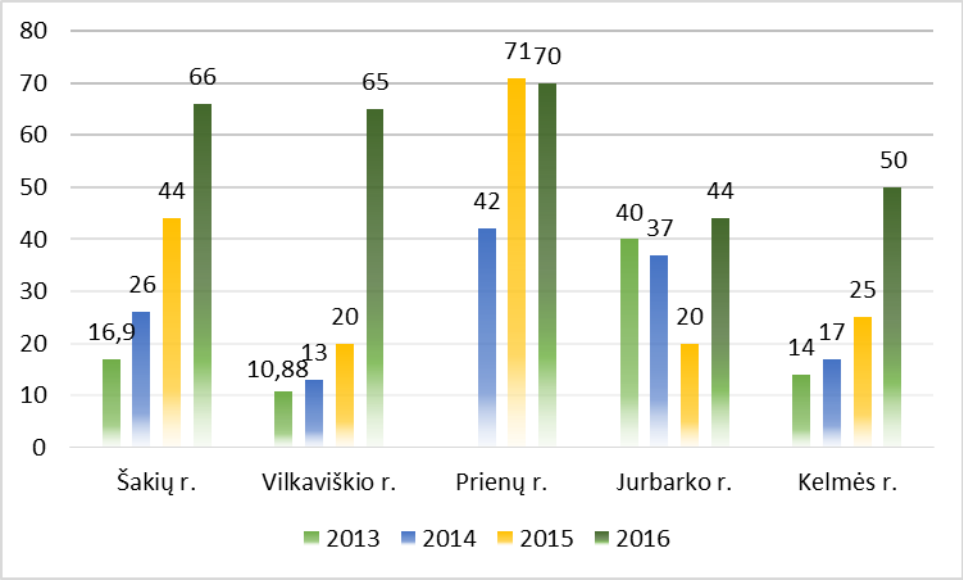
Pagal pateiktus grafike duomenis matyti, kad Šakių r. sav. ir Vilkaviškio r. sav. komunalinių atliekų sutvarkymo kaina yra fiksuota ir viena iš didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių (2013-2016 m. 78,56 Eur/t). Didesnė atliekų sutvarkymo kaina 2016 m. buvo tik Prienų r. sav (105,82 Eur/t). Mažiausia Kelmės r. (2016 m. 22,76).

Šaltinis: LR Aplinkos ministerija

4.7 pav. Paruošta naudoti pakartotinai komunalinių atliekų, proc.

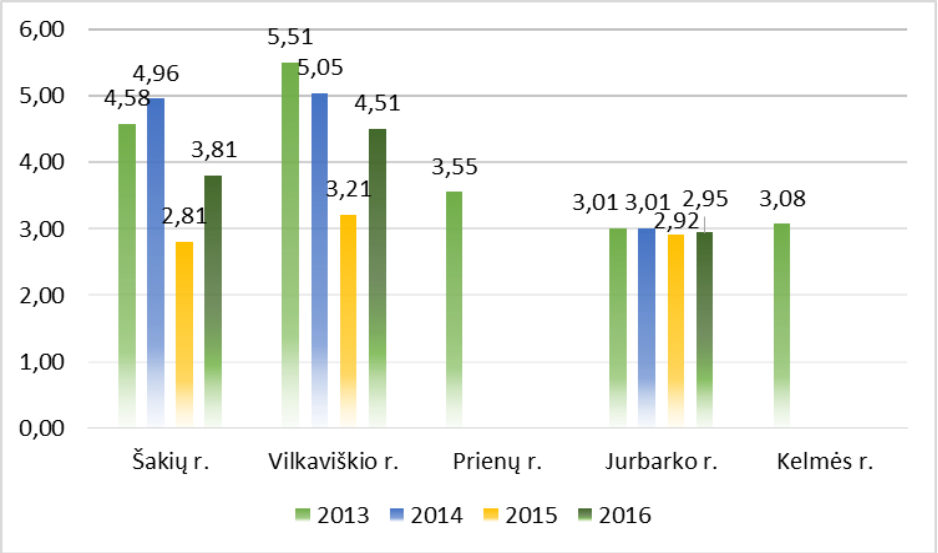
Paruošimas naudoti pakartotinai – atliekomis tapusių produktų ar jų sudedamųjų dalių tikrinimas, valymas ar taisymas siekiant, kad jie vėl būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo. Šakių r. 2016 m. tik 8 proc. komunalinių atliekų paruošiama pakartotinai naudoti. Apskritai šis rodiklis visose savivaldybėse yra mažas. Prienų r. sav. 2015 m. buvo paruošiama 26 proc., tačiau 2016 m. šis rodiklis sumažėjo 50 proc.

Šaltinis: LR Aplinkos ministerija

4.8 pav. Perdirbta / panaudota komunalinių atliekų, proc.

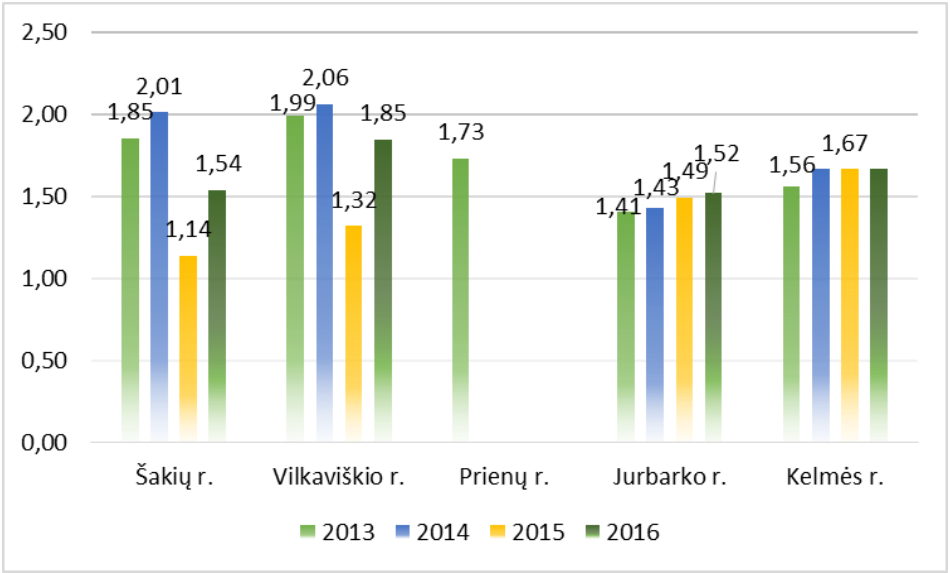
Šakių r. 2016 m. 66 proc. perdirbta/panaudota visų komunalinių atliekų. Tai 50 proc. daugiau nei 2015 m. Efektyvesnis rodiklis 2016 m. tik Prienų r. sav. 70 proc. Mažiausiai perdirbama/panaudojama komunalinių atliekų Jurbarko r. sav. (44 proc.).

Šaltinis: LR Aplinkos ministerija

4.9 pav. Vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur

Šakių r. vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur, yra vienos iš didžiausių lyginant nagrinėjamas savivaldybes ir 2016 m. sudarė 3,81 Eur. Per nagrinėjamą laikotarpį išlaidos svyruoja labai netolygiai. Didžiausias rodiklis Šakių r. buvo 2014 m. (4,96 Eur), mažiausias 2015 m. (2,81 Eur).

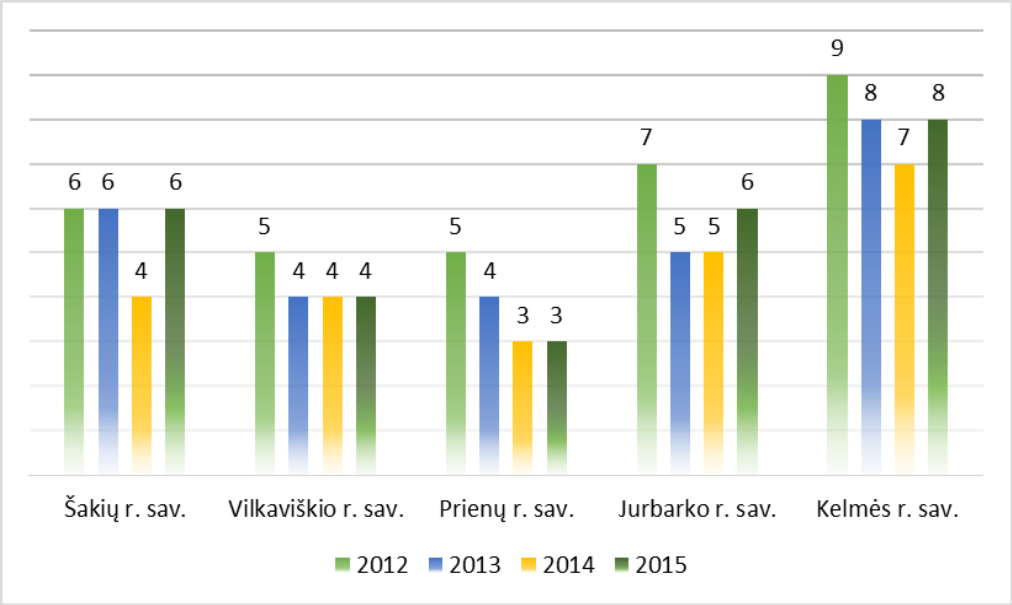

Šaltinis: LR Aplinkos ministerija

4.10 pav. Vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojui per mėnesį, Eur

Vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojui per mėnesį, Eur 2016 m. Šakių r. yra vienos mažiausių (1,54 Eur) tarp nagrinėjamų savivaldybių. Vilkaviškio r. sav. išlaidos didesnės 16,8 proc. (1,85 Eur). Didžiausios išlaidos Šakių r. gyventojui per mėnesį teko 2014 m. (2,01 Eur), mažiausios 2015 m.(1,14 Eur).

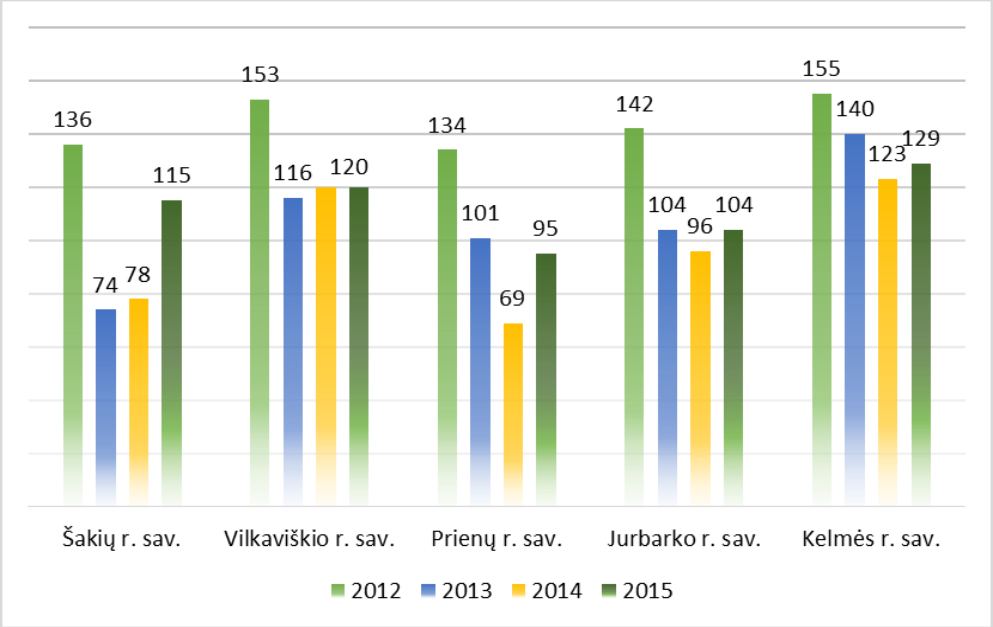
Aplinkos apsaugos situacijos analizė

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.11 pav. Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių (kg) tenkantis vienam gyventojui

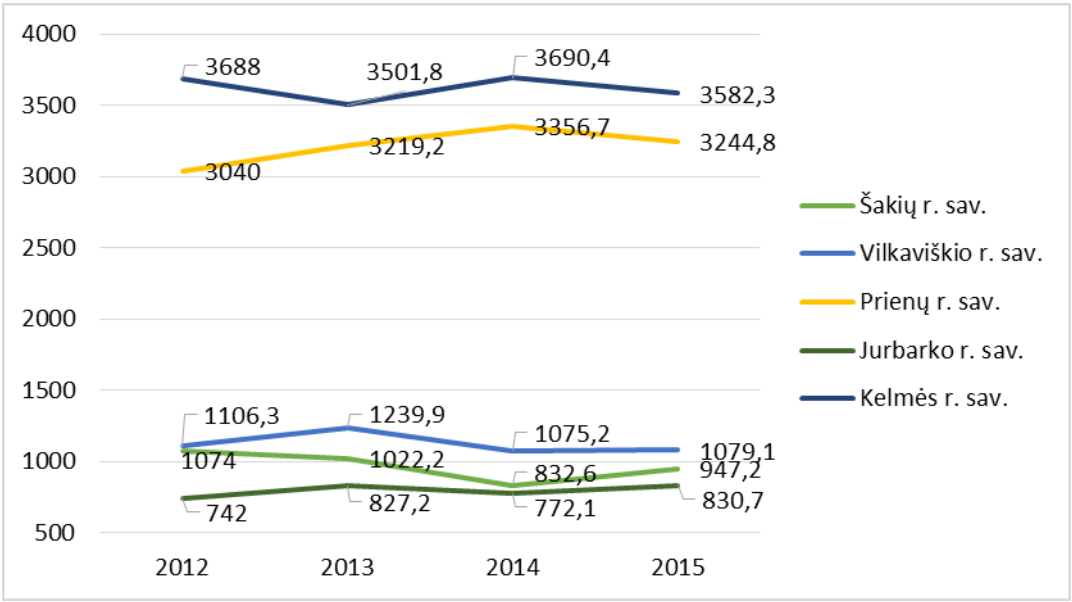
Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių šaltinių Šakių r. sav., lyginant su kitomis savivaldybėmis, nėra labai aukštas ir yra gerokai žemesnis nei Kelmės r. sav. Šakių r. sav. 2014 m. užfiksuotas mažiausias teršalų išmetimo į atmosferą kiekis (4 kg) tenkantis vienam gyventojui. 2015 m. šis rodiklis padidėjo iki stabilaus dydžio 6 kg nuo 2012 m vienam gyventojui.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.12 pav. Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių (kg) tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui

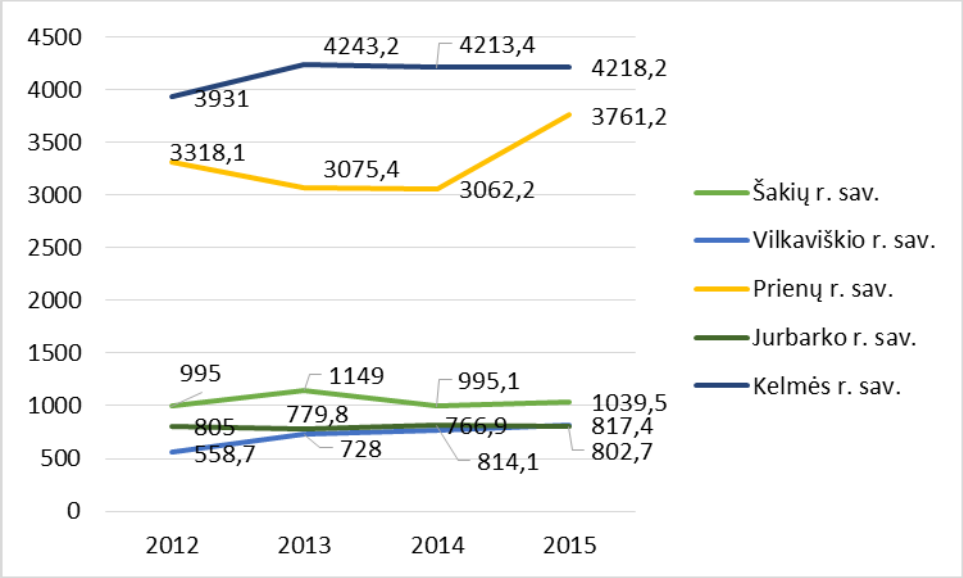
Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių (kg) tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui Šakių r. sav. 2013-2015 m. laikotarpiu turi didėjimo tendenciją. 2015 m. rodiklis pasiekė vidutinį lyginamų savivaldybių lygį 115 kg/km^2 ir lyginant su 2014 m. padidėjo net 32 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.13 pav. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršiaus vandenis (tūkst.m^3)

Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršiaus vandenis (tūkst.m^3) Šakių r. sav. yra vienas mažiausių iš nagrinėjamų savivaldybių (947,2 tūkst.m^3). Mažesnis rodiklis yra tik Jurbarko r. sav. (830,7 tūkst.m^3). Šio rodiklio pokytis Šakių r. sav. lyginant 2012-2015 m. nežymus ir sudaro apie 12 proc.

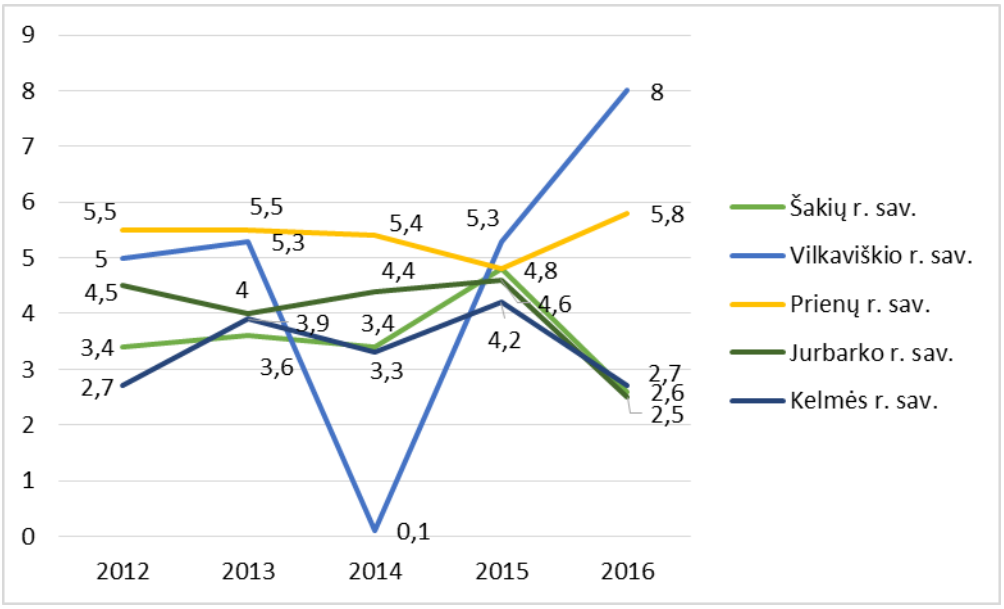

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.14 pav. Vandens sunaudojimas (tūkst. m^3)

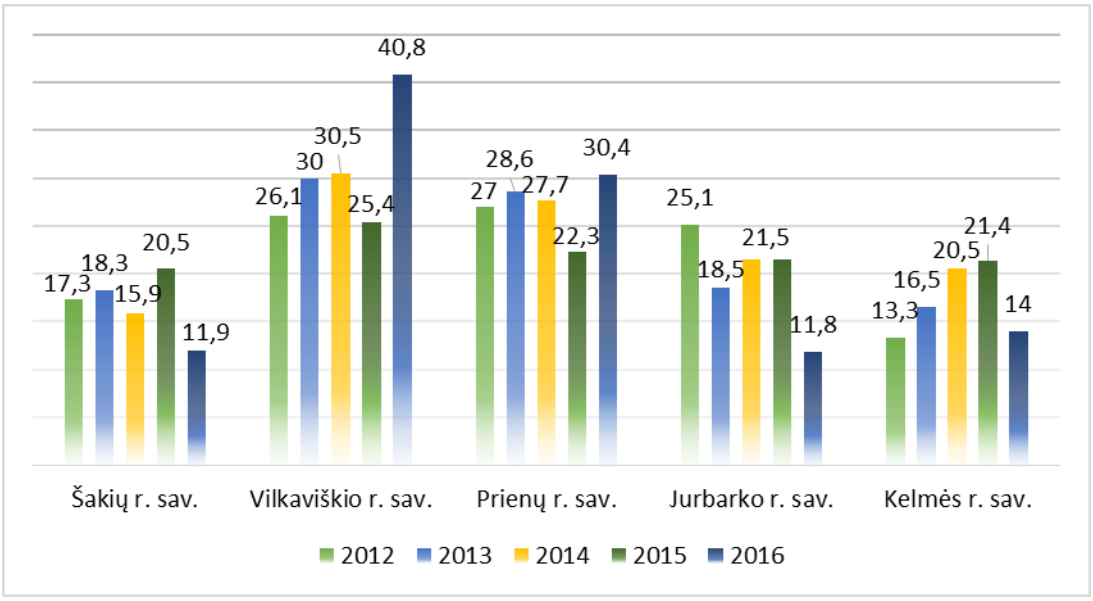
Iš pateiktų duomenų matome, kad visose savivaldybėse vandens sunaudojimas (tūkst. m3) 2012-2015 laikotarpiu labai tolygus, išskyrus Prienų r. sav. (2014-2015 m. matomas 20 proc. vandens sunaudojimo išaugimas). Šakių r. sav. vartotojų vandens sunaudojimo rodikliai panašūs kaip ir Vilkaviškio r. sav. bei Jurbarko r. sav. Kelmės r. sav vartotojai vandens sunaudoja net 75 proc. daugiau nei Šakių r. sav. vandens vartotojai.

Būsto fondo situacija

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

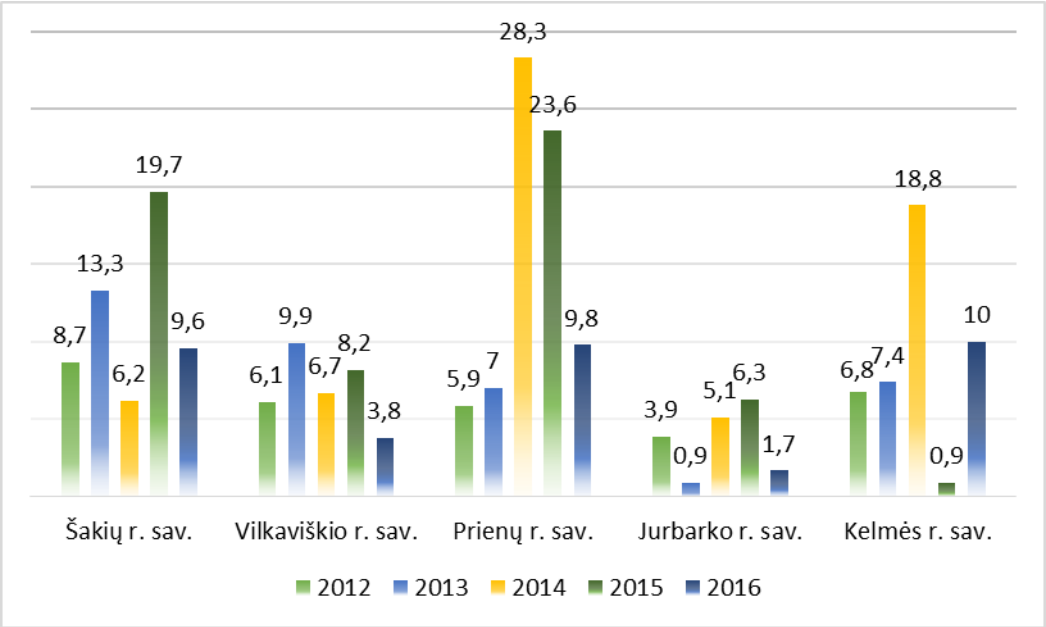
4.15 pav. Leistų statyti butų naudingasis plotas, tūkst.m2

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

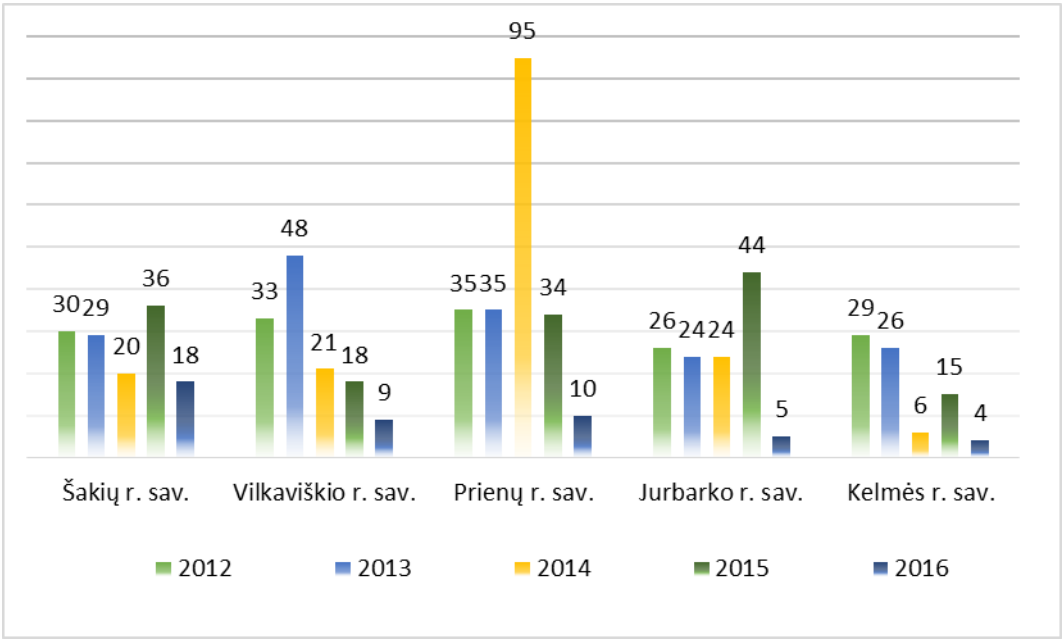
4.16 pav. Leistų statyti gyvenamųjų pastatų tūris, tūkst. m3

Naujų gyvenamųjų namų statybos sektoriuje iš analizuojamų savivaldybių išsiskiria Vilkaviškio rajonas, kur 2016 m. leistų statyti gyvenamųjų pastatų naudingas plotas ir tūris ženkliai lenkė kitas savivaldybes. Šakių r. 2016 m. palyginti su 2015 m. leistų statyti gyvenamųjų pastatų tūris sumažėjo 41,9 proc., o naudingas plotas – 45,8 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.17 pav. Leistų statyti naujų negyvenamųjų pastatų plotas, tūkst. m2

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.18 pav. Leistų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius, vnt.

Leistų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius Šakių r. 2016 m. didžiausias iš analizuojamų savivaldybių ir sudarė 18 leidimų, tačiau šis rodiklis 50 proc. mažesnis nei buvo 2015 m. Pagal leistų statyti naujų negyvenamųjų pastatų plotą Šakių r. savivaldybė atsilieka nuo Prienų r. ir Kelmės r.

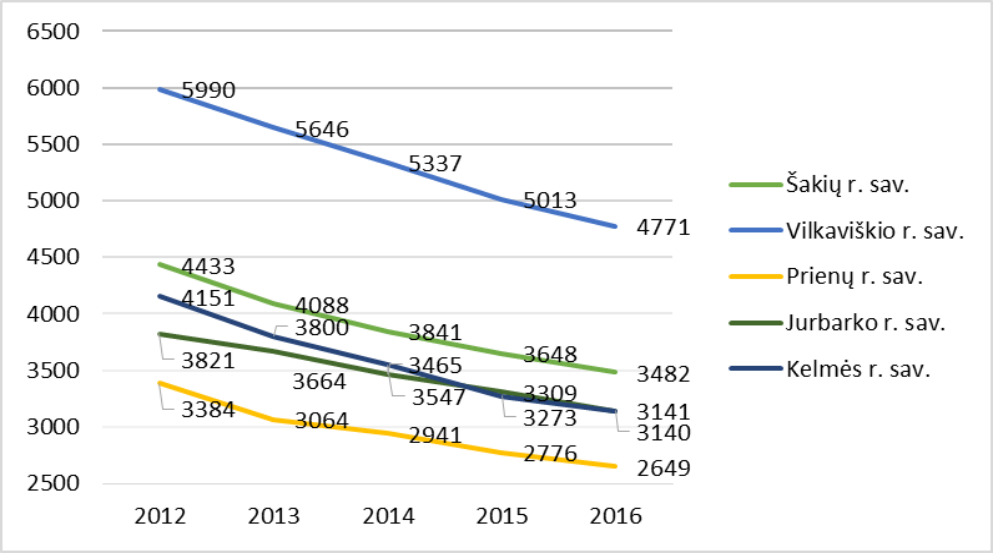
ŪKIO SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Geros kokybės ir pakankami požeminio vandens ištekliai; • Investicijos į vandens tiekimo ur nuotekų tvarkymo infrastruktūrą; • Sukurta didelė dalis centralizuotam vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui reikalingos infrastruktūros; • Ilgametė viešo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo praktika; • Didėjanti gyventojų dalis, naudojančių centralizuotą vandens tiekimą ir nuotekas; • Išplėtota suvartojamo vandens kiekio apskaitos sistema; • Investicijos į šilumos tiekimo infrastruktūrą; • Dideli biomasės ir vėjo energijos ištekliai; • Didelis skaičius išduotų leidimų negyvenamųjų pastatų statybai	• Nepakankama ir nenuosekli vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą reglamentuojanti teisinė bazė; • Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo savikainos augimo kaimo gyvenamosiose vietovėse tempai didesni negu vartotojų pajamų didėjimas; • Didžioji dalis sukurtos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros neatitinka poreikių, neekonomiška arba susidėvėjusi; • Didelė priklausomybė nuo vienintelio išorinio energijos išteklių tiekėjo; • Didėja į aplinką išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiai; • Lėtėjantys naujų gyvenamųjų pastatų statybos tempai; • Nemaža dalis kelių su žvyro danga; • Didelė komunalinių atliekų tvarkymo kaina; • Didelis vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Tobulinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą reglamentuojančią teisinę sistemą; • Pertvarkyti vandens sektoriaus valdymą, koncentruojant turtą ir paslaugų teikimą; • Sudaryti prielaidas privataus sektoriaus dalyvavimui vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio vystyme bei valdyme; • Sudaryti palankesnes veiklos sąlygas viešai vandenį tiekiančioms ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančioms įmonėms; • Pakankamų konkurencingų vietinių elektros gamybos pajėgumų užtikrinimas; • Šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumo didinimas, tuo pat metu keičiant šilumos gamybai naudojamas gamtines dujas biomase.	• Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų augimas dėl ES reikalavimų įgyvendinimo; • Neužtikrinant aukštos kokybės teikiamų paslaugų už priimtiną kainą, gali mažėti sukurtos infrastruktūros panaudojimas, teikiamos paslaugos gali tapti neįperkamos bei neprieinamos mažas pajamas turintiems vartotojams; • Augančios energijos kainos artėja prie ES vidurkio; • Didelė energetikos projektų įgyvendinimo kaina.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, užtikrinančias tolimesnę susiekimo infrastruktūros plėtrą.
2. Numatyti priemones, nukreiptas į inžinierinės infrastruktūros modernizavimą.
3. Numatyti priemones, skatinančias visuomenės aplinkosauginį švietimą.
4. Numatyti priemones, skatinančias atsinaujinančių energijos sistemų plėtojimą.

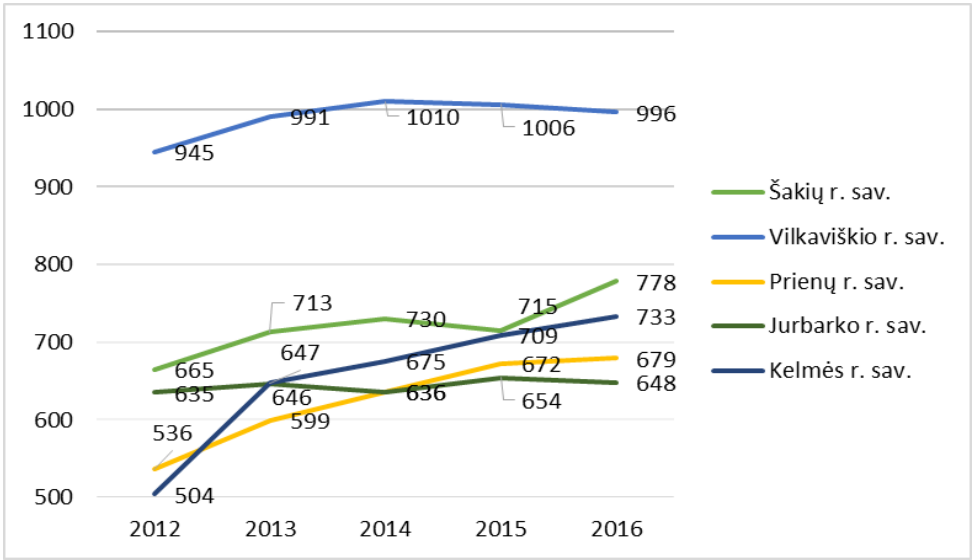
5. ŠVIETIMO IR MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.1 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai/asmenys

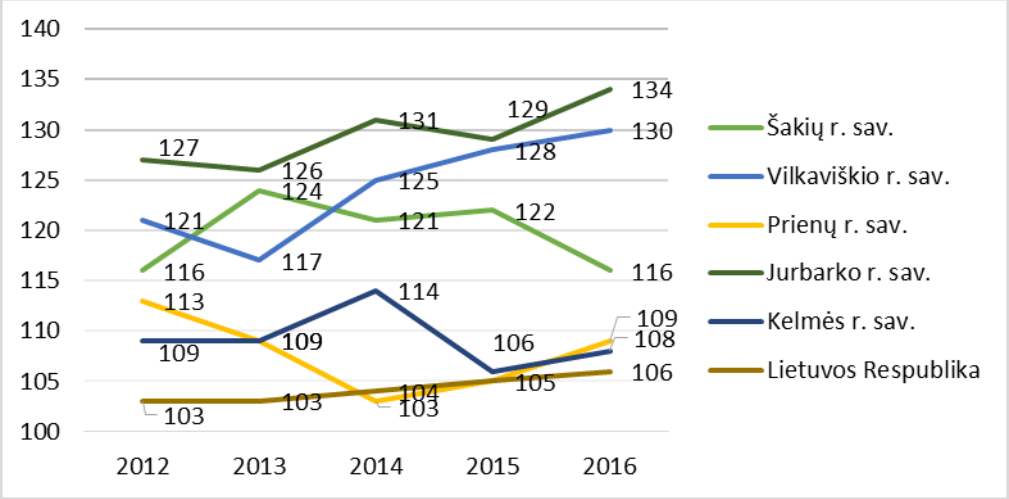
Nuo 2012 m. mokinių, lankančių bendrojo ugdymo mokyklas, skaičius kiekvienais metais tolygiai mažėja visose savivaldybėse. Šakių r. sav. mokinių skaičius mokyklose per pastaruosius penkerius metus sumažėjo 21 proc. Didžiausias sumažėjimas lyginant 2016 m. su 2012 m. vyko Kelmės r. sav – 24 proc. ir Prienų r. sav. – 22 proc. Mažiausiai mokinių skaičius nagrinėjamose savivaldybėse sumažėjo Jurbarko r. sav. - 18 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.2 pav. Ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius

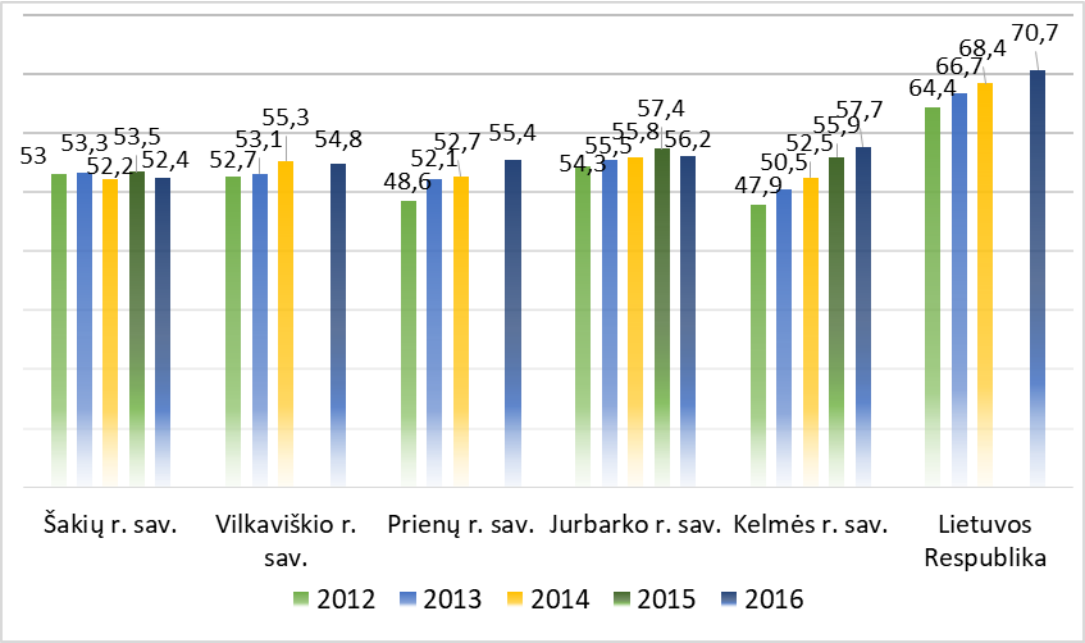
Ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius vertinant pastaruosius penkerius metus sąlyginai didėjo visose vertinamose savivaldybėse. Kelmės r. sav. nuo 2012 m. iki 2016 m. ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius padidėjo net 45 proc.. 2016 m. nežymus auklėtinių skaičiaus mažėjimas matomas Vilkaviškio r. -1 proc., t.y. 10 vaikų bei Jurbarko r. sav. -1 proc., t.y. 6 vaikai. Šakių r. sav. ikimokyklinio auklėtinių skaičius 2014-2015 m. sumažėjo 15 vaikų, tačiau 2016 m. lyginant su 2015 m. išaugo net 9 proc., t.y. 63 vaikai.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.3 pav. Vietų skaičius, tenkantis šimtui vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas

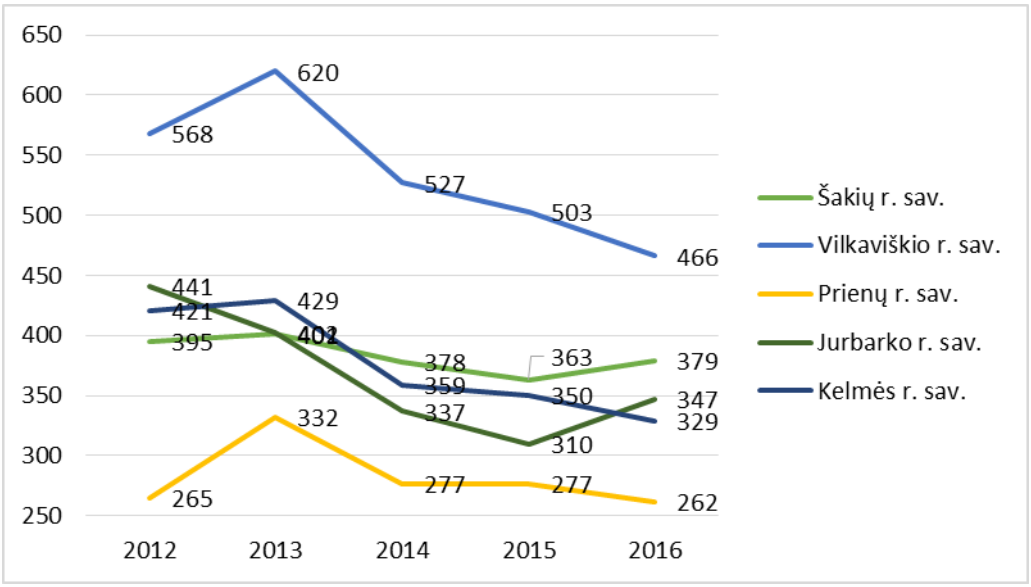
Vietų skaičius, tenkantis šimtui vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, tiesiogiai susijęs su ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičiaus kitimu. Todėl, 2016 m. Šakių r. sav. ženkliai padidėjus ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičiui, 5 proc. sumažėjo vietų skaičius, tenkantis šimtui vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse aptariamas rodiklis vertinant 2015-2016 m. labai neženkliai didėjo.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.4 pav. Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1-6 metų amžiaus vaikais (proc.)

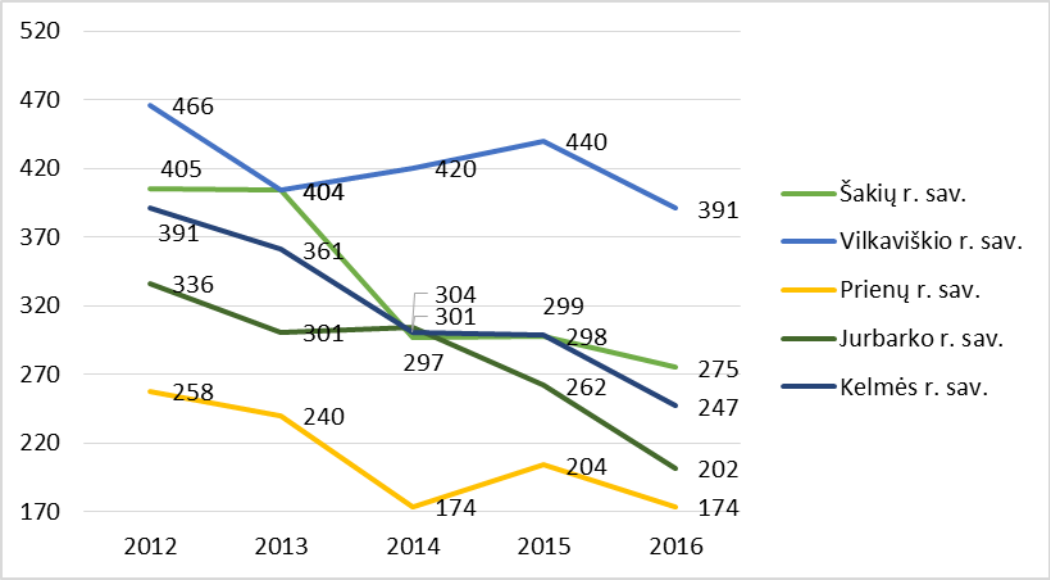
Palyginus Lietuvos Respublikos vaikų ikimokykliniame ugdyme dalies, palygintos su 1-6 metų amžiaus vaikais (proc.), rodiklius su nagrinėjamų savivaldybių, jie net 35 proc. mažesni už bendrą 2016 m. vidutinį šalies rodiklį. Šakių r. sav. per 2012-2016 m. laikotarpį pokytis tik 1 proc. ir vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis sudaro vid. 53 proc. 1-6 metų amžiaus vaikų skaičiaus. Tai mažiausias rodiklis iš lyginamų savivaldybių, kurių aptariamas rodiklis sudaro vid. 56 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.5 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai įgiję pagrindinį išsilavinimą

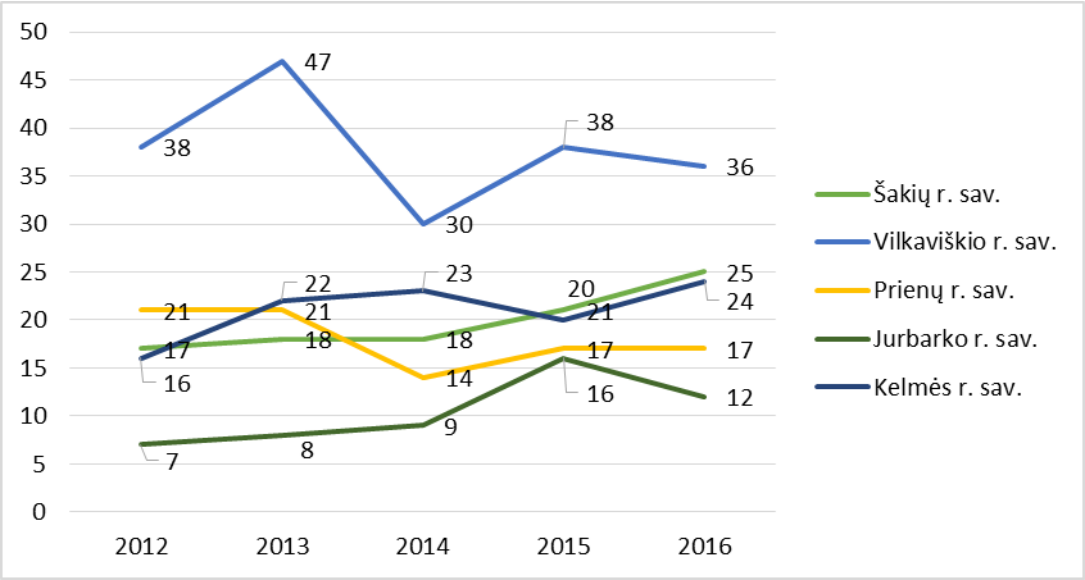
Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių įgijusių pagrindinį išsilavinimą skaičius kiekvienais metais nuo 2013 m. mažėja Vilkaviškio r. sav., Kelmės r. sav. ir Prienų r. sav. Šakių r. sav. ir Jurbarko r. sav. mažėjimas buvo kiekvienais metais nuo 2013 m. iki 2015 m. Tačiau Šakių r. sav. 2016 m. lyginant su 2015 m. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių įgijusių pagrindinį išsilavinimą skaičius padaugėjo 16 mokinių iki 379 mokinių. Didžiausias sumažėjimas lyginant 2016 m. su 2013 m. pastebimas Vilkaviškio r. sav – 25 proc. ir Kelmės r. sav. – 23 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.6 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai įgiję vidurinį išsilavinimą

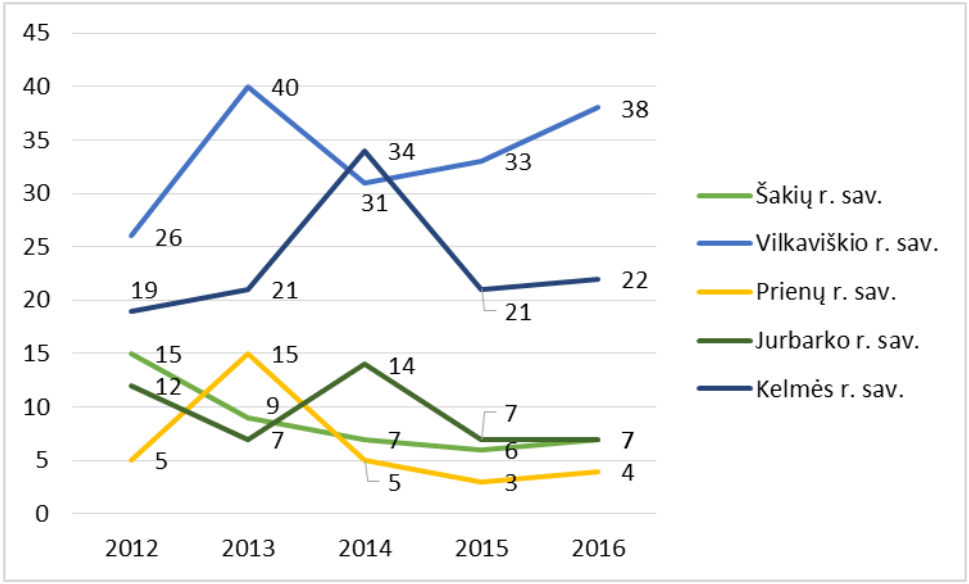
Šakių r. sav. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių įgijusių vidurinį išsilavinimą skaičius nuo 2012 m. iki 2016 m. sumažėjo net 32 proc. nuo 405 iki 275 mokinių. Mokinių įgijusių vidurinį išsilavinimą mažėjimo tendencija yra visose nagrinėjamose savivaldybėse. Didžiausias sumažėjimas Jurbarko r. sav sav. siekia 40 proc. Mažiausias minusinis pokytis pastebimas Vilkaviškio r. sav – 16 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.7 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai neįgiję pagrindinio išsilavinimo

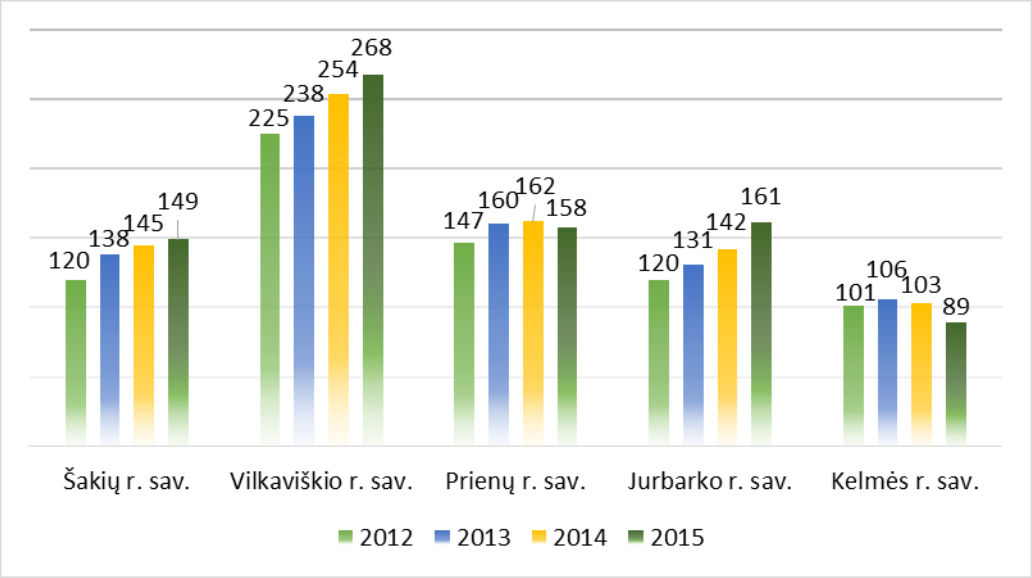
Iš grafike pateiktų duomenų matyti, kad bendrojo ugdymo mokyklų mokinių neįgijusių pagrindinio išsilavinimo skaičius nagrinėjamu laikotarpiu kiekvienais metais didėjo Šakių r. sav. (nuo 17 iki 25 mokinių). Kitose savivaldybėse fiksuojami nežymūs svyravimai. Tačiau pastebima bendrojo ugdymo mokyklų mokinių neįgijusių pagrindinio išsilavinimo skaičiaus bendra didėjimo tendencija. Lyginant 2012- 2016 m. laikotarpį rodiklis sumažėjo tik Vilkaviškio r. sav. (-2 mokiniai).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.8 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai neįgiję vidurinio išsilavinimo

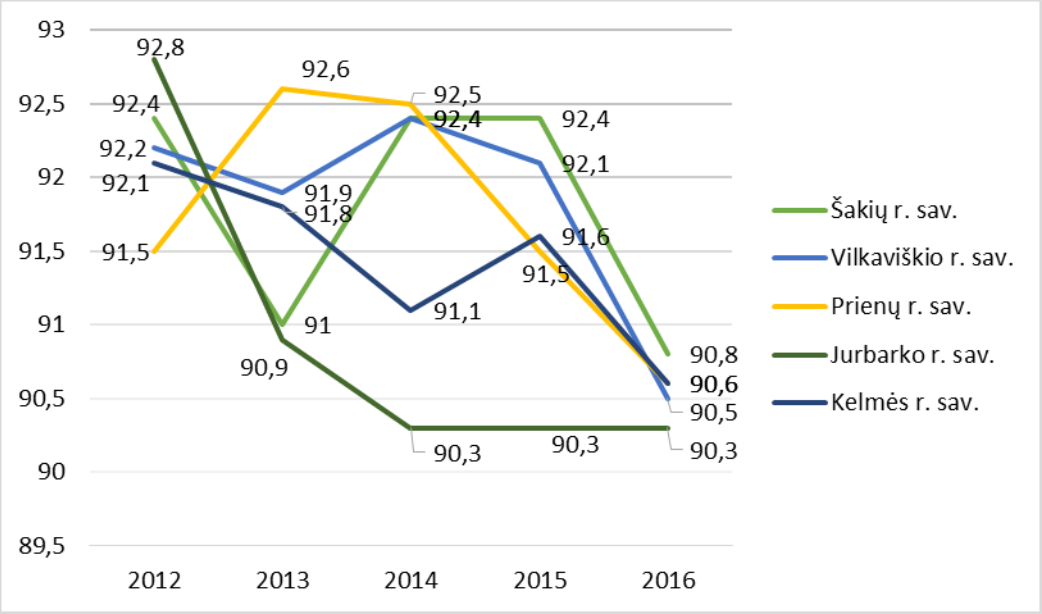
Didžiausi bendrojo ugdymo mokyklų mokinių neįgijusių vidurinio išsilavinimo skaičiaus svyravimai ir kilimas matomi Vilkaviškio r. sav. ir Kelmės r. sav. Šakių r. sav. šis rodiklis nuo 2012 iki 2016 m. sumažėjo net 53 proc. t.y. iki 7 mokinių. Mažiausias bendrojo ugdymo mokyklų mokinių neįgijusių vidurinio išsilavinimo skaičius nurodomas Prienų r. sav. – 4 mokiniai.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.9 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, nesimokantys mokykloje

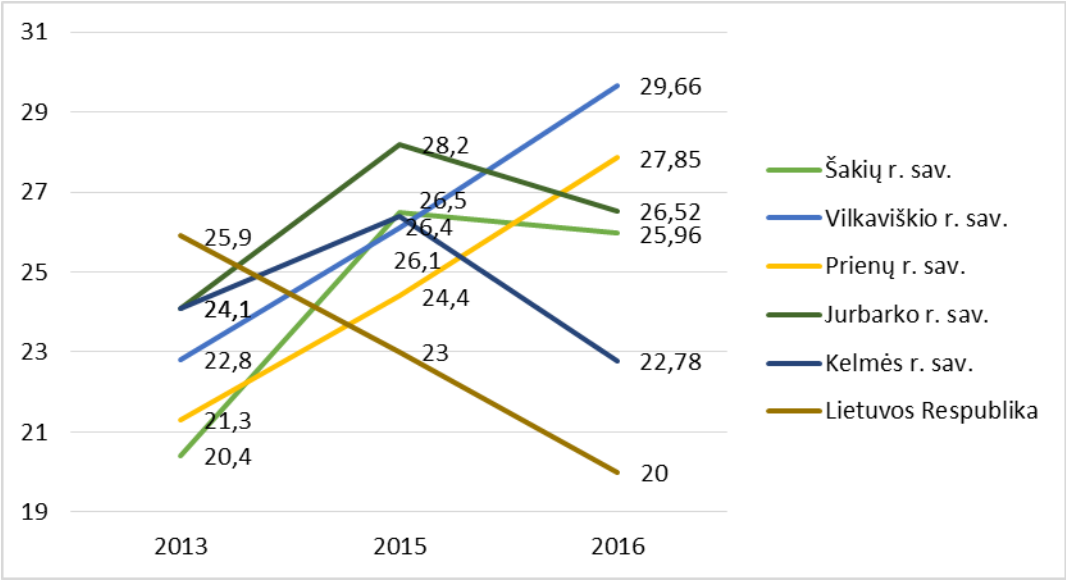
Šakių r. sav. mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokykloje skaičius yra artimiausias Jurbarko r. sav. duomenims. 2015 m. šis rodiklis Šakių r. sav. buvo 149 vaikai, tai 24 proc. daugiau nei 2012 m. Daugiausiai mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokykloje visu nagrinėjamu laikotarpiu buvo Vilkaviškio r. sav. 2015 m. Vilkaviškio r. sav. šis rodiklis 80 proc. didesnis nei Šakių r. sav. Mažiausiai mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokykloje nurodoma Kelmės r. sav. ir vaikų skaičius nuo 2012 m. iki 2015 m. vienintelėje šioje savivaldybėje sumažėjo 12 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.10 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, besimokančių užsienio kalbą, dalis

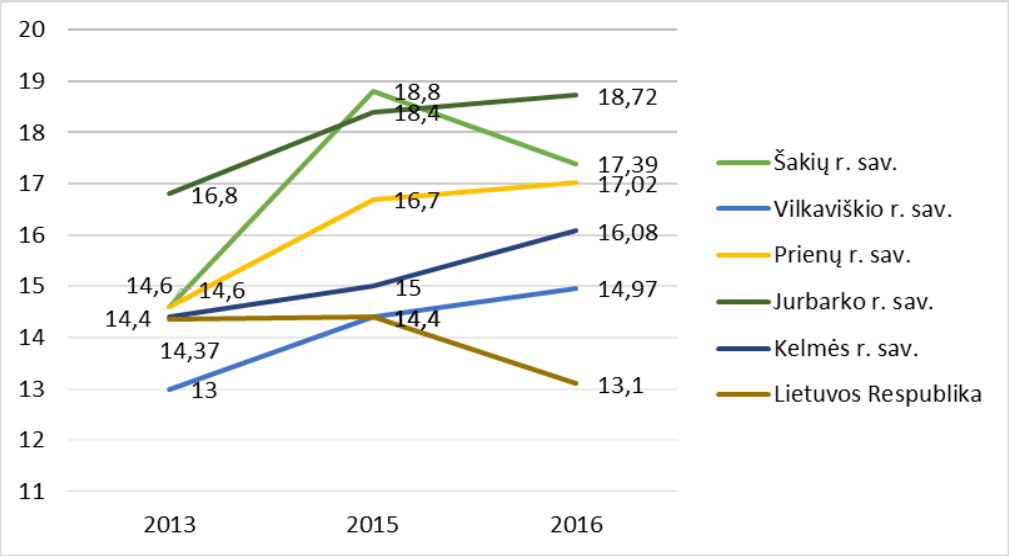
2016 m. yra nurodoma žemiausias bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, besimokančių užsienio kalbą, dalis visose nagrinėjamose savivaldybėse, kuris svyruoja nuo 90,3 proc. iki 90,8 proc. Vertinant laikotarpį nuo 2012 iki 2016 m. didžiausias kritimas matomas Jurbarko r. sav. nuo 92,8 proc. iki 90,3 proc. Šakių r. sav. yra išlaikiusi aukščiausią rodiklis iš nagrinėjamų savivaldybių -90,8 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.11 pav. Kompiuterių skaičius, tenkatis 100 mokinių

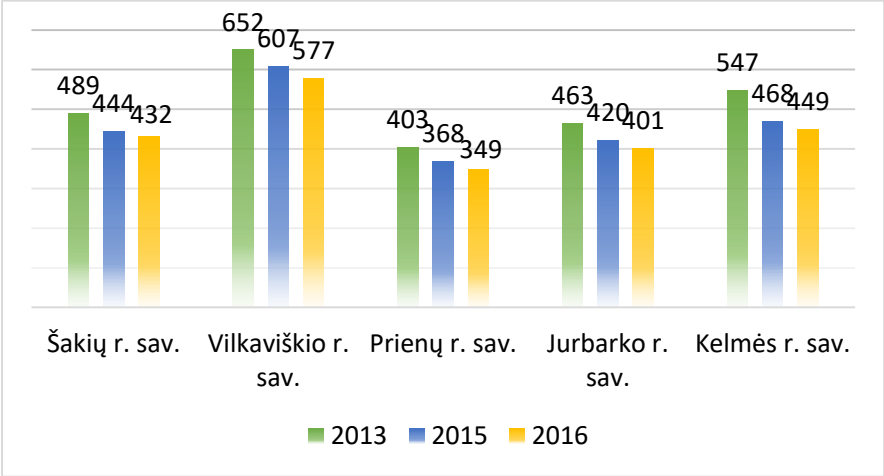
Pagal kompiuterių skaičių tenkantį 100 mokinių rodiklį, Šakių r. sav. kaip ir Jurbarko r. sav. stebimas nežymus šio rodiklio mažėjimas nuo 2015 m., atitinkamai 26,5 vnt. ir 25,96 vnt. 2016 m. Šakių r. sav. buvo 25,96 vnt. kompiuterių, tenkančių 100 mokinių ir šis rodiklis buvo geresnis nei Kelmės r. sav., tačiau blogesnis nei Jurbarko r. sav., Prienų r. sav. ir Vilkaviškio r. sav. Vilkaviškio r. sav. ir Prienų r. sav. per pastaruosius tris metus kompiuterių skaičius 100 mokinių tolygiai didėja.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.12 pav. Vienam mokiniui tenkanti mokyklos ploto dalis (m2)

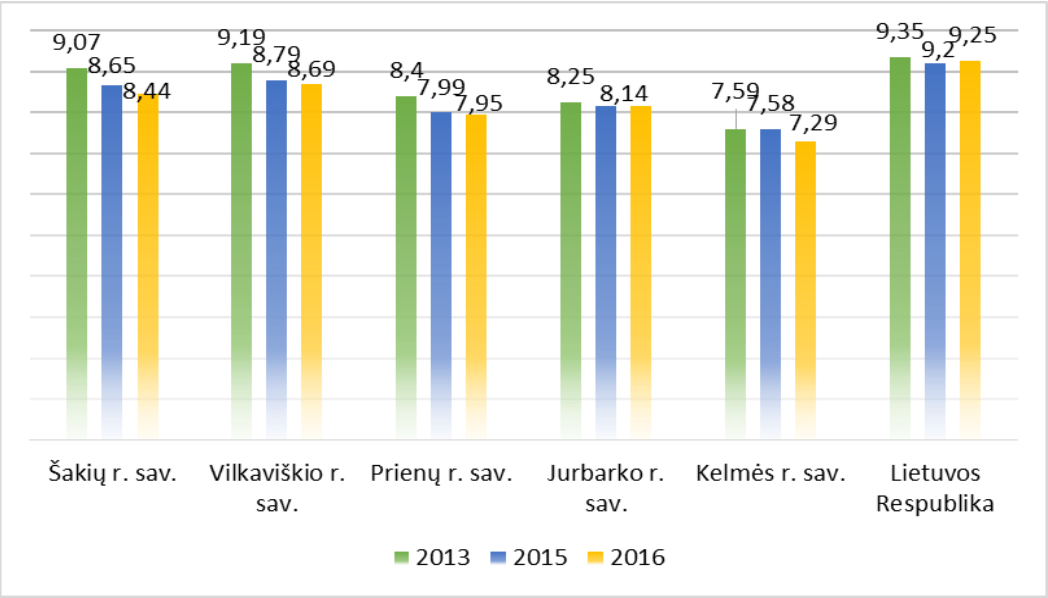
Šakių r. sav. 2016 m. vienam mokiniui teko 17,39 m2 mokyklos ploto. Nuo 2013 m. iki 2016 m. dalis padidėjo 19 proc. Nuo 2015 iki 2016 m. vienam mokiniui tenkanti mokyklos ploto dalis (m2) sumažėjo Šakių r. sav. (7,5 proc.). Visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse vienam mokiniui tenkanti mokyklos ploto dalis (m2) nuo 2013 m. iki 2016 m. didėjo vidutiniškai 12 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.13 pav. Pedagoginių darbuotojų skaičius

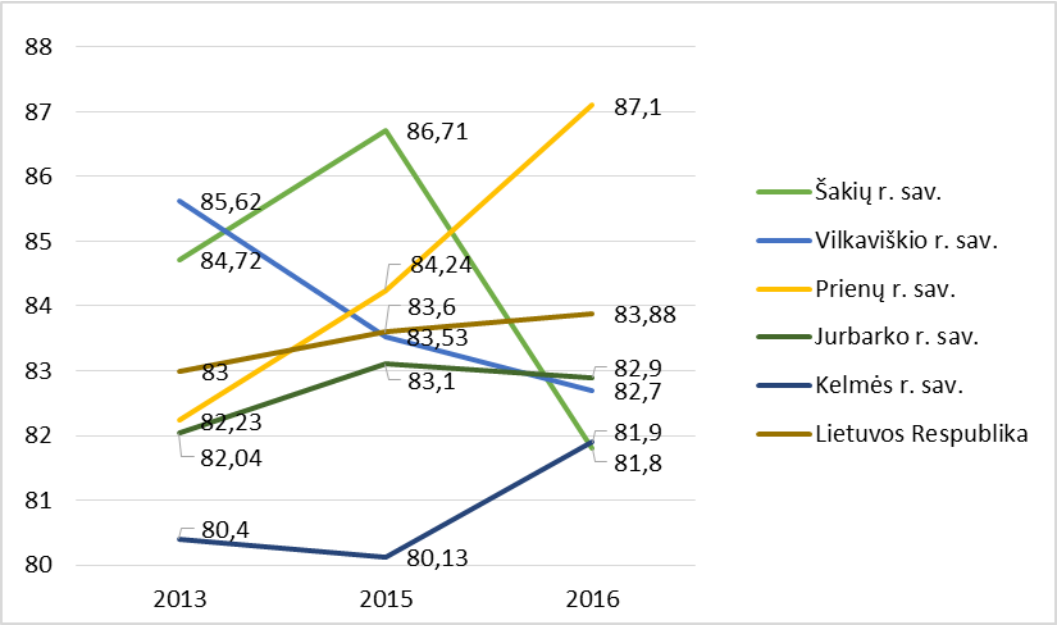
Iš grafike pateiktų duomenų matyti, kad pedagoginių darbuotojų skaičius nuo 2013 metų mažėja visose nagrinėjamose savivaldybėse. Mažiausias darbuotojų pokytis nuo 2016 m. Šakių r. sav. -11,66 proc. ir Vilkaviškio r. sav. -11,50 proc. Didžiausias pokytis Kelmės r. sav. -18 proc. 2016 m. mažiau pedagoginių darbuotojų nei Šakių r. sav. (432 darbuotojas) buvo Prienų r. sav (349 darbuotojai) ir Jurbarko r. sav (401 darbuotojas).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.14 pav. Vienam pedagogui tenkančių mokinių skaičius

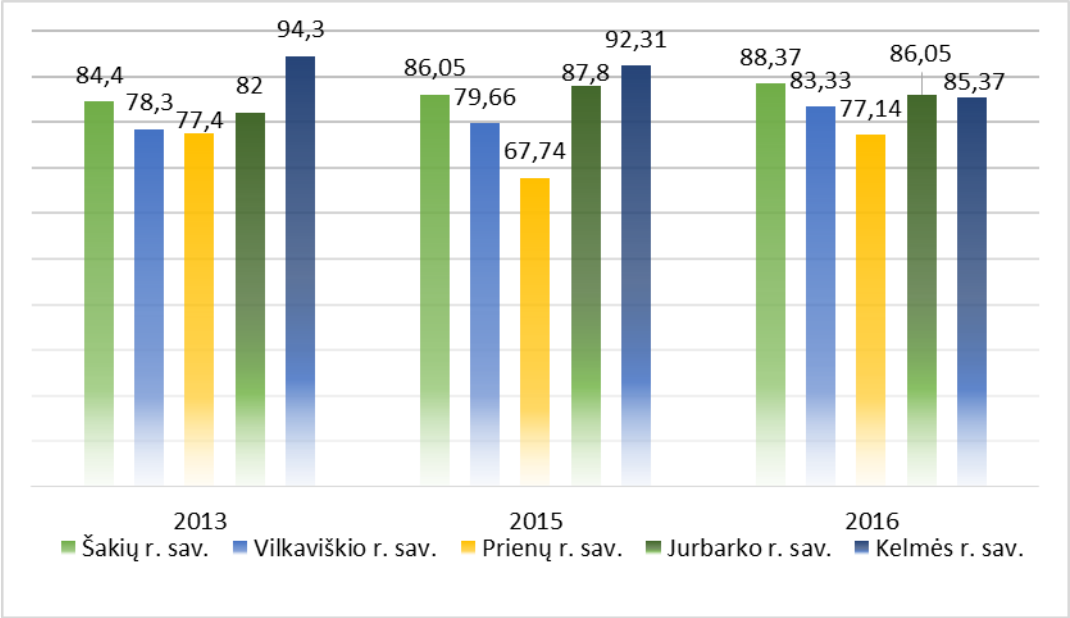
Vienam pedagogui tenkančių mokinių skaičius nuo 2013 m. iki 2016 m. labiausiai sumažėjo Šakių r. sav. 7 proc. Mažiausias mažėjimo pokytis Jurbarko r. sav. -1,3 proc. Šakių r. sav. 2016 m. vienam pedagogui teko 8,44 mokinio. Didesnis mokinių skaičius iš nagrinėjamų savivaldybių tenka tik Vilkaviškio r. sav. pedagogams (8,69).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.15 pav. Atestuotų mokytojų proc.

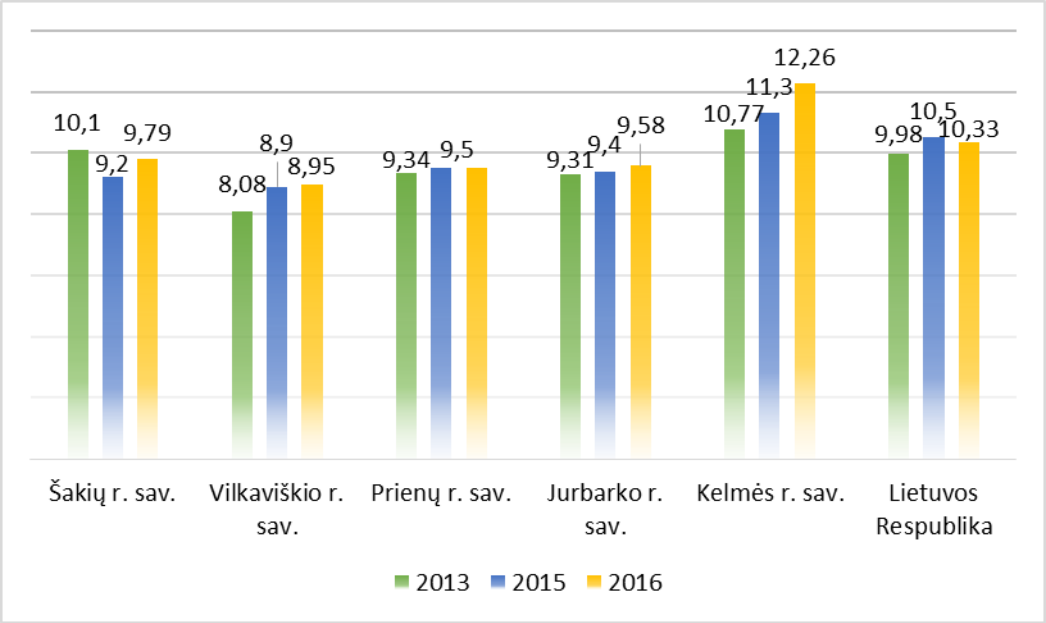
Visą nagrinėjamą laikotarpį, t.y. nuo 2013 m. iki 2016 m. atestuotų mokytojų proc. didėjo Prienų r. sav. (6 proc.). Atestuotų darbuotojų mažėjimo tendencija pastebima Vilkaviškio r. sav. (3,4 proc.) bei Jurbarko r. sav. (1 proc.). 2016 m. mažiausias atestuotų mokytojų proc. yra Šakių r. sav. (81,8 proc.), šis rodiklis nuo 2015 m. sumažėjo 6 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.16 pav. Atestuotų mokyklų vadovų proc.

2016 m. Šakių r. sav. buvo didžiausias atestuotų mokyklų vadovų proc. vertinant nagrinėjamas savivaldybes. Šis rodiklis nuo 2013 m. Šakių r. sav. padidėjo 4.7 proc. Didžiausias rodiklio mažėjimo pokytis Kelmės r. sav – 10 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.17 pav. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos vienam pedagoginio personalo etato vienetui tenkančių mokinių skaičius

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos vienam pedagoginio personalo etato vienetui tenkančių mokinių skaičius lyginant 2013 m. su 2016 m. sumažėjo tik Šakių r. sav. -3 proc. Visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse šis rodiklis padidėjo nežymiai, išskyrus Kelmės r. sav. +14 proc., todėl nuo 2016 m. ikimokyklinio ugdymo įstaigos vienam pedagoginio personalo etato vienetui tenkančių mokinių skaičius didesnis nei Šakių r. sav. yra Kelmės r. sav.

ŠVIETIMO SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

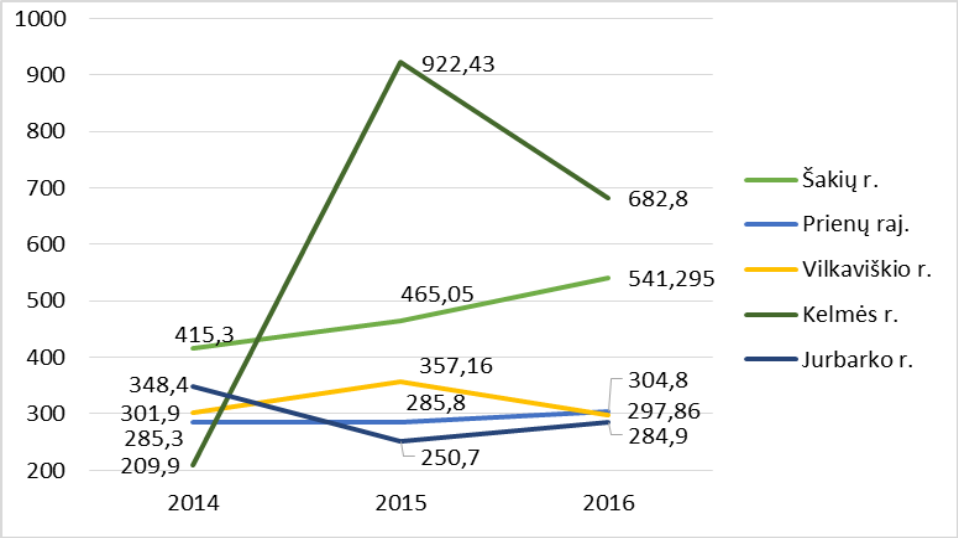
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Pakankamai vietų ikimokyklinio ugdymo įstaigose; • Didėjantis ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius; • Didelis kompiuterių, tenkančių 100 mokinių, skaičius; • Mažėjantis vienam pedagogui tenkančių mokinių skaičius;	• Lyginant su kitomis savivaldybėmis, mažesnė nei kitose savivaldybėse vaikų ikimokykliniam ugdyme dalis; • Didėjantis bendrojo ugdymo mokyklų mokinių neįgijusių pagrindinio išsliavinimo dalis; • Didėjanti dalis mokyklinio amžiaus vaikų nesimokančių mokykloje;

• Didėjanti atestuotų mokyklos vadovų dalis; • Išvystyta sporto infrastruktūra; • Patogus pradinio ir pagrindinio ugdymo institucijų tinklas (arti gyvenamosios vietos),; • Nėra iškritusių iš mokymo sistemos asmenų iki 16 m. amžiaus; • Trečiojo amžiaus universiteto veikla; • Neformalaus suaugusių švietimo koordinavimas; • Nedidelis mokinių skaičius klasėse, galimybė gerai pažinti kiekvieną mokinį.	• Sumažėjusi atestuotų mokytojų dalis; • Paslaugų pasiekiamumas iš kaimiškųjų vietovių (meno mokykla, būreliai); • Tam tikrų specifinių specialybių pedagogų trūkumas (fizika, chemija); • Nepatenkinamas vyresniųjų klasių mokinių poreikis neformalaus ugdymo veikloms (IT, robotikos būreliai).
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Geresnė pedagogų kvalifikacijos kėlimo koordinacija; • Mokyklinio transporto panaudojimas pavežėjimui į neformalaus švietimo ugdymo veiklas.	• Senstanti pedagogų bendruomenė.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, gerinančias švietimo paslaugų kokybę.
2. Numatyti priemones, didinačias švietimo paslaugų prieinamumą.
3. Numatyto priemones, plėtojančias suaugusiųjų mokymosi sistemą.
4. Numatyti priemones, skatinančias neformalaus švietimo inicityvas.

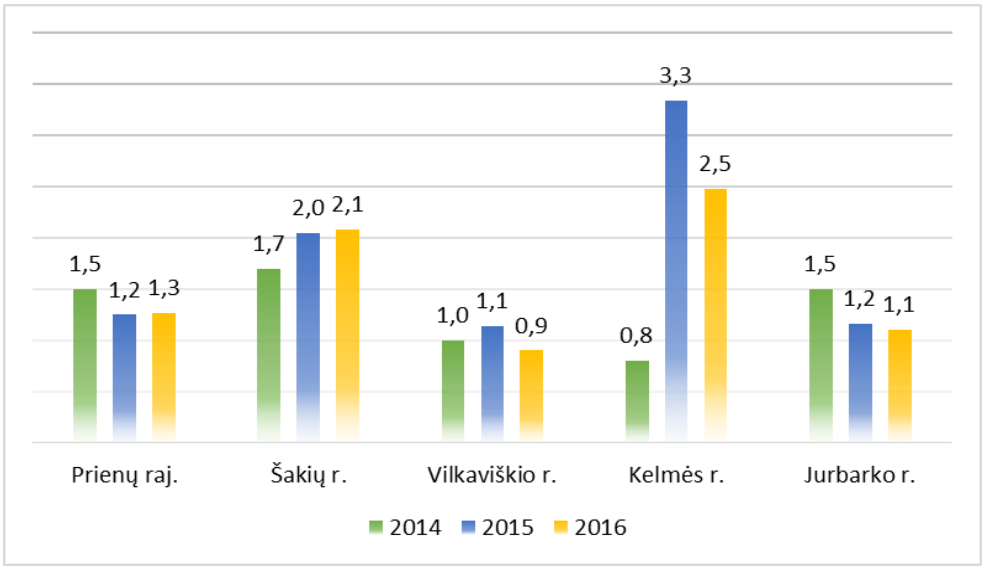
6. SPORTO SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV

6.1 pav. Lėšos skirtos iš savivaldybės biudžeto kūno kultūrai ir sportui finansuoti, tūkst. Eur

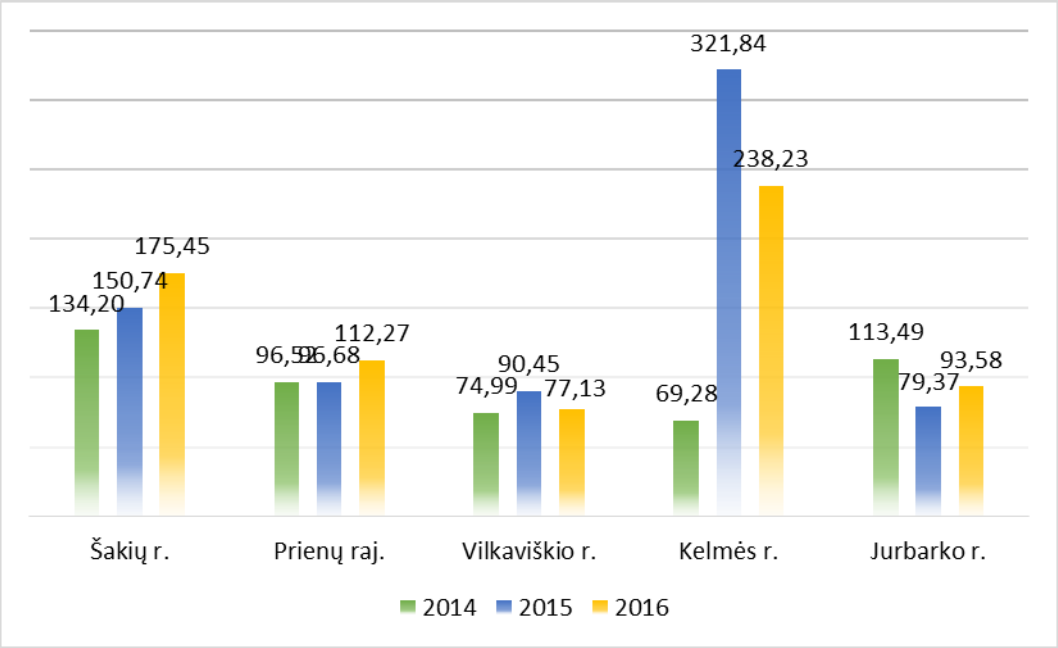
Šakių r. sav. kiekvienais metais skiria vis daugiau lėšų iš savivaldybės biudžeto kūno kultūrai ir sportui finansuoti. Nuo 2014 m. iki 2016 m. skiriama suma padidėjo 30 proc. Tačiau Kelmės r. sav. kūno kultūrai ir sportui finansuoti skiria 21 proc. daugiau nei Šakių r. sav. Mažiausią savivaldybės biudžeto dalį kūno kultūrai ir sportui skiria Jurbarko r. sav., net 95 proc. mažiau nei Šakių r. sav.

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV

6.2 pav. Savivaldybės bendro biudžeto proc. kūno kultūrai ir sportui

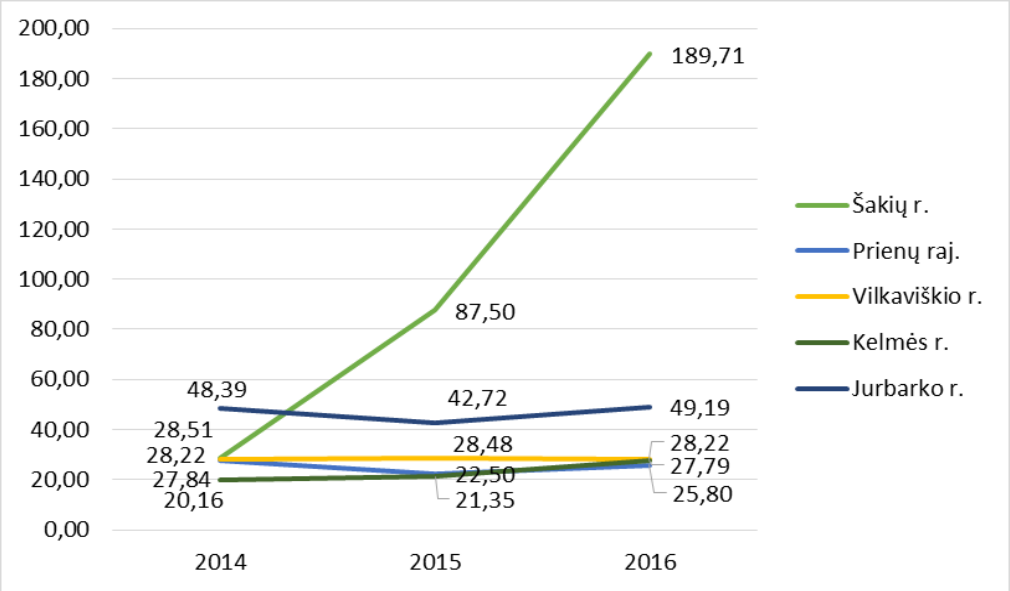
Aptartame ankstesniame grafike pastebima, kad Šakių r. sav. kiekvienais metais skiria vis daugiau lėšų iš savivaldybės biudžeto kūno kultūrai ir sportui finansuoti. Nuo 2014 m. iki 2016 m. skiriama suma padidėjo 30 proc. Tačiau savivaldybės bendro biudžeto biudžeto proc. kūno kultūrai ir sportui nuo 2015 m. iki 2016 m. padidėjo tik 0,1 proc. Didesnę savivaldybės bendro biudžeto procentinę dalį skiria tik Kelmės r. sav. (2,5 proc.). Kitose lyginamose savivaldybėse skiriamas ženkliai mažesnis savivaldybės bendro biudžeto procentas kūno kultūrai ir sportui, pvz. 2016 m. Vilkaviškio r. sav. šis rodiklis 57 proc. mažesnis nei Šakių r. sav.

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV

6.3 pav. Kūno kultūrai ir sportui finansuoti tenka Eur, 10 tūkst. gyventojų

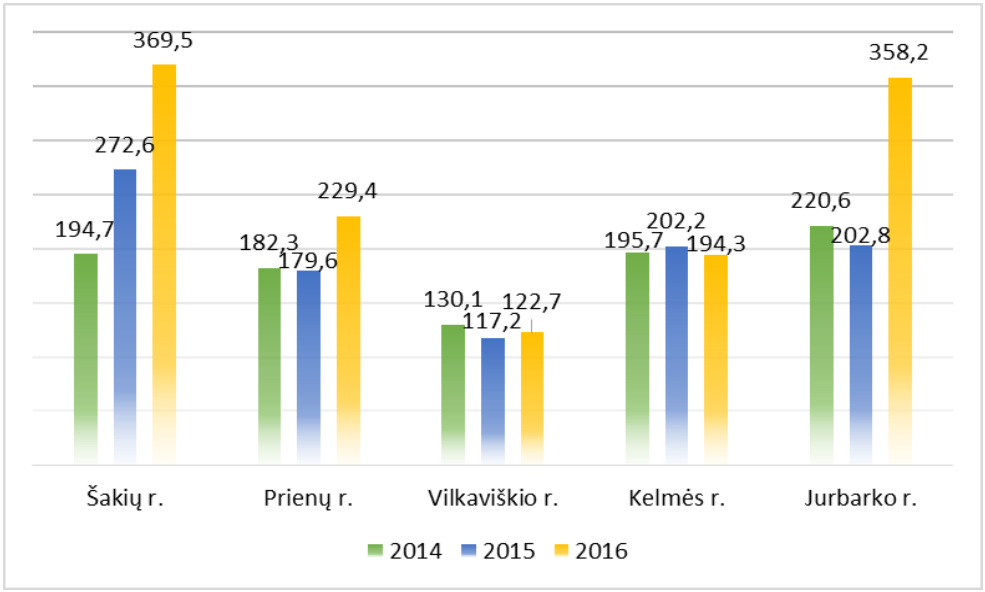
Šakių r. sav. kūno kultūrai ir sportui finansuoti 10 tūkst. gyventojų 2016 m. išleido 175,45 Eur. Tai vienas didžiausių rodiklių iš nagrinėjamų savivaldybių. Daugiau tenka tik Kelmės r. sav. (+36 proc.) 2016 m. Mažiausia suma tenka kūno kultūrai ir sportui finansuoti 10000 gyventojų Vilkaviškio r. sav.

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV

6.4 pav. Sportuojančiųjų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

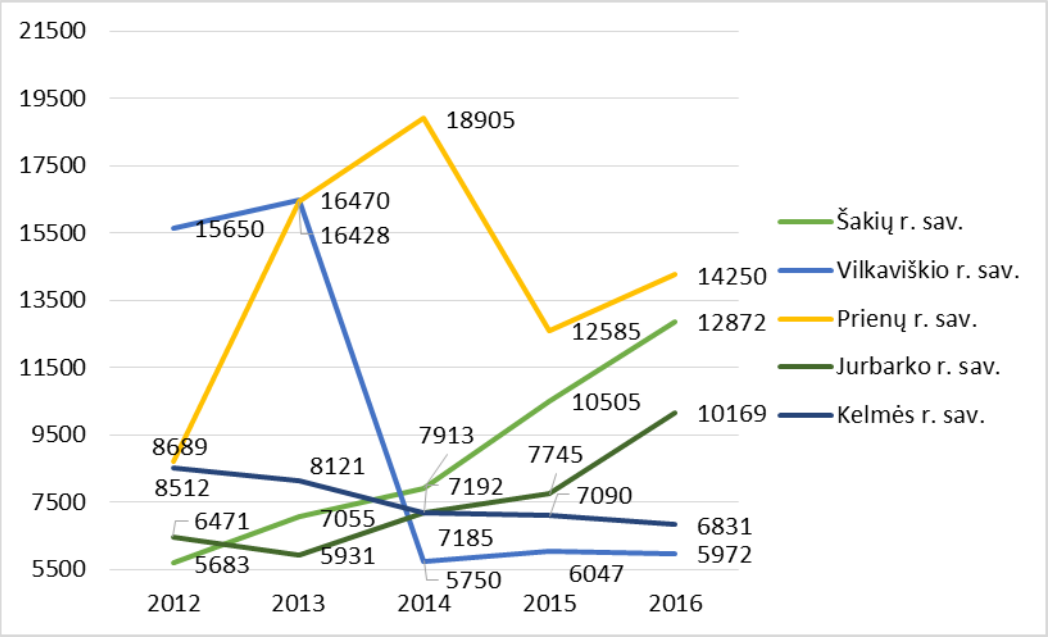
Iš pateiktų duomenų matyti, kad Šakių r. sav. lėšos skiriamos iš savivaldybės biudžeto kūno kultūrai ir sportui finansuoti duoda didžiulį poveikį. Nuo 2014 m. iki 2016 m. skiriamai sumai padidėjus 30 proc., Šakių r. sav. sportuojančiųjų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo net 6,7 karto. Artimiausias Jurbarko r. sav. rodiklis 4 kartus mažesnis nei Šakių r. sav. O Kelmės r. sav. skiria dar didesnį finansavimą, nei Šakių r. sav., tačiau poveikis nepastebimas. Įdomus pastebėjimas, kad Vilkaviškio r. sav. pastaruosius tris metus taiko vos ne fiksuotą finansavimą.

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV

6.5 pav. Sporto varžybų dalyvių skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

Šakių r. sav. pasižymi ir didžiausiu sporto varžybų dalyvių skaičiumi tenkančiu tūkst, gyventojų per visą nagrinėjamą laikotarpį. 2016 m. panašūs rodikliai matomi ir Jurbarko r. sav. (Šakių r. 369,5 asmenys, Jurbarko r. 358,2 asmenys). Šakių r. sav. sporto varžybų dalyvių skaičius tenkantis tūkst. gyventojų per 2014-2016 m. laikotarpį padidėjo 47 proc. Kai tuo pačiu laikotarpiu Kelmės r. sav. rodiklis 0,72 proc. sumažėjo.

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV

6.6 pav. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius

2012–2016 m. laikotarpiu Šakių r. sav. vyravo sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičiaus metinė didėjimo tendencija, tačiau šis rodiklis 2016 m. nepasiekė Prienų r. renginių dalyvių skaičiaus. 2012-2016 m. laikotarpiu Šakių r. sav. renginių dalyvių skaičius padidėjo 2,26 karto. Tokio teigiamo pokyčio neturėjo nei viena nagrinėjama savivaldybė per aptariamą laikotarpį. Palyginimui Vilkaviškio r. sav. sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius per pastaruosius 5 analizuojamus metus sumažėjo 162 proc.

SPORTO SITUACIJOS SSGG ANALIZĖ

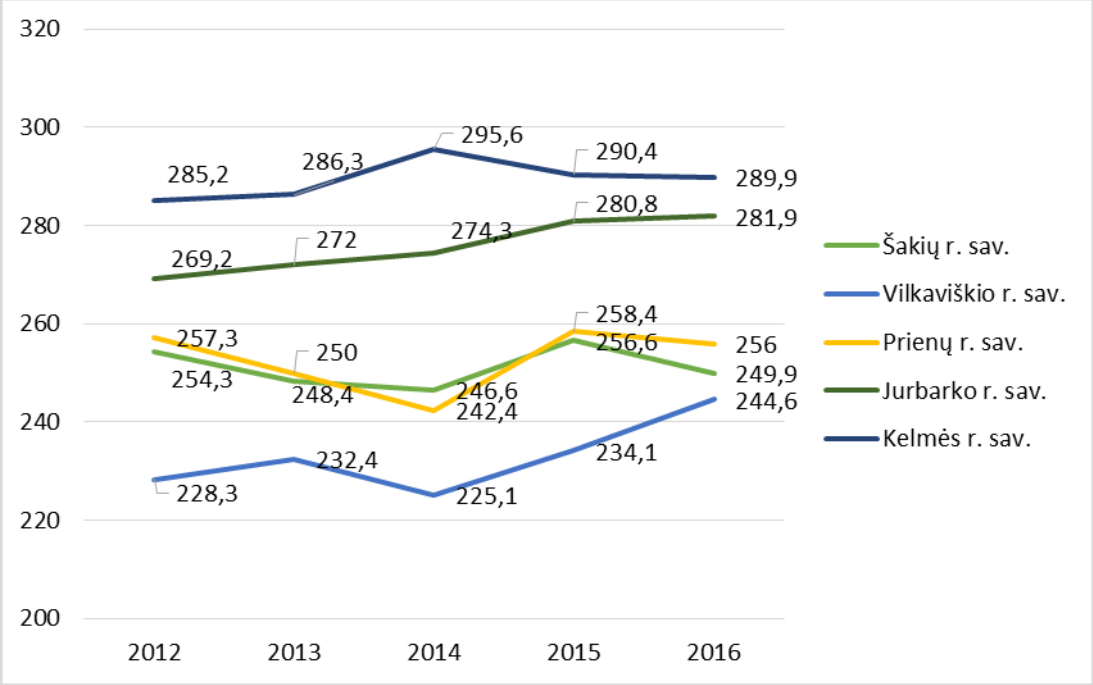
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Didėjanti lėšų dalis iš savivaldybės biudžeto, tenkanti kūno kultūrai ir sportui finansuoti; • Augantis sportuojančių gyventojų skaičius;	• Zonų aktyvaus laisvalaikio praleidimui trūkumas (vaikų žaidimo aikštelės, dviračių takai, riedlenčių parkas); • Prastos būklės stadionas; • Sporto srities nevyriausybinių

• Didelis sporto varžybų dalyvių skaičius; • Didėjantis sveikatingumo renginių dalyvių skaičius; • Sektoriaus įstaigų administravimas koncentruotas vienoje vietoje; • Pilnai išnaudojama Sporto centro infrastruktūra; • Sporto entuziastų aktyvi veikla; • Organizuojamų renginių gausa ir kokybė (sporto centro, bendruomenių).	organizacijų nepakankami gebėjimai išorinių finansavimo šaltinių pritraukimui; • Renginių dubliavimasis; • Nepakankamas bendradarbiavimas su kaimo bendruomenėmis.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Daugiau renginių organizuoti kaimo vietovėse; • Renginių viešinimas; • Stadiono rekonstrukcija; • Specialistų pritraukimas (trenerių).	• Emigracija.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, nukreiptas į sporto ir aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros plėtrą.
2. Numatyti priemones, skatinančias ir propaguojančias sveiką gyvenimo budą.
3. Numatyti priemones, skatinančias masinio sporto iniciatyvas.
4. Numatyti priemones, užtikrinančias sporto paslaugų prieinamumą.

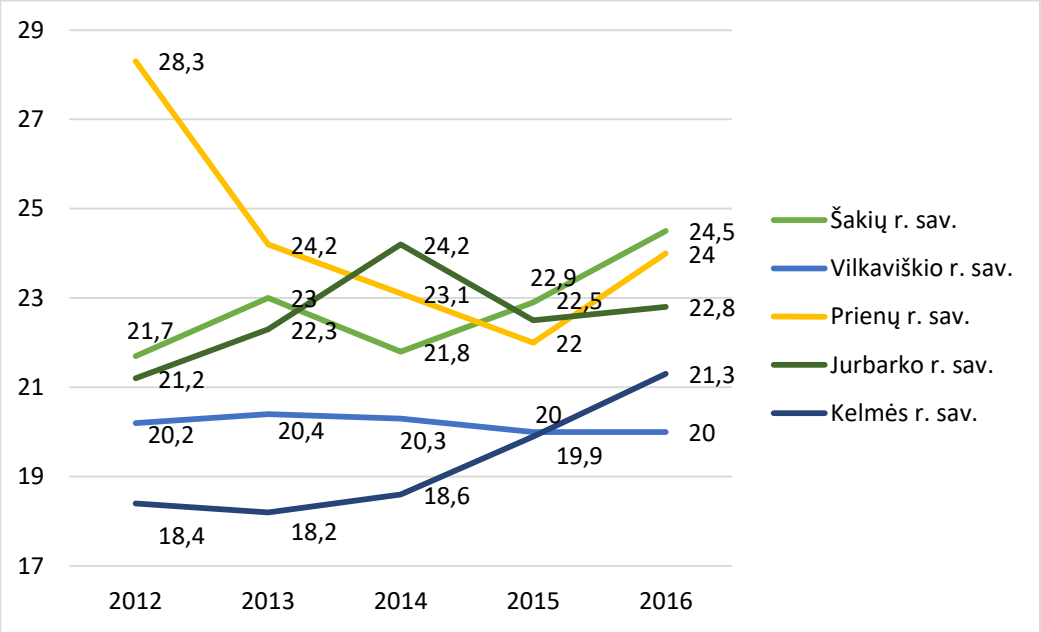
7. SVEIKATOS APSAUGOS SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.1 pav. Stacionaro ligonių skaičius, tenkantis tūkst. gyventojų

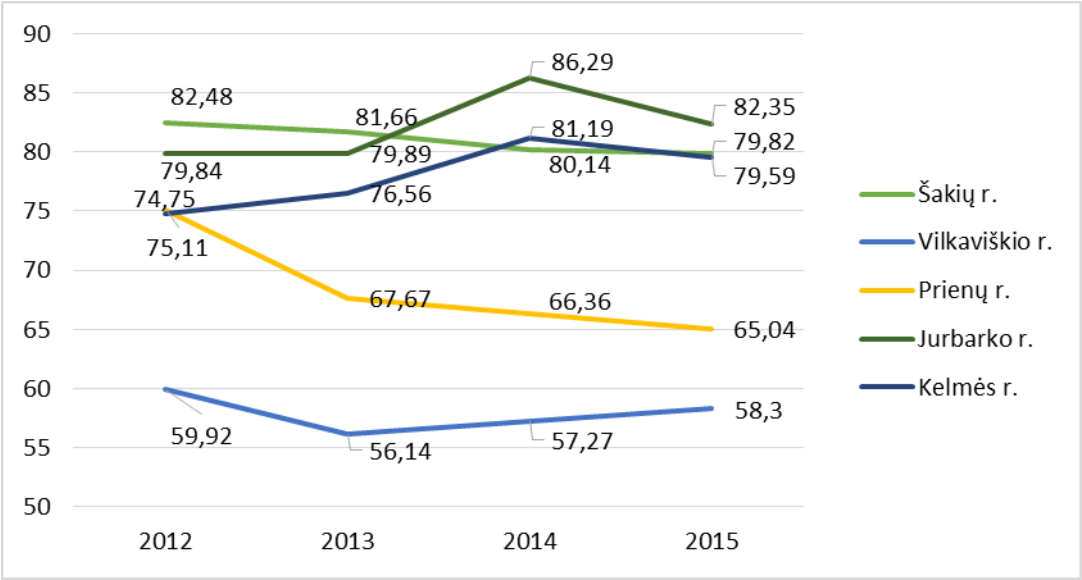
Šakių r. sav. stacionaro ligonių skaičius, tenkantis tūkst. gyventojų iš lyginamų savivaldybių mažesnis yra tik Vilkaviškio r. sav. (atitinkamai 249,6 ir 244,6). Šakių r. sav. šis rodiklis nuo 2012 m. iki 2016 m. sumažėjo 1,7 proc. Didžiausias stacionaro ligonių skaičius, tenkantis tūkst. gyventojų yra Kelmės r. sav., 14 proc. didesnis nei Šakių r. sav. Atsižvelgiant į geografinę Šakių rajono padėtį darytina prielaida, kad šio rodiklio mažėjimui didelę įtaką turi Kauno m. gydymo įstaigos.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.2 pav. Praktikuojančių gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų

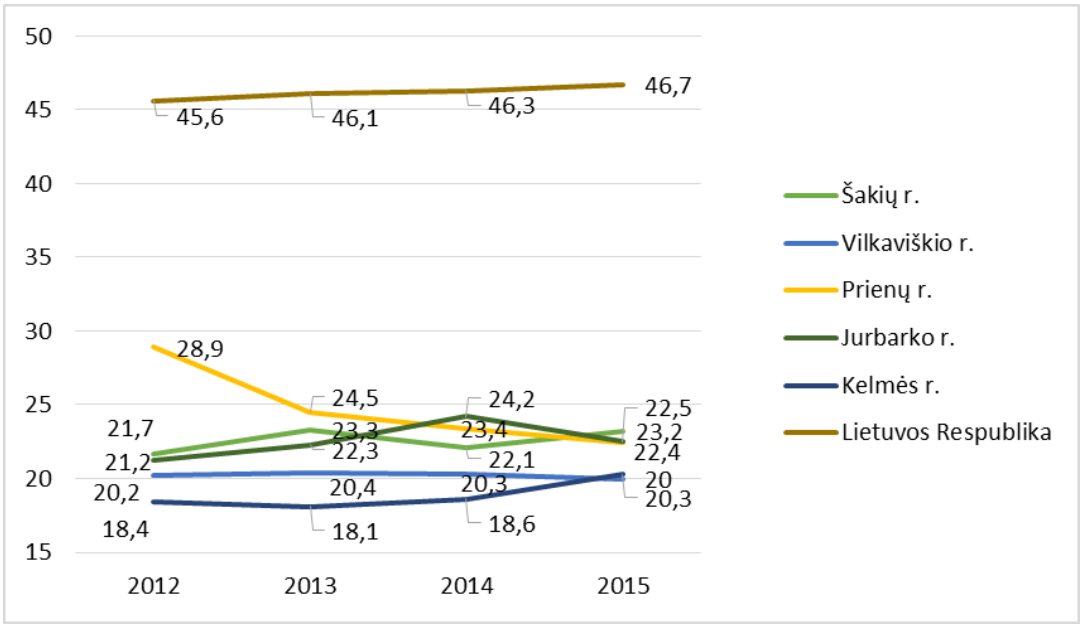
Šakių r. sav. stacionaro ligonių skaičius, tenkantis tūkst. gyventojų vienas mažiausių iš analizuojamų savivaldybių, tačiau praktikuojančių gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų didžiausias iš analizuojamų savivaldybių – 2016 m. 24,5 gydytojo. Mažiausias rodiklis yra Kelmės r. sav. (2016 m. 20 gydytojų), t.y. 18 proc. mažiau nei Šakių r. sav. Lyginant 2012 m. su 2016 m. laikotarpius Šakių r. sav. ir Kelmės r. sav. matoma pozityvi rodiklio didėjimo tendencija (Šakių r. nuo 2012 m. 21,7 gydytojo iki 2016 m. 24,5 gydytojo).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.3 pav. Specialistų su medicinos išsilavinimu (ne gydytojų) skaičius tenkantis 10 tūkst. gyventojų

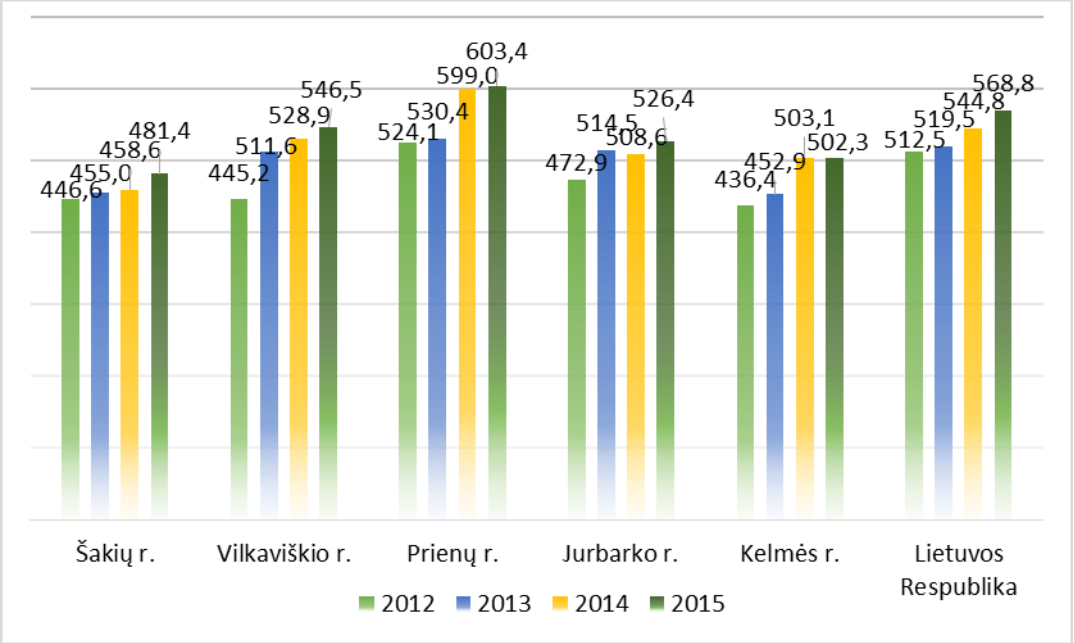
Specialistų su medicinos išsilavinimu (ne gydytojų) skaičius tenkantis 10 tūkst. gyventojų Šakių r. sav. nuo 2012 m. kasmet nežymiai mažėja. Nuo 2012 m. iki 2015 m. sumažėjo 3 proc. Mažėjimas tiesiogiai susijęs su stacionaro ligonių skaičiaus mažėjimu. Tik Vilkaviškio r. sav. nuo 2013 m. iki 2015 m. specialistų su medicinos išsilavinimu (ne gydytojų) skaičius tenkantis 10 tūkst. gyventojų padidėjo 3,8 proc. Visose kitose analizuojamose savivaldybėse šis rodiklis nuo 2014 m. mažėja.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.4 pav. Sveikatos priežiūros specialistų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų

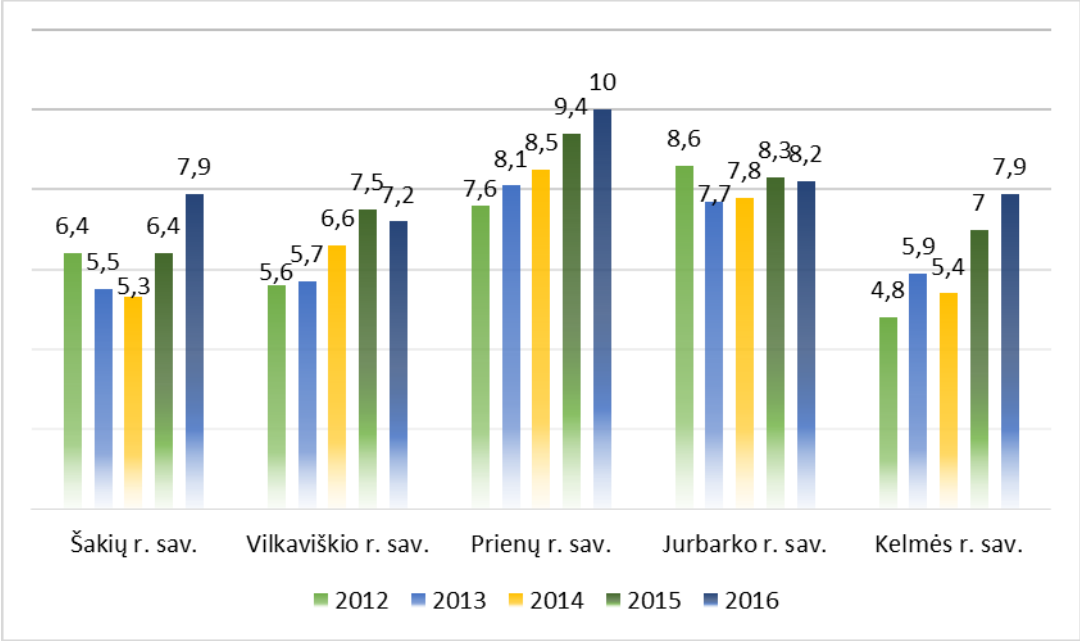
Pagal 2013-2015 m. bendrą sveikatos priežiūros specialistų skaičių, tenkantį 10 tūkst. gyventojų Šakių r. sav. neišsiskiria iš lyginamųjų savivaldybių. Tačiau Šakių r. sav. sveikatos priežiūros specialistų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų yra net 52 proc. mažesnis nei Lietuvos Respublikos vidurkis.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.5 pav. Apsilankymai pas pirminio lygio gydytojus 100 gyventojų

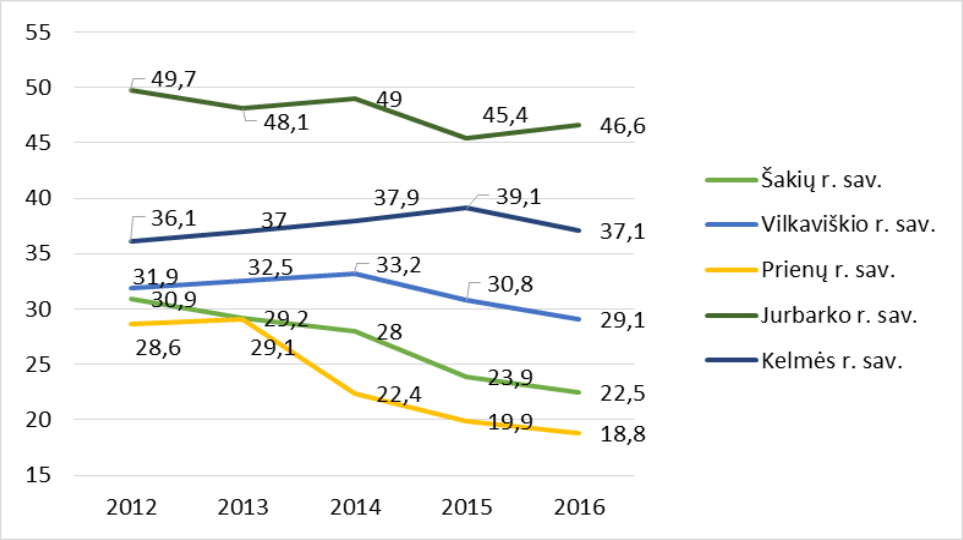
Apsilankymų kiekis pas pirminio lygio gydytojus 100 gyventojų Šakių r. sav. 2015 m. yra mažiausias iš analizuojamų savivaldybių. Nuo artimiausio rodiklio Kelmės r. sav. skiriasi 20,9 punkto. Šakių r. sav. rodiklis per 2012-2015 m. laikotarpį didėjo tik 8 proc., kai tuo pačiu laikotarpiu Kelmės r. sav. šis rodiklis analizuojamu laikotarpiu pakito 15 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.6 pav. Vaistininkų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų

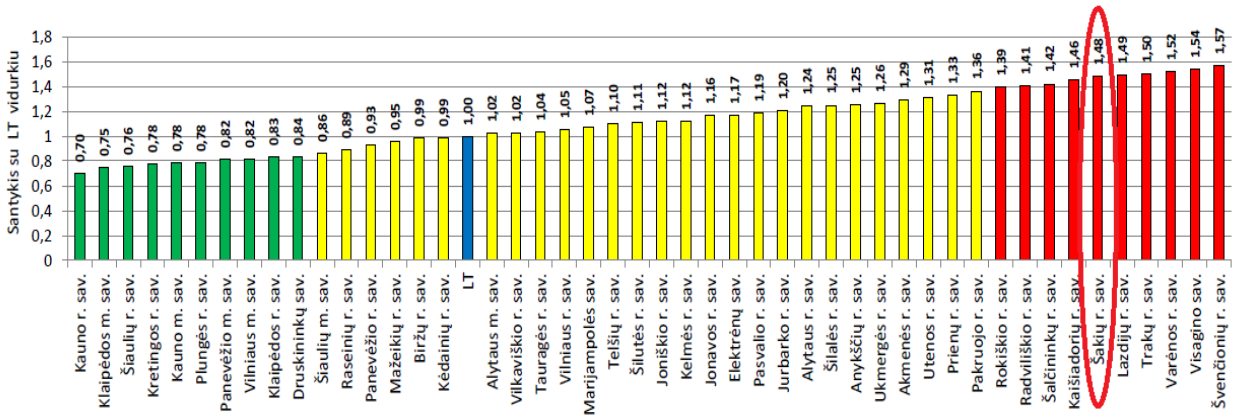
2016 m. Šakių r. sav. ir Kelmės r. sav. 10 tūkst. gyventojų teko 7,9 vaistininko. Tai vidurkinis nagrinėjamų savivaldybių rodiklis. Šakių r. sav. nuo 2012 m. iki 2014 m. vaistininkų skaičius mažėjo nuo 6,4 iki 7,9. O nuo 2014m. iki 2016 m. šis rodiklis Šakių rajone padidėjo 30 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

7.7 pav. Lovų ligoninėse (be slaugos lovų) skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų

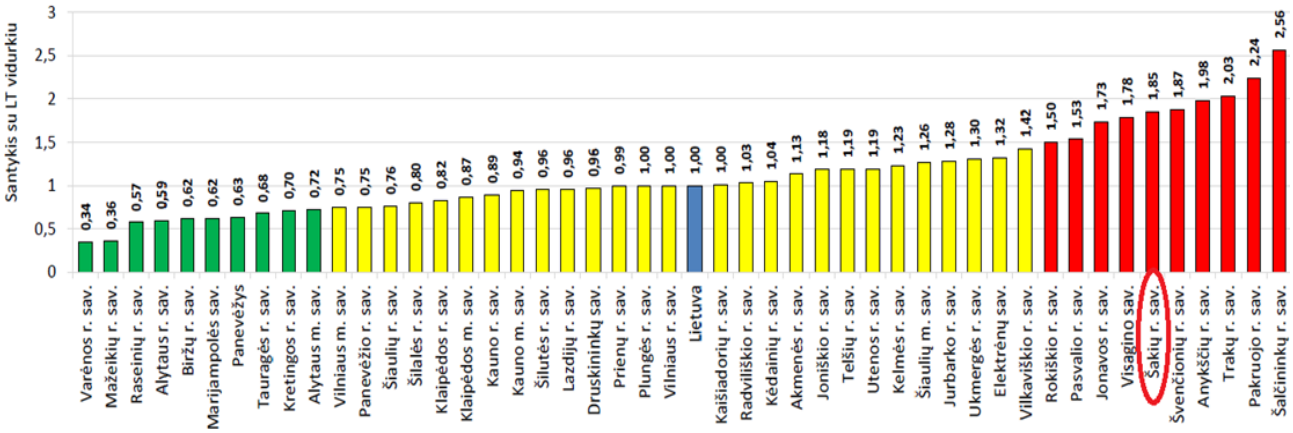
Šakių r. sav. lovų ligoninėse (be slaugos lovų) skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų tendencingai mažėjo nuo 2012 m. 30,9 iki 2016 m. 22,5 ir yra vienas mažiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Mažesnis rodiklis yra tik Prienų r. sav. (2012 m. 28,6, 2016 m. 18,8). Nuo 2015 m. lovų ligoninėse (be slaugos lovų) skaičius didėjo tik Jurbarko r. sav., o visose kitose aptariamose savivaldybėse mažėjo.

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybės sveikos gyvensenos skatinimo programa

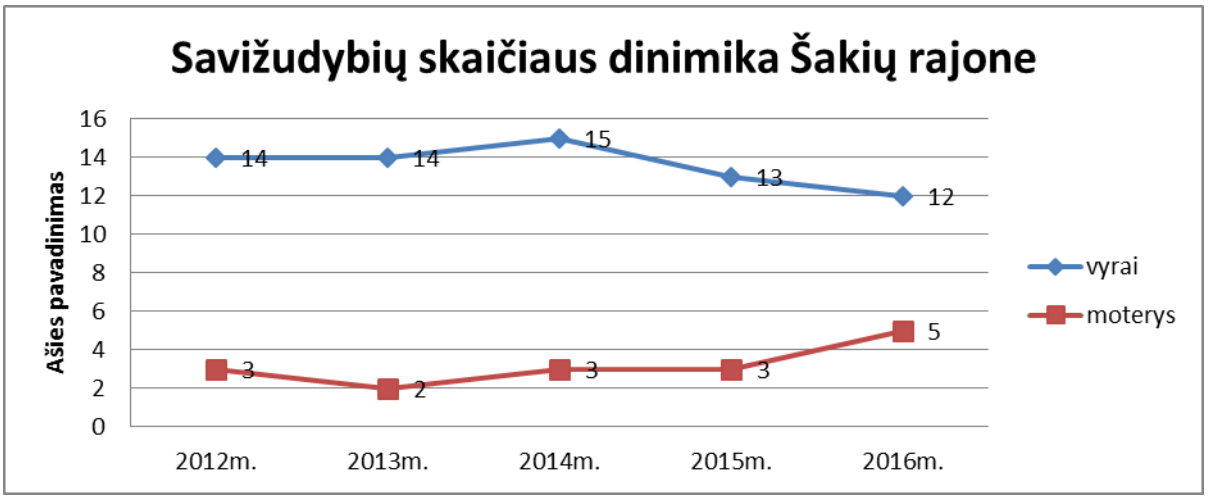
7.8 pav. Mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklio 100 000 gyventojų santykis su Lietuva ir kitomis savivaldybėmis, 2015 m.

Suaugusiųjų mirties priežasčių struktūroje nelaimingi atsitikimai, traumos ir kitos išorinės mirties priežastys užima trečiąją vietą po širdies ir kraujagyslių ligų bei piktybinių navikų. Dažniausiai dėl išorinių mirties priežasčių žūsta jauni ir darbingo amžiaus gyventojai. 2016 m. Lietuvoje mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis buvo 106,7 atvejai 100 tūkst. gyventojų, o Šakių rajono savivaldybėje net 139,7 atvejai 100 tūkst. gyventojų. 2015 m. Šakių rajono savivaldybė pateko į prasčiausią rodiklį turinčių Lietuvos savivaldybių grupę. 2015 m. Šakių rajono savivaldybėje mirtingumo dėl nukritimo rodiklis buvo 26,66 atvejai 100 000 gyventojų, kai tuo tarpu Lietuvos rodiklis - tik 13,56.

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybės sveikos gyvensenos skatinimo programa

7.9 pav. Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, 2015 m.

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybės sveikos gyvensenos skatinimo programa

7.10 pav. Savižudybių skaičiaus dinamika Šakių r.

2015 m. Šakių rajono savivaldybės mirtingumo dėl savižudybių rodiklis pateko į prasčiausių Lietuvos savivaldybių rodiklių grupę. Mirtingumo nuo savižudybių rodiklis 100 tūkst. gyventojų

2015 m. Šakių rajono savivaldybėje siekė 53,32 atvejus ir buvo beveik 1,73 karto didesnis už Lietuvos rodiklį, kuris yra 30,84. 2016 m. Šakių rajono savivaldybės rodiklis išaugo iki 57,9 atvejų 100 tūkst. gyventojų, kai tuo tarpu Lietuvos vidurkis sumažėjo iki 28,7 atvejų. Vertinat 2012–2016 m. savižudybių skaičiaus dinamiką Šakių rajone galima teigti, kad daugiausiai nusižudo vyresnio amžiaus vyrai. Tačiau pastebima nauja tendencija – augantis nusižudžiusių moterų skaičius. 2014 m. nusižudė 15 vyrų ir 3 moterys, 2015 m. – 13 vyrų ir 3 moterys, 2016 m. – 12 vyrų ir 5 moterys. Daugiausia savižudybių 2012–2015 m. įvyko 18–44 m. bei 45–64 m. amžiaus grupėse.

Pagrindinė tikėtina santykinai didelio savižudybių skaičiaus rajone priežastis – socialinės ir ekonominės regiono problemos: skurdas, nedarbas bei su tuo susijęs alkoholio vartojimas. Tai patvirtina ir Šakių rajono savivaldybėje stebimas santykinai didelis socialinės rizikos šeimų ir registruotų (taip pat ilgalaikių) bedarbių skaičius, taip pat didelis mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu.

SVEIKATOS APSAUGOS SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

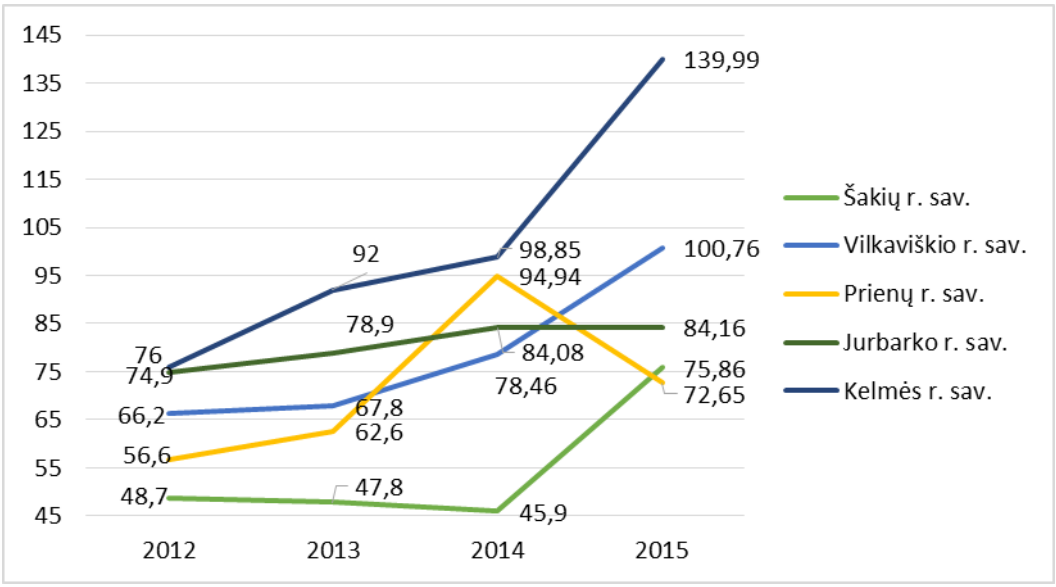
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Didelis gydytojų, specialistų su medicininiu išsilavinimu ir sveikatos priežiūros specalistų skaičius; • Užtirinama II lygio paslaugos; • Platus I lygio paslaugų tinklas; • Stiprus prevencinis darbas ir programos; • Pakanka specialistų; • Vartotojų pasitenkinimas gaunama paslauga; • Paslaugų prieinamumas.	• Didėjantis apsilankymų pas pirminio lygio gydytojus skaičius; • Nedidelis lovų ligoninėje skaičius; • Didelis mirtingumas dėl išorinių priežasčių ir dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu; • Nevienodos sąlygos privataus ir viešojo sektoriaus įstaigoms; • Mažėjantis vartotojų skaičius; • Įstaigų materialinė bazė ir infrastruktūra (pastatai, transporto priemonės, įranga); • Nepakankamai glaudus ryšys tarp įstaigų ir vietos valdžios; • Gyventojų fizinė aplinka nėra sveika, gyventojams trūksta įgūdžių ir žinių apie sveiką mitybą, priklausomybes sukeliančių medžiagų vartojimo žalą.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Specialistų pritraukimo programa; • Ambulatorijų tinklo peržiūra; • Savižudybių prevencijos programos vykdymas; • Informacijos apie teikiamas paslaugas didinimas pacientams;	• Specialistų sumažėjimas dėl amžiaus, negebėjimo prisitaikyti prie pokyčių; • Senėjanti visuomenė pareikalaus daugiau išlaidų sektoriui.

• Pagalba ieškant papildomų finansavimo šaltinių; • Sveikatinimo programos įgyvendinimas.	

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, užtikrinančias ligų prevenciją.
2. Numatyti priemones, gerinančias sveikatos paslaugų prieinamumą.
3. Numatyti priemones, skatinančias informacinių technologijų naudojimą sveikatos priežiūros sistemoje.
4. Numatyti priemones, didinančias sveikatos priežiūros specialistų kompetencijas.

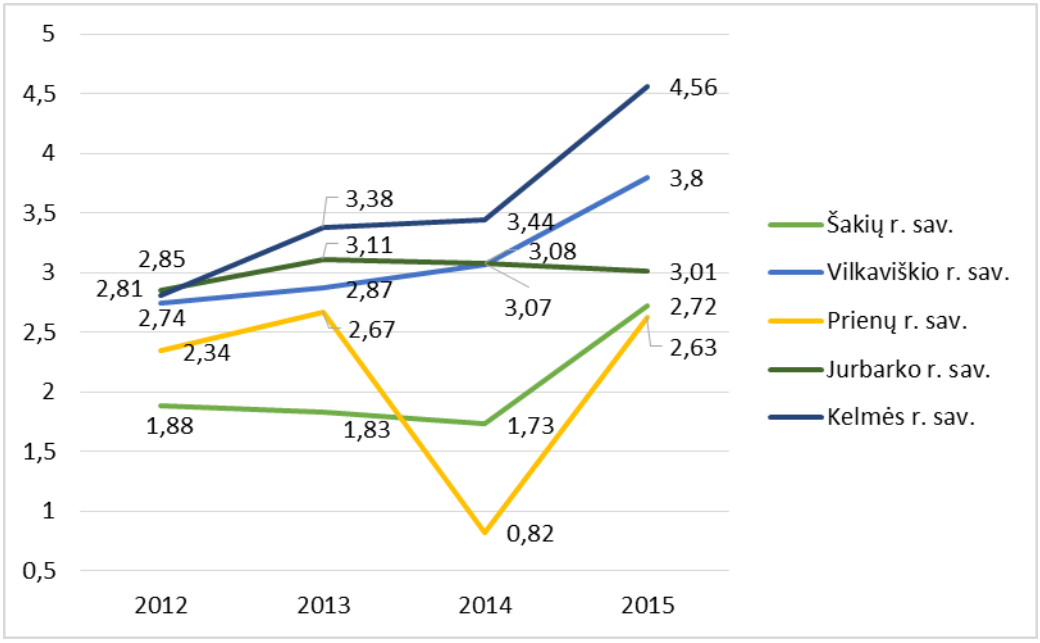
8. SOCIALINĖS APSAUGOS SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.1 pav. Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms vienam gyventojui, Eur.

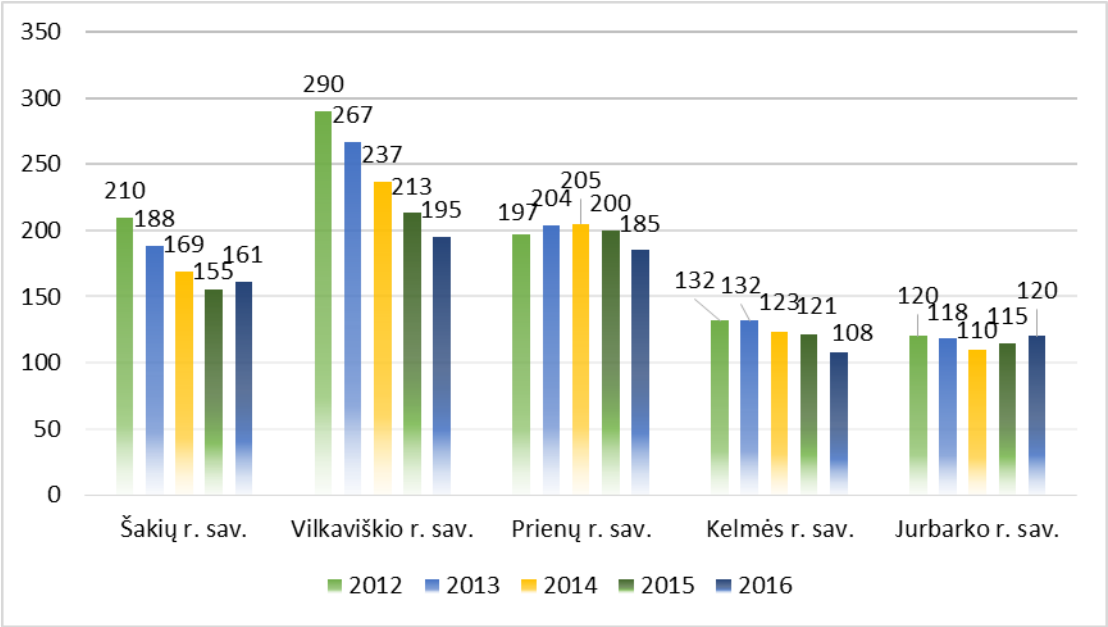
Vienam gyventojui Šakių r. sav. 2015 m. teko 75,86 eur. savivaldybės biudžeto išlaidų socialinėms paslaugoms. 2012-2014 m. šis rodiklis buvo 35-39 proc. mažesnis. Palyginus su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, mažiau nei Šakių r. sav. biudžeto išlaidų vienam gyventojui tenka tik Prienų r. sav. (mažiau 3,4 proc.). Kelmės r. sav. šis rodiklis net 84 proc. didesnis (139,99 Eur. – 2015 m.)

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.2 pav. Savivaldybės biudžeto dalis socialinėms paslaugoms, proc.

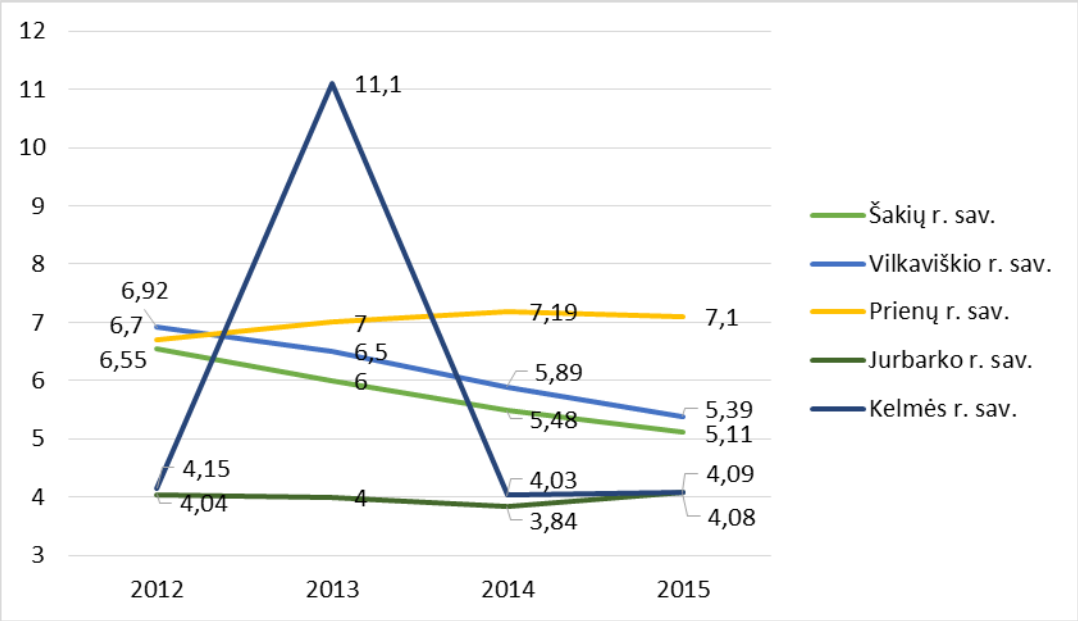
Šakių r. sav. socialinėms paslaugoms 2015 m. teko 2,72 proc. viso savivaldybės biudžeto, tai 57 proc. daugiau nei 2014 m. Kelmės r. sav. socialinėms paslaugoms tenka 4,56 proc. (2015 m.) viso biudžeto išlaidų, arba 67 proc. daugiau nei Šakių r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.3 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičius metų pabaigoje / vnt.

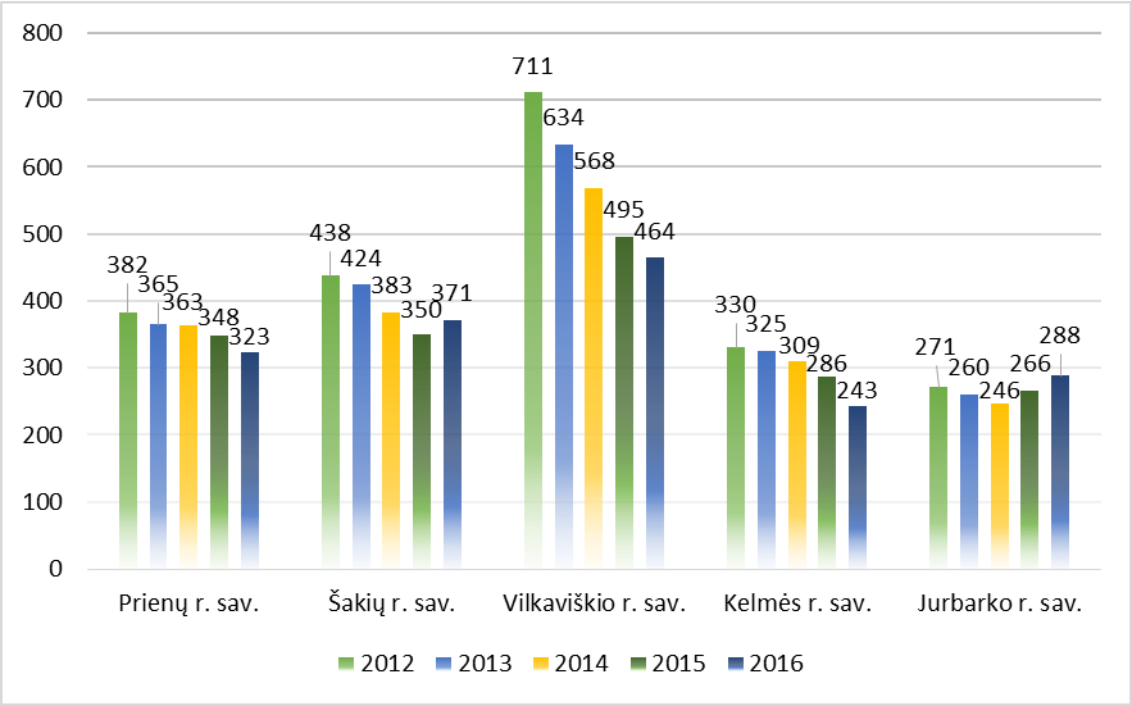
Socialinės rizikos šeimų skaičius kiekvienais metais nuo 2012 m. mažėja Vilkaviškio r. sav ir Kelmės r. sav. Šakių r. sav. mažėjimas buvo kiekvienais metais nuo 2012 m. iki 2015 m. Tačiau 2016 m. lyginant su 2015 m. socialinės rizikos šeimų padaugėjo 6 iki 161 šeimos. Didžiausias sumažėjimas lyginant 2016 m. su 2012 m. stebimas Vilkaviškio r. sav – 32 proc. ir Šakių r. sav. – 23 proc.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.4 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

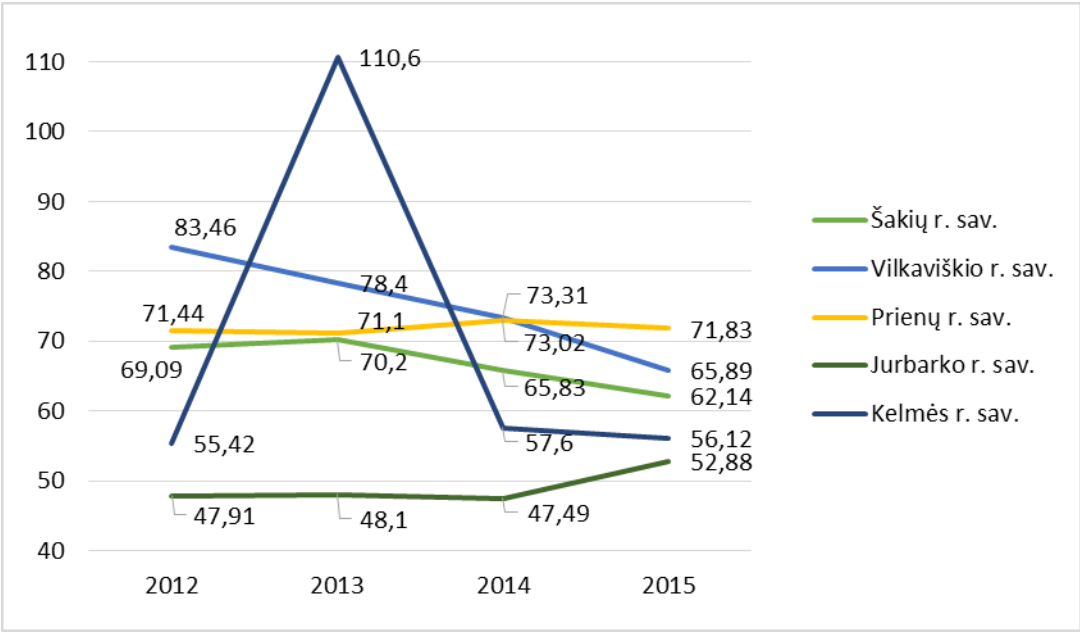
Pagal socialinės rizikos šeimų skaičių tenkantį tūkstančiui gyventojų rodiklį, Šakių r. sav. kaip ir Vilkaviškio r. sav. stebimas nuoseklus šio rodiklio mažėjimas nuo 2012 m., atitinkamai 22,0 proc. ir 22,1 proc. 2016 m. Šakių r. sav. buvo 5,11 socialinės rizikos šeimų, tenkančių tūkstančiui gyventojų ir šis rodiklis buvo geresnis nei Prienų r. sav. ir Vilkaviškio r. sav., tačiau blogesnis nei Jurbarko r. sav., ir Kelmės r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.5 pav. Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose metų pabaigoje / asmenys

Vaikų socialinės rizikos šeimose mažėja visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Jurbarko r. sav. Šakių r. savivaldybėje šis rodiklis sumažėjo 15,3 proc. ir 2016 m. sudarė 371, ir per 2016 m. padidėjo 21 vaiku. Didžiausias mažėjimas stebimas Vilkaviškio r. sav., kur 2016 m. lyginant su 2012 m. vaikų socialinės rizikos šeimose sumažėjo 34,7 iki 464 vaikų.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

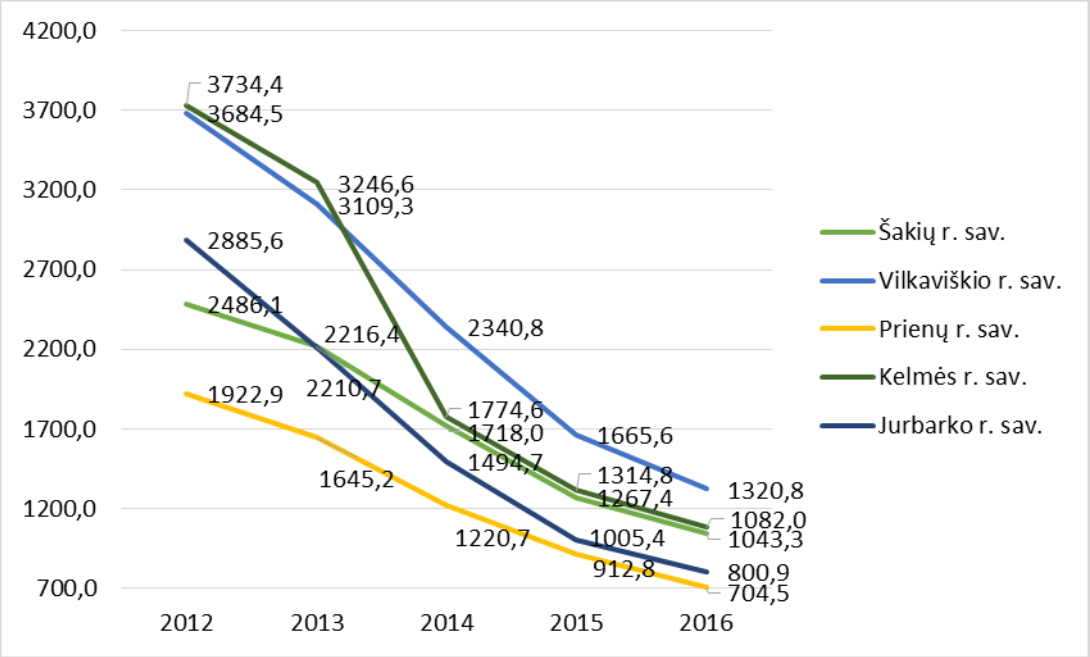
8.6 pav. Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius tenkantis tūkst. vaikų

Panašiomis tendencijomis kaip ir socialinės rizikos šeimų rodiklis pasižymi ir rodiklis „Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius, tenkantis tūkst. vaikų“, Šakių r. sav. šis rodiklis 2015 m. buvo 62,14 ir nuo 2012 m. sumažėjo 10 proc.

8.1 lentelė. Socialinės rizikos šeimų skaičius Šakių r. seniūnijose (2016 12 31)

Eil. Nr.	Seniūnija	Socialinės rizikos šeimų skaičius	Jose augančių vaikų skaičius	Probleminių šeimų skaičius	Jose augančių vaikų skaičius	Iš viso šeimų
1.	Barzdų	**12**	33	**1**	4	13
2.	Gelgaudiškio	**20**	52	**10**	31	30
3.	Griškabūdžio	**12**	28	**9**	15	21
4.	Kidulių	**8**	16	**5**	21	13
5.	Kriūkų	**8**	14	**7**	10	15
6.	Kudirkos Naumiesčio	**22**	56	**3**	7	25
7.	Lekėčių	**12**	18	**6**	14	18
8.	Lukšių	**11**	23	**5**	12	16
9.	Plokščių	**4**	7	**5**	13	9
10.	Sintautų	**9**	19	**7**	20	16
11.	Slavikų	**3**	11	**5**	13	8
12.	Sudargas	**7**	10	**4**	8	11
13.	Šakiai	**31**	79	**11**	31	42
14.	Žvirgždaičiai	**2**	3	**3**	4	5
	Iš viso:	**161**	**369**	**81**	**203**	**242**

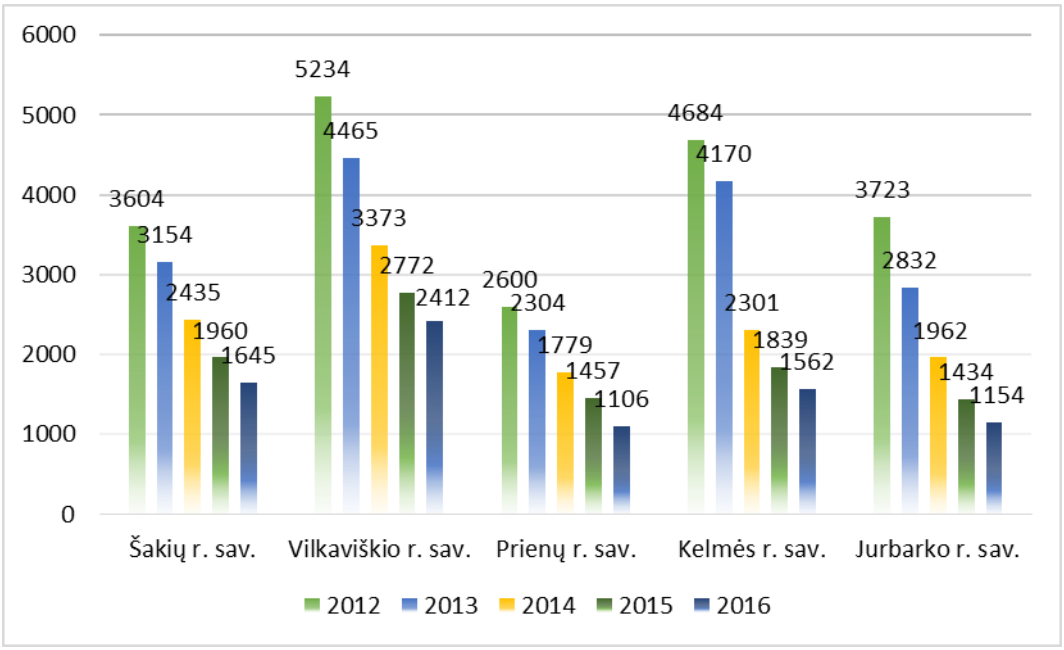
Šaltinis: Šakių rajono savivaldybės administracija

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.7 pav. Išlaidos socialinei pašalpai / tūkst. Eur

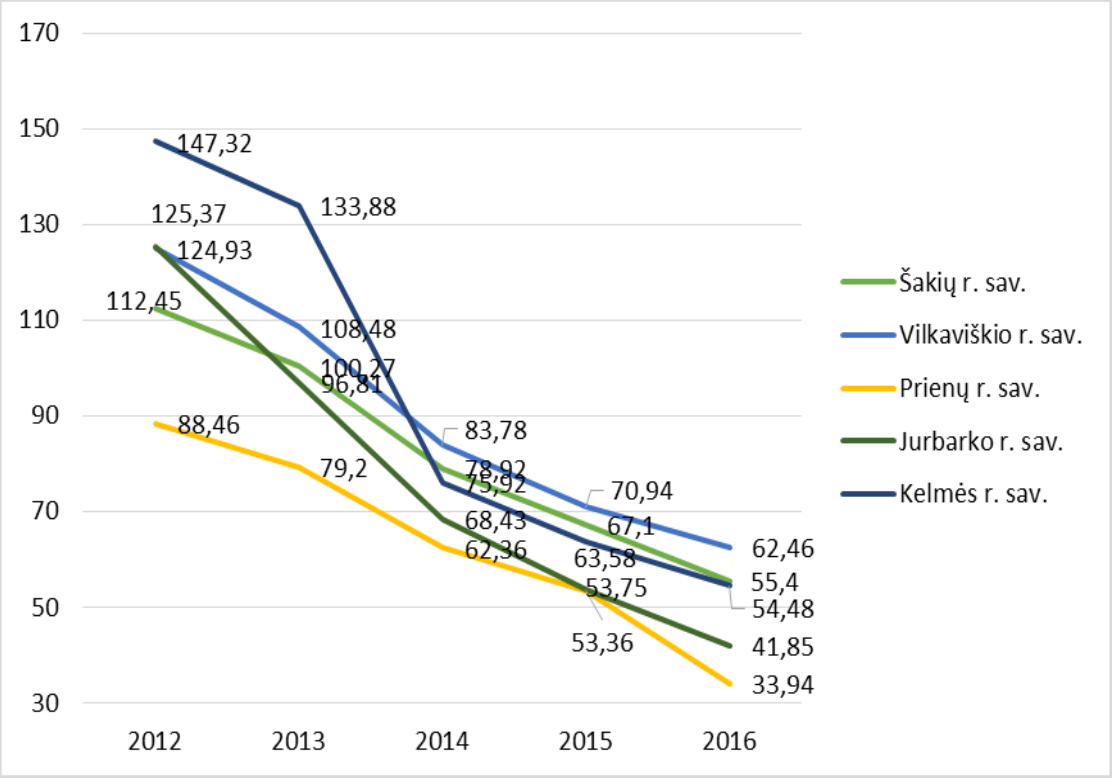
Išlaidų socialinėms paslaugoms mažėjimo tempas Šakių r. sav. yra lėčiausias lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis. 2016 m. lyginant su 2012 m. išlaidos sumažėjo 2,4 karto iki 1043,3 tūkst. Eur. Kitose savivaldybėse mažėjimo tempai nuo 2012 m. svyruoja nuo 3,6 karto Jurbarko r. sav. iki 2,7 karto Prienų r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.8 pav. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius / asmenys

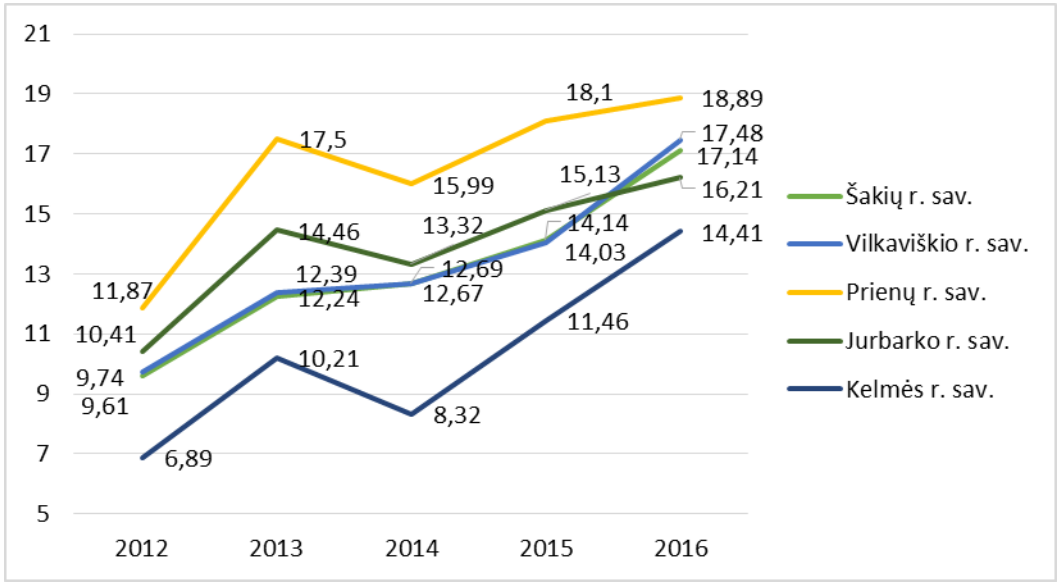
Socialinės pašalpos gavėjų mažėjimo tempas didžiausias yra Jurbarko r. sav., 2016 m. lyginant su 2012 m. šioje savivaldybėje socialinių pašalpų gavėjų skaičius sumažėjo 3,2 karto iki 1154 asmenų. Šakių r. savivaldybėje 2016 m. buvo 1645 socialinės pašalpos gavėjų, ir nuo 2012 m. jų sumažėjo 2,2 karto.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.9 pav. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

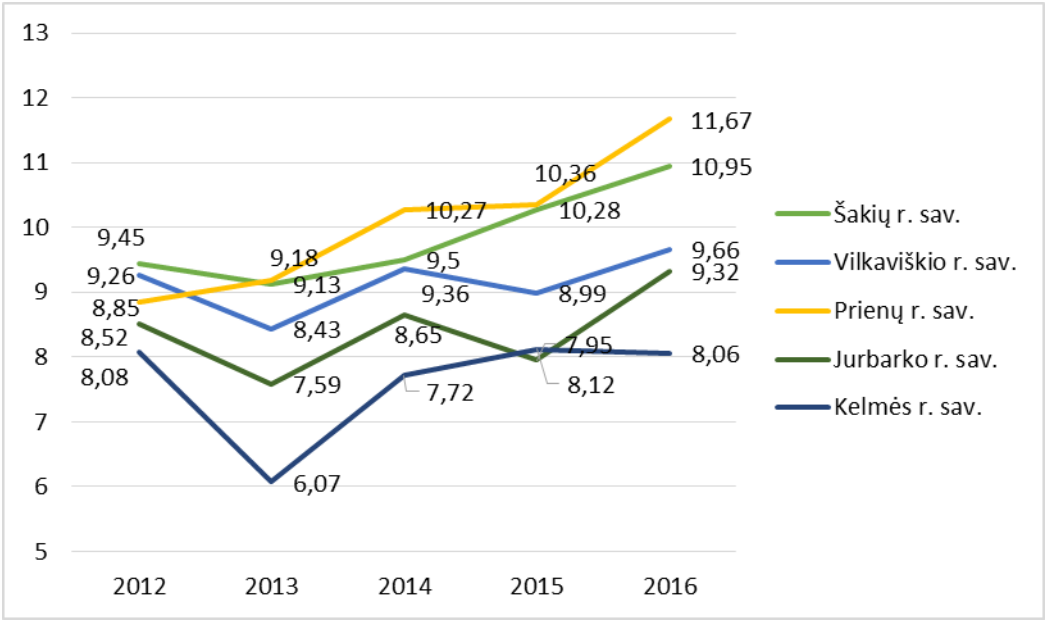
Daugiau nei Šakių r. sav. (55,4 – 2016 m.) socialinės pašalpos gavėjų skaičiuojant 1000 – iui gyventojų tenka tik Vilkaviškio r. sav. – 62,46 (2016 m.). Prienų r. sav. šis rodiklis net 63 proc. mažesnis (33,94 – 2016 m.). Lyginant su 2012 m. socialinių pašalpų gavėjų 1000-iui gyventojų Šakių r. sav. ir Vilkaviškio r. sav. sumažėjo 50 proc., kitose savivaldybėse 61-66 proc.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.10 pav. Ligos pašalpos atvejų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

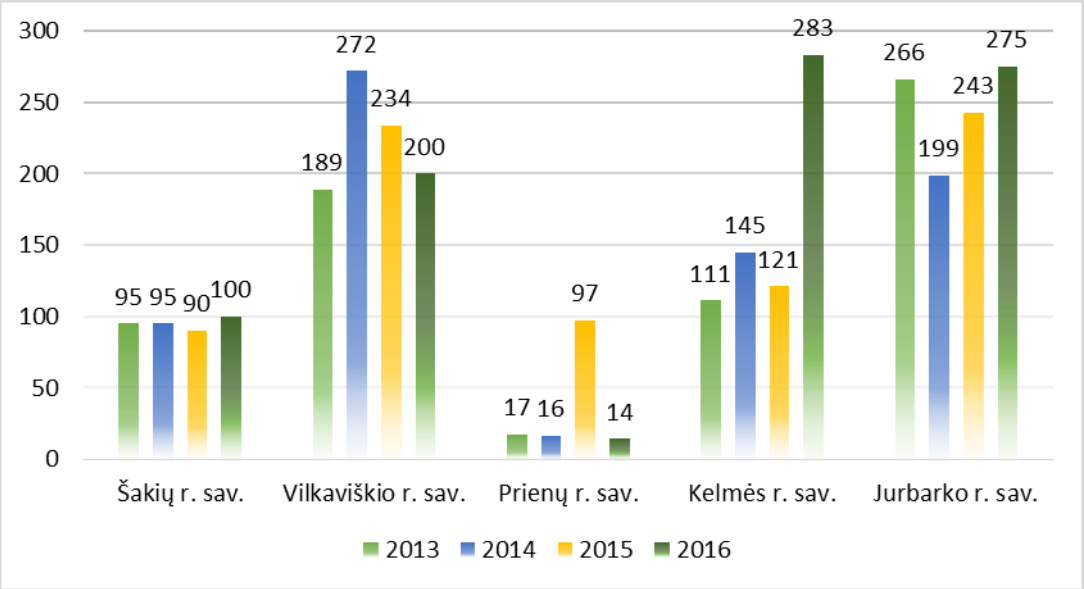
Ligos pašalpų atvejų skaičius tenkantis 1000 – iui gyventojų visose analizuojamose savivaldybėse didėja nuo 2014 m. ir Šakių r. sav. 2016 m. sudarė 17,14, tai 10,2 proc. mažiau nei Prienų r. sav., tačiau 18,9 proc. daugiau nei Kelmės r. sav.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.11 pav. Motinystės (tėvystės) pašalpų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

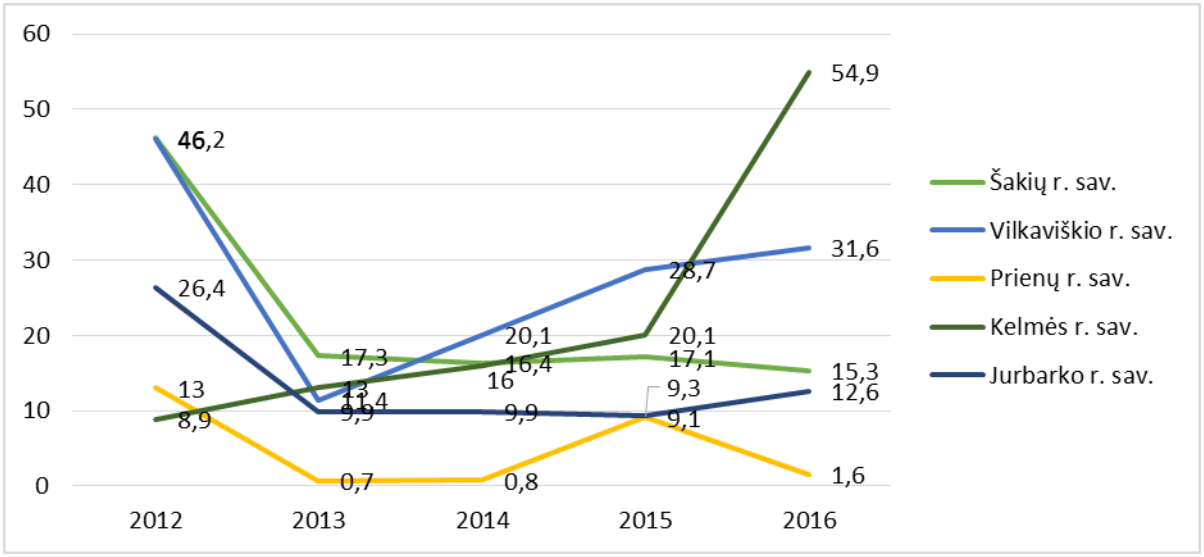
Motinystės (tėvystės) pašalpų skaičius tenkantis 1000 – iui gyventojų Šakių r. sav. yra vienas iš didžiausių tarp analizuojamų savivaldybių ir 2016 m. sudarė 10,95. Stebimas pastovus šio rodiklio didėjimas Šakių r. sav. nuo 2013 m. Viso nuo 2012 m. šis rodiklis Šakių r. sav. padidėjo 15,87 proc. Didesnis padidėjimas stebimas tik Prienų r. sav. atveju – 31,8 proc. Prienų rajono savivaldybėje šis rodiklis ir yra didžiausias 2016 m. – 11,67.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.12 pav. Iš savivaldybių biudžetų mokamų vienkartinių pašalpų socialiai remtiniems asmenims gavėjų skaičius / asmenys

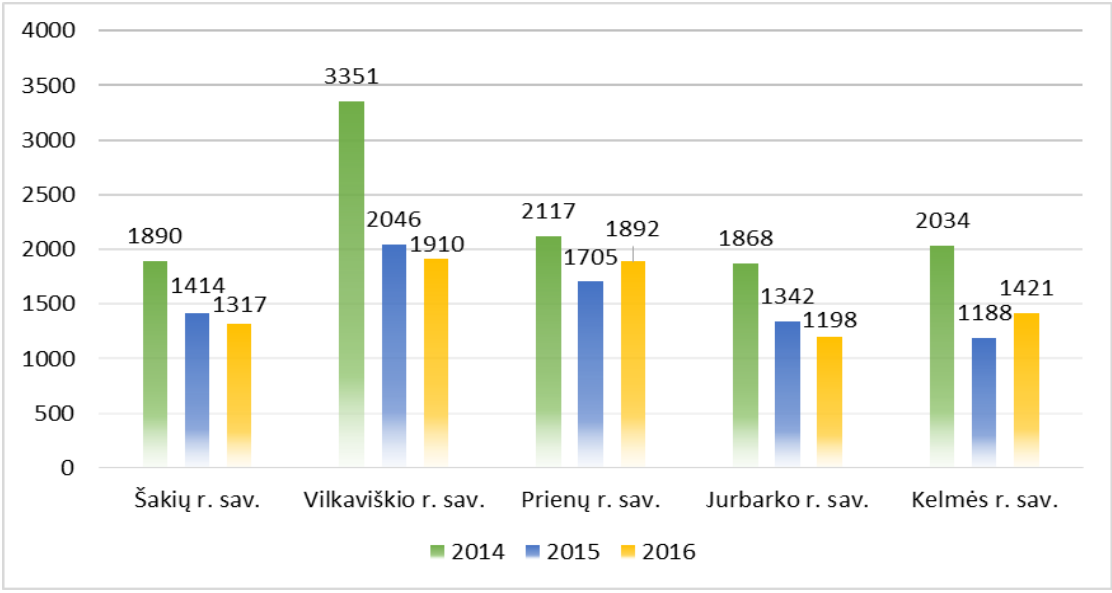
Analizuojant iš savivaldybių biudžetų mokamų vienkartinių pašalpų socialiai remtiniems asmenims skaičių, pastebimas stabili šio rodiklio dinamika Šakių r. savivaldybėje, kur 2016 m. šis rodiklis sudarė 100 asmenų. Tai yra vienas iš mažiausių rodiklių pagal analizuojamas savivaldybes. Kitose savivaldybėse kiekvienais metais stebimas nemažas kitimas, ypatingai Kelmės r. sav., kur 2016 m. palyginti su 2015 m. vienkartinių pašalpų gavėjų skaičius išaugo 133 proc., iki 283 asmenų, 2016 metais gavusių vienkartinę pašalpą.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.13 pav. Išlaidos iš savivaldybių biudžetų mokamoms vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniems asmenims / tūkst. Eur

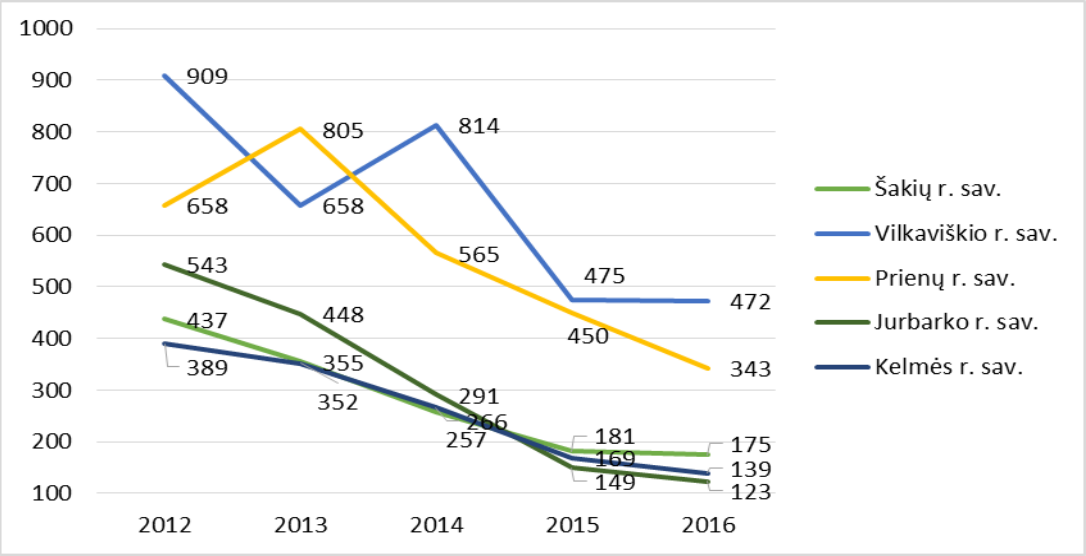
Šakių r. sav. 2016 m. iš savivaldybės biudžeto skyrė 15,3 tūkst. Eur vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniems asmenims, nuo 2013 m. ši suma išlieka panaši, ji beveik 2 kartus mažesnė nei Vilkaviškio r. sav. (31,6 tūkst. Eur) ir daugiau kaip 3 kartus mažesnė nei Kelmės r. sav. (54,9 tūkst. 2016 m.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.14 pav. Būsto šildymo išlaidų kompensacijos gavėjų skaičius vidutiniškai per šildymo sezono mėnesį, žm.

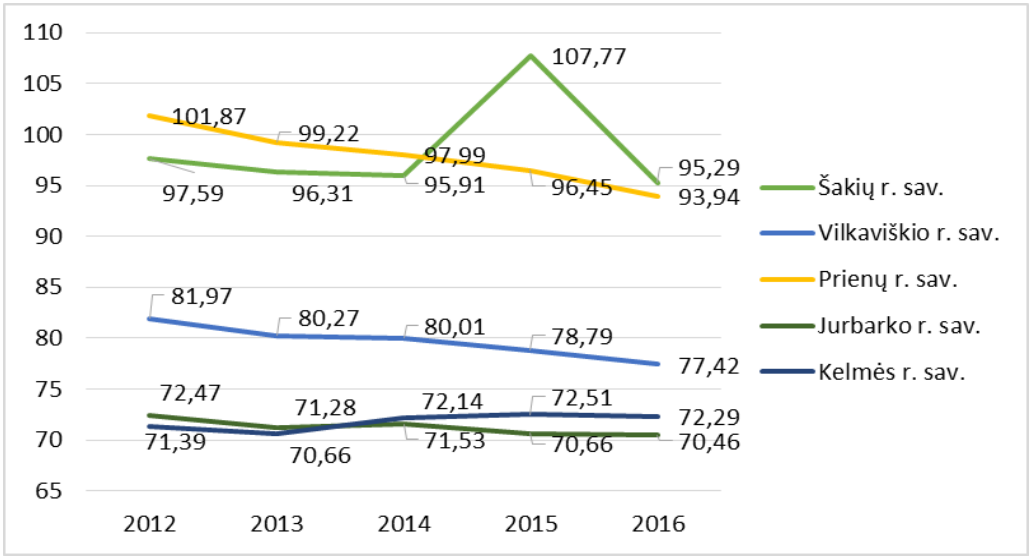
Didžiausias rodiklio „Būsto šildymo išlaidų kompensacijos gavėjų skaičius vidutiniškai per šildymo sezono mėnesį“ stebimas Vilkaviškio r. sav., kur 2016 m. lyginant su 2014 m. rodiklis sumažėjo 43 proc. Šakių r. sav. kievienais metais kompensacijos gavėjų skaičius mažėja (sumažėjimas 30 proc. nuo 2014 m.) ir 2016 m. sudarė 1317 asmenis.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.15 pav. Išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui / tūkst. Eur

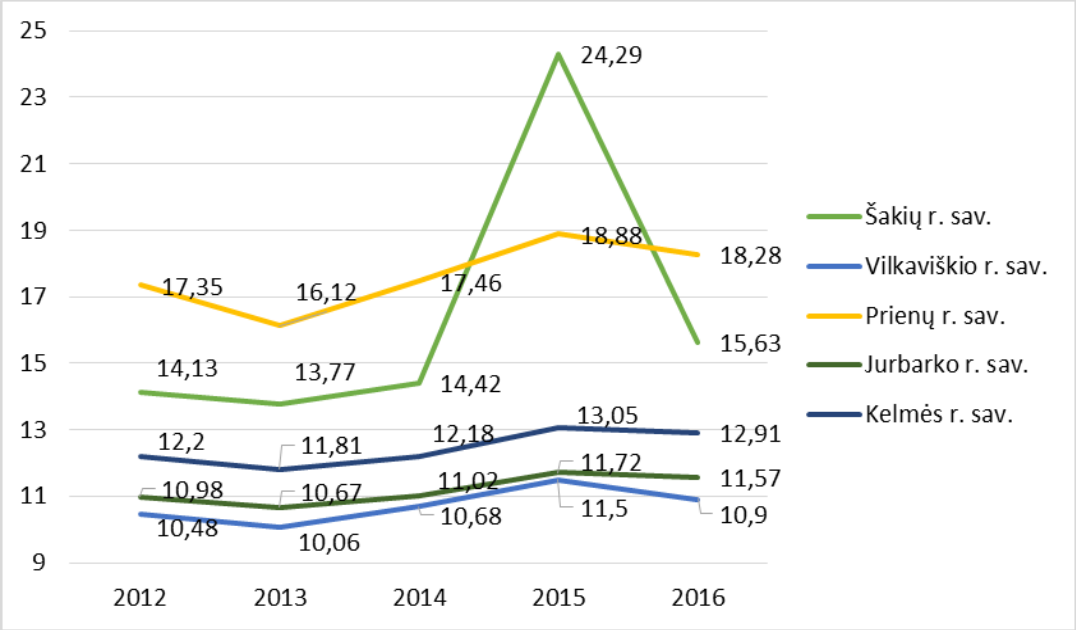
Išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui mažėja visose analizuojamose savivaldybėse. Didžiausias sumažėjimas 2016 m. lyginant su 2012 m. stebimas Jurbarko r. sav. – 4.4 karto iki 123 tūkst. Eur. Šakių r. sav. išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui nuo 2012 m. sumažėjo 2,5 karto ir 2016 m. sudarė 175 tūkst. Eur.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.16 pav. Netekto darbingumo pensijos gavėjų skaičius tūkst. gyventojų

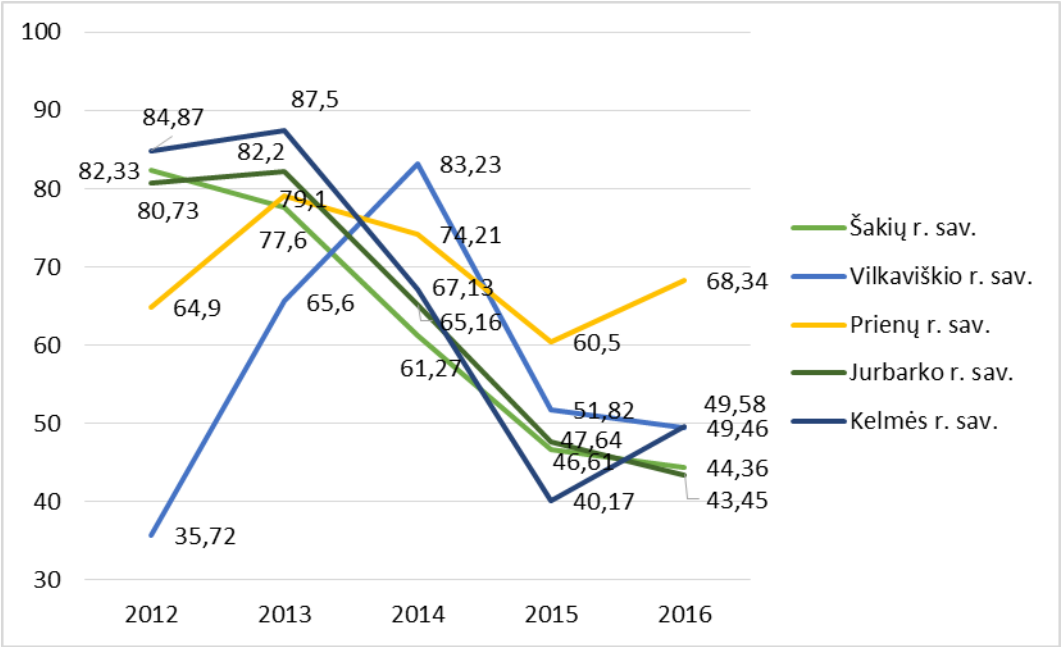
Netekto darbingumo senatvės pensijos gavėjų tūkst. gyventojų Šakių r. sav. yra daugiausia tarp analizuojamų savivaldybių – 95,29 (2016 m.), tai net 35 proc. daugiau nei Jurbarko r. sav. Analizuojant pokytį nuo 2012 m., šis rodiklis mažėjo visose savivaldybės (Šakių r. sav. 2,3 proc.), išskyrus Kelmės r. sav. (padidėjo 1,3 proc.).

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.17 pav. Dirbančių netekto darbingumo pensijų gavėjų skaičius tūkst. gyventojų

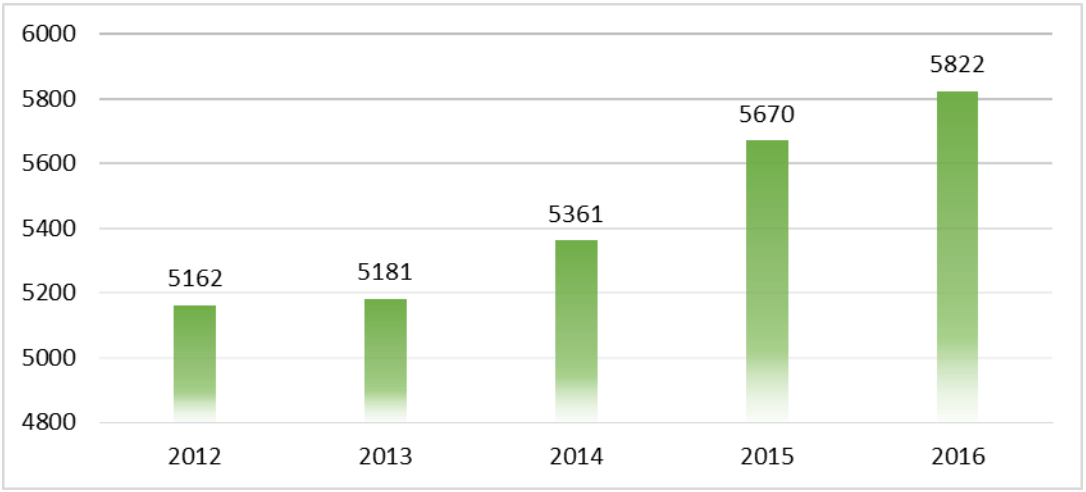
Dirbančių netekto darbingumo pensijų gavėjų skaičius tenkantis 1000 – iui gyventojų padidėjo visose analizuojamose savivaldybėse (lyginant 2016 m. su 2012 m.). Šakių r. sav. stebimas didžiausias pokytis, kuris sudaro 10,6 proc. Šakių r. sav. šis rodiklis vienas iš didžiausių ir 2016 m. siekė 15,63 dirbančių netekto darbingumo pensijų gavėjų, skaičiuojant 1000 –iui gyventojų.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.18 pav. Būsto šildymo kompensacijų gavėjų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

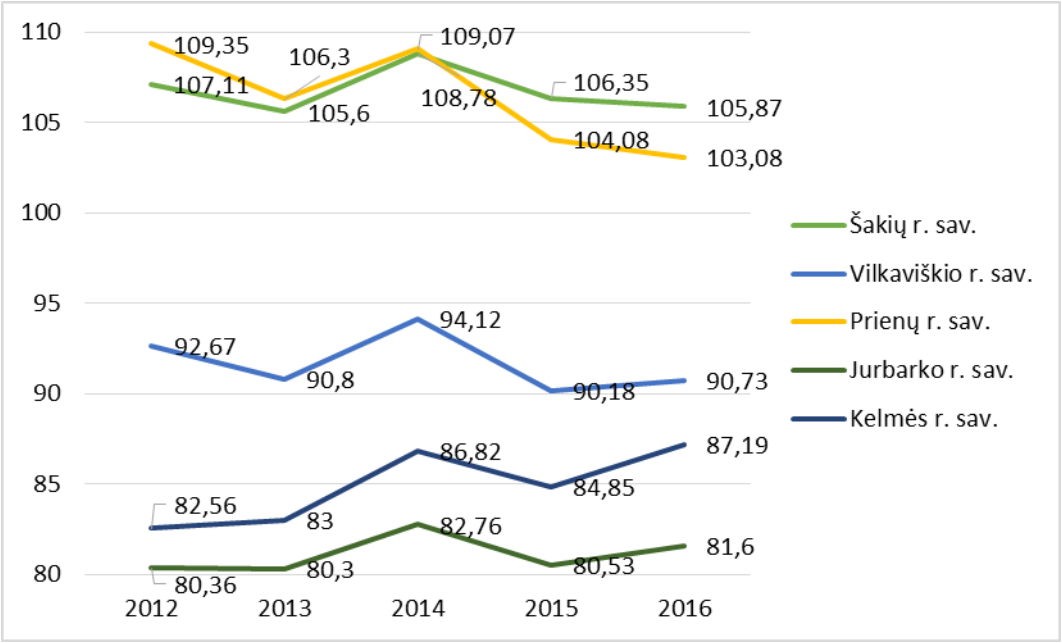
Būsto šildymo kompensaciją Šakių r. sav. 2016 m. gavo 44,36 gavėjai, skaičiuojant 1000 – iui gyventojų. Panašus rodiklis ir Vilkaviškio r. sav. (43,45 – 2016 m.). Kitose savivaldybėse šis rodiklis didesnis, ypatingai Prienų r. sav. – 68,34 (2016 m.), t.y 54 proc. daugiau nei Šakių r. sav. Tik Šakių r. sav. stebimas pastovus rodiklio mažėjimas nuo 2012 m.

Šaltinis: Šakių raj. savivaldybė

8.19 pav. Šakių rajono neįgalūs asmenys (suaugę asmenys ir neįgalūs vaikai iki 18 metų)

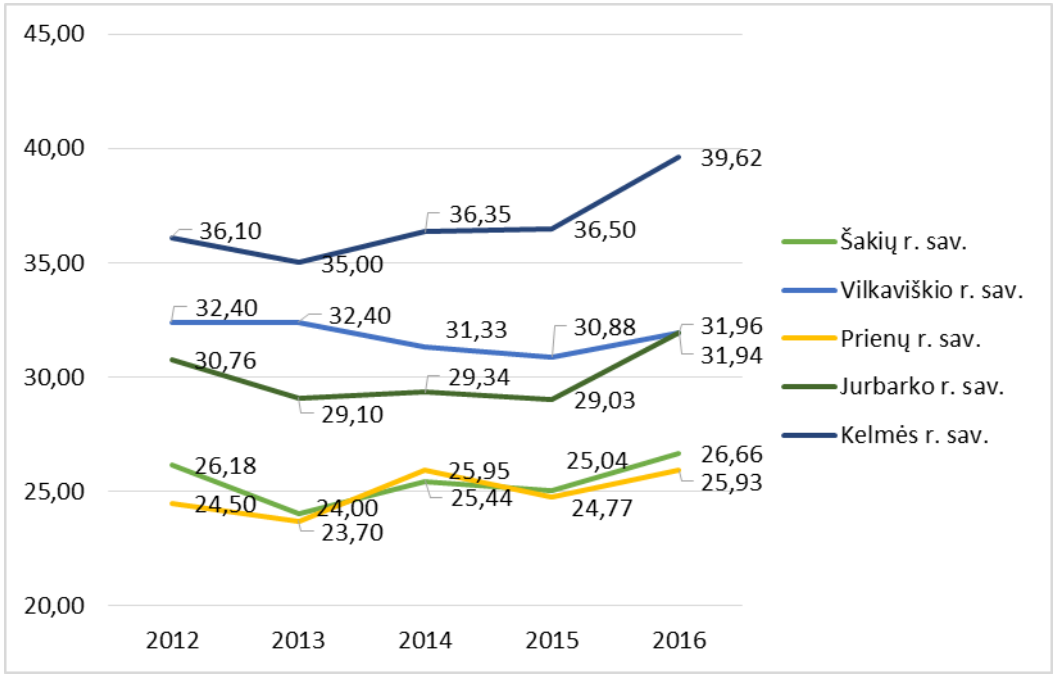
Neįgalių asmenų skaičius kiekvienais metais Šakių r. sav. didėja. Nuo 2012 m. šis rodiklis padidėjo 12,3 proc. iki 5822 asmenų 2016 m.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.20 pav. Neįgalių asmenų, vyresnių kaip 18 metų, skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

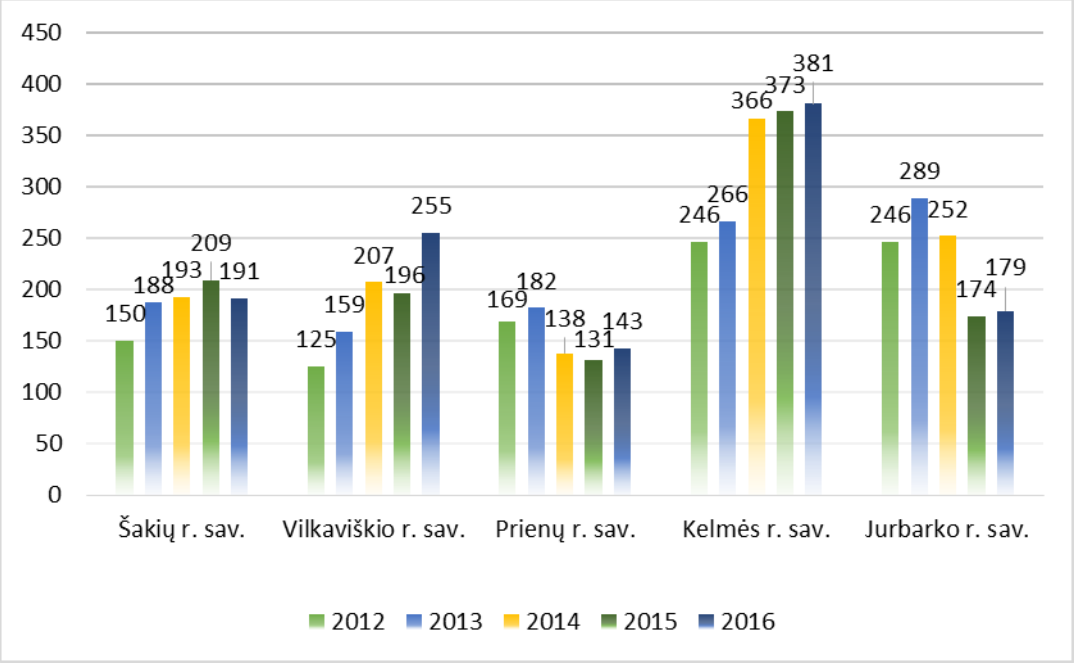
Šakių r. sav. lyginant su kitomis savivaldybėmis yra daugiausia neįgalių asmenų, vyresnių kaip 18 m., tenkančių tūkst. gyventojų – 105,87 (2016 m.), tai net 29,74 proc. daugiau nei mažiausią rodiklį turinčioje Jurbarko r. sav. - 81,6 (2016 m.). Palyginti su 2012 m. rodiklis visose savivaldybėse kito nežymiai, ne daugiau kaip 6 proc.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.21 pav. Neįgalių vaikų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

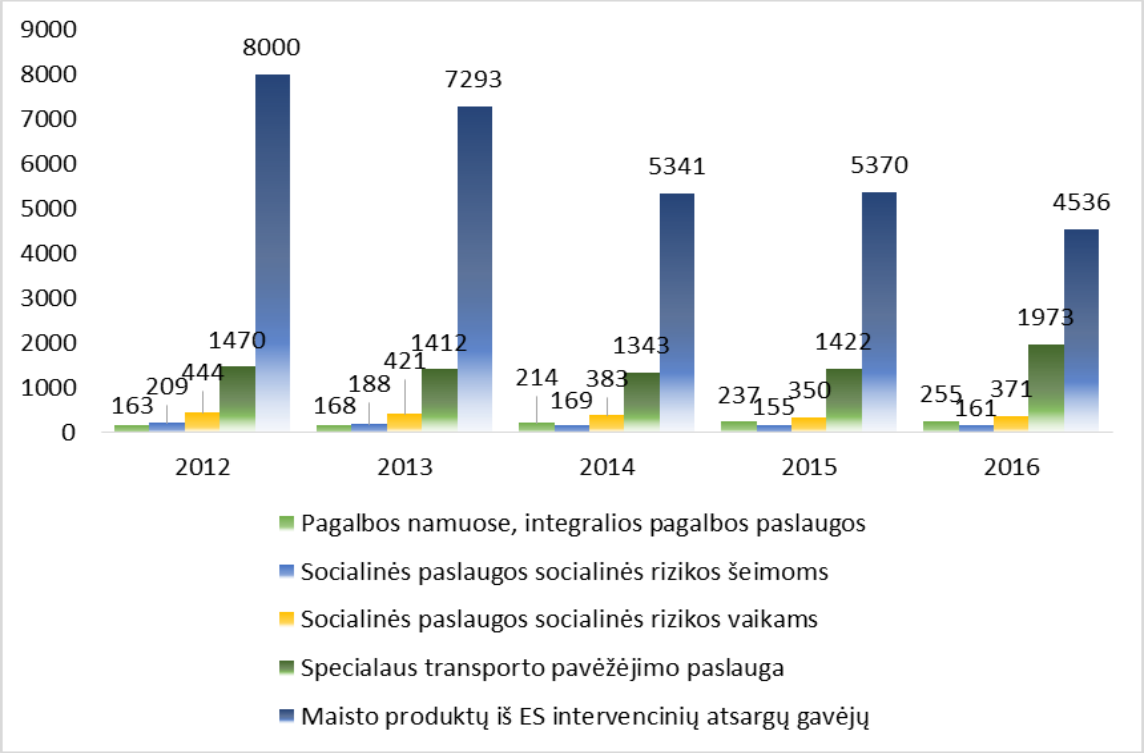
Neįgalių vaikų skaičius tūkst. gyvenojų Šakių r. yra sąlyginiai nedidelis lyginant su kitomis savivaldybėmis – 26,66 (2016 m.), tik 2,8 proc. didesnis nei Prienų r. sav. – 25,93 (2016 m.), tačiau ženkliai mažesnis (16,5 proc.) nei kaimyninėse Jurbarko r. ir Vilkaviškio r. sav. Kitimo tendencijos lyginant su 2012 m. stebimos nežymios visose savivadybėse, išskyrus Kelmės r. sav. kur tiek neįgalių vaikų, tiek neįgalių suaugusiųjų skaičius tenkantis 1000 – iui gyventojų didėja spartesniais tempais (atitinkamai 5,6 proc. ir 9,7 proc. lyginant 2016 m. su 2012 m.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.22 pav. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjai / asmenys

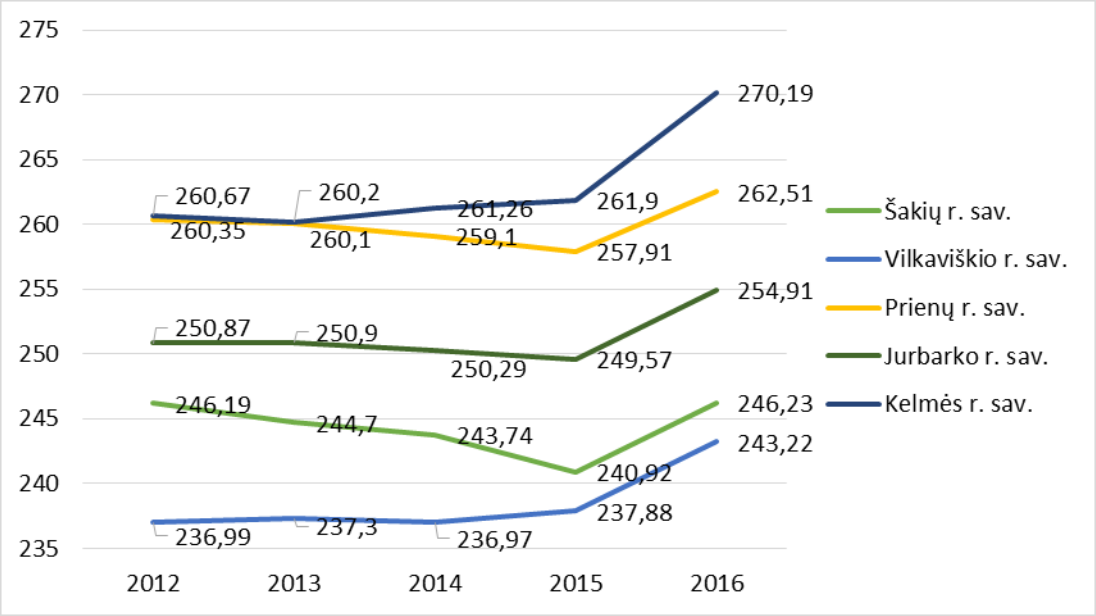
Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičiaus dinamika analizuojamose savivaldybėse yra skirtinga. Kelmės r. sav. ir Vilkaviškio r. sav. tokių asmenų kiekvienais metais didėja, Prienų r. sav. ir Jurbarko r. sav. – mažėja. Šakių r. sav. 2012-2015 m. buvo stebimas socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičiaus didėjimas, tačiau 2016 m. jų sumažėjo 18 asmenų iki 191 asmens.

Šaltinis: Šakių raj. savivaldybė

8.23 pav. Šakių rajone socialines paslaugas namuose gaunančiųjų skaičius

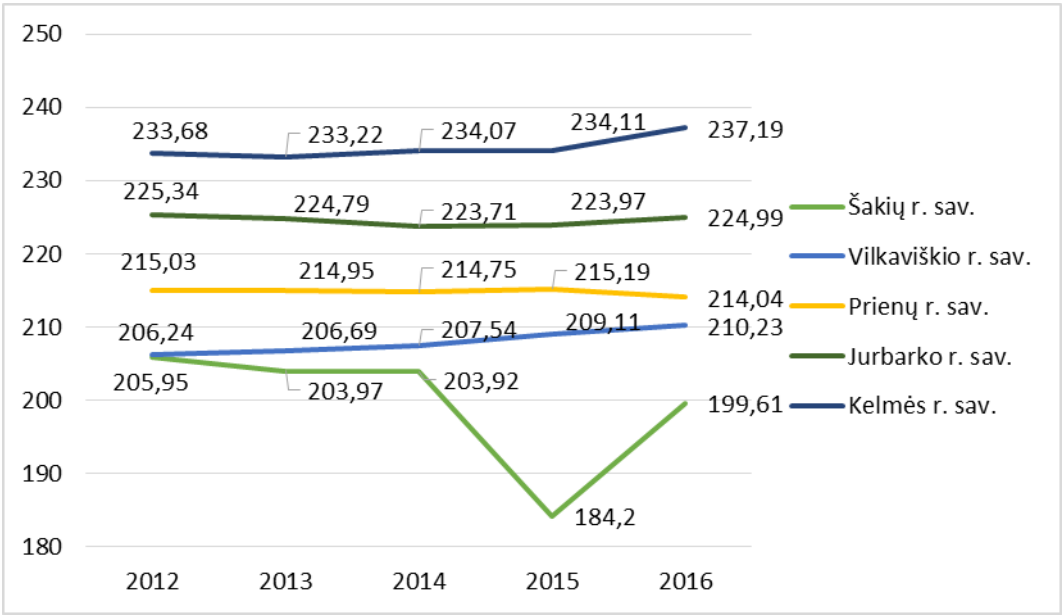
Analizuojant socialines paslaugas gaunančių asmenų rodiklį, pastebima tendencija, kad mažėja asmenų kuriems teikiami maisto produktai iš ES intervencinių atsargų. Šiuos maisto produktus gaunančių asmenų nuo 2012 m. sumažėjo 43 proc. Specialaus transporto pavežėjimo paslaugos ženkliai padidėjo 2016 m. (+ 38 proc.). Kiekvienais metais didėja asmenų, gaunančių integralios pagalbos paslaugas, jų 2016 m. buvo 255. Socialinės paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir vaikams mažėjo nuo 2012 m. iki 2015 m., o 2016 m. padidėjo (atitinkamai 3,8 proc. ir 6 proc.).

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.24 pav. Pensinio amžiaus gyventojų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

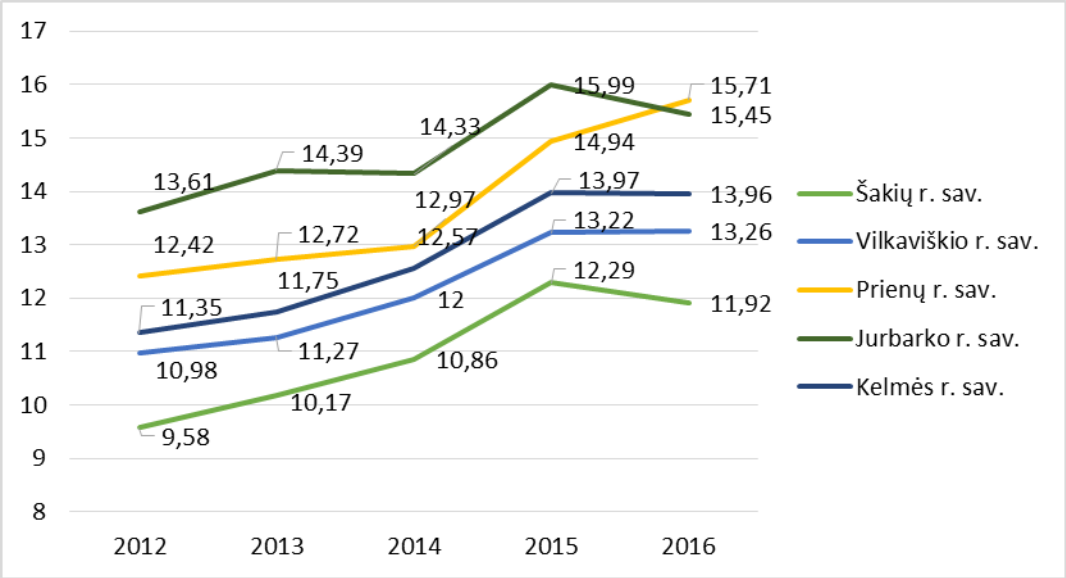
Pensinio amžiaus žmonių skaičius tenkantis 1000 – iui gyventojų Šakių r. sav. yra vienas iš mažiausių (246,23 – 2016 m.), mažesnis – tik Vilkaviškio r. sav. (243,22 – 2016 m.). Stebimas šio rodiklio didėjimo pokytis nuo 2015 m. visose analizuojamose savivaldybėse.

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.25 pav. Senatvės pensijos gavėjų skaičius tenkantis tūkst. gyventojų

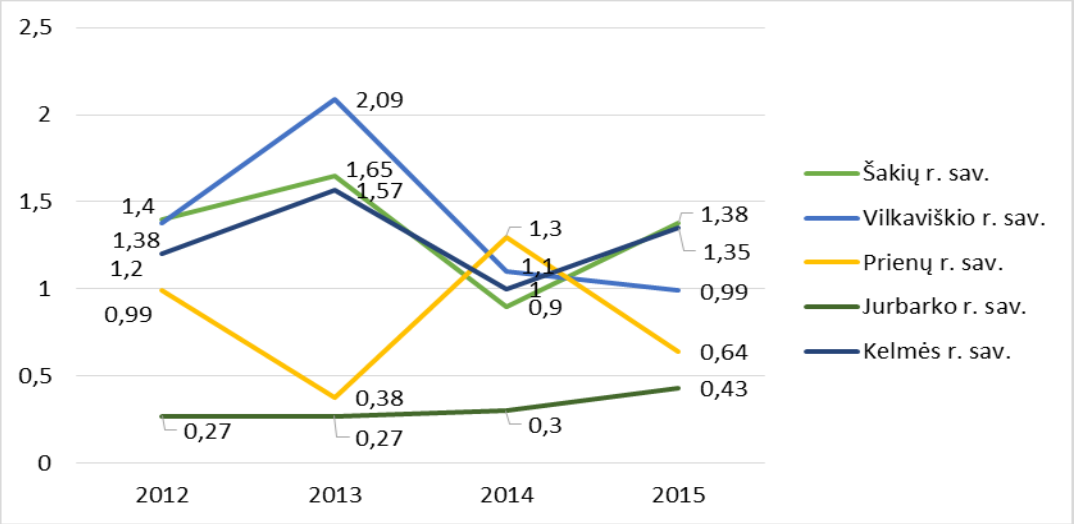
Tūkstančiui gyventojų Šakių r. sav. tenka mažiausiai senatvės pensijos gavėjų. 2016 m. šis rodiklis Šakių rav. sav. buvo 199,61, kai kitose savivaldybėse daugiau, atitinkamai Kelmės r. sav. – 18,8 proc., Jurbarko r. sav. – 12,7 proc., Prienų r. sav. – 7,2 proc., Vilkaviškio r. sav. – 5,3 proc. Lyginant su 2012 m. didžiausias teigiamas rodiklio pokytis stebimas Vilkaviškio r. sav. (+1,9 proc.), didžiausias neigiamas – Šakių r. sav. (-3,1 proc.).

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

8.26 pav. Dirbančių senatvės pensijos gavėjų skaičius tūkst. gyventojų

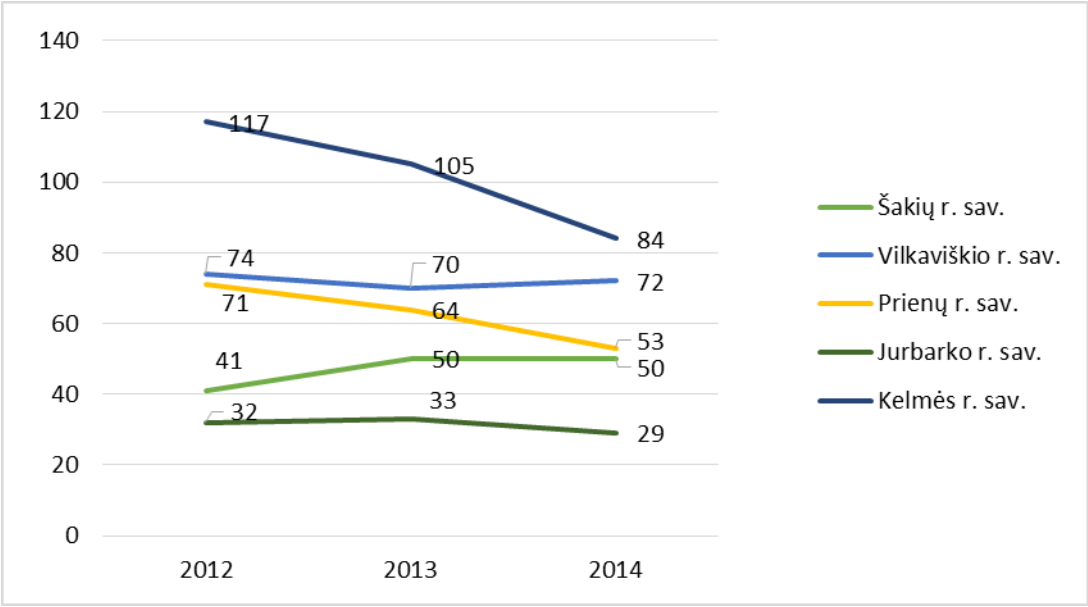
Dirbančių senatvės pensijos gavėjų skaičius tenkantis 1000 – iui gyventojų Šakių rajone yra mažiausiais – 11,92 (2016 m.), tai 24,1 proc. mažiau nei didžiausią rodiklį turinti Prienų r. sav. (15,71 – 2016 m.). Šis rodiklis visose savivaldybėse didėjo 2012-2015 m. periodu, o 2016 m. sumažėjo (išskyrus Prienų r. sav.). Šakių r. sav. pokytis lyginant 2016 m. su 2012 m. buvo vienas iš didžiausių (+24,4 proc.).

Šaltinis: www.socialiniszemelapis.lt

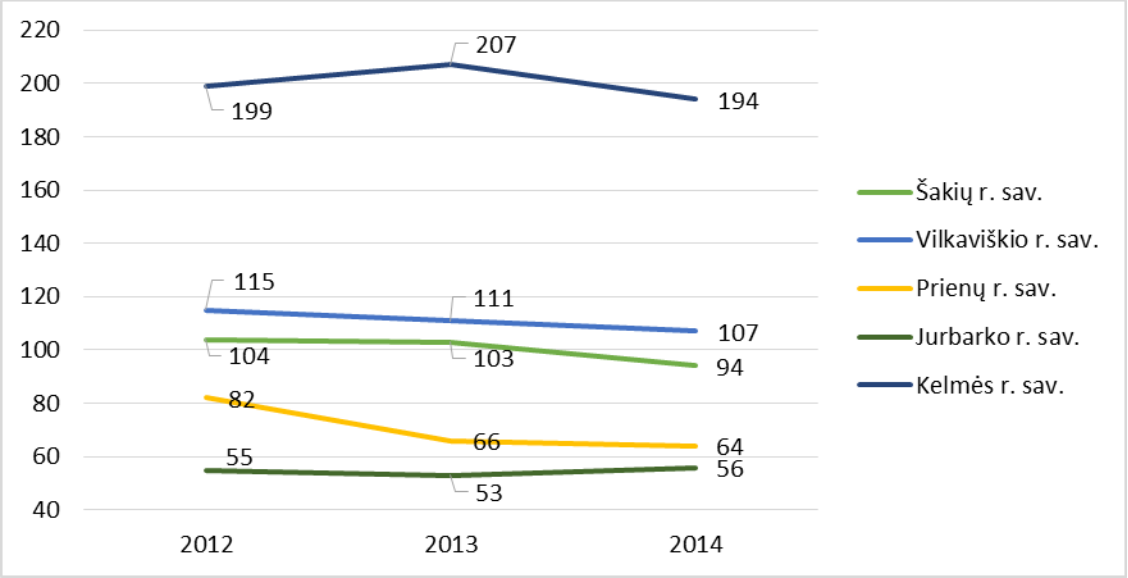
8.27 pav. Vaikų, kuriems nustatyta globa, skaičius tenkantis tūkst. vaikų

Palyginti su analizuojamomis savivaldybėmis, Šakių r. sav. yra daugiausia vaikų, tenkančių 1000 – iui vaikų, kuriems yra nustatyta globa – 2015 m. šis rodiklis buvo 1,38 ir Jurbarko r. sav. rodiklį (0,43) lenkė daugiau nei 3 kartus. Panašų rodiklį į Šakių r. sav. turi ir kaimyninė Vilkaviškio r. sav (1,35).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

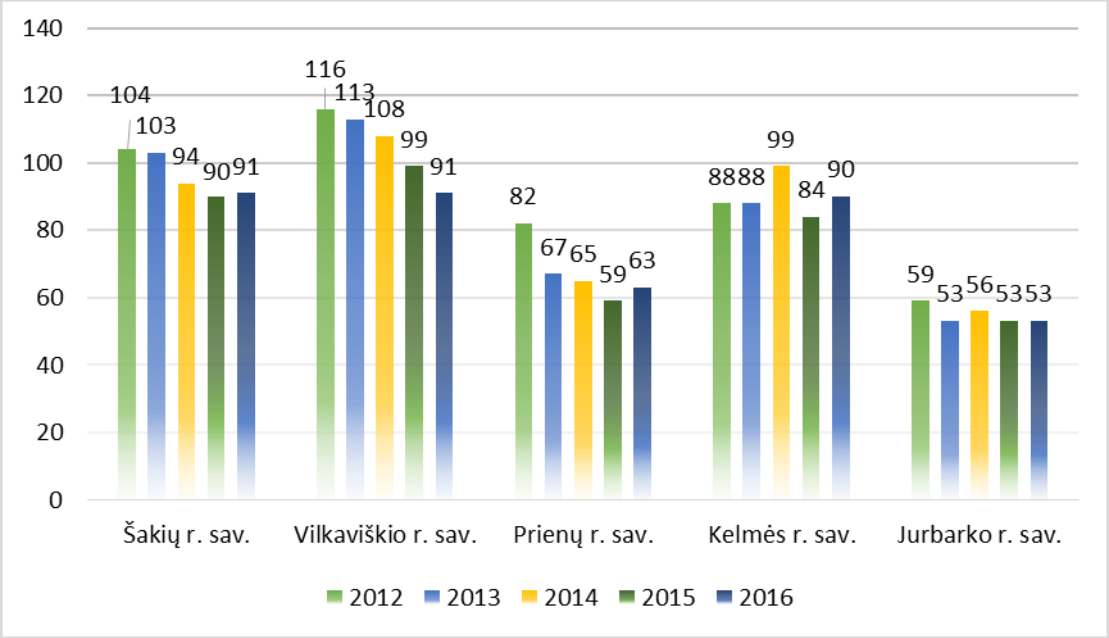
8.28 pav. Vaikų globos įstaigose skaičius

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.29 pav. Vaikų globojamų šeimose skaičius

Analizuojant vaikų globos įstaigose ir globojamų šeimose skaičių, pastebima, kad šis rodiklis nežymiai mažėja lyginant 2014 m. su 2012 m., daugiausia tokių vaikų yra Kelmės r. sav. Šakių r. sav. globos įstaigose 2014 m. buvo 50, globojami šeimose buvo 94 vaikai.

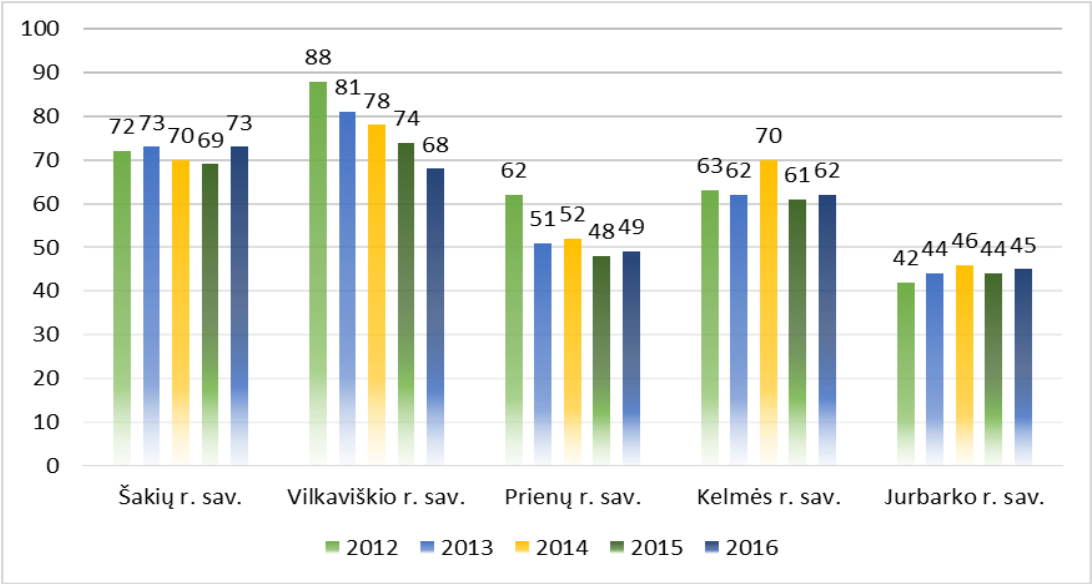

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.30 pav. Šeimose globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius, metų pabaigoje / skaičius

Šeimose globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius mažėja visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Kelmės r. sav. Šakių r. sav. nuo 2012 m. šeimose globojamų vaikų sumažėjo 13 (-12,5

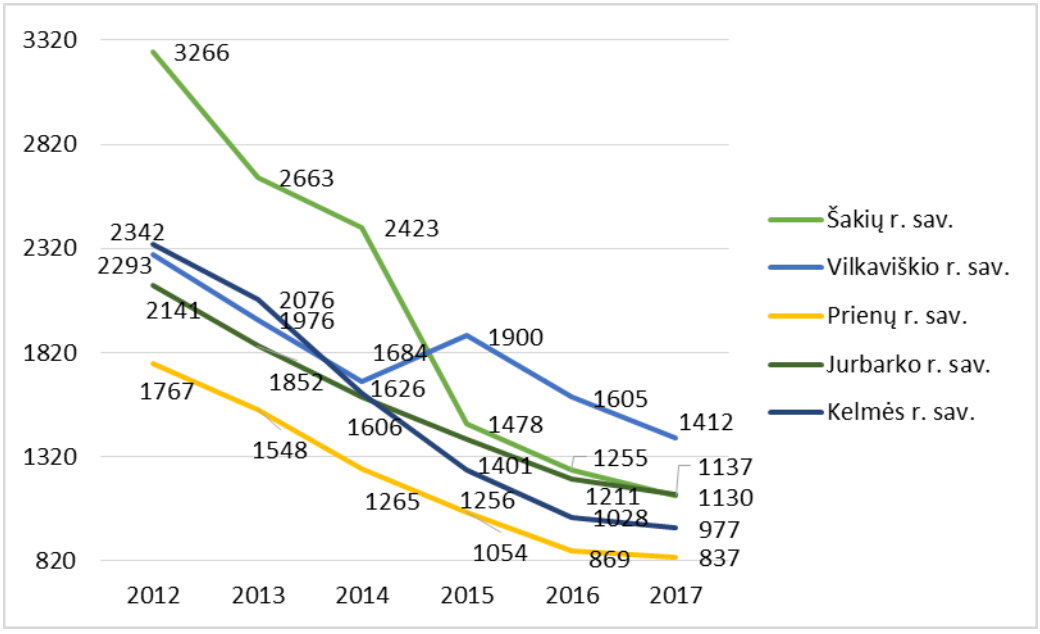
proc.) ir 2016 m. tokių vaikų buvo 91. Didžiausias mažėjimo tempas stebimas Prienų r. sav. – 21,5 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

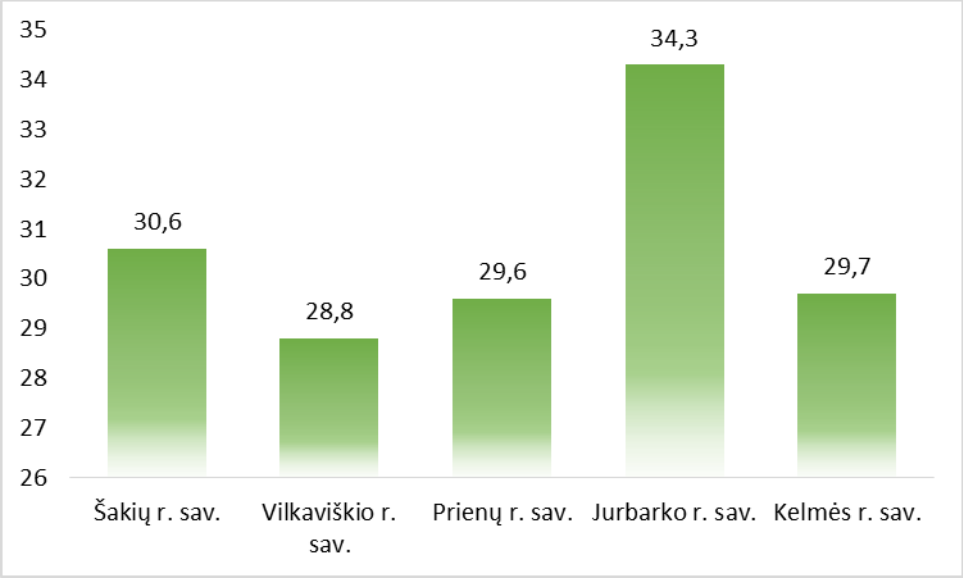
8.31 pav. Šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius metų pabaigoje / skaičius

Šeimų, globojančių vaikus skaičius Šakių r. sav. išlieka stabilus ir 2016 m. jų buvo 73. Panaši stabili tendencija pastebima ir Kelmės r. sav. ir Jurbarko r. sav. O Vilkaviškio r. sav. ir Prienų r. sav. stebimas tokių šeimų skaičiaus mažėjimas lyginant 2016 m. su 2012 m., atitinkamai 22 ir 21 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.32 pav. Mokinių, gavusių nemokamą maitinimą, skaičius

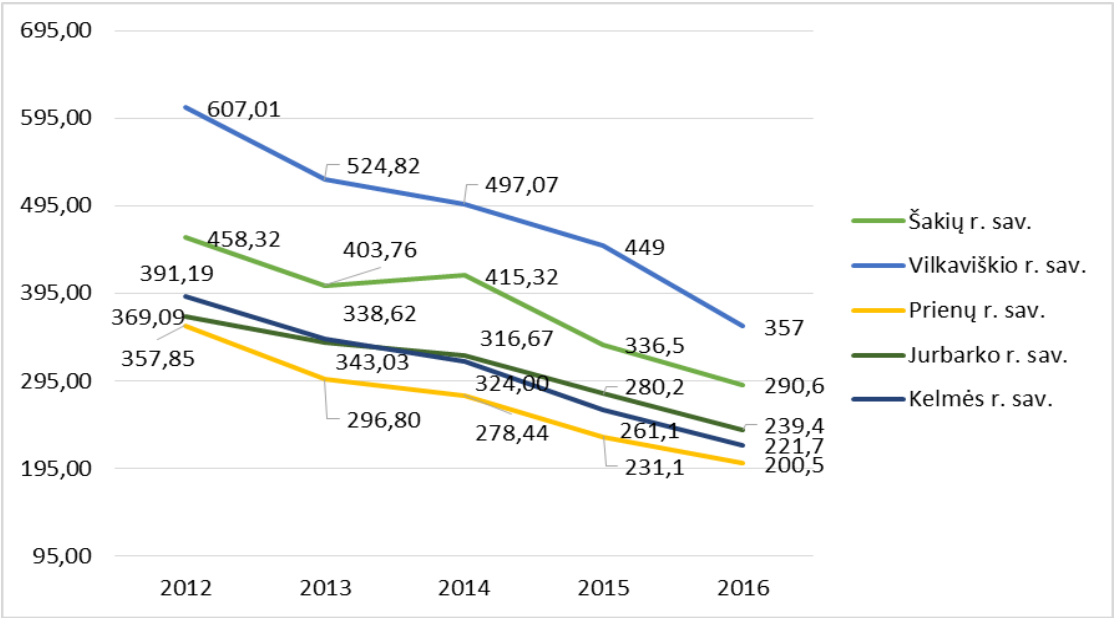

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.33 pav. Mokinių, gavusių nemokamą maitinimą, procentai nuo bendro mokinių, kurie ugdomi pagal priešmokyklinio ar bendrojo ugdymo programas, skaičiaus 2017 m. I pusmetį

Mokinių, gavusių nemokamą maitinimą skaičius mažėja visose savivaldybėse. Didžiausias mažėjimo tempas lyginant 2017 m. I pusmetį su 2012 m. stebimas Šakių r. sav. – 2,9 karto, iki 1130 mokinių. Mažiausiai sumažėjo Vilkaviškio r. sav. – 1,62 karto iki 1412 2017 m. I pusmetį.

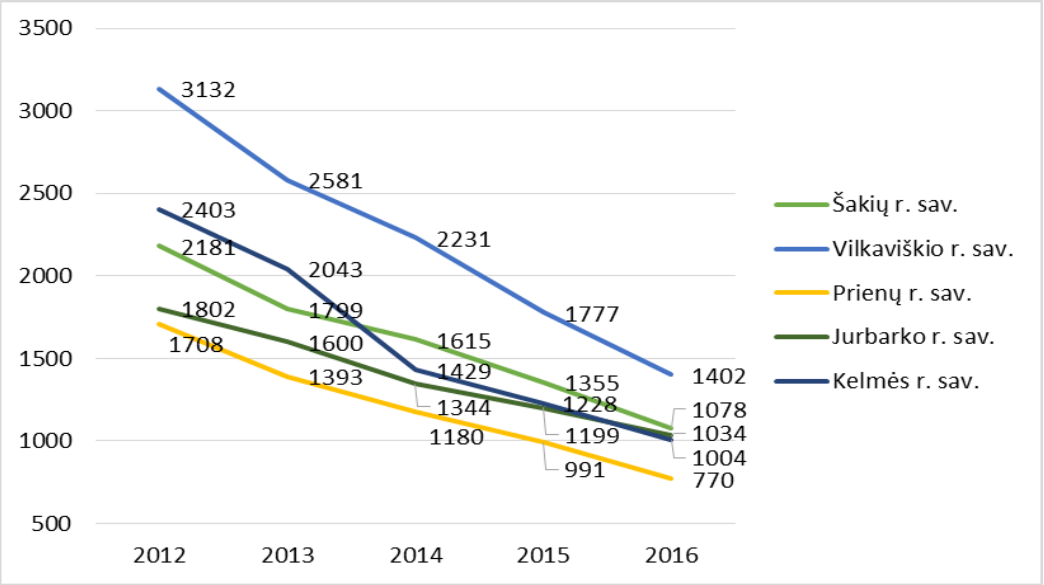
Analizuojant kokią dalį tokie mokiniai sudaro nuo bendro mokinių skaičiaus, matome, jog Šakių r. sav. ši dalis yra viena iš didžiausių tarp analizuojamų savivaldybių ir sudaro 30,6 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.34 pav. Išlaidos mokinių nemokamam maitinimui (produktams) tūkst. Eur

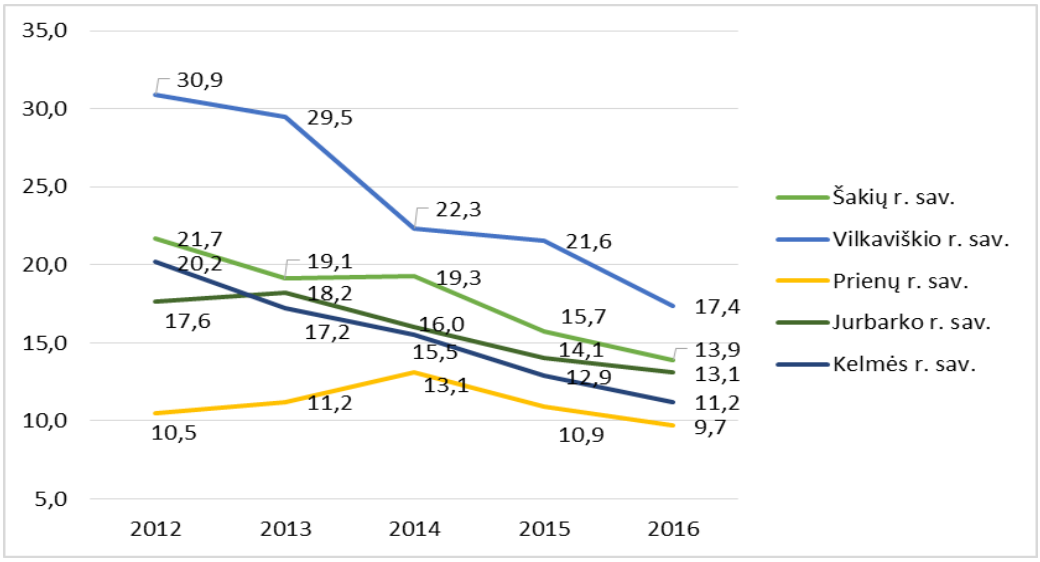
Savivaldybių išlaidos mokinių nemokamam maitinimui pastoviai mažėja. Šakių r. sav. šis mažėjimas lyginant 2016 m. su 2012 m. sudarė 36,6 proc. ir 2016 m. sudarė 290,6 tūkst. Eur. Didžiausias sumažėjimas stebimas Prienų r. sav. – 44 proc. iki 200,5 tūkst. Eur.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.35 pav. Mokinių, kuriems suteikta parama mokinio reikmenims įsigyti, skaičius

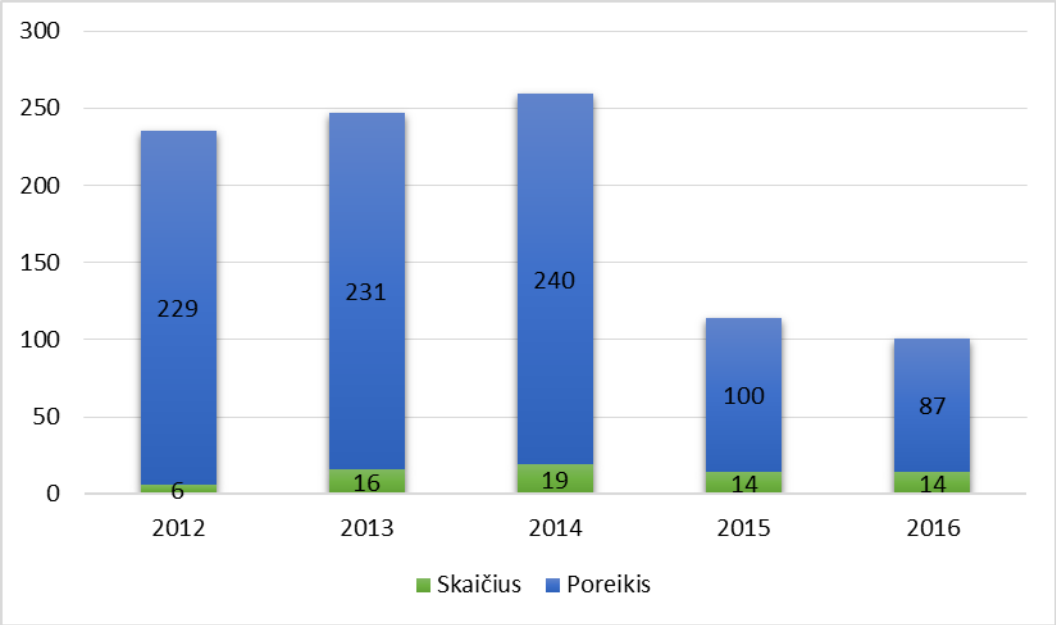
Mokinių, kuriems suteikta parama mokinio reikmėms įsigyti skaičius mažėja visose analizuojamose savivaldybėse. Šakių r. sav. šis mažėjimas yra vienas iš lėčiausių (-50,6 proc. lyginant 2016 m. su 2012 m.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

8.36 pav. Išlaidos socialinei paramai mokiniams administruoti, tūkst. Eur

Išlaidos socialinei paramai administruoti nuo 2012 m. labiausiai sumažėjo Kelmės r. sav. 44,5 proc., iki 11,2 tūkst. Eur. 2016 m. Šakių r. sav. 2016 m. buvo skirta 13,9 tūkst. Eur. socialinei paramai mokiniams administruoti, tai 35,9 proc. mažiau nei 2012 m.

Šaltinis: Šakių raj. savivaldybė

8.37 pav. Šakių rajone išnuomotų socialinių būstų skaičius ir poreikis

Socialinių būstų poreikis Šakių r. sav. nėra patenkinamas. 2016 m. socialinio būsto poreikis nebuvo patenkintas net 67 asmenims.

SOCIALINĖS APSAUGOS SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

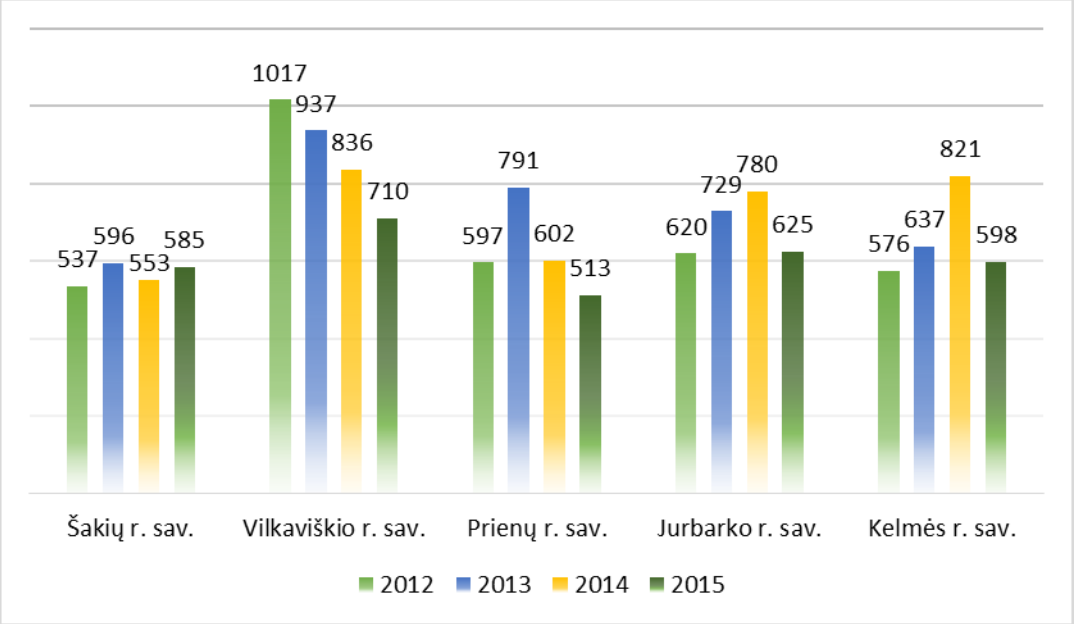
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Lyginant su kitomis savivaldybėmis, nedidelės išlaidos soc. paslaugoms, tenkančioms 1-am gyventojui; • Mažėjantis soc. rizikos šeimų ir vaikų augančių jose skaičius; • Mažėjančios išlaidos soc. pašalpoms ir pašalpas gaunančių asmenų skaičius; • Mažėjančios išlaidos vienkartinėms pašalpoms soc. Remtiniems asmenims; • Mažėjantis būsto šildymo kompensacijų gavėjų skaičius; • Mažėjančios išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir vandenį; • Mažėjantis mokinių, gaunačių	• Didėjantis ligos pašalpos gavėjų skaičius; • Didėjantis neįgalių asmenų skaičius; • Didelis skaičius vaikų, kuriems nustatyta globa; • Didelė dalis mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą; • Nepakankamas bendradarbiavimas su kaimo bendruomenėmis; • Globėjų trūkumas; • Vaikų užimtumas, priežiūra; • Dirbančiųjų sektoriuje motyvacija; • Būsto trūkumas (tiek nuomos, tiek

nemokamą maitinimą skaičius ir išlaidos; • Mažėjančios išlaidos soc. paramai administruoti; • Išvystytas paslaugų tinklas; • Pakankamai glaudus bendradarbiavimas tarp vietos valdžios ir socialines paslaugas teikiančių institucijų; • Veikiančios nevyriausybinės organizacijos; • Pakankamas socialinių darbuotojų skaičius; • Efektyviai teikiamos paslaugos jaunimui (jaunimo koordinacinis centras); • Efektyvus paslaugų senyvo amžiaus asmenims teikimas namuose; • Darbas su nedirbančiu, nesimokančiu jaunimu; • Atviro jaunimo centro, erdvių veikla; • Pagalba skurstantiems asmenims; • Privataus sektoriaus dalyvavimas paslaugų teikime; • Efektyviai teikiamos trumpalaikės ir ilgalaikės globos paslaugos; • Parama jaunoms ir sunkiai besiverčiančioms šeimoms; • Vaiko dienos centrų veikla seniūnijose; • Vieninga apskaitos sistema ir duomenų bazė (SPIS).	naujos statybos galimybių); • Prastos socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, sąlygos; • Didelė dalis sunkiai besiverčiančių šeimų (ne asocialių); • Paslaugų trūkumas nepilnoms šeimoms; • Specializuotų paslaugų vaikams trūkumas (pvz. su psichikos sutrikimais); • Nepakantus visuomenės požiūris į socialinės rizikos asmenis; • Socialinio būsto stoka; • Atsiradęs poreikis naujoms paslaugoms, kurių šiuo metu nėra galimybės tenkinti.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Numatomi imigracijos tempai (vaikų adaptacija); • Paslaugų šeimai plėtra ir prieinamumas; • Paslaugų teikimas vienišiems, senyviems asmenims; • Socialinių darbuotojų kompetencijos kėlimas ir geresnių darbo sąlygų sudarymas; • Būsto problemų sprendimas; • Nevyriausybinis sektorius panaudojimas socialinių paslaugų kokybinei plėtrai užtikrinti; • Išorinių finansavimo šaltinių pritaukimas; • Strateginės partnerystės su nevyriausybiniu ir privačiu sektoriumi skatinimas.	• Socialinės politikos nestabilumas; • Darbo jėgos, ypač aukštos kvalifikacijos specialistų, emigracija; • Blogėjanti demografinė situacija; • Prognozuojamas tolesnis visuomenės senėjimas didina poreikį socialinių paslaugų išlaidoms; • Žema socialinę paramą gaunančių asmenų motyvacija reintegracijai į darbo rinką.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, didinančias socialinių paslaugų prieinamumą.
2. Numatyti priemones, leisiančias tiksliau nustatyti socialinių paslaugų poreikį.
3. Numatyti priemones, didinančias nevyriausybinio sektoriaus organizacijų galimybes dalyvauti socialinių paslaugų teikime.
4. Numatyti priemones, nukreiptas į kompleksinį socialinių problemų sprendimą.

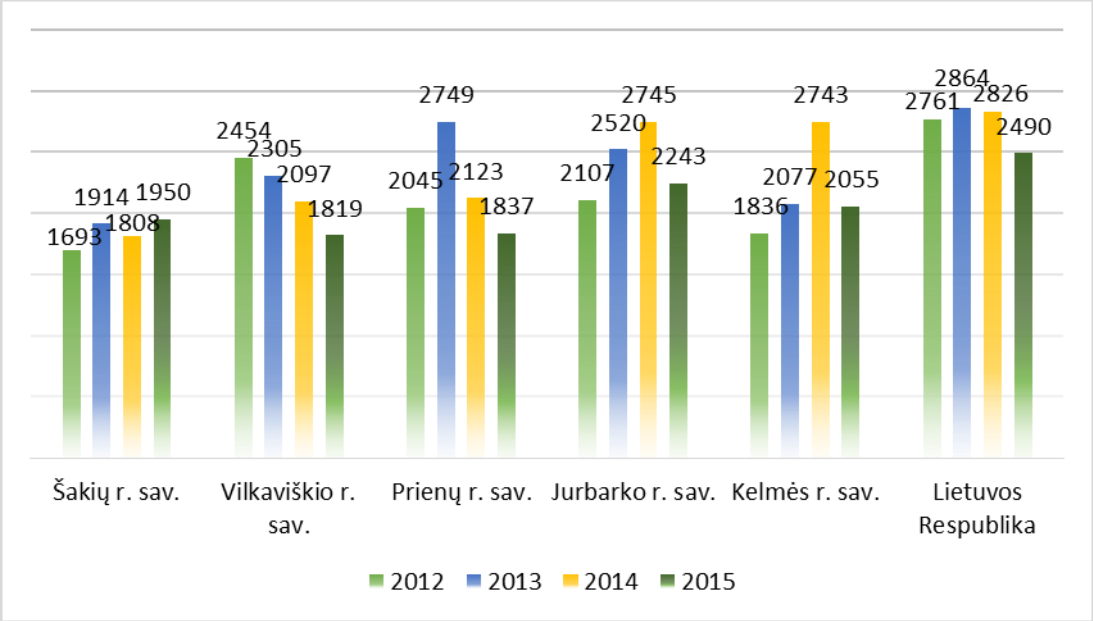
9. VIEŠOJO SAUGUMO SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.1 pav. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius

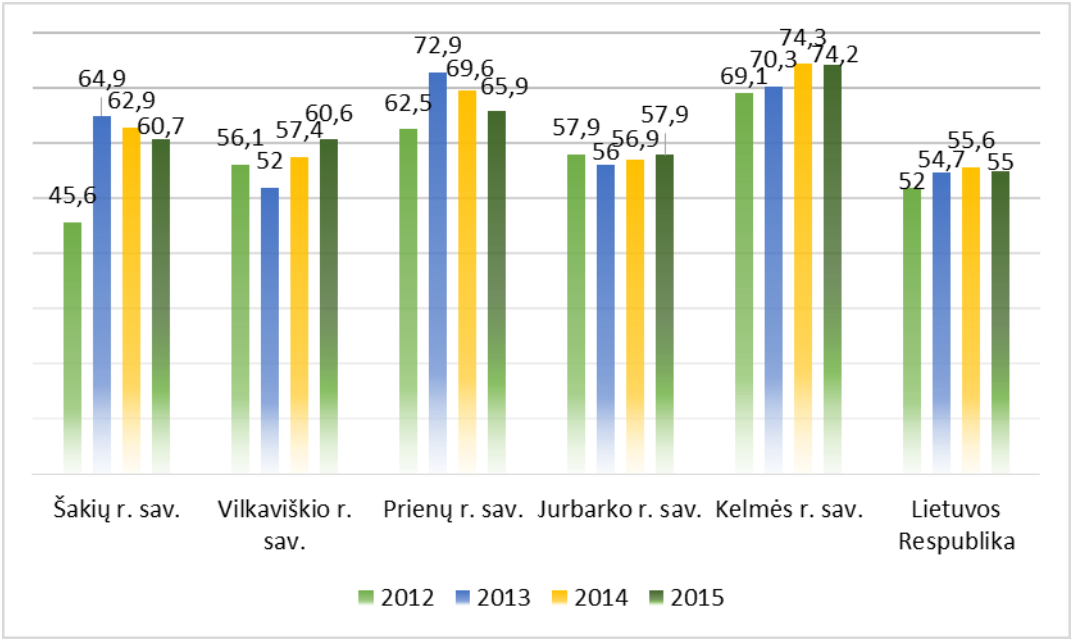
Šakių r. sav. užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius vienas mažiausių iš nagrinėjamų savivaldybių (2015 m. 585 atvejai). Mažesnis rodiklis 2015 m. užregistruotas tik Prienų r. sav. (2015 m. 513 atvejų). Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius 2012–2015 metais svyravo ir aukščiausią lygį buvo pasiekęs 2013 metais. Nuo 2014 m. Šakių r. sav. matomas apie 6 proc. nusikalstamumo didėjimas, tačiau atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus savivaldybėje mažėjimą, santykinis nusikalstamumas didėja ženkliau. 2015 m. visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse užfiksuotas atvejų sumažėjimas apie 19 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.2 pav. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų (skaičius)

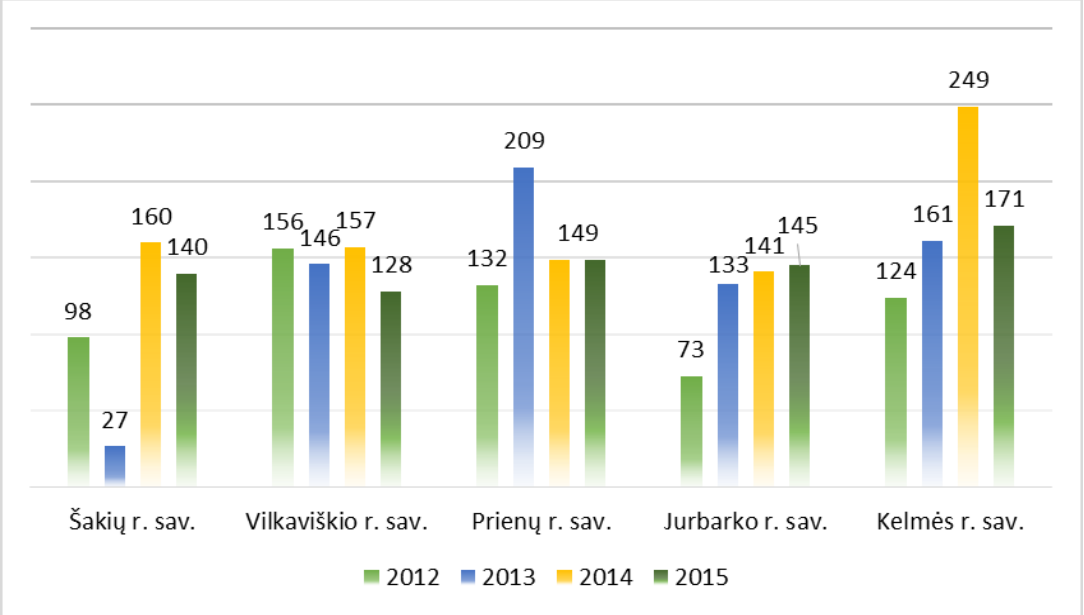
Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų (skaičius) 2012-2015 m. laikotarpiu Šakių r. sav. padidėjo 15 proc., tačiau Šakių r. sav. šis rodiklis išlieka mažesnis už Lietuvos vidurkį ir vienas mažiausių tarp lyginamų savivaldybių.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.3 pav. Ištirtos nusikalstamos veikos, proc.

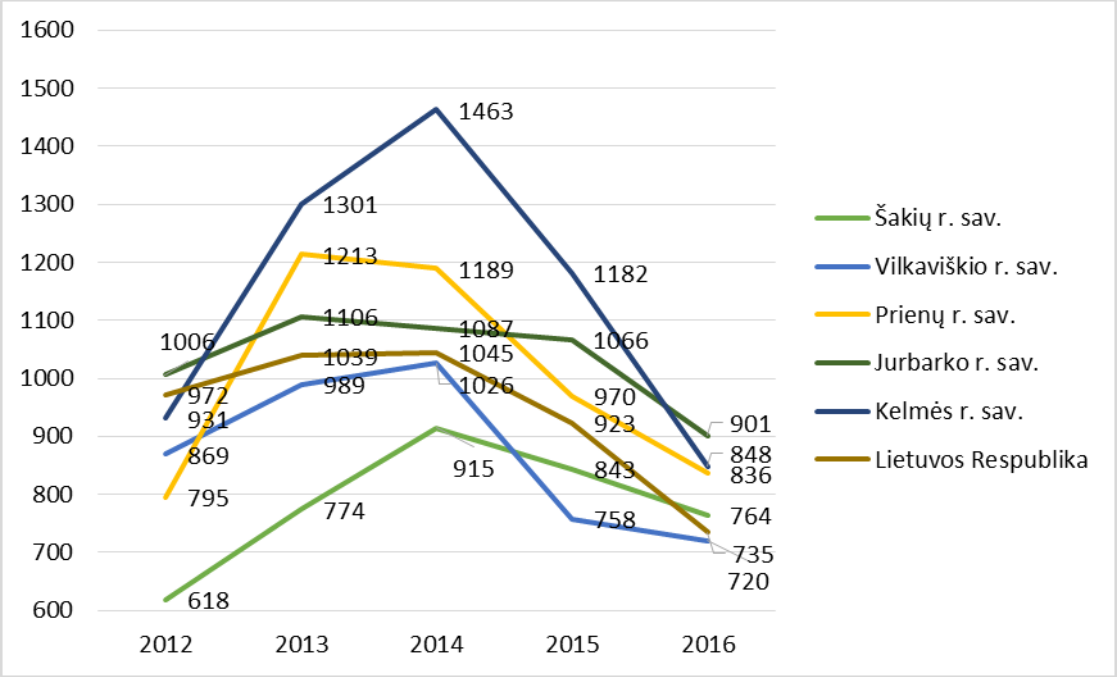
Šakių r. sav. ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2013–2015 metais nuosekliai mažėjo. Panašios policijos darbo efektyvumo mažėjimo tendencijos pastebimos ir Prienų r. sav. bei Kelmės r. sav., tačiau 2015 metais Šakių r. sav. ištirtų nusikalstamų veikų dalis buvo net 9,4 proc. didesnė už bendrą šalies vidurkį.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.4 pav. Neblaivių asmenų padarytų nusikalstamų veikų skaičius

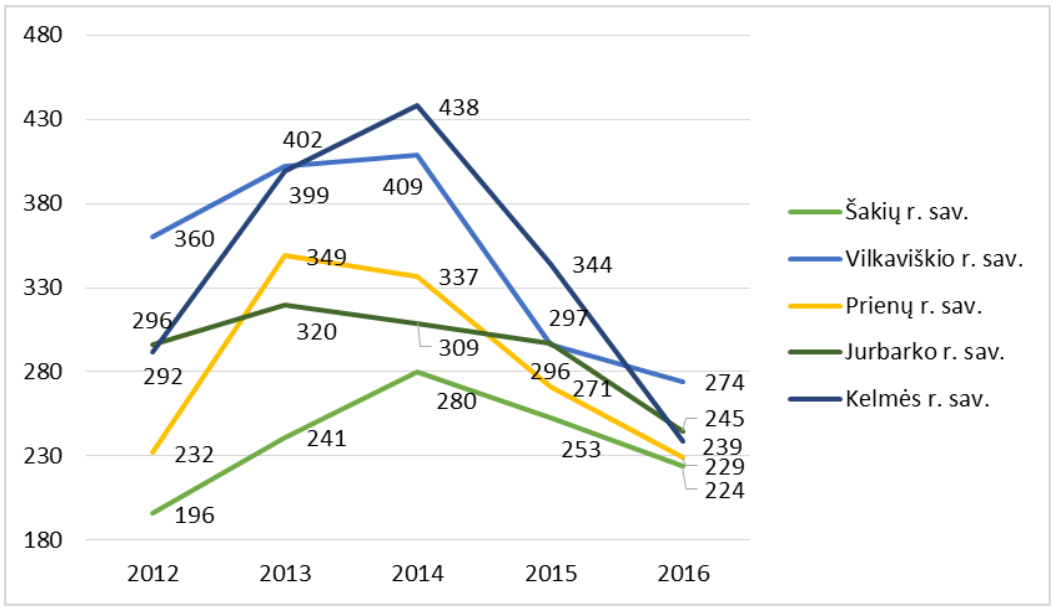
Šakių r. sav. neblaivių asmenų padarytų nusikalstamų veikų skaičius ypatingai mažas buvo 2013 m. (27 atvejai). Tačiau 2014 m. išaugo net 6 kartus. 2015 m. sumažėjo 12,5 proc. Nuo 2014 m. mažėjimo tendencijos pastebimos daugelyje nagrinėjimų savivaldybių. 3 proc. atvejų padidėjimas pastebimas tik Jurbarko r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.5 pav. Asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų

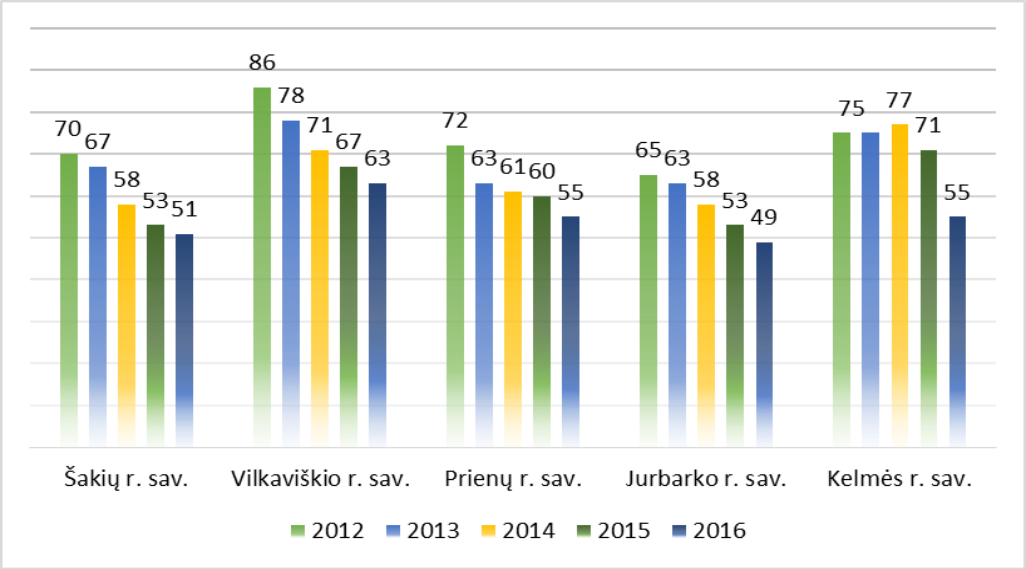
Asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų Šakių r. yra vienas mažiausių iš nagrinėjamų savivaldybių. Nuo 2014 m. atvejų skaičius sumažėjo 16,5 proc. Tačiau 2016 m. 4 proc. viršijo bendrą šalies vidurkį. Nuo 2014 m. šis rodiklis mažėja visose savivaldybėse. Tik Vilkaviškio r. sav. rodiklis yra mažesnis už šalies vidurkį.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.6 pav. Asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, skaičius

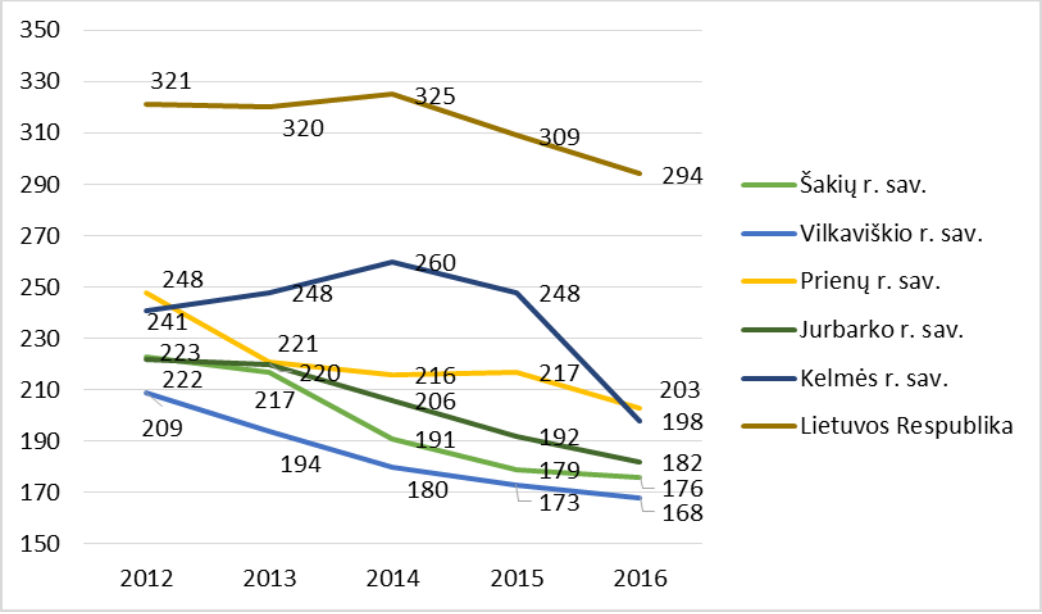
Asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, skaičius nuo 2014 m. mažėja visose nagrinėjamose savivaldybėse. Šakių r. sav. šis rodiklis mažiausias (224 asmenys) ir nuo 2014 m. sumažėjo 20 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.7 pav. Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje

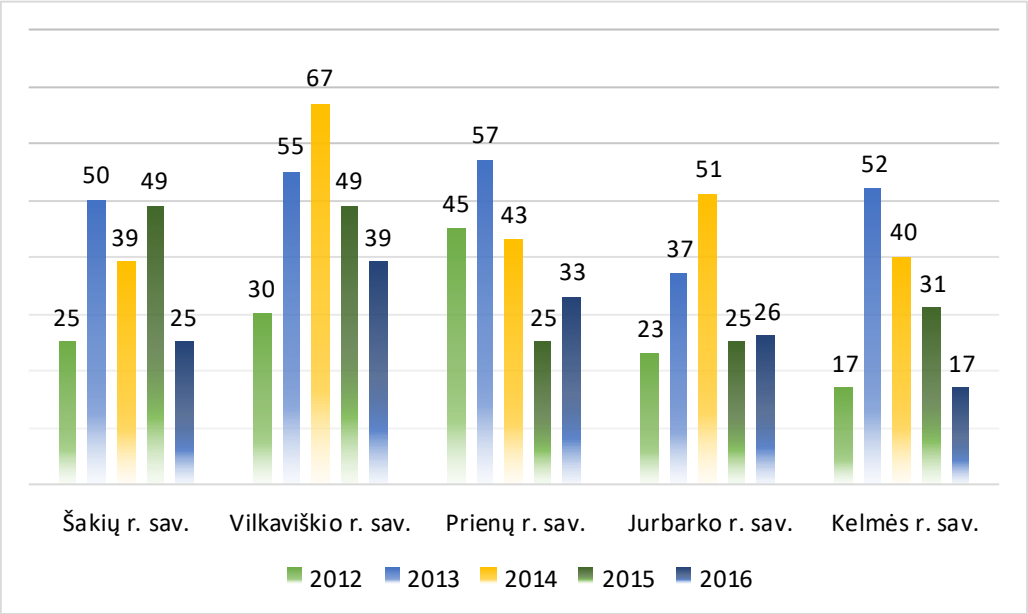
Policijos pareigūnų skaičius nuo 2012 m. mažėja apie 26 proc. visose savivaldybėse. Šakių r. sav. pareigūnų skaičius vienas mažiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių (51 asmuo). Mažesnis pareigūnų skaičius yra tik Jurbarko r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.8 pav. Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų

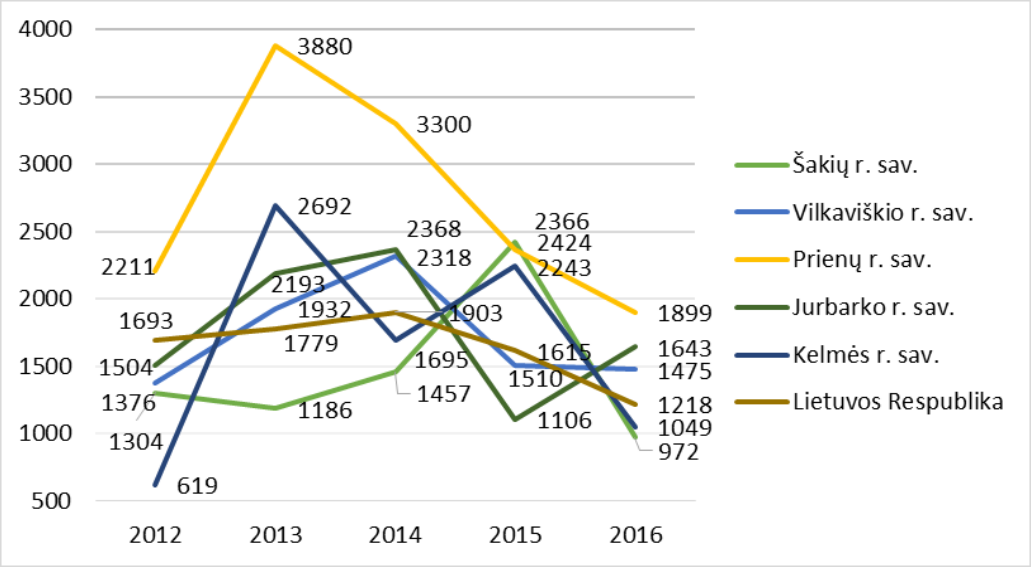
Per 2012-2016 metų laikotarpį policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų Šakių r. sumažėjo 21 proc. Mažesnis policijos pareigūnų skaičius, tenka 100 tūkst. gyventojų Vilkaviškio r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.9 pav. Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius

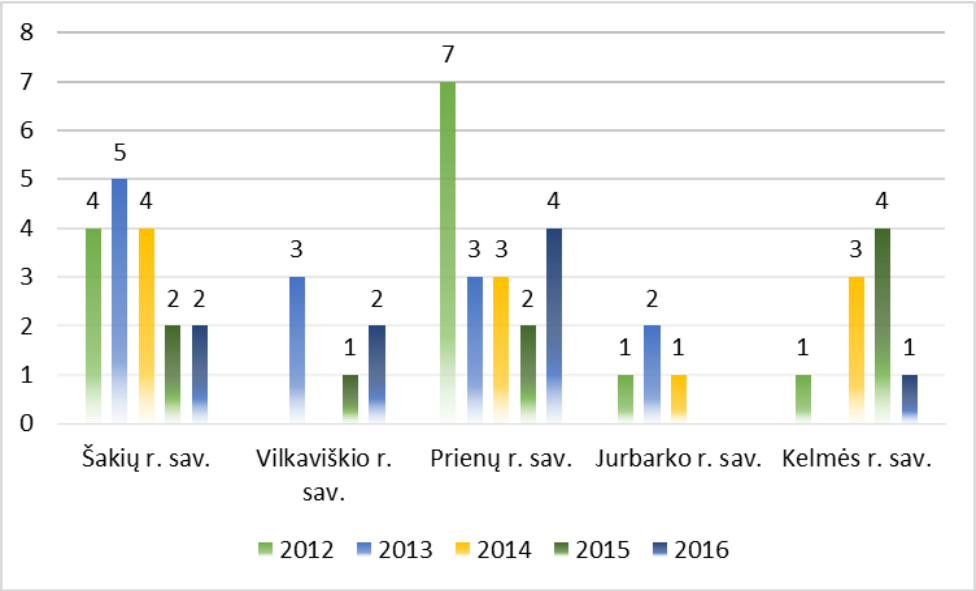
Šakių r. sav. 2016 m. užfiksuotas beveik du kartus mažesnis nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius nei 2015 metais. Šis rodiklis 2016 m. yra vienas mažiausių iš nagrinėjamų savivaldybių.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

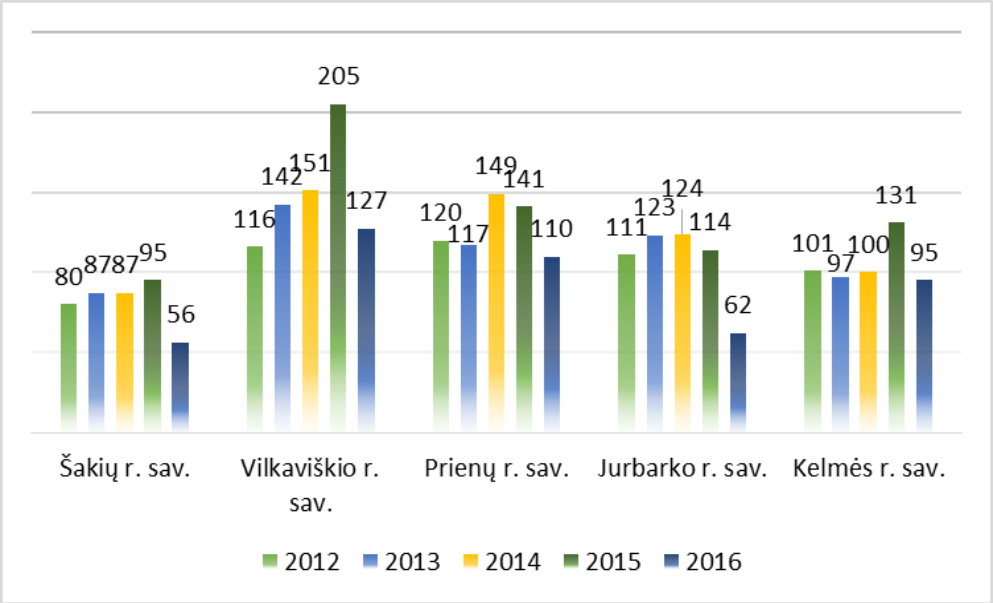
9.10 pav. Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. 14-17 metų amžiaus vaikų

Šakių r. sav. 2013–2015 m laikotarpiu padaugėjo nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. 14-17 metų amžiaus vaikų, tačiau 2016 m. šis rodiklis tapo mažesnis už šalies vidurkį. Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. 14-17 metų amžiaus vaikų, Šakių r. sav. 2015–2016 metais sumažėjo net 60 % ir yra mažiausias tarp lyginamųjų savivaldybių.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

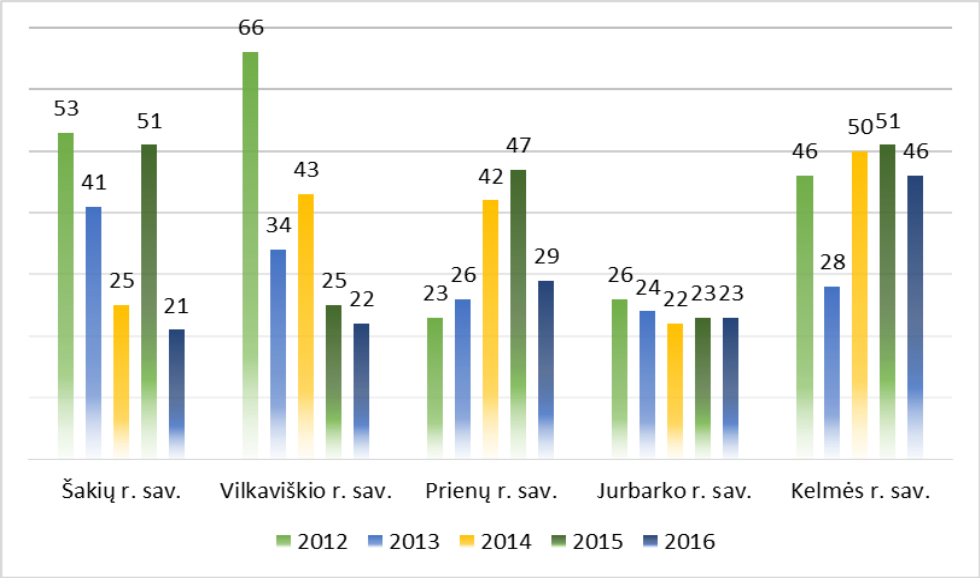
9.11 pav. Gaisruose žuvusių žmonių skaičius

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.12 pav. Užregistruotų gaisrų skaičius

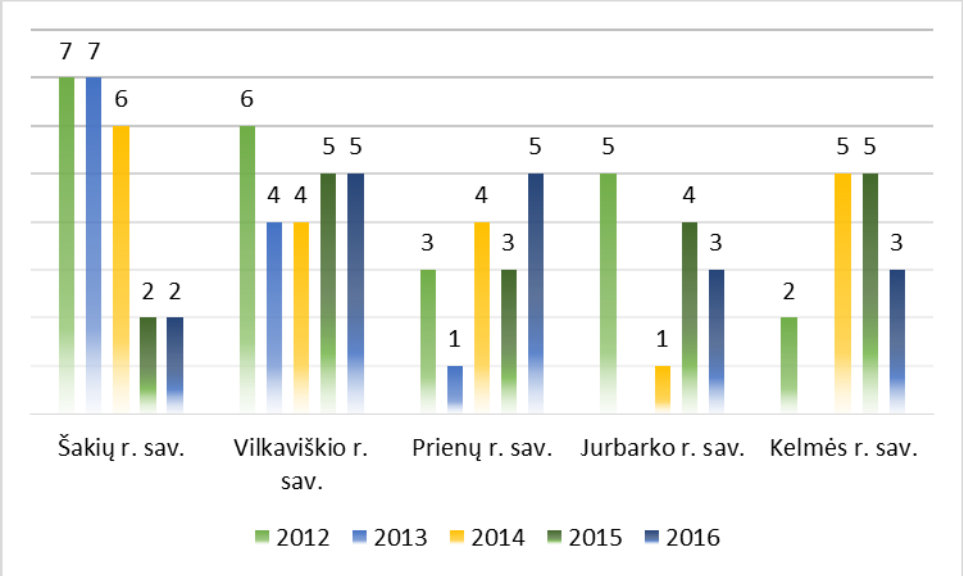
Užregistruotų gaisrų skaičius visose analizuojamose savivaldybėse 2016 m. ženkliai sumažėjo, Šakių r. šis rodiklis yra mažiausias ir sudaro 56 gaisrus/2016 m., kuriuose žuvo 2 žmonės.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.13 pav. Kelių eismo įvykiuose sužeistųjų skaičius

Šakių r. sav. kelių eismo įvykiuose sužeistųjų skaičius kasmet kinta daugiau nei 50 proc. 2016 m. šis rodiklis sumažėjo 59 proc. lyginant su 2015 m. ir tapo mažiausiu tarp lyginamų savivaldybių. Kelmės r. sav. 2016 m. kelių eismo įvykiuose sužeistųjų skaičius dvigubai didesnis nei kitų nagrinėjamų savivaldybių.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

9.14 pav. Kelių eismo įvykiuose žuvusiųjų skaičius

2012-2014 m. Šakių r. sav. buvo didžiausias kelių eismo įvykiuose žuvusiųjų skaičius tarp lyginamų savivaldybių. Nuo 2015 m. šis rodiklis sumažėjo 3,5 karto iki 2 asmenų ir tapo mažiausiu tarp nagrinėjamų savivaldybių.

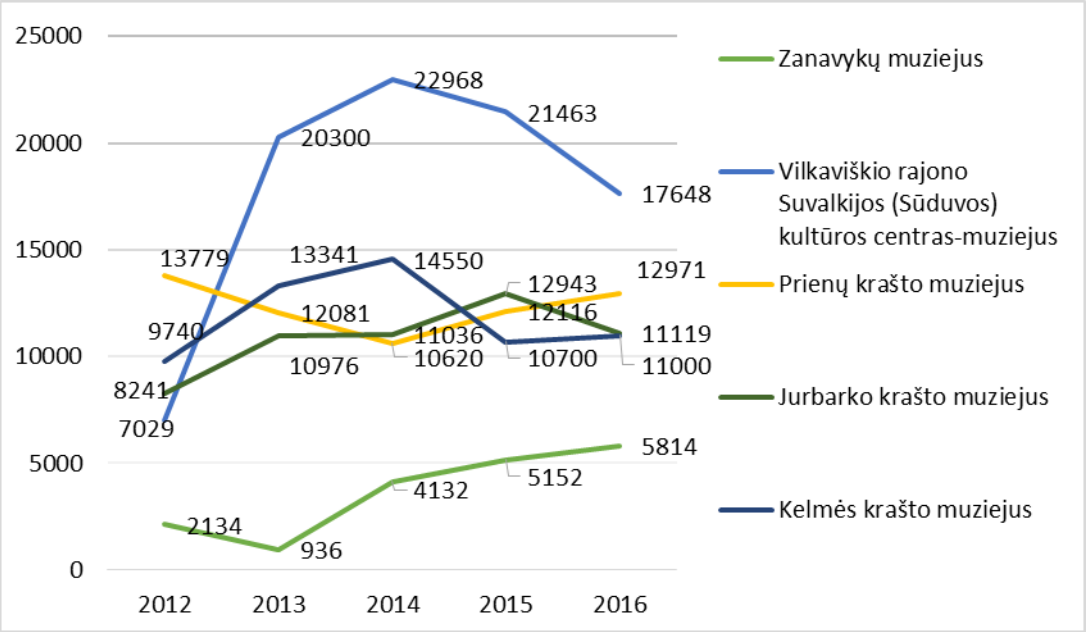
VIEŠOJO SAUGUMO SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Mažėjantis nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius; • Mažėjantis gaisrų ir juose žuvusių asmenų skaičius; • Mažėjantis kelių eismo įvykiuose žuvusių ir sužeistų asmenų skaičius.	• Didėjantis užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius; • Mažėjanti ištirtų nusikalstamų veikų dalis; • Mažėjantis policijos pareigūnų skaičius.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, gerinančias visuomenės saugumą viešose erdvėse.
2. Numatyti priemones, užtikrinančias geresnes viešąjį saugumą užtikrinančių asmenų darbo sąlygas.
3. Numatyti priemones, nukreiptas į darbuotojų saugos ir sveikatos prevenciją.

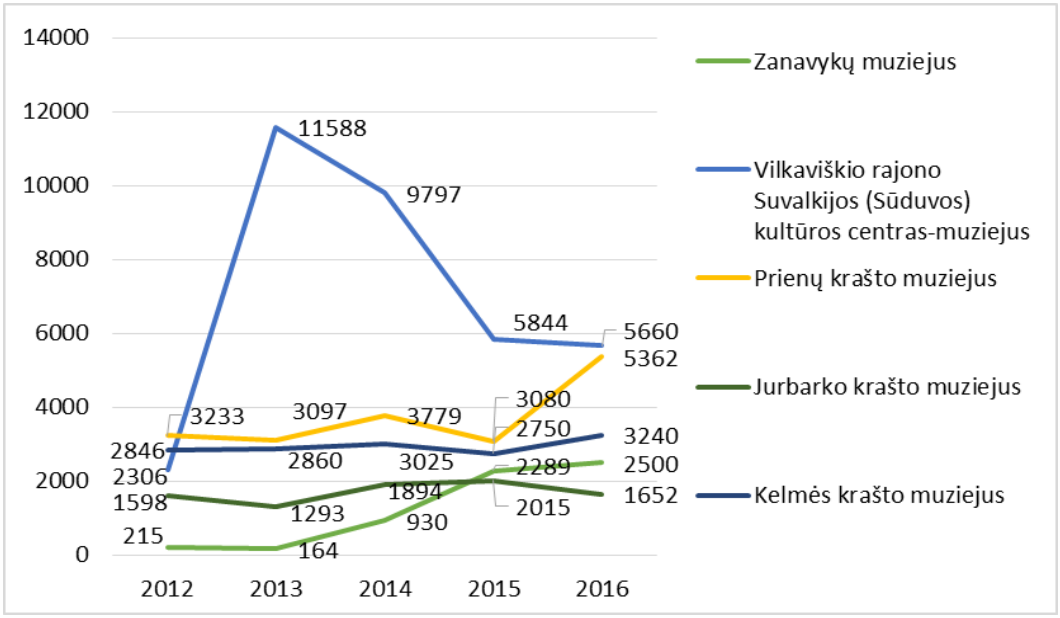
10. KULTŪROS IR KULTŪROS PAVELDO SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.1 pav. Apsilankymų muziejuje skaičius per ataskaitinius metus

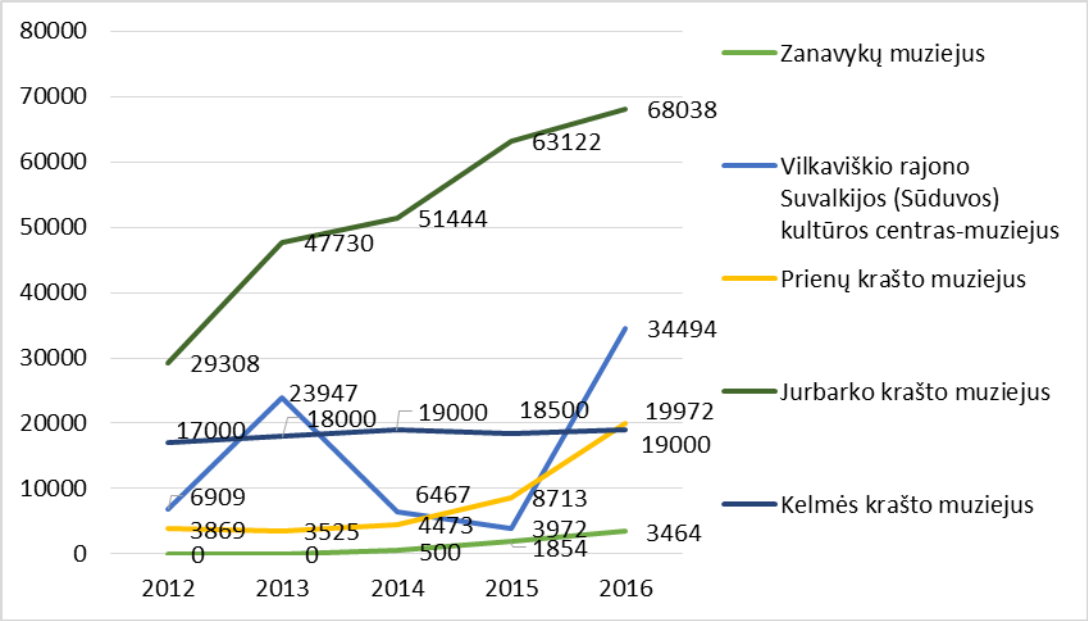
Apsilankymų muziejuose skaičius Šakių r. Zanavykų muziejuje yra mažiausias tarp analizuojamų savivaldybių, beveik 2 kartus mažesnis nei Prienų r., Jurbarko r. ir Kelmės r. muziejuose, ir beveik 3 kartus mažesnis nei Vilkaviškio r. muziejuje.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.2 pav. Edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius per ataskaitinius metus

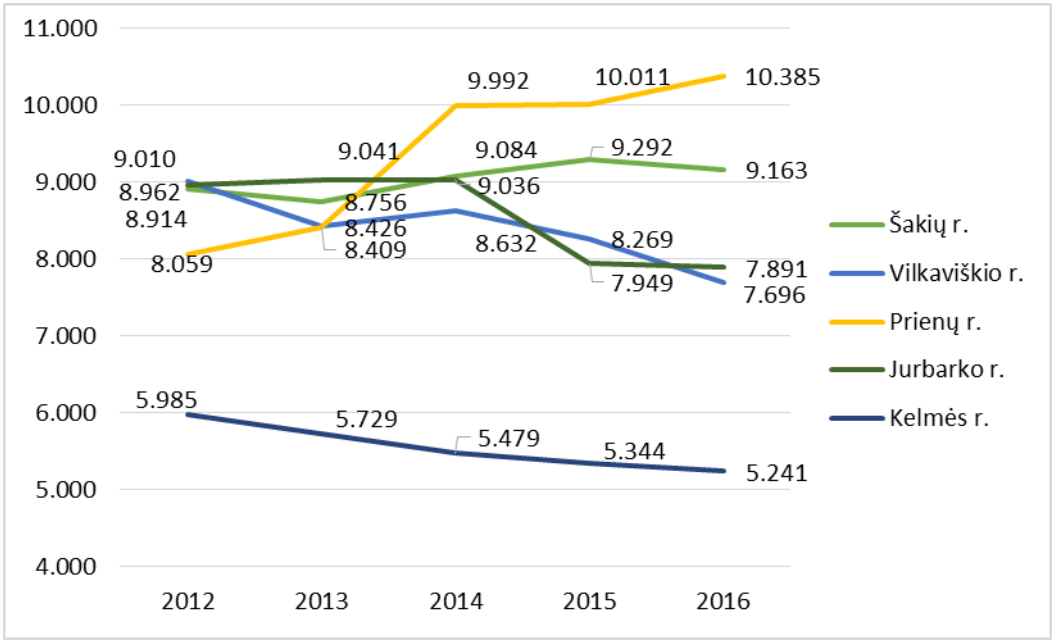
Edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius Zanavykų krašto muziejuje auga, tačiau 2016 m. duomenimis išlieka vienas iš mažiausių lyginant su kitomis savivaldybėmis.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.3 pav. Apsilankymų muziejaus interneto svetainėje skaičius per ataskaitinius metus

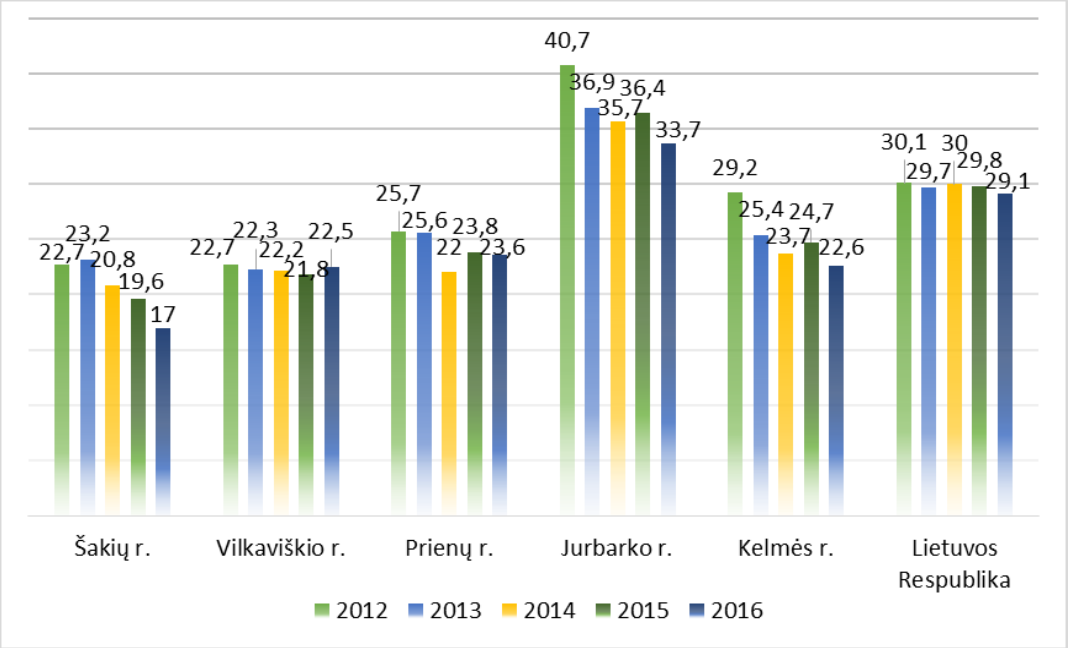
Zanavykų krašto muziejaus interneto svetainėje apsilankė mažiausiai lankytojų lyginant su kitų muziejų interneto svetainėmis, nors tendencija yra augimo lyginant su 2014 ir 2016 m.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.4 pav. Bibliotekų vartotojų skaičius

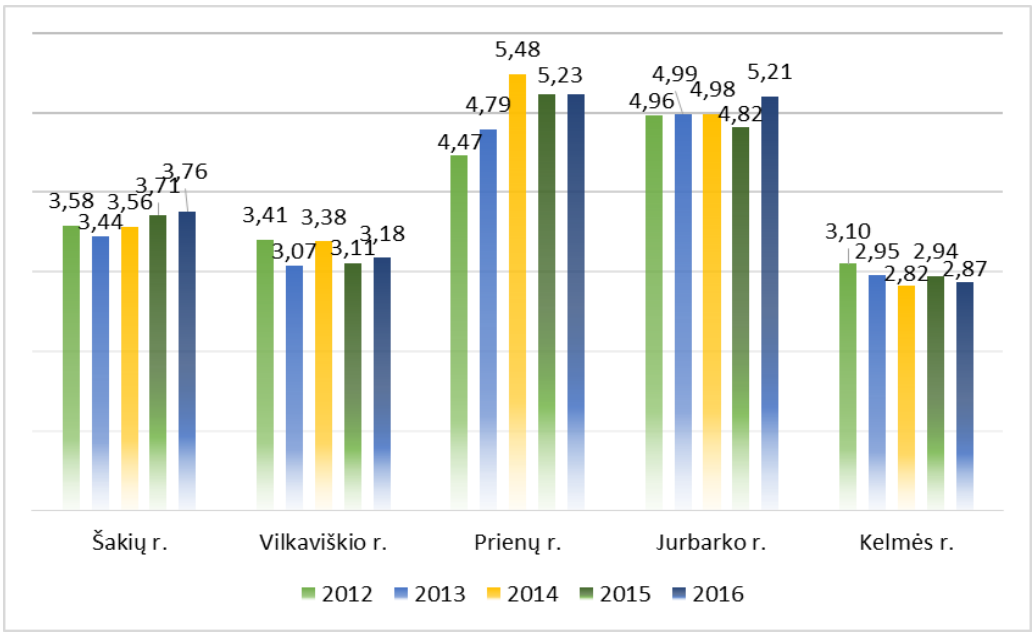
Bibliotekų vartotojų skaičius Šakių r. viešojoje bibliotekoje lyginant su kitomis savivaldybėmis atsilieka tik nuo Prienų r. ir 2016 m. sudarė 10 385 lankytojus. 2015-2016 m. laikotarpiu Šakių r. bibliotekų vartotojų skaičius sumažėjo 1,1 proc.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.5 pav. Išduotų dokumentų fondas, tenkantis vienam skaitytojui

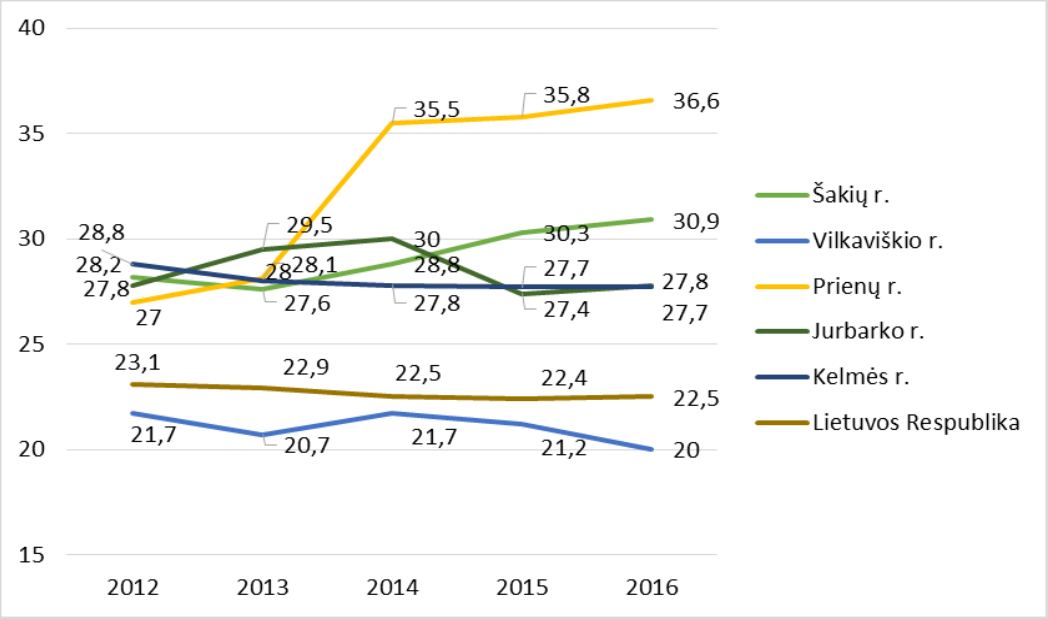
Išduotų dokumentų bibliotekose fondas tenkantis vienam skaitytojui Šakių r. yra mažiausias ir stebima mažėjanti šio rodiklio tendencija.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.6 pav. Apsilankymų skaičius bibliotekose, tenkantis 1 gyventojui

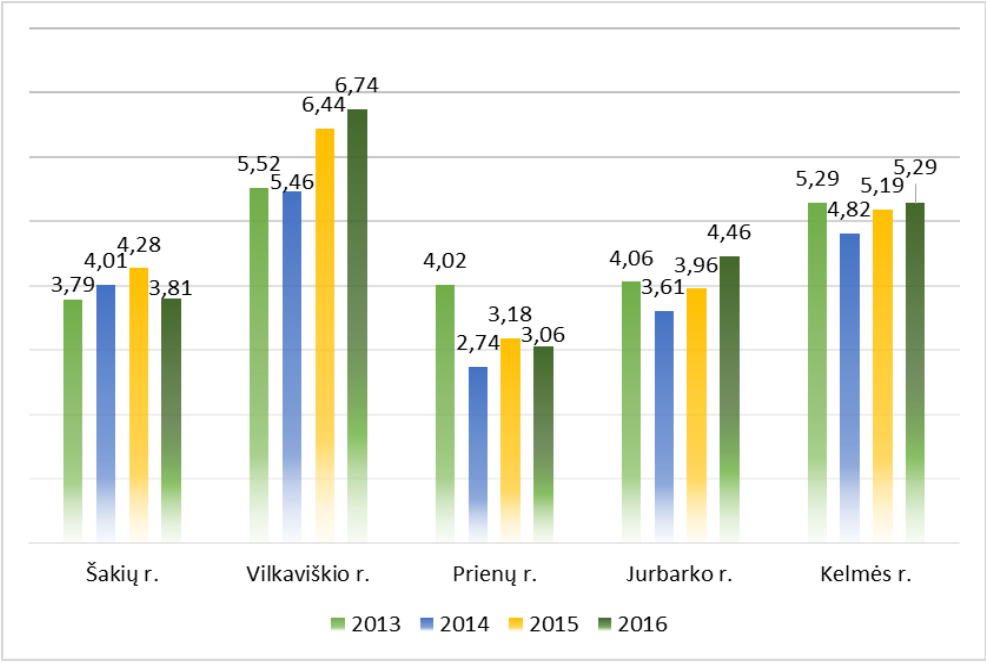
Apsilankymų bibliotekoje skaičius, tenkantis vienam gyventojui Šakių r. 2016 m. sudarė 3,76, tai daugiau nei Vilkaviškio r. ir Kelmės r. rodiklis, bet ženkliai mažesnis nei Prienų r. ir Jurbarko r. rodiklis.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.7 pav. Gyventojų sutelktumo procentas bibliotekose

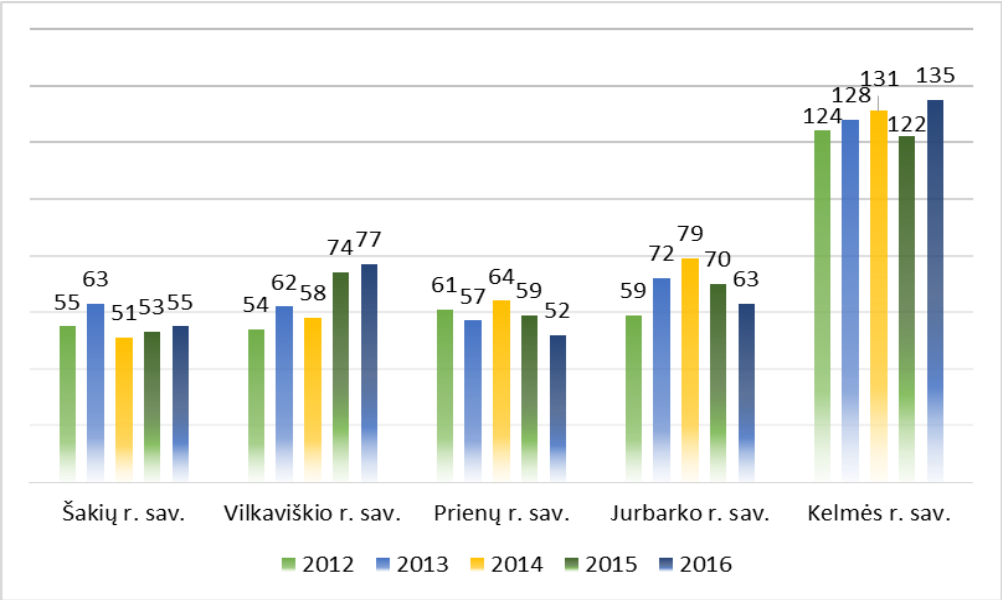
Gyventojų sutelktumo procentas rodo kokia dalis gyventojų lankosi bibliotekoje. Šakių r. stebima šio rodiklio augimo tendencija, 2016 m. jis siekė 30,9 proc. ir buvo mažesnis tik už Prienų r. savivaldybės rodiklį.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.8 pav. Dalyvavimas kultūros centrų renginiuose tenkantis 1- am gyventojui

Pagal rodiklį „Dalyvavimas kultūros centrų renginiuose, tenkantis 1-am gyventojui“, Šakių r. lenkia tik Prienų r., ir ženkliai atsilieka nuo kitų analizuojamų savivaldybių. Didžiausias Šakių r. kultūros centrų renginių dalyvių skaičius buvo užfiksuotas 2015 m., tačiau 2016 m. rodiklis sumažėjo 11 proc., t.y. nuo 4,28 iki 3,81.

Šaltinis: LR Kultūros ministerija

10.9 pav. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius

Pagal meno megėjų kolektyvų skaičių Šakių r. atsilieka nuo daugumos analizuojamų savivaldybių. Šis rodiklis 2016 m. buvo 55, tuo tarpu Kelmės r. – 135 meno mėgėjų kolektyvai.

10.1 lentelė. Lėšos, skirtos kultūros paveldo apsaugai 2007-2017 m.

Laikotarpis	Lėšos paveldo apsaugai (valstybės, savivaldybės, ES), Eur
2007 metai	**4 246**
2008 metai	**124 589**
2009 metai	**75 881**
2010 metai	**122 761**
2011 metai	**112 023**
2012 metai	**257 789**
2013 metai	**716 620**
2014 metai	**274 953**
2015 metai	**1 105 423**
2016 metai	**158 424**

Šaltinis: Šakių r. savivaldybė

Iš 10.1 lentelės matyti, kad daugiausia lėšų kultūros paveldo apsaugai Šakių rajone buvo skirta 2015 m. – 1 105 426 eur.

Viso Šakių r. 2017-10-01 d. fiksuojama 304 nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, 27 veikiančios ir 155 neveikiančios kapinės.

KULTŪROS SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Didelis bibliotekos vartotojų ir apsilankymų bibliotekose skaičius; • Didelis gyventojų sutelktumo procentas bibliotekose; • Dėl infrastruktūros sutvarkymo pakankamai išplėtotos paslaugos; • Profesionalaus meno sklaida (parodos, festivaliai, privačios erdvės); • Megėjiško meno kolektyvai ir jų renginiai; • Kalbos puoselėjimo tradicijos; • Aktyvi tautodailininkų veikla; • Folkloro kolektyvai; • Viešinimas, leidyba (CD, knygos); • Tradicinės kultūros vertybių registras; • Muziejaus edukacinė veikla; • Mažosios architektūros tyrinėjimas; • Infrastruktūra ir sąlygos amatų vystymui; • Meno, amatų, tradicijų perėmimas, gyvosios tradicijos išsaugojimas; • Mokyklos egzistuojantys „muziejai“; • Investicijos į kultūros paveldo pritaikymą ir tvarkybą; • Kultūros paveldo objektų lankomumas; • Privataus verslo investicijos į kultūros paveldo objektus.	• Nedidelis apsilankymų muziejuje ir muziejaus interneto svetainėje skaičius; • Nedidelis edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius; • Nedidelis ir mažėjantis 1 gyventojo dalyvavimo kultūros centrų renginiuose skaičius; • Didelis sezoniškumas; • Nepakankamai orientuojamasi į atskiras tikslines klientų grupes; • Grįžtamasis ryšys su paslaugų gavėjais (klientais); • Įstaigų aprūpinimas įranga (mat. Bazė, transportas); • Sukurtų produktų saugojimas (pvz. plenerų metu); • Jaunimo užimtumas ypač vasaros metu; • Koordinacija tarp institucijų (kultūros centras-mokykla-bendruomene); • Kadrų, specialistų trūkumas; • Ne visi kultūros paveldo objektai sutvarkyti ir paruošti veiklai; • Nėra mechanizmų priverčiant tvarkytis privačių kultūros paveldo objektų savininkus; • Intensyvus kultūros peveldo objektų naudojimas sukuria papildomus kaštus infrastruktūrai (pvz. keliai).
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Paslaugų tinklo optimizavimas (santykių tarp institucijų koordinavimas); • Specialistų paskatų grįžti į rajoną suformavimas; • Paslaugos jaunimui per jų įtraukimą; • Tradiciniai amatai; • Mažumos (žydai); • Ryšys su švietimu; • Jaunimo įtraukimas; • Miestelių kultūros orientacija į	• Mažėja dalyvavimas kolektyvų veiklose; • Nėra etninės kultūros specialistų; • Koordinacija su NVO; • Medžiagos sistematiškumas (skaitmenizavimas); • Renginiai jaunimui; • V. Kudirkos muziejaus indėlis; • Palaikymas ir supratimas iš administracinio lygmens;

zanavykiškumą; • Tolimesnis dvarų sodybų pritaikymas; • Kapinių teisinė registracija; • Genocido aukų kapų tvarkyba; • Piliakalnių tvarkymas ir tolimesnė objektų priežiūra.	• Ryšys su švietimo sistema; • Žemas tautinio kostiumo supratimas; • Jaunimo dalyvavimas etnokultūros veikloje; • Žymių žmonių tėviškė.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, saugančias ir puoselėjančias Šakių krašto identitetą.
2. Numatyti priemones, skatinančias etninės kultūros propogavimą ir aktyvesnį piliečių dalyvimą etninės kultūros veiklose.
3. Numatyti priemones, aktualizuojančias kultūros paveldą.
4. Numatyti priemones, didinančias kultūros paslaugų prieinamumą.

11. TURIZMO SITUACIJOS ANALIZĖ

Šakių raj. savivaldybėje pagal apgyvendintų turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose (11.1 lentelė) ir suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose (11.22 lentelė) taip pat pastebimas ženklus augimas, lyginant 2016 m. I-ąjį pusmetį su 2017 m. I-uoju pusmečiu - apgyvendintų turistų skaičius išaugo nuo 313 asmenų iki 565 asmenų, o nakvynių skaičius – nuo 691 iki 1188 nakvynių.

11.1 lentelė. Apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose.

Iš viso pagal apgyvendinimo įstaigas		Apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose			
		2016K1	2017K1	2016K2	2017K2
Lietuvos Respublika	Visi turistai	469282	509267	731682	784653
	Lietuvos gyv.	235725	260489	312554	340843
	Užsieniečiai	233557	248778	419128	443810
Marijampolės apskritis	Visi turistai	3488	5181	6992	8030
	Lietuvos gyv.	1941	2620	3815	3555
	Užsieniečiai	1547	2561	3177	4475
Šakių r. sav.	Visi turistai	72	267	241	298
	Lietuvos gyv.	57	213	227	191
	Užsieniečiai	15	54	14	107

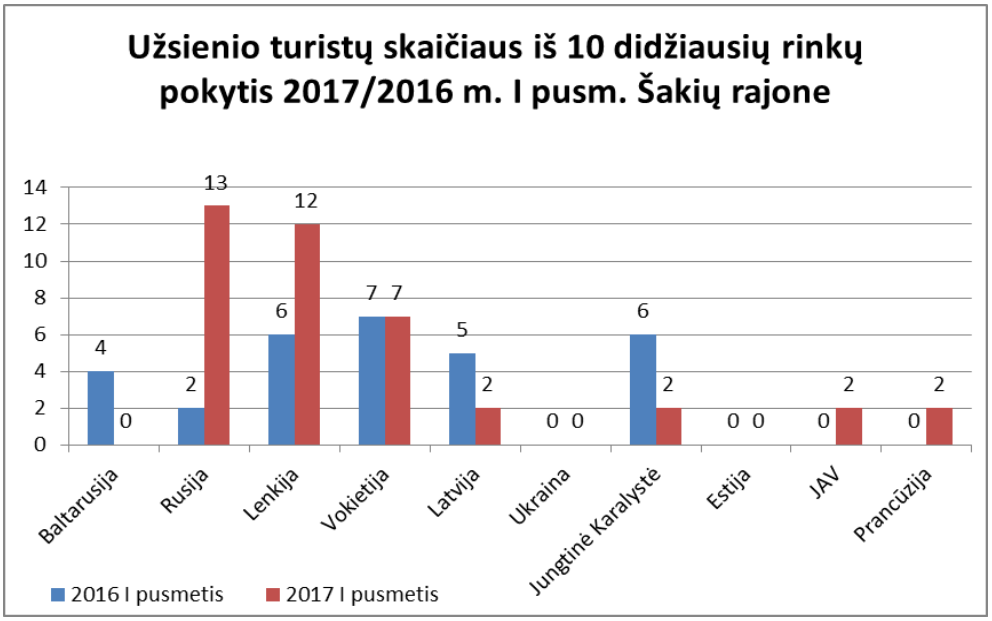
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas. Sudaryta Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro.

11.2 lentelė. Suteiktų apgyvendinimo įstaigose nakvynių skaičius, vnt.

Iš viso pagal apgyvendinimo įstaigas		Suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įst.			
		2016K1	2017K1	2016K2	2017K2
Lietuvos Respublika	Visos nakvynės	1110256	1184805	1656305	1781483
	Lietuvos gyventojų nakvynės	579546	618816	775937	841048
	Užsieniečių nakvynės	530710	565989	880368	940435
Marijampolės apskritis	Visos nakvynės	5584	8024	12710	17758
	Lietuvos gyventojų nakvynės	2870	3981	8480	9642
	Užsieniečių nakvynės	2714	4043	4230	8116
Šakių r. sav.	Visos nakvynės	143	491	548	697
	Lietuvos gyventojų nakvynės	123	240	523	263
	Užsieniečių nakvynės	20	251	25	434

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas. Sudaryta Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro.

11.1 pav. pateikta, kaip procentaliai pasiskirsto apgyvendinti užsienio turistai Šakių rajone iš 10 didžiausių rinkų 2017 m. I pusmetį. Kadangi Lietuvos statistikos departamentui sodybos neteikia apgyvendinimo statistikos, pateikiama Šakių rajono turizmo informacijos centro lankytojų statistika. Galima pastebėti, kad turistų srautai atitinkamu laikotarpiu keitėsi kitaip nei visoje Lietuvoje: ženkliai išaugo turistų iš Rusijos, Lenkijos, o iš Latvijos ir Jungtinės Karalystės – sumažėjo. Pastebima, kad visai nėra turistų iš Estijos ir Ukrainos, iš Baltarusijos buvo tik 2016 m. I pusmetį, o 2017 m. neatvyko nei vienas. 2017 m. atsirado turistų iš JAV, Prancūzijos.

Šaltinis: Šešupės euroregiono turizmo informacijos centras. Sudaryta Šešupės eur. turizmo informacijos centro.

11.1 pav. Užsienio turistų skaičiaus iš 10 didžiausių rinkų pokytis 2017/2016 m. I pusm. Šakių raj.

Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro surinkti duomenys apie apnakvyndinimo paslaugas tekiančių paslaugų teikėju veiklos rezultatus pateikiami 11.3 lentelėje.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad dažniausiai apsilankantys turistai yra rusai, lenkai ir vokiečiai. Užsienio turistai daugiausia keliauja organizuotomis turistinėmis grupėmis arba šeimomis, lanko gimines arba draugus, o jų atvykimo tikslas – verslo ir kaimo turizmas, dalis iš jų – dviratininkai. Ne užsieniečių lankytojų dažniausias atvykimo tikslas – šventės ir įvairūs renginiai, asmeniniai reikalai.

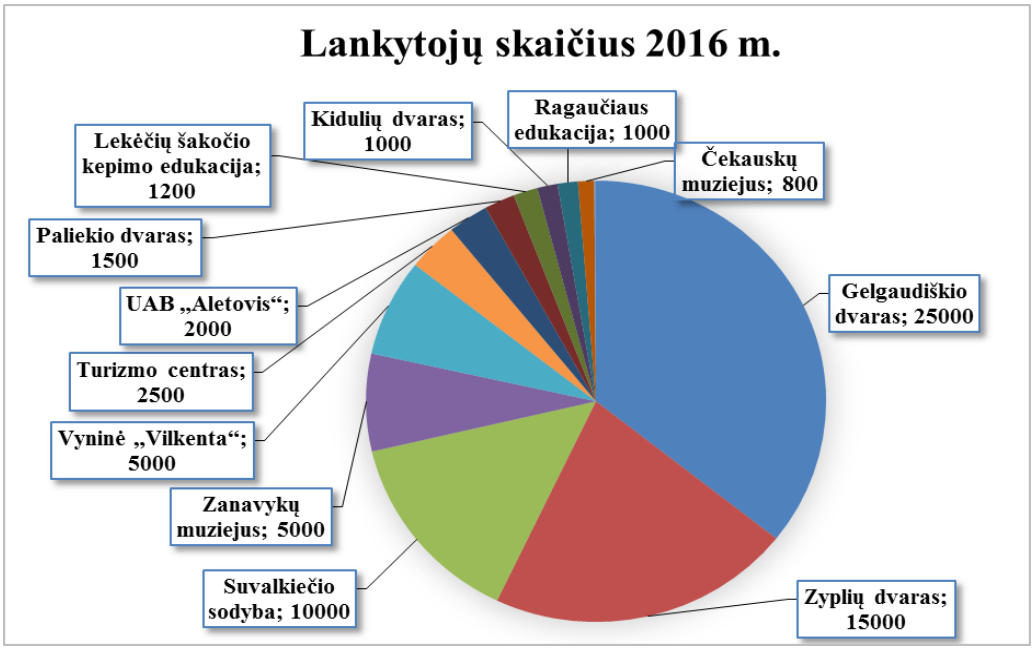
11.3 lentelė. Šakių rajono apgyvendinimo įstaigų 2016 m. duomenys.

Eil. nr.	Apgyvendinimo įstaigos pavadinimas	2016 m. suteiktų nakvynių skaičius	2016 m. apsilankiusių turistų skaičius	Vid. viešnagės trukmė, paromis	Turistų atvykimo šalis	Turistų atvykimo tikslas
1	**Sodyba „Poškynė“**	2240	2240	**1**	70 proc. lietuviai, 20 proc. vokiečiai, 5 proc. anglai, 5 proc. kiti.	10 proc. dviratininkai, 10 proc. verslo turizmas, 70 proc. šventės, renginiai, 10 proc. kaimo turizmas
2	**Sodyba „Margiškių dvaras“**	1500	1500	**1**	95 proc. lietuviai, 5 proc. vokiečiai ir rusai	
3	**Sodyba „Suvalkiečio sodyba“**	1200	3890	0,31	90 proc. lietuviai, 10 proc. vokiečiai	50 proc. šventės, renginiai, 50 proc. ekskursijos
4	**Sodyba „Nemuno vingis“**	1000	1000	**1**	95 proc. lietuviai, 5 proc. vokiečiai	
5	**Poilsio ir laisvalaikio centras „Jundula“**	879	415	**2,12**	70 proc. lietuviai, 13 proc. lenkai, 6 proc italai, 2 proc. čekai, 5 proc. rusai, 1 proc. vokiečiai, 1 proc. norvegai	71 proc. verslo, profesinės veiklos klausimai, 29 proc. asmeniniai tikslai
6	**Sodyba „Kukarskė“**	360	222	**1,62**	1 proc. amerikiečiai, 5 proc. latviai, 1 proc. vokiečiai, 1 proc. suomiai, 1 proc. danai, 3 proc. japonai, 88 proc. lietuviai	60 proc. verslo turizmas, 10 proc. šventės, renginiai, 30 proc. kaimo turizmas
7	**Paliekio dvaras**	240	1280	0,19	100 proc. lietuviai	100 proc. šventės, renginiai
8	**Sodyba „Šešupės slėnis“**	230	590	0,39	70 proc. lietuviai, 10 proc. vokiečiai, 20% anglai, švedai, danai, kanadiečiai	50 proc. šventės, renginiai, 50 proc. baidarių nuoma
9	**Sodyba „Vinkšnupis“**	200	300	0,67	90 proc. lietuviai, 10 proc. lenkai, vokiečiai	10 proc. dviratininkai, 50 proc. šventės, 40 proc. nakvynė
10	**Viešbutis „Centras“**	168	145	**1,16**	6 proc. rusai, 55 proc. lietuviai, 19 proc. lenkai, 17 proc. vokiečiai, 1 proc. kinai, 2 proc. kroatai	40 proc. laisvalaikis, 55 proc. verslo reikalai, 5 proc. giminių lankymas
11	**Sodyba „Bičnamis“**	80	420	0,19	100 proc. lietuviai	50 proc. verslo turizmas, 50 proc. kaimo turizmas
12	**Villa Orchidea**	30	130	0,23	100 proc. lietuviai	100 proc. šventės, renginiai

13	**Sodyba „Valuntynė“**	25	80	0,31	100 proc. lietuviai	30 proc. šventės, 30 proc. dviratininkai, 40 proc. kaimo turizmas

Šaltinis: Šešupės euroregiono turizmo informacijos centras. Sudaryta Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro.

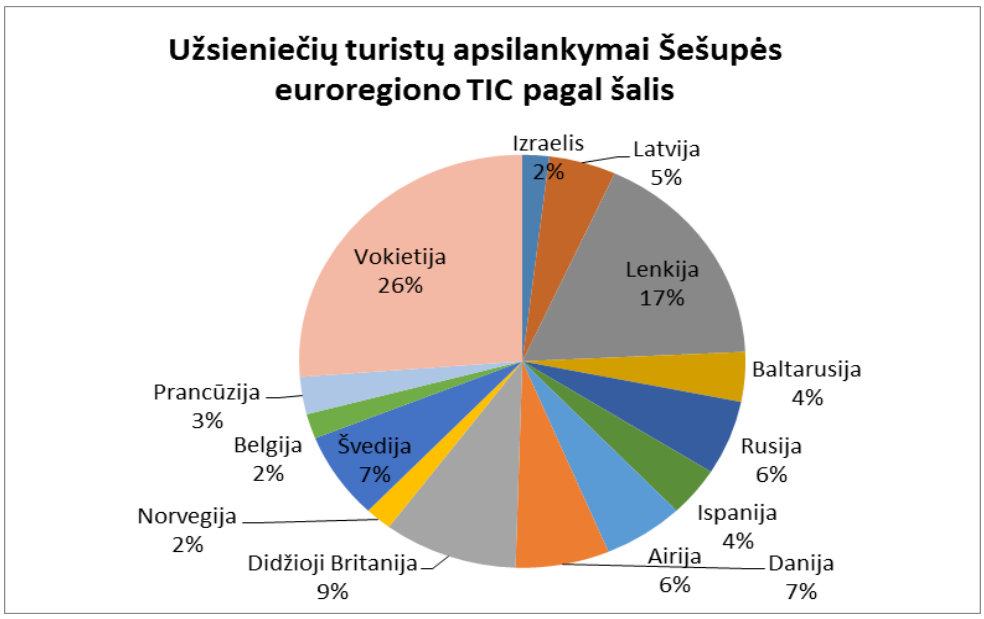
Pagal 11.4 paveiksle pateiktą turizmo objektų informaciją (žiūrėti), 2016 m. populiariausi lankomi objektai buvo Gelgaudiškio dvaras (25 tūkst. lankytojų), Zyplių dvaras (15 tūkst. lankytojų), Suvalkiečio sodyba (10 tūkst. lankytojų), Zanavykų muziejus (5 tūkst. lankytojų) ir kavinė-vyninė „Vilkenta“ (5 tūkst. lankytojų).

Šaltinis: Šešupės euroregiono turizmo informacijos centras. Sudaryta Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro.

11.4 pav. Lankytojų sk. Šakių raj. turizmo objektuose 2016 m.

Šešupės euroregiono turizmo informacijos centre 2016 m. apsilankė 2354 lankytojai, iš kurių 5,46 proc. sudarė užsieniečiai, dauguma jų apsilankė III-iąjį ketvirtį, vasaros sezono metu.

Šaltinis: Šešupės euroregiono turizmo informacijos centras. Sudaryta Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro.

11.5 pav. Šešupės eur. turizmo informacijos centre apsilankiusių užsieniečių turistų skaičius 2016 m., proc.

Analizuojant visus per 2016 m. Šešupės euroregiono turizmo informacijos centre apsilankiusius užsieniečius turistus (11.5 pav.), vokiečiai sudarė beveik trečdalį Šešupės euroregiono turizmo informacijos centre apsilankiusių svečių (26 proc.), beveik penktadalį sudarė lenkai (17 proc.). Kiti lankęsi turistai neviršijo 10 proc. ribos: Didžiosios Britanijos (9 proc.), Danijos (7 proc.), Rusijos ir Airijos (6 proc.), Latvijos (5 proc.), Baltarusijos ir Ispanijos (4 proc.), Prancūzijos (3 proc.), Belgijos, Norvegijos ir Baltarusijos (2 proc.). Užsieniečiai, apsilankę Šešupės euroregiono TIC, sudarė 5,46 proc. visų centro lankytojų. Lietuvos gyventojai sudarė 94,54 proc. TIC lankytojų. Lyginant su Lietuvos statistikos departamento duomenimis – matoma bendra Lenkijos turistų tendencija: Šakių raj. 17 proc., Lietuvos Respublikoje 9,5 proc.; taip pat Baltarusijos gyventojai: Šakių raj. 4 proc., Lietuvos Respublikoje 9,5 proc.; Rusijos – Šakių raj. 6 proc., Lietuvos Respublikoje 8,5 proc.; Latvijos – Šakių raj. 5 proc., Lietuvos Respublikoje 8 proc.; Šakių raj. nėra juntamas tik Kinijos, Izraelio ir Japonijos turistų augimas, kai tuo tarpu Lietuvos Respublikoje jis yra ženklus.

TURIZMO SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Kokybiški, unikalūs turizmo kultūriniai, gamtiniai i istoriniai ištekliai: dvarai, etnografiniai muziejai ir sodybos, piliakalniai, Novaraisčio ornitologinis draustinis; • Kaimo turizmo sodybų tinklas; • Kulinarinį paveldą pristatančios programos „Zanavykų ragaučius“, „Tradicinio šakočio ir duonos kepimo edukacija“; • Vienas ekologiškai švairiausių rajonų; • Aukšto kultūrinio lygio renginiai: „Beatričės vasaros“, „Sidabrinės gervės naktys“, plenerai.	• Objektų neišpozicionavimas nacionalinėje rinkoje; • Sodybų orientavimasis į švenčių organizavimą; • Tradicinės virtuvės nepritaikymas naujovių ieškančiai auditorijai; • Viešbučių trūkumas; • Maitinimo įstaigų, pristatančių kitų šalių virtuvę, trūkumas; • Leidinių užsienio kalba trūkumas; • Kalbančių užsienio kalbomis turizmo tiekėjų trūkumas.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Objektų išpopuliarinimas ir naujų turistų pritraukimas; • Tinklo pritaikymas sporto turizmui, didelėms grupėms, neįgaliesiems; • Naujų kulinarinių produktų įtraukimas, esamų išpozicionavimas; • Ekologinio turizmo plėtra, ypatingai – užsieniečių tarpe; • Kultūrinio turizmo skatinimas ir plėtra; • Aplinkinių miestų turistų pritraukimas siūlant užsukti, nes arti arba nakvynei (kuri yra pigesnė nei Kaune); • Tradicinės virtuvės populiarinimas ir pozicionavimas tuo, kulinarinio paveldo mėgėjų pritraukimas.	• Aplinkinių miestų konkurencija tokio paties aukšto lygio renginiais; • Viešbučių trūkumas nepritrauks naujų potencialių turistų grupių; • Naujovių kulinarijoje ieškančių atstūmimas; • Užsienio turistų skaičiaus sumažėjimas; • Ekologijos mados nuosmukis; kliūtis pasiekiant užsienio auditoriją.

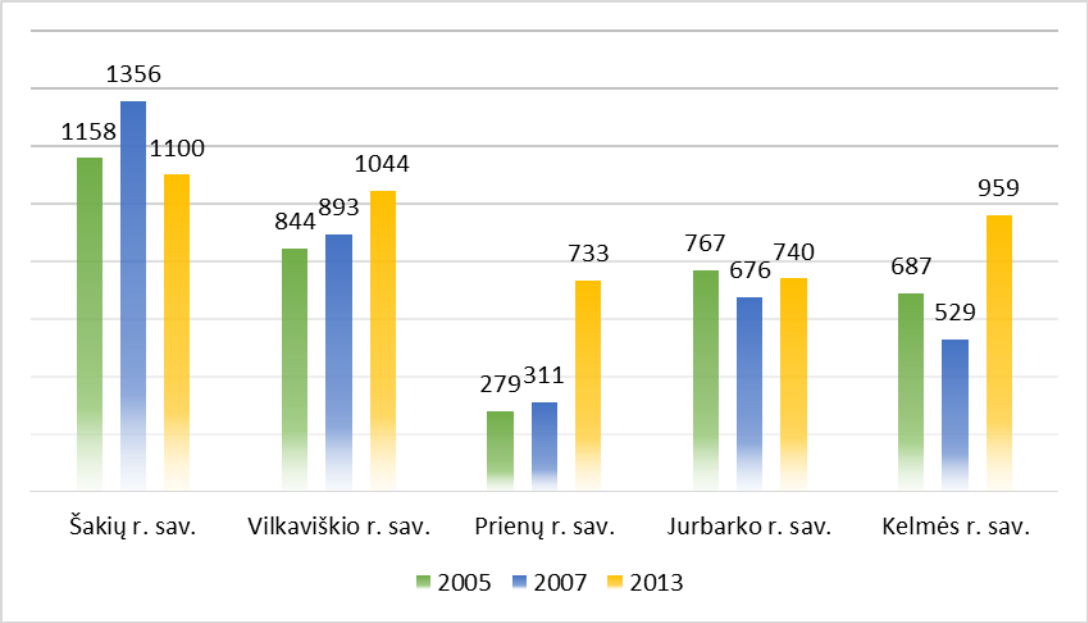
Šaltinis: Šešupės euroregiono turizmo informacijos centras. Sudaryta Šešupės euroregiono turizmo informacijos centro.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, didinančias kultūrinio turizmo produktų prieinamumą.
2. Numatyti priemones, didinačias turistų skaičių į Šakių rajoną.
3. Numatyti priemones, kuriančias bendrą Šakių rajono įvaizdį ir identitetą.
4. Numatyti priemones, didinančias turizmo paslaugų teikėjų gebėjimus ir kompetencijas.

12. KAIMO PLĖTROS SEKTORIAUS ANALIZĖ

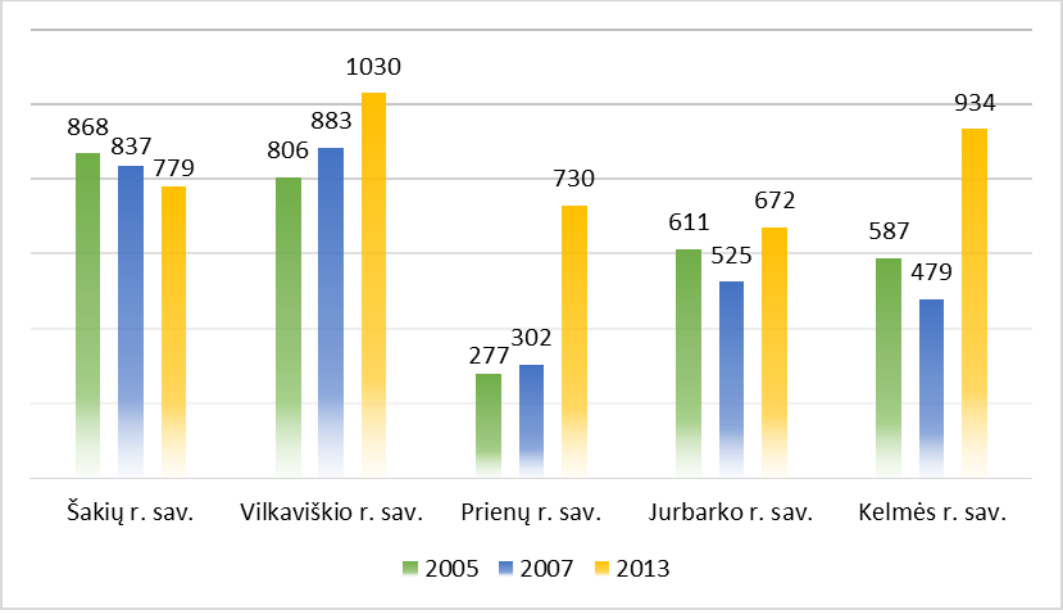
Žemės ūkio situacijos analizė

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.1 pav. Visų ūkių darbuotojų skaičius

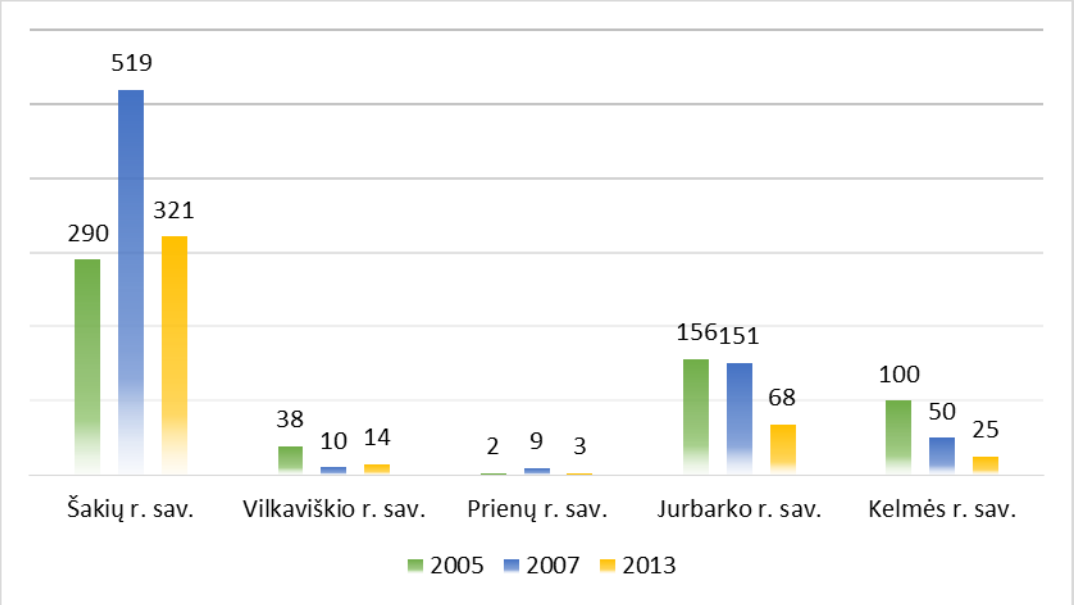
Vadovaujantis vykusiais žemės ūkio surašymų duomenimis, 2013 m. žemės ūkio sektoriuje dirbo 1100 asmenų (į šį skaičių nėra įskaičiuojami ūkininkai ir ūkio partneriai), daugiau nei Šakių r. dirbančiųjų žemės ūkyje buvo Vilkaviškio r. savivaldybėje – 1044.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.2 pav. Ūkininkų ir šeimos ūkių darbuotojų skaičius

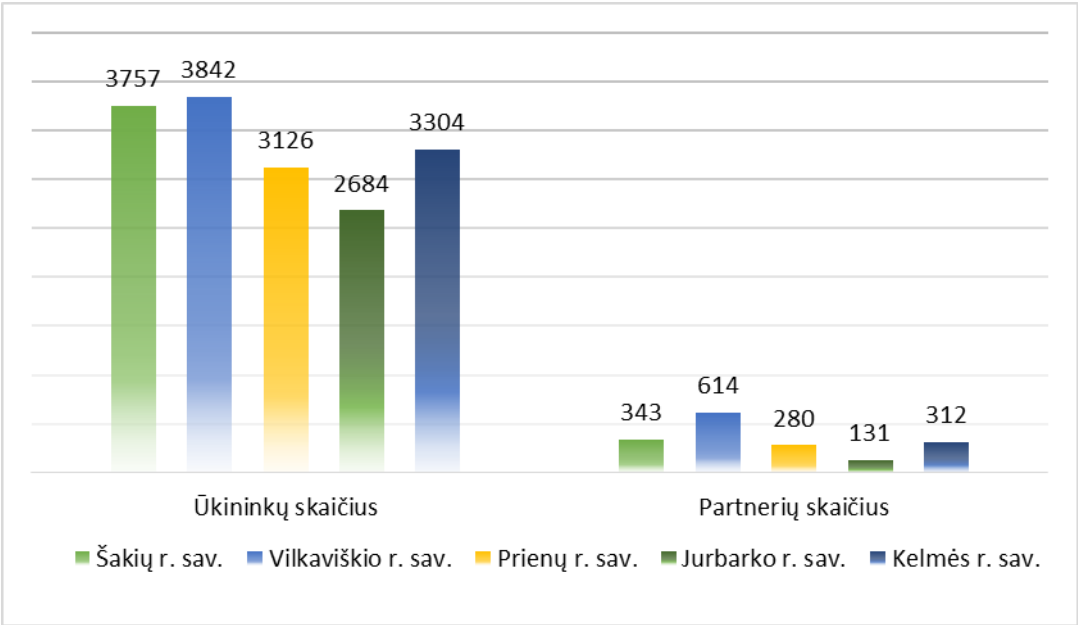
Analizuojant ūkininkų ir šeimos ūkių darbuotojų skaičių matome, kad daugiausia jų yra Vilkaviškio r. savivaldybėje – 1030 (2013 m.) ir Kelmės r. savivaldybėje – 934 (2013 m.). Šakių r. 2013 m. ūkininkių ir šeimos ūkių darbuotojų skaičius buvo 779.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.3 pav. Žemės ūkio bendrovių ir įmonių darbuotojų skaičius

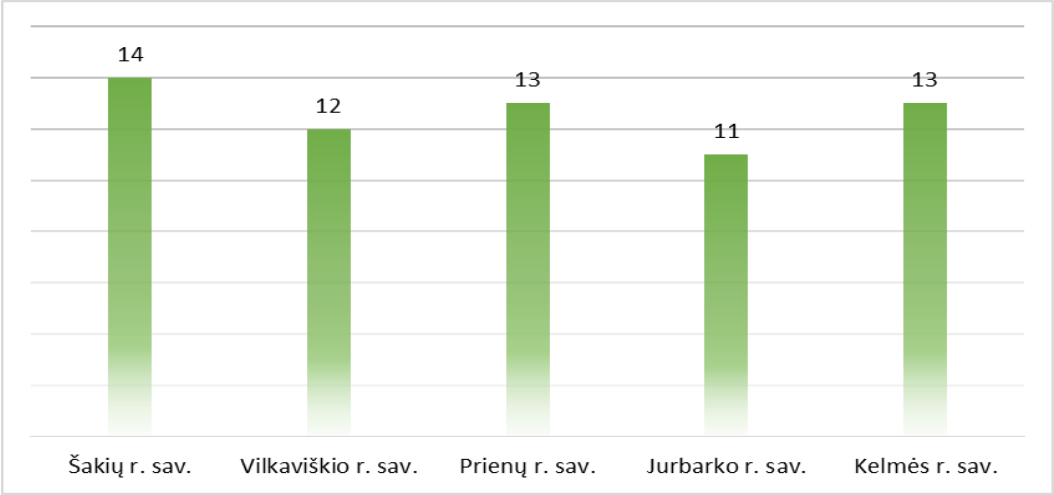
Šakių r. išsiskiria žemės ūkio bendrovėse ir įmonėse dirbančių darbuotojų skaičiumi, kuris ženkliai lenkia kitas analizuojamas savivaldybes ir 2013 m. sudarė 321 darbuotoją.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informcijos ir kaimo verslo centras

12.4 pav. Ūkininkai ir partneriai įregistruoti Ūkininkų ūkių registre, 2017-10-01

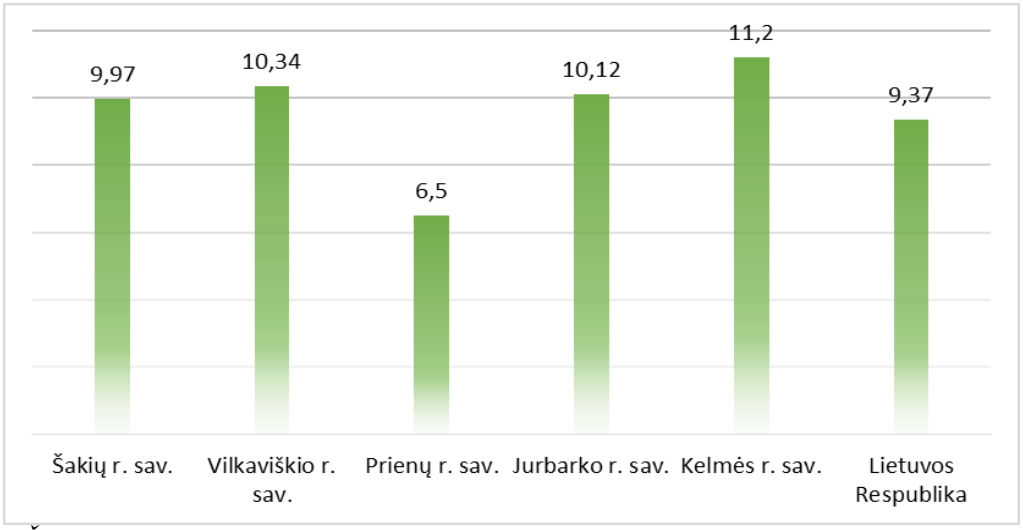
Analizuojant ūkininkų skaičių, visas kitas savivaldybes ženkliai lenkia Vilkaviškio r. sav. ir Šakių r. sav., kuriose 2017-10-01 dienai ūkininkų buvo atitinkamai 3842 ir 3757.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informcijos ir kaimo verslo centras

12.5 pav. Asmenų skaičius procentais nuo gyventojų skaičiaus, įregistruotų Ūkininkų ūkių registre, 2017-10-01

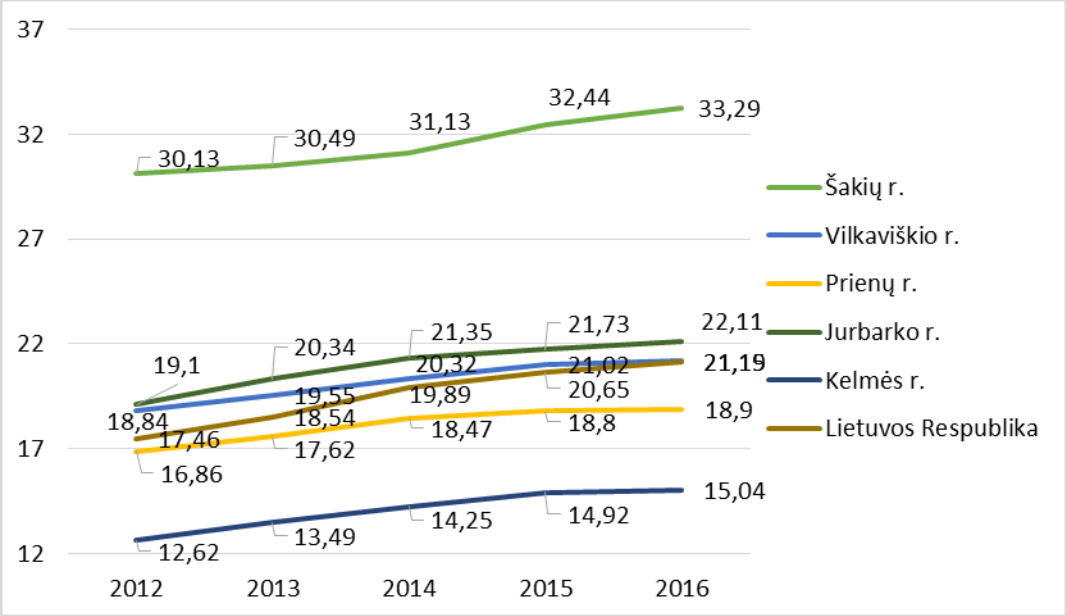
Analizuojant dalį, kurią užimamą ūkininkų ir ūkio partnerių nuo visų gyventojų skaičiaus, matome, kad Šakių r. sav. šis dalis yra 14 proc.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informcijos ir kaimo verslo centras

12.6 pav. Vidutinis ūkininkų, įregistruotų Ūkininkų ūkių registr,e ūkio dydis, ha, 2017-10-01

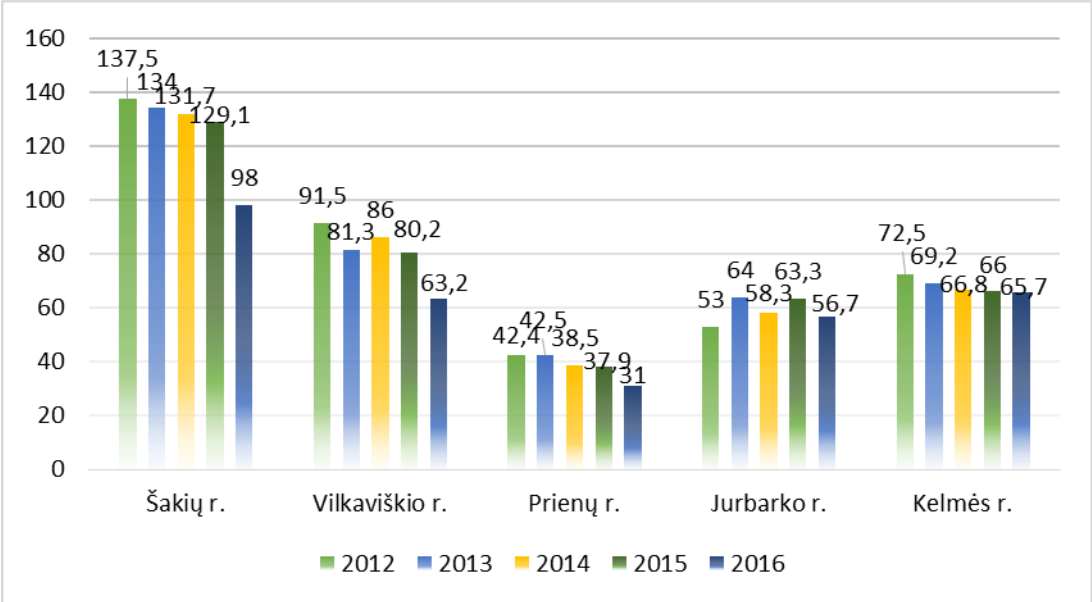
Pagal vidutinį ūkininkų ūkio dydį, visos analizuojamos savivaldybės turi panašų rodiklį, svyruojantį nuo 9,97 ha Šakių r. sav. iki 11,2 ha Kelmės r. sav., išskyrus Prienų r. sav., kur vidutinis ūkininko ūkio dydis yra 6,5 ha.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.7 pav. Vidutinis ūkio dydis, ha

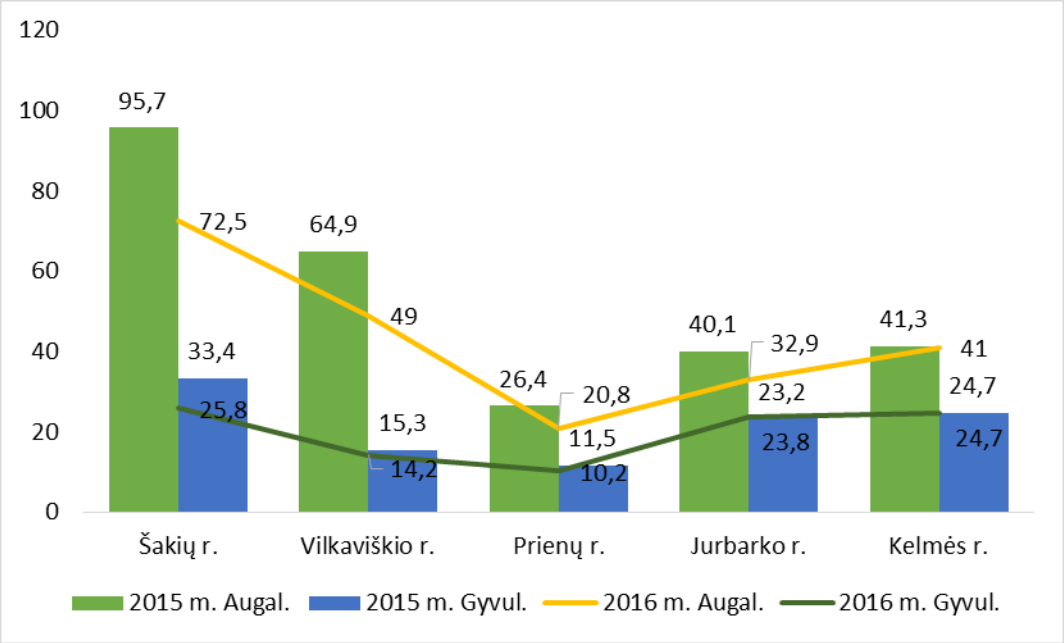
Analizuojant bendrą (visų Žemės ūkio sektoriuje veikiančių juridinių ir fizinių asmenų) vidutinį ūkio dydį matoma, kad jis Šakių r. sav. yra didžiausias (2016 m. 33,29 ha) ir nuo artimiausios Jurbarko r. sav. (2016 m. 22,11ha) skiriasi 11,18 ha, t.y. 34 proc. 2012-2016 m. laikotarpyje Šakių r. sav. matoma ūkių stambėjimo tendencija 10 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.8 pav. Bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys, mln. Eur

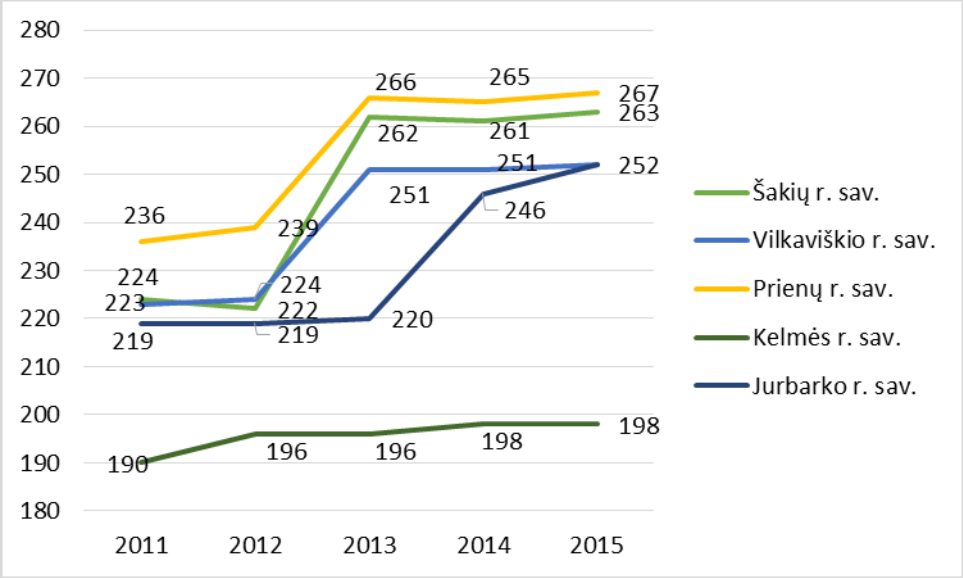
Šakių r. sav. bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys 2012-2016 m. laikotarpiu sumažėjo 29 proc., tačiau yra didžiausios tarp lyginamų savivaldybių. 2015-2016 m. rodiklis Šakių r. sav. sumažėjo 31,1 mln. Eur, t.y. 24 proc. 2016 m. bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys Šakių r. sav. (98 mln. Eur) yra 33 proc. didesnės nei artimiausi Kelmės r. sav. (65,7 mln. Eur).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.9 pav. Bendrosios žemės ūkio produkcijos struktūra, mln. Eur

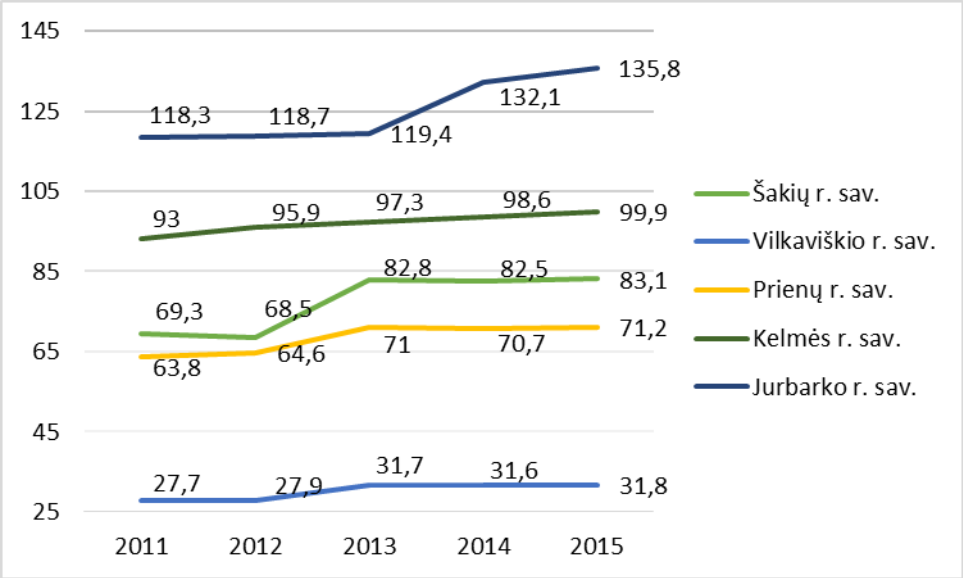
Šakių r. sav. didžiausią pajamų dalį sudaro pajamos iš augalininkystės (74 proc.) ir yra didžiausios tarp nagrinėjamų savivaldybių. Per 2015-2016 m. Šakių r. pajamos iš augalininkystės sumažėjo 23,2 mln. Eur (24 proc.), iš gyvulininkystės 7,6 mln. Eur (23 proc.).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.10 pav. Medelynų produktyvumas tenka m^3/ha

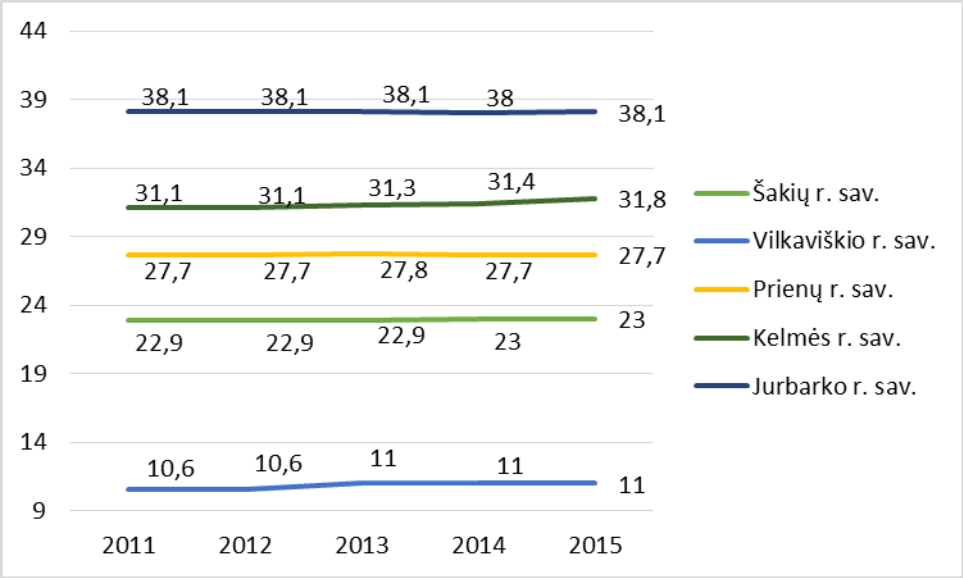
Šakių r. sav. gali pasigirti medelynų produktyvumu 2015 m. 263 m^3/ha. Didesnis medelynų produktyvumas tik Prienų r. sav. (263 m^3/ha). Nuo 2013 m. Šakių r. sav. kaip ir kitose lyginamosiose savivaldybėse medelynų produktyvumas yra beveik nekintantis ir per 3 metų laikotarpį padidėjo tik 0,76 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.11 pav. Mediena / 100 tūkst. m^3

Daugiausia medienos paruošiama Jurbarko r. sav. (2015 m. 135,8 tūkst. m^3). Šakių r. sav. paruošiama 40 proc. mažiau (2015 m. 83,1 tūkst.m^3) ir tai yra vidutinis vertinamų savivaldybių rodiklis, kuris nuo 2013 m. beveik nekinta.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

12.12 pav. Miškingumas / proc.

Miškingumo rodiklis visose lyginamose savivaldybėse 2011-2015 m. laikotarpiu yra pastovus ir beveik nekintantis (pokytis nuo 0,1 iki 0,4 proc.). Šakių r. sav. nepasižymi miškingumu, miškingi plotai užima tik 23 proc. savivaldybės teritorijos.

Bendruomenių veiklos situacijos analizė

Šakių raj. kaimo bendruomeninių organizacijų ir narių skaičius kasmet auga. Visose rajono seniūnijose veikiančias 38 bendruomenines organizacijas vienija ir mobilizuoja veiklai Šakių bendruomenių centrų asociacija, įkurta 2003 m. Kaimo bendruomeninėms organizacijoms 2013 m. priklausė 6,9 proc. visų Šakių rajono teritorijos gyventojų, gyvenančių kaime. 2011 m. buvo 1684 nariai, o 2014 m. – 1948 nariai, t.y. 264 nariais arba 15,7 proc. daugiau. Iš viso bendruomeninės organizacijos atstovauja 339 gyvenamąsias vietoves, t.y. 33,6 proc. visų gyvenamųjų vietovių. Jaunimas taip pat dalyvauja kaimo bendruomeninių organizacijų veikloje, tačiau nepakankamai – tik 6,4 proc. kaimo bendruomenių veiklose dalyvaujančių asmenų yra jauni (14-39 m.) asmenys. Įsitraukimas ir dalyvavimas bendruomeninių organizacijų veikloje padeda plačiau suvokti gyvenimo kaime kokybę, žmonės prisideda prie kaimo socialinės infrastruktūros plėtojimo, socialinės gerovės kūrimo. Aktyviau veikia 28 bendruomenių centrai, kuriems 2015 m. priklausė

1948 nariai. Aktyviai veikia Lekėčių moterų klubas: rengia kulinarinio paveldo edukacines programas, autentiškas tradicinės duonos ir šakočio kepimas. Bendruomenių centrai aktyvina bendruomeninės organizacijos narius ir vietos gyventojus, kurie yra draugiški, paprasti ir tvarkingi, domisi gyvenamosios vietovės reikalais, yra norinčių savanorišku darbu prisidėti prie bendruomeninių reikalų .Vidutiniškai vienas iš 28 aktyvių bendruomenės centrų per 2014 m. suorganizavo 14 bendruomeninių (susirinkimų, švenčių, talkų ir akcijų) renginių, įgyvendino 27 savivaldybės, 15 Valstybės, 16 ES ir kitų fondų finansuojamų projektų. Aktyvūs bendruomenių centrai per 2014 m. pritraukė finansinių lėšų iš Šakių rajono savivaldybės biudžeto 19178,3 Eur, iš nacionalinių fondų 56635,8 Eur ir iš ES ir kitų fondų 278041,3 Eur. Vidutiniškai vienas aktyvus bendruomenės centras įgyvendino projektų už 12632,3 Eur.

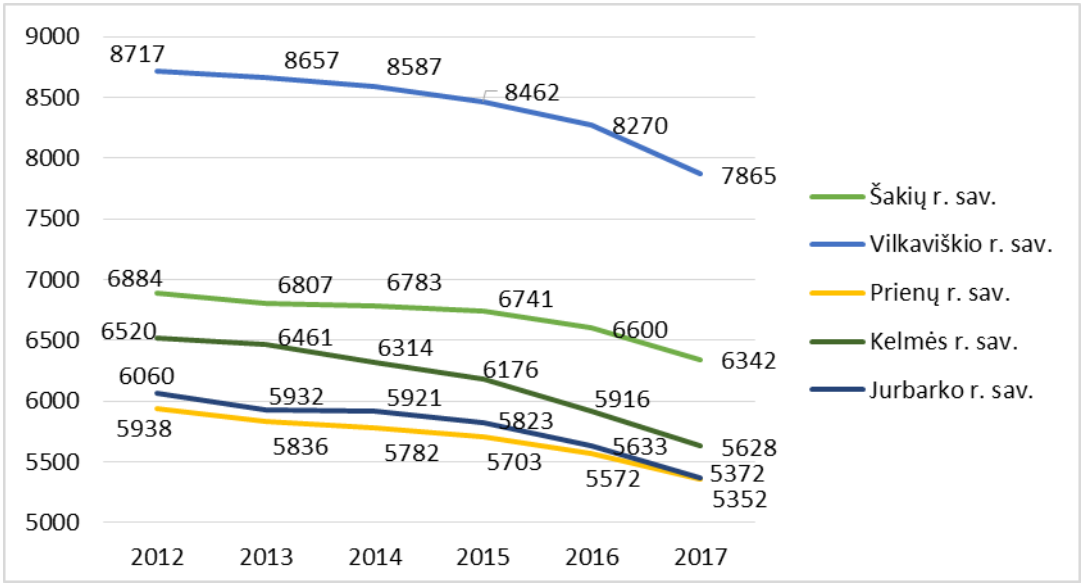
KAIMO PLĖTROS SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Didelė žemės ūkio sektoriaus svarba; • Daug stiprių, naujausias technologijas naudojančių ūkių; • Atnaujinta žemės ūkio technika; • Derlingos žemės; • Stiprėjantis kaimo žmonių bendruomeniškumas, partnerystė ir augantis bendruomeninis verslumas; • Švari aplinka; • Palanku plėtoti ekologinį ūkininkavimą; • Aukštos kokybės produkcija (javai, pienas).	• Dirvožemio drėgmės perteklius ir rūgštėjimas; • Menkas smulkių ir vidutinių ūkių mechanizacijos lygis, pasenę įrenginiai ir technologijos bei nepakankamas šių ūkių investicinis pajėgumas; • Silpna kooperacija ir mažas gamintojų organizacijų aktyvumas; • Kaimo vietovėse gyvenančių, dirbančių asmenų profesinių įgūdžių trūkumas; • Žemas kaimo gyventojų verslumo lygis; • Nepakankama logistikos infrastruktūra; • Gyvulininkystės specialistų (vet. gydytojų, zooinžinierių, gyvulininkystės operatorių) trūkumas.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Galimybė perdirbti vietinę produkciją (javai, pienas); • Ekologiškų, iškirtinės kokybės produktų paklausos didėjimas tiek vidaus, tiek užsienio rinkose.	• Neribotas stambių ūkių stambėjimas; • Emigracija; • Infekcinių augalų ir gyvūnų ligų epidemijos.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, skatinančias žemės ūkio produkcijos perdirbimą.
2. Numatyti priemones, kuriančias darbo vietas kaimo vietovėse ne žemės ūkio sektoriuje.
3. Numatyti priemones, skatinančias aktyvesnį kaimo žmonių dalyvavimą bendruomenių veiklose.
4. Numatyti priemones, didinančias kaimo bendruomenių atstovų gebėjimus ir kompetencijas.

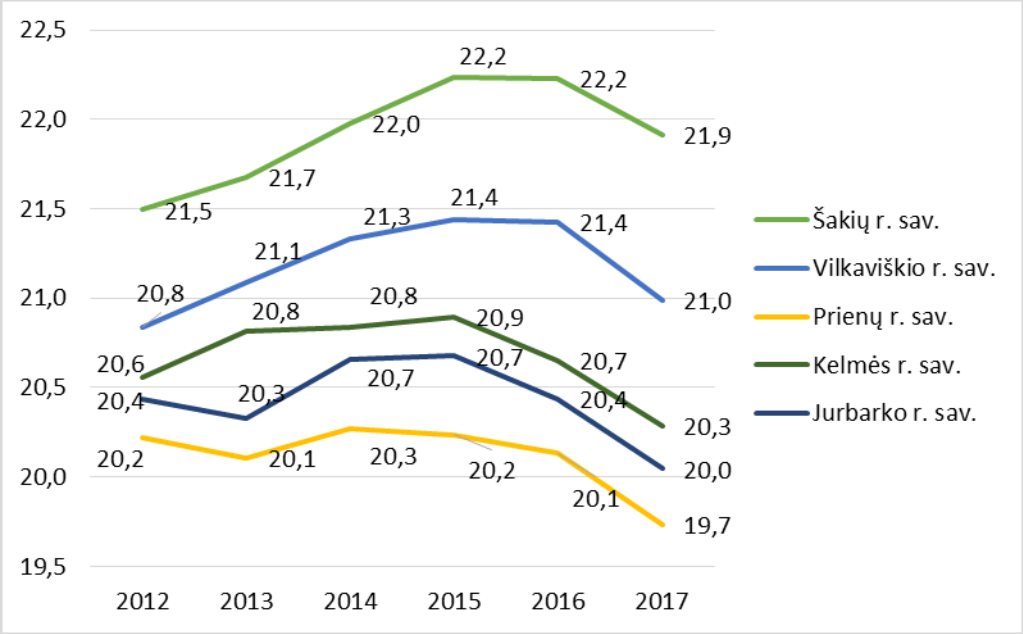
13. JAUNIMO IR NEVYRIAUSYBINIO SEKTORIAUS SITUACIJOS ANALIZĖ

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

13.1 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius nuo 14 metų iki 29 metų

Jaunimo (14-29 m. amžiaus asmenys) skaičius kiekvienoje iš analizuojamų savivaldybių mažėja, tačiau Šakių rajone stebimas mažiausias pokytis: lyginant 2017 m. su 2012 m. jaunimo Šakių rajone sumažėjo 7,8 proc., tuo tarpu Kelmės r. šis sumažėjimas beveik dvigubai didesnis – 13,6 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

13.2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius nuo 14 metų iki 29 metų nuo visų gyventojų skaičiaus, proc.

Jaunimo (14-29 metų amžiaus asmenys) dalis nuo visų gyventojų skaičiaus Šakių rajone yra didžiausia ir sudaro 21,9 proc.

Rodikliai, atsipindys jaunimo organizacijų, koordinuojančių jaunimo veiklą organizacijų skaičių Šakių rajone, pateikti 13.1 lentelėje.

13.1 lentelė Jaunimo organizacijų ir koordinuojančių jaunimo veiklą organizacijų rodikliai Šakų rajone 2016 m.

Organizacija	Skaičius	Dalyvavimo/ apsilankymo rodiklis (unikalūs asmenys)
Jaunimo organizacijos	9	274
Neformalios jaunimo grupės	5	102
Atviras jaunimo centras	1	240
Atviros jaunimo erdvės	3	60
Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinacinis centras	1	70
Jaunimo užimtumo centras	1	720

Šaltinis: Šakių r. savivaldybė

Šakių rajone aktyviai veikia jaunimo sąjunga „Apskritasis stalas“ (įsteigta 2002 m.), kurios nariai yra 16 jaunimo ar su jaunimu dirbančių organizacijų:

- Lukšių bendruomenės centras
- Kriūkų bendruomenės centras
- VšĮ Šakių vaikų ir jaunimo centras
- Voniškių k. bendruomenės centras
- Šakių Rajono Moksleivių Taryba
- Klubas „Žibintas“
- Šakių bendraamžių psichologinės paramos centras
- Iniciatyvaus jaunimo klubas „Mes“
- „Varpo“ dramos studija
- Šakių dziudo sporto klubas „Audra“
- Klubas „Lukšiečiai“
- Gelgaudiškio bendruomenės centras „Atgaiva“
- Klubas „Šakietukai.lt“
- Šakių atviras jaunimo centras
- Kidulių jaunimo ekologinis klubas "Šerenta„
- Degutinės kaimo bendruomenės centras

Tikslus nevyriausybinių organizacijų skaičius Šakių rajone nėra žinomas. Šakių rajono savivaldybės duomenimis rajone registruota apie 250 nevyriausybinių organizacijų, kurių veikloje dalyvauja apie 2500 asmenų. Įvairiose internetinėse platformose yra pateikiamas ženkliai mažesnis organizacijų skaičius. Registracijose internetinėse platformose yra savanoriška ir neprivaloma, todėl ir organizacijų skaičiai ženkliai skiriasi, pvz. savanoriškame nevyriausybinių organiozacijų registre „NVO atlasas“ (www.nvoatlasas.lt) pateikiama informacija apie 30 Šakių rajone veikiančių nevriausybinių organizacijų, Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro (www.3sektorius.lt) NVO duomenų bazėje pateikiama informacija apie 10 Šakiuų rajone veikiančių nevyriausybinių organizacijų.

JAUNIMO IR NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
• Lyginant su kitomis savivaldybėmis didelė dalis jaunų žmonių; • Aktyvus jaunimo, senjorų dalyvavimas nevyriausybinių organizacijų veiklose; • Platus įvairių sričių NVO tinklas.	• Lyderystės trūkumas organizacijose; • Nėra susistemintos informacijos ir viešai prieinamos informacijos apie veikiančias nevyriausybines organizacijas; • Nepakankama kompetencija vadybos, finansinių šaltinių paieškos ir pritraukimo organizacijų veiklai srityse; • Nepakankamai išnaudojamos įvairių išorinių finansavimo šaltinių galimybės; • Trūksta nevyriausybinių organizacijų koordinacijos ir pagalbos iš savivaldybės administracijos.
GALIMYBĖS	**GRĖSMĖS**
• Platus nevyriausybinių organizacijų tinklas sudaro galimybę žmonėms realizuoti save įvairių organizacijų veiklose; • Įvairių programų siūlomos galimybės projektams vyresnio amžiaus žmonėms; • Lyderystės skatinimas organizacijose ypatingą dėmesį kreipiant į jaunimą; • NVO atstovų dalyvavimas įvairiose komisijose, tarybose; • Efektyvesnis nevyriausybinio sektoriaus organizacijų panaudojimas socialinių paslaugų teikimo srityje.	• Mažėjantis jaunimo skaičius.

Pasiūlymai ir rekomendacijos Šakių rajono savivaldybės 2018 – 2024 m. strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių daliai

1. Numatyti priemones, skatinančias jaunus asmenis aktyviau dalyvauti įvairių organizacijų veiklose.
2. Numatyti priemones, leisinčias turėti didesnę nevyriausybinio sektoriaus organizacijų įtaką viešojo valdymo procesuose.
3. Numatyti priemones, informuojančias apie nevyriausybinių organizacijų veiklas.
4. Numatyti priemones, gerinančias informacijos pateikiamą nevyriausybinėms organizacijoms apie išorinių finansavimo šaltinių egzsistavimą.